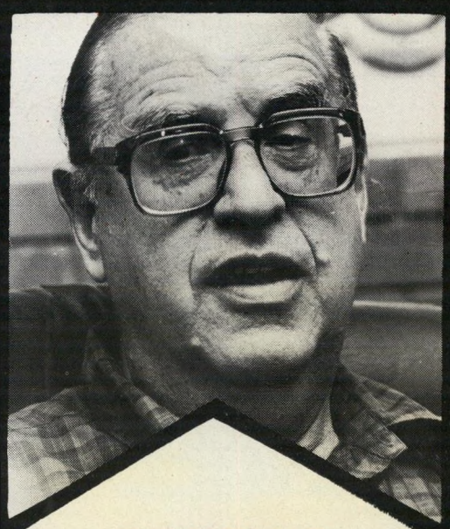
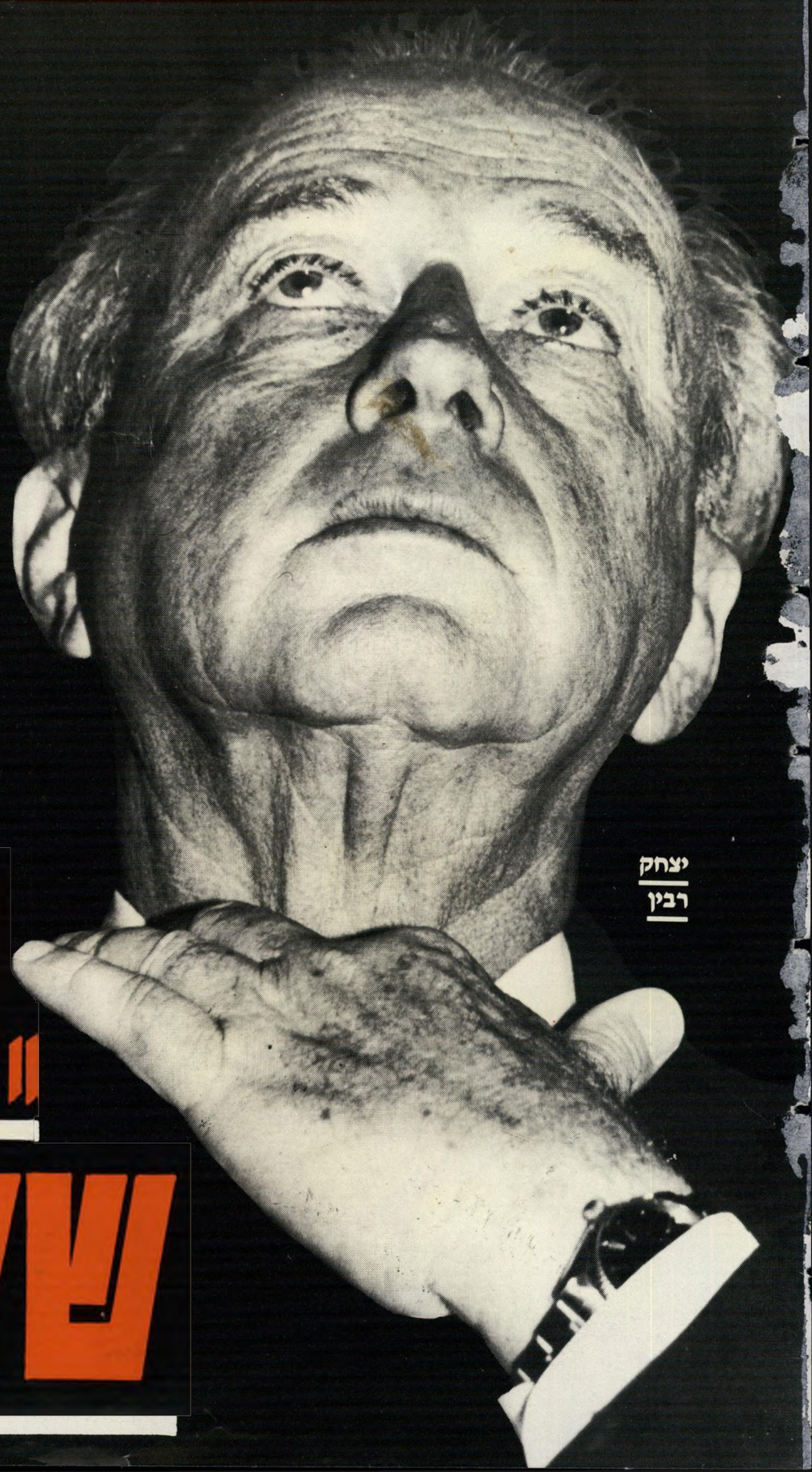
ג' אדר תשמ"ה, 6.3.1985 מיספר 2479 שנה 49

העולם הזה

„העולם הזה" מגלה:

איש סודו של אבן הדליך את „הנבלות" של רבין

יצחק רבין

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

גם זה מחיר המילחמה

לא רק החללים וקרוביהם הם קורבנות המילחמה. המישפחה נהרסת גם כאשר הבעל שוהה ימים רבים הרחק מן הבית.

כשפרצה המילחמה, בעלי היה ירוק במילחמות. נכון, קצין בקבע, אבל צעיר, וזו היתה לו המילחמה הראשונה. כאשר היא פרצה, נפרדו דרכינו. הוא עלה צפונה ואני נשארתי בבית, המשכתי להפעיל אותו — אבל עוזבה, עצובה, פוחדת ודואגת רק לו.

ואז הוא נפגש במוות בפעם הראשונה וערך החיים ירד. הוא שב הביתה ואמר: החיים שווים רק כדור מיקרי אחד, וצריך למצות מהם הכל ומהר. הייתי המומה. האיש לא היה אישי מתמיד. אבל שתקתי.

ואז התחיל הריחוק. הוא תמיד בדרכים, בצפון הרחוק. שם הוא פגש גם אותה, והיא במדים ואם כי לא ילדה ממש, היא נתנה לו הכל ומהר, כי החיים אולי קצרים. זו מילחמה.

המרחק בינו לביני גדל, ולבית של סוף השבוע כבר לא היה כל־כך ערך. כשהוא נחת פיתאום בימי חול, בארבע בבוקר, אסור היה לשאול כלום. מאומה. הוא עייף מהדרכים שעבר בלילה, כדי להגיע. אבל הבית קיבל תחושה של תחנה, של מוטל־דרכים, של חניית־ביניים — ואין מילה טובה בשבילי.

ואז, יום אחד, הגיע הרגע והשקרים ניגלו לי ועולמי חרב. אבל אז עמדתי מול המראה ואני יפה ועדיין כל־כך צעירה והחלטתי, והחלטתי. חתכתי שנים של נישואין והותרתי ילדים בלי אבא בבית.

לילדי הקבע זה קל, כי גם ככה אביהם רק תיפקד בחצי מישרה. **א"א**, ראשון־לציון

● ● ●

תיסמונת הזנב

מה צריך לעשות מפקח זוטר, המצותת לשיחת טלפון בתפקיד וקולט את קול מפקדו העליון, הרב־ניצב (העולם הזה 27.2)?

משהו לא מתחבר לי פה. המישטרה קיבלה אישור משופט וצותתה למי שצותתה. בסדר. אבל כאשר המצותת, או עורך דוח־הציתות, בדרגת מפקח, מעלה בחכתו, לא פחות ולא יותר, את המפקח הכללי של מישטרת ישראל, אז ממשיכים כאילו לא קרה כלום ומכינים פצצת־זמן?

אני לא מבין כיצד זה מתיישב עם מינהל תקין. האם אין במיקרה כזה על המפקח להיוועץ עם קצין בכיר ממנו, או אולי צריך לאזור עוז ולפנות לשר או למבקר־המדינה? המפכ"ל הולך ומסתבך, מדבר כל מיני דברים בטלפון, ואין איש שם לב, לא מעיר, לא עוצר, לא מתריע.

זה מזכיר לי את המתחולל בטלוויזיה, שאחרון העובדים עושה שם ככל העולה על רוחו, עד שפיתאום יגלה המנהל של הרשות שהגג עומד ליפול על ראשו. זאת תיסמונת כואת במינהל הציבורי בארץ, תיסמונת הזנב המכשכש בכלב.

אדם חביב, ירושלים

● ● ●

קונקורנציה לממשלה

גליון העולם הזה (27.2) **גדוש קצינים בכירים כמעט כמו ישיבת ממשלה ביום הראשון לשבוע.**

לפעמים גליון של העולם הזה נראה כמו ישיבה של ממשלת ישראל. שם, נדמה לי, מצויים איזה שלושה רבי־אלופים מיל' (רבין, בר־לב וגור), שני אלופים מיל' (וייצמן ושרון) ואפילו סגן־אלוף מיל' אחד לרפואה (מודעי).

בהעולם הזה, בגליון האחרון, הופיע רב־אלוף לוי פעמיים (עם תת־אלוף יצחק מרדכי ועם תת־אלוף שלמה איליה) ואלוף שרון פעמיים (איך אפשר אחרת, עם ההיקף שלו) ואלוף הרצל שפיר פעם אחת.

ואחר־כך: תת־אלוף מיזרחי מן התותחים ואלוף־מישנה עמי גלוסקא, שלישו של הנשיא (אומנם בלי תצלום, ורק כחותם על מיכתב) ובשביל הצדק גם רב־סרן מיל' הח"כ פינחס גולדשטיין, בוגר הפנימיה הצבאית.

כנגד נבחרת כואת כבר לא מפליא שמופיע גם אלוף־מישנה אחד מן ההיסטוריה, אלפרד רדל, המכניס לעצמו כדור בראש.

אליהו ברוש, גבעתיים

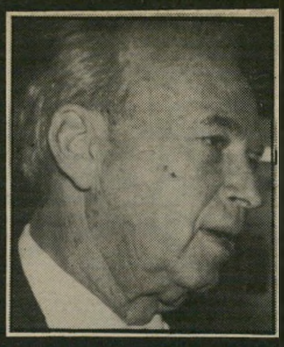
● ● ●

הצעה למשורר צבאי

הקורא רבינוביץ איננו מתפעל מפיוטיו (העולם הזה 27.2) **של קצין צנחנים וחיל רגלים ראשי.**

כתבת השער הקדמי:

"הנבלות" של יצחק רבין

"העולם הזה" חושף את זהותו של המקור הבכיר, האחראי להדלפת התפרצותו של יצחק רבין נגד החיילים הצרפתיים ביוניפי"ל.

6

כתבת השער האחורי:

חיים חדשים

סיפורה האישי של תמר לבית דנציגר: את אביה האמיתי הכירה רק בגיל 16 ★ בעלה הראשון נהרג בתאונה, אביה נהרג בתאונה, בתה נפצעה קשה בתאונה ★ היא נישאה לאחד האסירים הביטחוניים המפורסמים ביותר, התגרשה, וכיום, בגיל 44, היא פותחת בחיים חדשים ומקווה כי הגורל יאיר לה פנים.

36

מחפשים את השר

אברהם שריר, שר־התיירות, הגזים כנראה במילחמתו נגד המנהיג **יצחק מורדי**. יריביו החליטו להעניש, כשכל השיטות כשרות: חקירות בענייניו הכספיים, ציתותים לטלפונים, תלונה בנציבות שירות המדינה ואפילו הפעלת המישטרה וכלבה לפגוע בשר.

13

על חבל דק

חוסני מובארכ הכין את יזמתו בקפדנות, וכעת הוא מהלך על חבל דק. ביתיים משתדלים בולם — פרס, ערפאת, חוסיין והנשיא רגן — שלא להרעיד את החבל. מהם הסיכויים שהתהליך ה־ מדיני הנוכחי יוביל סוף־סוף לשלום במיזרח?

8

בקומה שפופה

בתמ"ת ("בקומה זקופה"), מיסלגתו של אהרון אבוחצירא, מוגרים את הקפות, העסקנים נמלטים והבוס עצמו חוסך בשיחות־טלפון. כמו בכל עסק מושט רגל, מקדים בכל זאת לי־ ישועה — אולי תרומות מחוץ־לארץ יצילו אותם.

10

לרטץ

אורי אבנרי על הקללה של הפוליטיקאים, שלא הוזכרה בתורה, גם לא במיתולוגיה היוונית: הרוטציה. **שימעון פרס** מרטץ את ראש־הממשלה המיועד־לפורענות **יצחק שמיר**. המרוץ צריך לבלוע צפרדעים גדולות, כמו יוזמות־שלום, כדי לשמור על תיקוות־הכיסא. מהקללה הזאת אולי תצמח לעם ישראל ברכה.

7

שופט על הכוונת

מדוע נפטרה העדה, אחרי שהופיעה לפני השופט הבאר־שבעי **אליהו גלנסר**? מדוע נתבקש בית־ המישפט העליון להריחו?

14

פרקליטים כבני־אדם

העיתונאי **גבריאל שטרסמן**, שהוא גם עורך־דין, מגלה בספר חדש פכים קטנים מתולדות המישפט בארץ: מי היתה עורכת־הדין הראשונה, מדוע שבר **דב יוסף** את השלט של **יעקב שימשון שפירא** ואיך נזף אנוור אל־סאדאת בהכ־ דורגלן בשוטר הבריטי.

31

הכדור של אייל

לכדורגלן אייל בגלייבטר **יש סבא מאמן** (אליעזר שפיגל), **אבא שהוא חבר הנהלת הקבוצה** (דני בגלייבטר) **אך, בעיקר, דוד מפורסם: גיורא שפיגל האגדי. במישפחת כזאת אסור לשגות ולפשל.**

33

סרטי המחר

הנושא המרכזי בפסטיבל ברלין השנה היה אפקטים מיוחדים: כיצד מגיסים את המדע והטכניקה של היום, כדי ליי־ צור אצל הצופים את אשליית המחר. עדנה פיינרו מדווחת.

34

החכיות

יש בהן נשים נאורות, יש בהן חשוכות ופרימיטיוויות, אך רובן עולות על הממוצע הגברי בכנסת. זהו דיוקנן של עשר ה־ ח"כיות בכנסת ה־11.

18

המתדלקות

חמש צעירות בוגרות־תיכון מאיישות תחנת־דלק בצומת מסובין. איכות הדלק לא עלתה, אולי, אבל השרות הוא יעיל ואדיב הרבה יותר.

24

רחל המרחלת מדווחת:

התצוגות הפרטיות של **אירית פדרמן־לנדאו** (בתמונה) ● הרומן החדש של **אבי נשר** ● גט זריז במישפחת **יגלום** ● בעלה־לשעבר של **ריבקה מיכאלי** ואשתו־לשעבר של **אושיק לוי** מת־ חתנים ● השעשועים של גברת **ברוריה בודקובסקי**.

40

מין זה עניין רציני

כדי ליהנות ממין, צריך לעבוד קשה. ולעשות את זה כל היום!" מסבירה **רות חוצ'נר**, סכסולוגית במיקצועה. היא גם מסבירה איך: "לא לקיים יחסים כעונייך שבשיגרה, לדעת להש־ לים עם מיגבלות הגיל."

38

אופנת הרב

כמה יצרנים פרשו השנה משבוע האופנה. "אנחנו מייצרים דגמים יקרים, והקניינים מחפשים דברים זולים," הם אמרו. לתוך החלל הריק התפרץ **אברהם שפירא**, הרב והח"כ, שהציג סוודרים ממיפעלו, בין ביגדי־הגוף, ה־ שמלות והג'ינסים של אחרים.

22

המרורים הקבועים:

מכתבים – חרוזים מעיר התפוזים 3
קורא יקר – נישואי העולם הזה
הארץ 4
תשקיף – לכבוד פורים: הימורים
בלונדון 5
במדינה – נורמות לבנוניות 6
הנדון – החסרונות והיתרונות
של רוטציה 7
- יומן אישי – האיש עם האש
היוקדת בלב 15
אנשים – התפילה החדשה
של מודעי, הפגישה עם
רפול במעלית 16
שידור – מדוע לא ראו הצופים
אפילו גול אחד 20
הוריסקופ – תאומים יסבלו
מדיכאון, הגדיים יצליחו בעסקים 21
חלון־ראווה – מיגוון רחב.
קונים מעטים 22
מה הם אומרים – הלוואי שכל
הנוסעים (במטוסים) יהיו
כמו ראש־הממשלה! 26
תשבצופן – קוו וואדיס, חיים
הרצוג (6 אותיות) 28
גם זה וגם זה – דיאטת הכלה
וספר חדש 29
ספורט – מה הסיכויים לנצחון
שני באיטליה 33
קולנוע – הקשר בין מצב החקלאים
בארצות־הברית והפלישה
הסובייטית לאפגאניסתאן 34
רחל המרחלת – הפתעה באבטיח 40
תמרורים – ארבע בנות
וארבעה בנים לרב 42

לוי יקי,

היו שם ראש־ממשלה אחד, שלושה עורכי־עיתונים, כמות בלתי־מוגדרת של חברי־כנסת (שאחד מהם ערך את החופה), פקידי־ממשלה בכירים — שלא לדבר על המישפחות.

כך, במזל טוב, נישאו השבוע בת מישפחת העולם הזה ובן מישפחת הארץ, בנישואין הבין־עיתוניים הראשונים מזה שנים.

וברצינות: שרית ישי, חברת מערכת העולם הזה המראיינת מס' 1 במדינה, נישאה לגידעון לוי, מזכיר מערכת הארץ.

אין זו הפעם הראשונה שבת העולם הזה מתחתנת. אך בדרך כלל נערכו הנישואין בבית העולם הזה עצמו, כאשר אנשי העולם הזה מצאו את בחירות־ליבם (ולהיפך) מקרב עובדי המערכת והמינהלה. שורה ארוכה של חברי/ות המערכת נישאו ברוך זו, עד כי היה נרמה שהמערכת משמשת גם כמישרד לשידוכין.

חתונת השבוע חרגה מכלל זה. שרית ישי יצאה לסקר את המתרחש באוניית־ההימורים, שניסתה בשעתו לשמש בקאזינו צף בין אשדוד ואילת. על סיפון האוניה פגשה בגידעון לוי, שיצא מטעם עיתונו לאותה השליחות, ומאז פורחת האהבה.

(בשעתו נלוותה אליי שרית כאשר נכנסתי לביירות המערבית הנצורה כדי להיפגש עם יאסר ערפאת, והשתתפה בראיון. אחד הנוכחים בפגישה, ששמע כי שרית פנויה, הציע או בצחוק לחתן אותה עם ערפאת, שהוא רווק, וכך לשים קץ למילחמה. זה רק מוכיח כי גם בביירות העדיפו פתרונות יותר קונבנציונאליים.

ראש־הממשלה עם הזוג
מישפחה ירושלמית ומישפחה ייקית

שרית עם מיכאלו
מראיינת מס' 1

לוי עם שזקן
מזכיר המערכת

אישי־הממשלה באו מצד החתן. גידעון לוי נמנה בעבר עם עוזריו של שימעון פרס, ומכאן המיספר הרב של אישים רישמיים מצד העולם הזה באו בעיקר הידידים הרבים ששרית ישי רכשה לעצמה במהלך עבודתה. כמו, למשל, מיכאלו, לשעבר איש שארם־אל־שייח'.

הבריאות החליט רישמית להמליץ על העמדת הרופא, החשוב במעשה המחפיר, לדין.

שתי המישפחות — מישפחה ירושלמית ותיקה מצד הכלה, מישפחה ייקית מצד החתן — עמדו על הבימה. היו שם שלושה רודות. כי מלבר ארבעת ההודים עמדה על בימת־הנישואין גם בתה של שרית, מיה.

את הטקס ערך חבר־הכנסת הרב מנחם הכהן, ושלושת העודכים שהעניקו לזוג את בירכת העיתונות היו גרשום שוקן (הארץ), נוח מוסס (ידיעות אחרונות) ואני.

הכלה זוהרה בשימלת־כלולות לבנה, אך היא נשארה עיתונאית גם בערב זה. שעה קלה אחרי שהסתיימה מסיבת־הנשואין היא נראתה, בשימ־לה שחורה, בנשף שערך אייבי נתן. העיתונאית שרית ישי לא יכלה להתאפק. היא רצתה לדעת מה קורה שם.

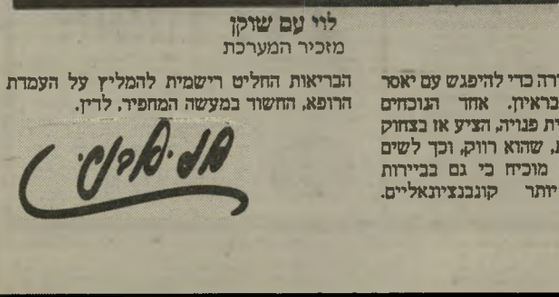
הזוג תחת החופה
פגישה באונייה

פנים מכוסות

בשבוע שעבר כתבנו על הפרשה שלא נגמרה: חקירת הריגתם של שני חוטפי־האוטר בוס, שנרצחו אחרי לכידתם.

אמרנו כי התצלומים המכריעים, המראים את אחד החוטפים כשהוא מובל, בריא ושלם, על־ידי אנשי־ביטחון, וביניהם תת־אלוף יצחק מרדכי, צולמו על־ידי ענת סרגוסטי. מן הראוי היה להוסיף כי באותו המעמד צולמו תצלומים דומים על־ידי שמואל רחמני, צלם מעריב. אך בעוד שהעולם הזה פירסם אז את התצלומים במלואם, אחרי מאבק עם הצנזורה, פירסם מעריב את תצ־לומיו של רחמני כשפני הקצינים מכוסים.

ועוד תזכורת: הסקופ של העולם הזה על גניבת הכליות בבית־החולים תל־השומר, לפני ני־תוח־ההשתלה, הניב השבוע פרי. מנכ"ל מישרד־הבריאות החליט רישמית להמליץ על העמדת הרופא, החשוד במעשה המחפיר, לדין.

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

מה שתת־אלוף יצחק מרדכי עשה באותו לילה ברצועת עזה, יום אחד בכל זאת ייוודע ברבים. אבל דבר אחד אני יודע כבר עכשיו. הוא לא חיים נחמן ביאליק. הוא אפילו לא דויד אבידן. אני מציע למרדכי, אם יש לו עוד תוכניות לכתוב משהו בעתיד, לעבור לפרוזה.

איזי רבינוביץ, תל־אביב

● ● ●

חרוזים מעיר התפוזים

הקוראת באומוולד מגיבה בדרכה־היא על ריבוי דברי השירה בגליון העולם הזה 27.2.

אני פותחת את העיתון
ולפני, ממש — שירון!
שירים של מרדכי לעלמות
ושל היינריך היינה על השאלות
ולבסוף גם מנחם בן
אינו עונה לרבנים אמן

ציונה באומוולד, רחובות

● ● ●

בעיות אנגליות

מנצ'סטר זה לא בירמינגהאם ואי־אפשר לשאת עיניים לגבר המצוי אי־שם בדרום האוקיינוס האטלנטי.

נהניתי מן הסיפור על הסקוושאי המצרי, מוסא הילאל (העולם הזה 27.2). אבל התפלאתי לראות, שבניגוד למה שאני רגיל בהעולם הזה. הפעם לא דייקתם בעובדות. הילאל איננו חי בבירמינגהאם. הוא חי במנצ'סטר, הצפונית מבירמינגהאם איזה 100 קילומטר, וגם הרבה יותר קטנה ממנה.

ושם, במנצ'סטר, הילאל מאמן במועדון הוילייב, שאגב, רוב חבריו הם יהודים, וכמה מהם אפילו יורדים מן הארץ.

פול בלום, כפר שמריהו

● ● ●

אז לנסיכון אנדרו מותר כבר להינשא בלי רשיון מהאמא שלו (העולם הזה 27.2). יפה מאוד! יש רק בעיה קטנה. הלא בינתיים הוא טייס הליקופטר בצי המלכותי, והוא מוצב כעת אי־שם בדרום האוקיינוס האטלנטי, וזה לפחות עד ראשית הקיץ הקרוב. אז איך בכלל אפשר להתקשר אליו? **רינה שבטר**, קריית־אונו

● ● ●

קשה להיות אבא

עוד קורא המבקש לשתף את הקוראים בחוויותיו האישיות.

הבת שלי בגרעין נח"ל בצפון. בשבת שעברה ביקרנו אותה ואז אני שומע, ברחבה שליד חדר־האוכל, כיצד פעוט אחד נטפל לאבא שלו, שהיה כנראה בתורנות, ומבקש ממנו לבוא ולטייל איתו קצת.

אומר לו האב: „אני עסוק!"

עונה לו הפעוט: „כל יום אתה עובד! בשבת אתה עסוק! מתי אתה אבא שלי?"

חיים קנון, חיפה

● ● ●

צדק למשורר

כמה הערות מעטו של המשורר מנחם בן, אשר שירו, נגד הרבנים הרא־שיים, נגנז בגלי־צה"ל (העולם הזה 27.2).

שלוש הערות קצרות: לא הייתי מרוגז מאוד, כדברי הכתבה, על שאותו קטע לא שודר. עוד לפני ההקלטה אמרתי לעורכת, כי אין כל סיכוי שהשיר ישודר. „ואם ישודר," אמרתי לה, „יפטרו קודם כל אותך, ואחר־כך את מפיק־התוכנית ואת מפקד־התחנה ואולי גם יסגרו סופית את גלי־צה"ל."

שנית, השיר נכתב לפני כשנתיים, כששני הרבנים הראשיים דאז, גורן ויוסף, לחצו מאוד כדי לשנות את חוק הרבנות הראשית, כדי להשאיר אותם במישרתם. אך דווקא עכשיו, אחרי שהוצאו בניגוד לרצונם, הוכיחו סוג של עצמאות רוחנית חדשה והכריזו, כי הבאים מאתיופיה אינם זקוקים לגיור. זה יפה, זה ראוי לשבח.

והערה אחרונה: השיר במקורו נקרא מכתב לעולם הזה. עוד כשכתבתי אותו, חשבתי לשולחו כמיכתב להעולם הזה (אף כי בסופו של דבר נשאר במגירה) ואז גם חשבתי כי השם, מיכתב לעולם הזה, כלומר מיכתב אל העולם, הוא בעצם גם כותרתו הטיבעית של השיר הזה. כך שבהתגלגלותו של השיר לפירסום בהעולם הזה, יש צדק מסויים, ואני מודה לכם עליו.

מנחם בן, גן־יבנה

תשקיף

וייצמן לחו"ל

השר עזר וייצמן ייצא בקרוב למסע נוסף בחו"ל, בשליחות בלעדית של שימעון פרס. המסע קשור ליוזמת השלום החדשה של המצריים.
כדי למנוע את התנגדות יצחק שמיר, יפצה ראש־הממשלה את שר־החוץ במחווה יוצאת־דופן.

שרון יפתיע

שרי־העבודה ערכו באחרונה מישחק סימולאציה, במטרה לברר מה יקרה אם השר אריאל שרון יפתיע ויציע תוכנית־שלום משלו, כדי לטרפד את היוזמה המצרית ואת היענותו של שימעון פרס.
בתום המישחק התברר, שלעבודה אין תשובה ליוזמה אפשרית של שר־התעשיה־והמיסחר.

שירות „גוי לשבת"

חסידי בעלז מפעילים שירות „גוי לשבת", המגיש שרותים דתיים לנזקקים בשבת.
במישרדי השירות בירושלים, בטלפון 248315, ישוב כשברות לא ידוע, היוצא לבצע עבודות עד־שי הזמנות טלפוניות. בסוף נגבה אותי השבת.
למזמיני השרות מותר לטלפן בשבת רק במיקרים של מיקוח־נפש.

הגליל נגד השיעים

בגבול הצפון מתייחסים ברצינות לאיומי השיעים לתקוף כפרים בגליל. פעולות ביטחוניות חסרות־תקדים ננקטות בימים אלה ליד גבול לבנון, בין השאר כדי למנוע מיבצעי התאבדות דרמאתיים.

רובינשטיין עם הליברלים

ליברלים המתנגדים לאיחוד עם חרות יפנו לאמנון רובינשטיין ויבקשו להתאחד עם שינוי.
לקבוצת המתנגדים התקיפים לאיחור אין, למעשה, נציג של ממש בכנסת.

דהניה מחוץ לתחום

הכפר דהניה שברצועת עזה, שאליו הוגלה בעבר עבד אל־עזיז שאהין, סגור עדיין לכניסת אזרחים.
ברצועה ששטח השבוע שמועות, כי במקום גולים עוד פעילים פוליטיים פלסטיניים.

הסתה בנוסח המימשל הצבאי

הספר שנתפס באוניברסיטת בירזית ושהוצג על־ידי קצין בכיר במימשל בגדה כ„חומר הסתה", הוא סיפורו של עורך־הדין דרוויש נאסר, פרקליטם של הנאשמים בפיגוע בבית־הדסה.
הספר, המבוסס על הפרוטוקולים במישפט החוליה שתקפה את אנשי קריית־ארבע לפני חמש שנים, נדפס בישראל ומופץ בחזק.

הירהור שני במפ"ם

במפ"ם יש הירהור שני על הרעיון להביא לאיחוד עם ר"ץ ולהתמודד במשותף בבחירות לכנסת ה־12.
בצמרת מפ"ם מבקשים לרחוץ את ההכרעה עד סמוך למועד הבחירות, ולא להתחייב כבר עתה לאיחוד.

„כך" בדיזנגוף

פעיליו של כך מתכננים הפגנה יוצאת־דופן ברחוב דיזנגוף. פעיליו של מאיר כהנא יוציאו בכוח את הפועלים הערביים מהמיסעדות ומבתי־הקפה, את מקומם יתפסו מובטלים, שכך תביא איתה להפגנה.

לוי יחליף את בן־ישי

בלישכת הרמטכ"ל גוברות השמועות על כוונתו של משה לוי להדיח מתפקידו את מפקד גלי צה"ל, רון בן־ישי. הרקע הוא מתיחות בין בן־ישי ולוי, סביב יומן גלי צה"ל וצימצומים בכוח־אדם בתחנה הצבאית.

שערורית סוכני־נשק חדשה

הסערה סביב העמלות שמקבל את־אלוף (מיל') אריה מיזרחי מחברת נשק אמריקאית, שאותה הוא מייצג, אינה האחרונה.
בקרוב תתפרסם פרשה דומה, סביב בכיר במערכת־הביטחון, שבשובו מתפקידו בחו"ל השתחרר וקיבל מישרה מכובדת אצל חברה זרה, שאיתה הוא עמד בקשרים מעבר לים, בתוקף תפקידו.

נתן בין שמיר וזמיר

נציב שירות המדינה, אברהם נתן, נפגש באחרונה עם יצחק שמיר וביקש ממנו שידאג להמשך כהונתו בנציבות.
שיחתו המתרפסת עם שר־החוץ עוררה את זעמם של אנשי דויד לוי, שעד לפני זמן קצר הבטיח להם נתן את נאמנותו. לפני כן היה נתן נאמנו של יורם ארידור.
בינתיים בודק היועץ המישפטי לממשלה פסק־דין אזרחי שהועבר אליו לעיון. בפסק־הדין קבע השופט, שנתן שיקר ביודעין בבית־המישפט.

שביתת רעב המונית

שביתת הרעב של האסירים הביטחוניים בכלא אשקלון עומדת להתפשט לבתי־כלא אחרים בארץ, בהם כלואים אסירים ביטחוניים.
הנהלת שרות בתי־הסוהר עושה כל מאמץ לשבור את השביתה, שאפילו נציב־השרות קבע כי יש לה בסיס צודק, כדי למנוע את התפשטותה.

מהמרי פורים לחו"ל

מהמרים בבדים מגושדן התארגנו ליציאה בקבוצה לקאזינו גדול בלונדון, לכבוד חג־הפורים. בעבר נהגו המהמרים לשחק בבתים פרטיים בארץ, אך הפעם, בעיקבות מידע פנימי מהמישטרה, הם חששו מפשיטה, ולכן העתיקו את פעילותם אל מעבר לים.

מינוי שמאלני במישרד־השיכון

כוונתו של מנכ"ל מישרד־הבינוי־והשיכון, אשר ויגר, למנות כמנכ"ל שיכון ופיתוח את שלמה שטנר, לשעבר הממונה על התקציבים באוצר, מעוררת סערת־רוחות במישרד ובחרות.
שטנר, ידיד אישי של ויגר, מוכר בריעותיו הפוליטיות השמאליות. מתנגדי המינוי טוענים, שלא ייתכן כי חרות תיתן תפקיד כה בכיר לאיש שהשקפת עולמו שונה משלהם, ועוד על חשבונם של פעילים ממחנהו של דויד לוי.

אביו של הלובאביץ'ער קבור בין גויים

עצמות אביו של מנחם־מנדל שניאור־סון („הרבי מלובאביץ'") נמצאות בבית־קברות מעורב, שבו נקברו נוצרים ויהודים אלה לצד אלה. בית־הקברות נמצא בעיר הסובייטית אלמה־אטה, ברפובליקה האוז־בקית, סמוך לגבול הסיני. כך מסר השבר עון החדרדי „ערב שבת" בגיליונו החדש.
לא נודע כי קרובי הנפטרים הנוצריים מחים על העירבוב בין העצמות.

ילדי ברזיל לדיון חירום

הרבנות הראשית מתכוונת לערוך דיון־חירום בשאלת ילדי ברזיל. המדובר בילדים מאומצים להורים חשוכי ילדים, המובאים ארצה ומוצגים בנמל־התעופה כילדיהם הטיבעיים של ההורים המאמצים, שנולדו במיקרה בחו"ל.
הרבנות חוששת מריבוי בילדים אלה, העוברים טקס ברית־מילה.

בחירות לעורכי־הדין במאי

ב־15 במאי יבחרו עורכי־הדין את נשיא לישכת עורכי־הדין.
כרגע ממלא את התפקיד מנחם ברגר, שנכנס לנעליו של הפרופסור דויד ליבאי, אשר התפטר מתפקידו אחרי שנכנס לכנסת.
מזל ברגר יתמודד עורך־הדין הירושלמי יעקב רובין, דתי, שהוא יו"ר הלישכה בירושלים.

מכבי באתונה ללא מס־נסיעות

קבוצה גדולה של אוהדי מכבי תל־אביב בכדורסל תפנה למישרד־האוצר בדרישה להתיר ליוצאים לאתונה, לעודד את הקבוצה במישחק־הגמר, לטוס ללא תשלום מס נסיעות. האוהדים יבקשו פטור רק למי שיקנו כרטיס הלוך ושוב ליום המישחק, וישובו מייד אחרי גן ארצה.
הנהלת מכבי תתמוך ביוזמת האוהדים. בטענה שאם אבן תגיע מכבי למישחק־הגמר באתונה, יהי שאם לא יהיו ביציעים לפחות אלפיים אוהדים ישראלים. סיכוייה לנצח הם אפסיים.

חתול שחור ב„נעמת"

חתול שחור עבר בין מזכ"ל נעמת, מאשה לובלסקי, וריטה גור, אשתו של שר־הבריאות, שעברה מויצ'ו לנעמת לפני שנתיים.
גור עשויה להתמקם במזכירות נעמת בתל־אביב. אורה נמיר, לפני היותה ח"כית, היתה מזכירת סניף נעמת בתל־אביב.

מכה לאורדן

חברת אורדן, של כלל תעשיות, ספגה מכה קשה כאשר רמתה־בארי־שבע, מיפעל של התעשיה האווירית, הקדים אותה ביציאה עם מערכת לפינוי מוקשים, ונמצא כבר במשא־ומתן מתקדם עם גורמים צבאיים בארצות־הברית, בקנדה ובאירופה.

העם היד השחורה

בדרום־לבנון זורעת ישראל רוח, והיא תקצור מחר את הסופה

„נבלות!" אמר שר הביטחון, יצחק רבין, על הקציניס הצרפתיים בכוח־האו"ם (ראה מיסגרת), שניסו להפריע לאנשי צה"ל להרוס בתים בכפר שיעי בלבנון.

אילו נשאלו הצרפתים, היו בוודאי מחזירים את הכינוי לבעליו: CANAILLE.

התנהגותם בכפר נבעה מתגובה טיבעית. כל צרפתי למד בבית־הספר על גיבורי ההתנגדות הצרפתית, שקמו על הכובש הזר, הרגו בו בכל הזדמנות, עונו והוצאו להורג. אלה הם אנשי ה„מאקי" האגדתיים, שאנדרטות ל־זיכרם מפארות מקומות רבים בצרפת.

טיבעי לצרפתי לייחס נסיון זה לדרום־לבנון. כמו העולם כולו, הוא רואה את התמונה בשחור־לבן: השיעים הם הלבנים, המתנגדים לכובש אכזרי, ואילו הישראלים הם השחורים, הכוב־שים והמדכאים.

זהו המחיר של המשך הכיבוש בלבנון. הדימוי של ישראל שופעת־הכוח, השחצנית, הכובשת והמדכאה התחזק מחדש. קשה להעריך את גודל הנזק למדינה בטווח הארוך.

הרוגים וביתבי־קודש. בדרום־לבנון עצמה הנזק הוא עוד הרבה יותר גדול.

השבוע יכלו אזרחי־ישראל לראות על מירקע־הטלוויזיה כיצד נראית פעולה של „היד החזקה" בכפר שיעי: עשרות נגמ"שים וטאנקים בכפר, חיפושים בבתים, ציר אחר גברים, ערימת חיפוש בבית השייח' תוך פיזור סיפרי־הקורש על הארץ, גילוי מחסני־נשק, פיצוץ הבית, ריכוז הגברים בתנאים משפילים, נאום מתנשא של קצין ישראלי.

המצלמה לא הראתה את הדברים שעליהם מדווח הרדיו: הריגת גברים המנסים להימלט (וההופכים על־ידי כך אוטומטית ל„מחבלים"), מעצרים המר־ניים וחקירות שאינן עדינות דווקא, גירוש ראשי־הכפר.

המצלמה הראתה את הפנים האטר־מות של הגברים הרובצים על הארץ בצפיפות. לא היה דרוש דמיון רב כדי לנחש מה מתרחש בראשיהם: הרגשה של השפלה שלא תימחק לעולם, שינאה להוטת לכובש, החלטה נחושה לנקום בו בכל הזדמנות.

ישראל זורעת רוח, ואין ספק שתק־צור סופה.

דם וכסף. יש הרבה נימוקים מעשיים, הגיוניים כשלעצמם, להש־היית היציאה הישראלית מן הארץ שהיא פלשה אליה באחד המיבצעים המטומטמים ביותר של המאה ה־20. אפשר לתרגם את הסיבות האלה לשפה של מיליוני דולארים, ואת הכסף אפשר גם לתרגם לשפה של עוצמה צבאית.

אך מי מסוגל לתרגם לשפה של כסף את זרע־הפורענות, הנזרע מדי יום על־ידי הכיבוש בקרב השיעים? כמה יעלה מחר במחיר של דם וכסף? כמה זה יעלה ליישובי הגליל?

יתכן שאפשר היה לצמצם את הנזק, אילו היתה ממשלת־ישראל מחליטה חד־משמעית להסתלק מלבנון כליל, בתנועה אחת ורצופה, וקובעת לוח־זמנים סביר וגלוי להשלמת הפינוי.

הממשלה לא עשתה זאת. היא הותירה ספק לגבי עצם נכונותה לצאת מלבנון, מכיוון שלא החליטה כלל על „השלב השלישי", שהוא המכריע, מכיוון שבו צריך צה"ל להתפנות ממשולש־הברזל השיעי ומהעיר צור.

בשיחות־נקורה סירבה הממשלה לספק ללבנונים לוח־זמנים, ומשום־כך התפוצצו השיחות. לאחר מכן החליטה על „שלבים", המכריחים את צה"ל לקבוע מדי פעם קווים חדשים, תחת להסתלק במהירות וביעילות מירבית, תוך פירוק המיתקנים החיוניים. כך נוצרה אווירה של אי־אימון.

מדיניות „היד החזקה" — שאינה

(המשך בעמוד 12)

סקופ

יצחק רבין אמר שחיילי צרפת בכוח האו"ם הם „נבלות". „העולם הזה" מגלה מי הדליף: מקורבו של אבא אבן

הספר בשיטחיות, ולכן אינו יכול להעיד שכל מילה בו איננה אלא שקר. משנשאל על־ידי כתבים אם רבין הוכיח בסיפרו, שהוא מהווה את האוייב הגרוע ביותר של עצמו, השיב אבן „לא כל עוד אני חי."

שר־ביטחון רבין בלבנון
„בכנות": במצבו הנוכחי אינו מסוגל לתפקד

מי הדליף את „הנבלות"?

הקיד הבכיר, המועסק בתפ־קיד־מפתח בכנסת, נראה כאילו איבד את שלוותו הרגילה.

גם בעבר הקרוב היו הדיווחים שלו לא רק אמינים, אלא מעניינים ביותר מבחינה ציבורית ותיקשורתית כאחת.

הפעם גילה קוצר־רוח ולהיטות מיוחדים, שרמזו על החשיבות הרבה שהוא מייחס לסיפור שבפיו. האיש סיפר להעולם הזה, שאנשי־מפתח במישרדו של שר־הביטחון, יצחק רבין, מאשימים את יושב־ראש ועדת־החוץ־והביטחון, אבא אבן, בהדלפת ההטחה של רבין נגד חייליי יונצפ"ל מצרפת. רבין קרה לצרפתים „נבלות", יצר תקרית דיפלומטית חמורה שעוררה סערת־רוחות קשה בצרפת, והביכה מאוד את ממשלת־ישראל בכלל, ואת שר־הביטחון בפרט.

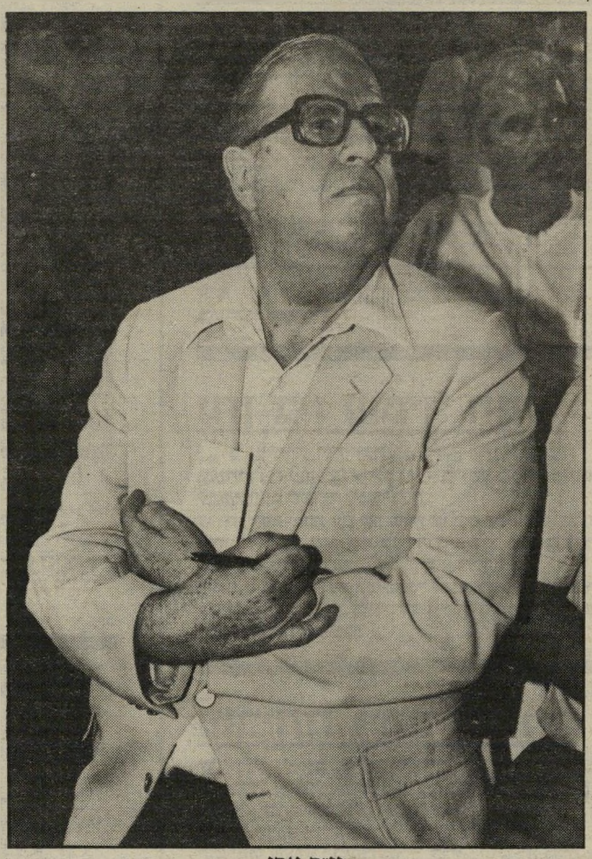
אנשי־רבין טוענים שאיש, המזוהה ציבורית עם אבן, הד־ליף בשליחותו של יו"ר ועדת־החוץ־והביטחון את הסיפור על הבום שלהם. ההדלפה לוותה בסרטים רבים, שנועדו להטיל ספק בכושרו של רבין למלא את תפקידו.

המדליף גרס, בשמו של אבן, ששר־הביטחון איבד לחלוטין את השליטה על עצמו, מסיבות שאינן קשורות לסוליטיקה. הוא אף הוסיף „צבע" לתיאור הופעתו של רבין בוועדה, וכמה פרטים שמסר לא אומתו ב־תחקיר שערכו כתבים בכנסת בקרב חברי ועדת־החוץ־והבי־טחון.

המדליף לא הסתיר את רצונו העז שהדברים יזכו לפירסום ויערערו את אמינות השר. אנשי־רבין סבורים, שההדלפה לא יכלה להתבצע מבלי שאבן עצמו רצה בה.

הפרשה לא הפתיעה במיוחד. לפני כמה חודשים ניסה אותו „מקורב לאבן", ששמו הוזכר בסיפור, להשתיל בהעולם הזה מידע, שנועד לפגוע בשר־הבי־טחון באורח אישי. „המקורב" ידע לספר שרבין ורעייתו לאה קיפחו קשות את חתנם, נכה צה"ל, וממש עשקו אותו. מכיוון שהאיש לא טרח כלל להסתיר את שינאתו העזה לשר־הביטחון, נבדק הסיפור בשבע עיניים ולא נמצא ראוי לפירסום. „המקורב" היה מאוכזב מאוד, ואפילו טען שלהעולם הזה יש דיעה קדומה נגד אבן, ובעד יצחק רבין.

בהזדמנויות קודמות „שפך" המקו־רב השמצות אישיות ופוליטיות נגד רבין, וחלקן, בעיקר בנושא הפוליטי, אומתו ועוררו עניין רב אחרי פירסומן.

יו"ר אבן
להשתיל השמצות אישיות ופוליטיות

בגידה טיפוסית

רשת היחסים הקשים בין שני האישים ידועה. רבין התמנה לתפקיד שגריר ישראל בארצות־הברית ב־1968, עם סיום כהונתו כרמטכ"ל צה"ל. במשך כל תקופת כהונתו עקף השגריר את אבן, שהיה שר־החוץ והממונה הישיר עליו, ודיווח ישירות לראש־הממשלה, גולדה מאיר. אבן מצידו טען שרבין היה שגריר גרוע, ושעמדותיו המדיניות הן ניציות ובלתי־אחראיות.

ביוני 1974 התפטרה גולדה מאיר, בעיקבות מחדלי יום־הכיפורים, ויצחק רבין נבחר על־ידי מרכז מיפלגת־העבודה להרכיב ממשלה חדשה.

אבן היה אחד המעטים מקרב ההנה־גה הוותיקה של המיפלגה שהימרו את פי פינחס ספיר, והתייצבו באורח גלוי מאחורי שימעון פרס. מכריו של אבן סיפרו, שמרד כזה מצידו של אבן, הידוע בזהירותו המופלגת, מהווה תופעה ממש בלתי־רגילה עבורו. לכולם היה ברור, שרק שינאתו העזה לרבין הביאה אותו לצעד כזה.

ניקמתו של רבין לא איחרה לבוא. במעשה המרכבה שלו פסח על אבן, „המועמד הטיבעי לשר־החוץ", והוא הטיל את התפקיד על מפקדו בפלמ"ח, יגאל אלון. גם התואר המפוקפק (אבל היקר מאוד לרודף כבוד כמו אבן) „סגן ראש הממשלה" נמסר לאלון, שסירב לוותר עליו למען אבן.

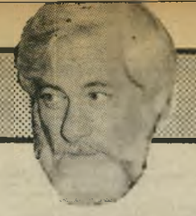
בנסיבות אלה סירב אבן להצטרף לממשלת רבין, חרף הפצרות חבריו לצמרת מפא"י.

רבין נטר לאבן, וכתב בסיפרו פינקס שירות ש„העדרו של אבן מממשלתי לא פגע כלל בתיפקודה וביוקרתה." אבן הגיב שהוא קרא את הספר בשיטחיות, ולכן אינו יכול להעיד שכל מילה בו איננה אלא שקר.

במשך שנים ארוכות לא דיברו השניים ביניהם, והתעלמו איש מרעהו גם בנסיבות שחייבו, לכאורה, מגע אנושי כלשהו.

אבן הטיל את כל יהבו על מחנה פרס, ותמך באוייבו הוותיק של רבין בכל ליבו. כידוע, לא זכה אבן לגמול שלו ציפה. באורח טיפוסי מאוד בגר פרס באבן, והפך את יצחק נבון למועמד המערך לתפקיד שר־החוץ.

בגידתו של פרס כאילו איזנה את יחסי אבן־רבין. שר־הביטחון אפילו זכה לשבחים מסויימים מאבן, בתחילת דרכו בממשלת האחדות. לאחרונה הוחרפו שוב היחסים בין השניים, על רקע עמדותיו המדיניות והתנהגותו של רבין. משקיפים המקורבים לאבן מסרו, שאבן סבור „בכנות" כי רבין אינו מסוגל לתפקד כשר־ביטחון במצבו הנוכחי. יש להניח שמקורבו של אבן פירש כך את הדברים, או לפחות כך סבורים אנשי יצחק רבין.

זוהי המצאת השטן — אך גם היא לטובה

רוטציונרים

ד אלים של יוון העתיקה היו גאונים בהמצאת שיטות של התעללות בבני־אדם שהרגיזו אותם.

פירות הנעלמים ממגע־יד של איש הגוע ברעב. ציפורים האוכלות את כבדו של אדם חי. דליים מנוקבים לשאיבה אינסופית של מים.

אבל גם האלים הסאדיסטיים האלה לא יכלו להמציא את שיטת העינויים, המטילה עתה את צילה על ישראל.

איני יודע איך קוראים לה ביוונית עתיקה. אנחנו משתמשים בשמה הלאטיני:

רוטציה.

■ ■ ■

ב יתעים כבר נכנסה המילה למילון השפה העברית.

לנפץ. לרוצץ. לפוצץ. לרטץ.

אם יש לך שני אויבים — לא סתם יריבים, או מי שהרגיזו אותך קצת, אלא אויבים ממש, שנואים־כנפש — סדר ביניהם רוטציה.

הם יכולים להיות ידידים בנפש איש לרעהו. הם יכולים לאהוב זה את זה. אין זה משנה דבר.

סדר ביניהם רוטציה בלשוני — לא חשוב על מה, על זכות השימוש באוטו או על כתר־המלוכה — והסכת אותם לאנשי מדון וזדון, שכל מחשבתם נתונה יומם ולילה להרס הדדי.

ישבתי השבוע בחברת ידידים, ודיברנו על מה שמתרחש בין שימעון פרס ויצחק שמיר. השמעתי כמה הערות פילוסופיות על מהות הרוטציה. הם הפצירו בי לכתוב על כך, מכיוון שאני המומחה מס' 1 בארץ לנושא זה, אדם שעבר את החוויה כמה פעמים, בכיוונים שונים.

(התנועה שעמדתי בראשה התפלגה מפני ששלום כהן סירב למלא את הסכם־הרוטציה, שעל פיו היה עליו לפנות את מקומו בכנסת לאמנון זיכרוני. אני נכנסתי לכנסת, בפעם השלישית, בעיקבות הסכם־רוטציה עם לובה אליאב, שהבטיח וקיים. יצאתי מן הכנסת מפני שהצעתי, מרצוני החופשי, רוטציה ביני ובין ואליר צארק, וקיימתי אותה. לפני־כן התערערה של"י עד היסוד בגלל אי־רצונו של מאיר פעיל לקיים את הרוטציה המוסכמת בינו ובין סעדיה מרציאנו. אחרי שקיים את הרוטציה, פרש מרציאנו ולקח עימו את המנדאט.)

על סמך מומחיות זו, הריני מתכבד בזה להגיש הקדמה קצרה לפילוסופיה, לפסיכולוגיה ולפוליטוסופיה של הרוטציה.

ימח שמה וזיכרה. היא תקבע את גורל המדינה והמרחב כולו בשנה וחצי הקרובות.

■ ■ ■

ד רוטציה דומה למגע של אהבה, שבו נרבק אדם במחלה.

ה ההנאה היא קצרה, הסבל והחרטה הם ארוכים־ארוכים.

למה עושים הסכם־רוטציה? מפני שיש יותר ממועמד אחד לתפקיד מסויים, ואי־אפשר לספק את הכל. מתחיל משבר. יש לגבש רוב במוסד כלשהו (המרכז, הוועידה, הכנסת), אך אי־אפשר להשיג רוב מבלי לספק את תאוותיהם של בעלי־הקולות, הלוטשים כולם עין לאותו התפקיד.

מנסים לשדל, לשכנע, לסחוט. מציעים לפלוני ולאלמוני מישרה אחרת. שום דבר אינו עזר. הכל רוצים רווקא בתפקיד המסויים הזה: המקום בכנסת, הכיסא ליד שולחן הממשלה, הכס הרם של ראש־הממשלה.

ואז, כאשר כולם מותשים ומיואשים, בא הרעיון הגואל: רוטציה.

זהו פיתוי שברא השטן. הוא נוצץ כמו יהלום מזוייף. הוא משכנע כמו לשונות שדים שהתחפשו כמלאכים. הכל מסתכלים בו כמהופנטים, כמו ארנבת בעיני הנחש.

רוטציה: פשוט וחלק: פיתרון אידיאלי: מדוע לא חשבנו על זה קודם? באנחה עמוקה של הקלה חותמים כולם על ההסכם, ויכולים סוף־סוף ללכת הביתה ולהיכנס למיטה החמה, בידיעה שהכל בא על מקומו בשלום.

■ ■ ■

ד איש המרטץ (פיעל) והאיש המרוטץ (פועל) מרוצים שניהם, באותה שעה עליזה וקצרה שבה מרימים את הכוסות ונשבעים זה לזה אחוות־צמח.

המרטץ, הרוטציונר, אומר לעצמו: אלוהים גדול! במשך השנתיים הקרובות אשב אני על הכיסא הזה. שנתיים זה הרבה מאוד זמן. ואחרי שנתיים — מי יודע? אולי הפריץ ימות, ואולי הסוס. (ובגירסה הערבית של אותו המשל: אולי המלך ימות, ואולי הגמל.)

המרוטץ, מצידו, אומר לעצמו: מה זה שנתיים? זה עובר ביעף, כמו כלום! אני יכול לחכות! בבוא היום אתפוס את הכיסא, ואז אראה לכולם!

שניהם הולכים לישון ברוח טובה. אין הם יודעים כי בקומם מחר בבוקר, בעוד כמה שעות בלבד, יהיו שניהם אנשים אחרים.

■ ■ ■

כ מו רעל מתוחכם, זה מתחיל לפעול לאט־לאט, מבלי שה־קורבן מרגיש בכך.

בעל־הכיסא מסתכל ביורשו־המיועד, ולפתע הוא שם לב לדברים שלא משכו את תשומת־ליבו קודם לכן.

האם היה לו תמיד אף כזה גדול? ונימוסי־השולחן שלו — האם היו תמיד כל־כך מבחילים?

ובכלל, מדוע הוא שולח בי מבטים כל־כך מחרישים? מה הוא בוחן אצלי? הברי־אות?

ואילו הממתין־לכיסא מתחיל גם הוא לשים את ליבו לדברים שלא ראה אותם עד כה.

מה הוא מקשקש? מעניין, איך יכולתי פעם לחשוב שהוא

שמיר ופרס: מדוע העיניים מרצדות?

משמיע בנאומיו דברים של טעם? הרי כל מילה שלו טפלה ותפלה: ממש באנאלי!

העיניים שלו מרצדות. הוא לא מסתכל לי ישר בעיניים. האם הוא זומם משהו? אולי... לא, הוא לא יעז! אבל אולי, בכל זאת...

וכך, חודש אחרי חודש, מגלה כל אחד מן הזוג האומלל שהשני הוא, בעצם, אדם די מגעיל, חסר־ערך, בקיצור — האדם האחרון שמעניין לו לשבת על הכיסא הזה.

אך — וזהו התיחכום המרושע של המזימה היוונית הזאת — השניים קשורים זה לזה בעבותות ברזל. כמו דויד ויונתן, אין הם יכולים להיפרד זה מזה, גם אם נמאסו איש על רעהו.

הרוטציה יצרה ביניהם קשר העולה על נשואין.

■ ■ ■

ד קשר החזק ביותר הוא בין אב לבנר־בכורו, שהקדוש־ברוך־הוא יצר ביניהם רוטציה טיבעית.

מיטב המחזאים וההיסטוריונים תיארו את השינ־אה השטנית המתפתחת, לא סתם, בין האב־המלך ובין הבן־יורש־העצר.

האב מאמין כי הבן מייחל למותו, כדי לרשת את הכתר. הבן ממתין שנים על גבי שנים, עד שזה נמאס לו.

האב מתחיל לחשוש שמא הבן זומם להדיחו או לרוצחו נפש, כדי לתפוס את מקומו. הבן מתחיל לחשוש שמא חורש האב מזימות אפלות, כדי להיפטר ממנו.

היו יורשי־עצר שהרגו את אבותיהם. כפי שניסה לעשות אבשלום בן־דויד. היו אבות שהרגו את ילדיהם, כמו הורדוס.

אלה היו מיקרים קיצוניים, כמובן. בדרך כלל נשארת השינאה ההדדית בתחומי המישפחה.

אך התופעה היא כללית. נמאס לאב לחשוב שהבן מחכה בקוצר־רוח למותו. נמאס לבן לראות את אביו כשהוא בריא ושלם. האב סבור כי הבן אינו שווה הרבה, ויהרוס בבוא העת את המלוכה. הבן סבור כי האב סנילי, ויגרום לאסון אם לא יתפגר במהרה.

זהו טבע אנוש, ויעידו על כך היצירות הסיפרו־תיות שנכתבו במשך 3000 שנים על נושא זה.

■ ■ ■

ך אם כך זה בין אב ובן, האמורים לאהוב זה את זה, ושזכותם באה להם מלידה — על אחת כמה וכמה בין פוליטיקאים, ששום דבר אינו מקשר ביניהם מלבד האמביציה הלוהטת.

שני פוליטיקאים יכולים לצאת לדרכם ביחד. ברגע שיורדת עיידם קילת הרוטציה, השינאה מרימה את ראשה ביניהם בנחש ארסי.

כל אחד מכיר את החוויה של האוטובוס. אתה עומד וממתין לאוטובוס בתחנה, ומשוחח בידידות עם העומד אחריך בתור. בא האוטובוס, והוא מלא. אתה מצליח לעלות אליו — ומאותו הרגע נפערת תהום בינך ובין ידידך בתור. לך נרמה שהאוטובוס מלא, ואין להכניס אליו ולוא גם איש אחד נוסף מבלי לגרום עוול לנוסעים. ואילו הלה רואה שהאוטובוס ממש ריק, ואפשר היה להכניס אליו עוד ועוד, אלמלא האגואיזם של הנוסעים.

משהו כזה קורה בהמתנה לרוטציה.

אין זו היריבות הרגילה בין שניים, המתחרים על מקום אחד. שימעון פרס ויצחק רבין הם יריבים־מתחרים, השונאים איש את רעהו מעומק ליבם, בזים זה לזה ומבזים זה את זה. אך לאיבה טהורה זו חסר התיחכום המיוחד שמוסיפה הרוטציה.

כי המרטץ יודע שעליו להסתלק ביום מסויים — וזהי ידיעה נוראה. בידיעת האדם מראש את יום מותו. ולא בגלל סיבה אמיתית, אלא סתם כך, בגלל מישהו. ואילו המרוטץ ממתין ליום הזה בקוצר־רוח גובר והולך, ביודעו שזה מגיע לו, על סי דין ועל סי הסכם. חמתו בוערת בו להשחית בחשבו על האפשרות שהרוטציונר לא יקיים את התחייבותו.

■ ■ ■

כ ל זה נבון עכשיו שיבעתיים בין ראש־הממשלה שימעון פרס וראש־הממשלה המיועד־לפורענות, יצחק שמיר.

בעוד שנה וחצי חייב שימעון פרס לרדת מכס ראש־הממשלה, ולמסרו לשמיר. וזה נורא.

אין אדם שפעל בהתמדה ובעקשנות כה עילאיות כדי להגיע אל ראשות־הממשלה, כמו פרס. כמה אכזבות נחל! כמה פעמים התקרב למטרה, והורחק ממנה? כמה תככים נאלץ לתכך, כמה מזימות לחרוש, כמה קנוניות לקנן, עד שהגיע סוף כל סוף?

בשעתו השווינו את גורלו לזה של סיסיפוס, גיבור המיתולוגיה היוונית, אשר האלים הזדוניים הטילו עליו לגלגל אבן כבדה אל ראש ההר, אך האבן נשמטה מידיו תמיד ברגע האחרון והתגלגלה שוב למטה.

זאת היתה קללה מרושעת. אך פרס התגבר על קיללתו, והאבן הגיעה בסוף לראש ההר.

עכשיו מתברר שהזמצאה קללה נוראה עוד יותר, העולה על כל מזימות האולימפוס: אחרי שהאבן כבר הגיעה לסיפגה, באה הרוח הרעה של הרוטציה ומאיימת לגלגל אותה שוב למטה!

פרס לא היה בן־אנוש, אילו השלים עם גורל אכזרי זה. ומכיוון שהוא אנושי מאוד, הוא זומם עכשיו כיצד להיחלץ מן הצרה הזאת.

■ ■ ■

ך דידי המנוח נתן ילין־מור נהג לצטט אימרה של סבו החכם, יראי־השמיים, שאמר: "הלוואי והקדוש־ברוך־הוא יזמן לי כל־כך הרבה פיתויים כמו שיש לי תירוצים להיכנע להם."

אפשר לומר על מישקל זה: "הלוואי ויזדמנו לפוליטיקאי כל־כך הרבה הסכמי־רוטציה כמו שיש תירוצים להסרתם."

אין צורך להתאמץ. אדם שחתם על הסכם־רוטציה יצמא תמיד, בכנות גמורה. סיבות מצויינות האוסרות עליו לקיים אותו.

השעה אינה כשרה. האינטרס של המדינה מחייב אותו להמשיך בתפקיד. הוא באמצע מיבצע היסטורי, שאסור להפסיקו. דין התנועה. נודעו על היורש דברים שלא היו ידועים קודם לכן. היורש סטה מן הדרך. הוא לא כל־כך בסדר. ועוד כהנה וכהנה.

ואם זה כך בתוך מיפלגה אחת, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר על רוטציה בין שתי מיפלגות יריבות, בעלות השקפות מנוגדות.

הרי קיום הרוטציה פירושו, במיקרה זה, בגידה ממש: הנאמנות לאידיאלים העליונים של שלום וביטחון ועצם קיום המדינה חשובה מן הנאמנות הווילגארית לנייר כלשהו! הרי ברור שאם תקויים הרוטציה, תיפול המדינה לידי מחרחרי־מילחמה, כסילים ומנוולים!

■ ■ ■

ב מיקרה המסויים הזה, יש לכל התירוצים האלה מעלה גדולה נוספת: הם גם נכונים. שיבת הליכוד תהיה אסון.

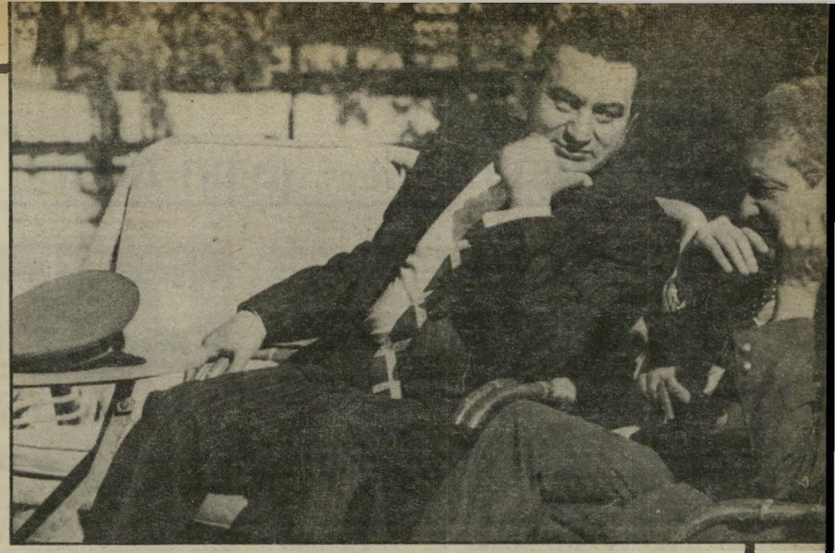
במאי 1985 ייערכו הבחירות להסתדרות, ולא כדאי לפרס לפרק את הקואליציה הגדולה לפני כן. בספטמבר 1986 יחול הסכם הרוטציה. בין שני התאריכים האלה עליו לפרק את ממשלת־האחדות־הלאומית, ויפה שעה אחת קודם.

שמיר יודע זאת. הוא גם יודע שאין עוד קושי לפרס להקים ממשלה צרה, בייחוד אם תימצא לכך עילה פוזולארית — כמו יוזמת־שלום, נסיגה מלבנון או הספקת ההתנחלויות.

לכן נמצא הליכוד במילכוד. אם יסכים לפרס את העילה המבוקשת לפירוק הממשלה — הוא יספק לפרס את העילה המבוקשת לפירוק הממשלה. ואם יבלע את כל הצפרדעים שפרס יגיש לו, כשכל צפרדע גדולה קצת מקודמתה — ייחנק בסופו של דבר.

מבחינת האינטרסים של עם־ישראל, זהו מצב כמעט אידיאלי. בעוד כמה שבועות לא תהיה עוד שום סיבה לראש־הממשלה לסרב לצעדי־שלום. להיפך. והליכוד השבוי יצטרך לומר אמן או לפרוש למידבר, אולי להרבה־הרבה זמן.

כך שגם הפעם עשוי להתגלות — שהמצאות השטן — כמו הרוטציה — מכוונות לטוב.

מובארק (עם וייצמן): שיכבה חחת שיכבה

עורך „העולם הזה" מנתח את המהלכים

ואילו מיבצע מדיני מוצלח מביא את בעליו למצב שבו הוא יכול לבחור בין כמה אפשרויות, כולן טובות לו.

בזהו המיבצע של מובארב. הוא סותח לפני בעליו מרחב גדול של תימרון, המאפשר לו בבל שלב לבחור בין כמה אפשרויות טובות.

● יעד ראשון: סיוע אמריקאי

ה שיכבה העליונה של יוזמת־מובארב היא פשוטה־יחסית.

בעוד כמה ימים עומד מובארב לערוך ביקור בארצות־הברית. מטרתו העיקרית היא להגדיל את הסיוע האמריקאי למצריים, הזקוקה לו באופן נואש.

נגד מגמה זו קמו כמה מן הדמגוגים בבית־הנבחרים האמריקאי, המבססים את הקריירה שלהם על חנופה לישראל וליהודים. אלה משתדלים להיות ציונים יותר מאשר ממשלת־ישראל. הם הודיעו שייילחמו בסיוע האמריקאי למצריים, מפני שמובארב לא החזיר את השגריר שלו לתל־אביב. ומתעקש בעניין טאבה.

יוזמת מובארב מחקה את הדברנים האלה מעל פני המפה הפוליטית. היא מוכיחה כי נשיא מצריים דבק בתהליך השלום, שגורל ישראל יקר לו ושהוא מבקש להשכין שלום בין ישראל ושכנותיה. גם גדול הציונים באמריקה אינו יכול לדרוש יותר.

מעבר לזה, יצר מובארב סנסציה עולמית. הוא התמקם במרכז הבימה העולמית. הוא משך אל עצמו את זרקורי התיקשורת. אין הוא בא לוושינגטון כראש מדינה נידחת ועניה, כמעט נשכחת, אלא כמנהיג מרחבי, כלהיט תיקשורתי וכבעל יוזמה מדינית חשובה.

זהו מישחק שאי־אפשר להפסיד בו. הרווח הוא אוטומטי. מבחינת היעד המיידי הזה, כל אשר מובארב זקוק לו הוא המשך היוזמה עד ליום פגישתו עם הנשיא רונלד רגן.

מכאן הפעולה הזהירה, וההשתדלות שלא להביא לתגובה שלילית מכל צד שהוא, העלולה לקבור את היוזמה לפני מועד זה.

התגובות הזהירות של שימעון פרס, המלך חוסיין ויאסר ערפאת שירתו מטרה זו. היעד הראשון והמיידי של היוזמה יושג, מן הסתם.

● יעד שני: חזוזה של מיל־מטר

מ תחת לשיכבה זו יש שיכבה הרבה יותר בעייתית.

מובארב רוצה להזיז את תהליך־השלום קדימה, ולוא רק בסנטימטר אחד, כדי להתגבר על הקיפאון שהשתרר בו, מאז שקברה ממשלת־הליכוד את האוטונומיה.

לכאורה, זהו מיבצע בלתי־אפשרי, בגלל הסיבות הבאות:

וסני מובארב אינו סאדאת שני. וגם יוזמתו המדינית. המרתקת את העולם מזה שבוע וחצי, אינה מהדורה שניה של יוזמת סאדאת.

אנוור אל־סאדאת היה דמות היסטורית. הוא אהב את הדראמה, והפך אותה למכשיר מדיני. הוא האמין בכוחו של ההלם הגדול, ועל כן בא לירושלים. הוא נחל הצלחה היסטורית (החזרת כל אדמות מצריים וכינון השלום) וכישלון היסטורי (הקפאת התהליך על־ידי מנחם בגין וגירוש מצריים מהעולם הערבי). הוא נרצח.

חוסני מובארב הוא אדם אנטי־דרמאתי. אדם שקול מאוד וזהיר מאוד. הוא יזם מיבצע מדיני הלוקח בחשבון את הרגישויות של כל הצדדים, ונמנע מכל פרובוקציה.

יוזמת סאדאת דמתה לטרגדיה של שקספיר. יוזמת מובארב דומה לתימרון של מקיאוולי.

זוהי מלאכת־מחשבת של יצירה פוליטית, מעשה־אמנות מדיני מתוחכם מאין כמוהו. ומכיוון שהיא כל־כך מסובכת ומתוחכמת, לא קל להתייחס אליה בצורה פשוטה וברורה.

אחרי שנודע על יוזמת־סאדאת, הגיבו כל הנוגעים בדבר תוך כמה ימים, ואף תוך כמה שעות, ב„הן" נלהב או ב„לא" מוחץ.

מובארב: האם

אחרי היוודע יוזמת מובארב, הגיבו הכל בהימהומים זהירים, ורק אויבי־השלום המובהקים בעולם הערבי ובישראל מיהרו להגיב בשלילה זועמת.

● עוגה של שכבות־שכבות

ה שאלות שנשאלו השבוע בכל פינה היו: „האם זה רציני?" „האין זה רק תרגיל?"

מבחינה פוליטית. שתי השאלות חסרות־משמעות. כל מיבצע פוליטי הוא תרגיל, ואין מעשה פוליטי בדרג כזה שאינו רציני.

יתר־על־כן: מיבצע מורכב מסוג זה אינו חותר ליעד אחד ויחידי. הוא מחושב מראש כך שהוא יוכל להשיג בעת ובעונה אחת (או בזה אחר זה) יעדים שונים, בכיוונים שונים.

ואכן, יוזמת־מובארב דומה לעוגה שיש בה שכבות־שכבות. יש בה מגמה על גבי מגמה, ומתחת לשיכבה העליונה, הגלויה לעין, יש שיכבה שניה ושלישית.

מיבצע מדיני גרוע מביא את בעליו למצב שבו עליו לבחור בין כמה אפשרויות, שכולן רעות — בבחינת בחירה בין סרטן וכוליירה. כזהו כיום המצב של ישראל בלבנון, כשעליה לבחור בין בריחה מבוהלת ובין מיבצעי־דיכוי שיתנקמו בה לדורות.

חוסיין (עם בנו באוסטריה): רק בהסכמתו של אש"ף

● המלך חוסיין הגיע סופית למסקנה כי לא כדאי לו לעשות דבר בעניין השלום, אלא אם כן יש לו גיבוי מלא וחד־משמעי של אש"ף.

● ממשלת־ישראל הנוכחית מחוייבת לעמדה שלא לנהל שום משא־ומתן עם אש"ף, כאחד משלושת הלאווים של „הקונסנזוס הלאומי" („לא מדינה פלסטינית, לא שיבה לגבולות 1967, לא הידברות עם אש"ף").

● ארצות־הברית מחוייבת אף היא שלא לקיים שום הידברות עם אש"ף. על כך הוסכם בינה ובין ממשלת־ישראל עוד בימי כהונת יצחק רבין כראש־הממשלה.

● ערפאת אינו יכול להסמיך מישהו לנהל משא־ומתן בשם העם הפלסטיני, במקום השתתפות אש"ף. ההכרה העולמית באש"ף, כבנציג החוקי הבלעדי של העם הפלסטיני, הוא ההישג העיקרי של המאבק הפלסטיני עד כה, ולא יעלה על הדעת לבזבז הישג זה על תימרון של מה־בכך, ללא תמורה.

כאשר ניגשו מתכנני המדיניות המצרית — וביניהם כמה מוחות מבריקים — לתכנן את המיבצע המדיני, הם לקחו בחשבון את כל הנתונים האלה. הם החליטו ליצור מצב שבו יוכל כל אחד מן הצדדים להתקדם כמה מיליימטרים, כדי ליצור התחלה של התחלה של תזוזה.

כל מדיניות טובה מנסה לתת משהו לכל אחד מן הצדדים הנוגעים בדבר, כדי שיהיה לכל אחד כדאי להירתם לה. כך ביקשו לעשות גם המצרים. החשבון:

● שימעון פרס מעוניין להוכיח כי עלותו על כס ראש־הממשלה הביא לשינוי חיובי במצב המדיני ולתזוזה לקראת השלום — מה גם שתזוזה כזאת היא כיום פופולארית, אחרי האכזבה המרה ממילחמת־הלבנון.

● יאסר ערפאת מעוניין להוכיח להמוני העם הפלסטיני כי מדיניות־השלום שלו, שאושרה במושב האחרון של המועצה הלאומית הפלסטינית, מתחילה לשאת פרי, חרף ההשמצות וההאשמות של הסורים וסוכניהם.

● המלך חוסיין מעוניין בתזוזה, שתעניק לו אשראי נוסף מטעם אש"ף, ושתחזק את הגוש הפרו־מערבי בעולם הערבי.

● רונלד רגן, שנכווה קשה במרחב (כישלון ההתערבות האמריקאית בלבנון, פיצוץ השגרירות האמריקאית ומטה המארינס בביירות, התמוטטות ההסכם הלבנוני־ישראלי שהושג בתיווך אמריקאי) אינו שש לקראת יוזמה חדשה. אך אם תובא לפניו יוזמה רצינית, שתבטיח לו הישג מרשים, הוא עשוי להתפתות.

יוזמת מובארב באה לתת לבל אחד מאלה את המינימום המבוקש.

שימעון פרס כבר נהנה מן היוזמה, מפני שהוכיחה להמוני ישראל שעם כניסתו לשילטון נושבת רוח חדשה במרחב.

ערפאת זכה בכך שהכל מדברים על שיתוף הפלסטינים במשא־ומתן — כשברור לכל כי הנציגים הפלסטיניים ימונו איכשהו על־ידי אש"ף.

נראה כי גם התיאבון של רגן התחיל להתעורר.

● פרס: חיוב והיך

כ ל זה הושג, בינתיים, על־ידי מישחקי־מילים בלבד. ואכן — יוזמת מובארב מתנהלת לפי שעה כולה במישור המילולי, ועדיין לא הגיעה למישור המעשי. אך המישור המילולי חשוב מאוד.

מובן שהכל מסתובב סביב שלוש האותיות: אש"ף.

איך ליצור מצב שבו ברור, מצד אחד, שאש"ף הוא שותף מרכזי ליוזמה — בעוד שממשלת־ישראל תוכל לטעון את ההיפך?

איך אפשר למכור את אותה הסחורה לפלסטינים כניצחון של אש"ף, ולישראלים כמפלה לאש"ף?

(ומדוע זה חשוב בכלל? התשובה: מפני שבישראל נוצרה התייחסות בלתי־רציונלית, וכמעט מטורפת, כלפי שלוש אותיות אלה. אך מיכשול פסיכולוגי — או פסיכיאטרי — זה הוא עובדה פוליטית, שאי־אפשר להתעלם ממנה.)

השאלה אינה איך אפשר לרמות מישהו, כי במישור גבוה זה אין אפשרות של רמייה. השאלה היא

האחרונים בין מובארק, פרס, ערפאת וחוסיין

איך אפשר ליצור נוסחה, שהכל יכולים לקבל אותה, איש־איש על פי הפירוש שלו, בעוד הכל יודעים מהו היעד המעשי.

הדבר הושג, לפי שעה, על־ידי כך שהמצרים מדברים על „פלסטינים מתונים" — מושג רחב, המסוגל בהחלט לכלול את כל חברי ההנהגה הנוכחית של אש"ף, המוגדרים על־ידי הסורים והלובים כ„בוגדים". ואילו ישראל יכולה לטעון כי הכוונה אינה לאנשי אש"ף, מכיוון שהרי אש"ף הוא אירגון טרוריסטי וקיצוני.

שימעון פרס, שהבין את התועלת הרבה שיש ביוזמת מובארכ, לו אישית, למיפלגתו, ולממשלתו, התייחס אל היוזמה כ„זירות חיובית". הוא פנה עורף לשיטת הלאו האוטומטי של ימי גולדה מאיר. אך הוא לא אמר דבר המכריח את הליכוד לפרוש מן הממשלה בשעה זו, ונתן למובארכ את המינימום הדרוש. באמצעות „דובר בכיר" הכריז כי במישלחת הירדנית־פלסטינית יכולים להשתתף פלסטינים „המזדהים" עם אש"ף, אך שאינם „מזוהים" עימו.

מבחינה מעשית, זהו קישקוש. אין בעולם נציג פלסטיני שיילך למשא־ומתן כזה, אלא אם כן נשלח על־ידי יאסר ערפאת. ומי שנשלח על־ידי ערפאת הוא שליח אש"ף, ובלל לא חשוב אם הוא „מזדהה" או „מזוהה" או „זהה" או „זה". אך מבחינה סוליטית, באמירה לשעה זו, יש בהגדרה זו תועלת. היא נותנת למובארכ אפשרות להמשיך.

לפני ההקצנה שחלה בעמדות הליכוד אחרי פרישת משה דיין ועזר וייצמן, והתגברות אריאל שרון, דיבר גם מנחם בגין על כך שאין „לברוח בציציותיהם" של הפלסטינים, שיבואו למשא־ומתן. כלומר: הם יוכלו להיות אנשי אש"ף, כל עוד לא יכריזו על כך בקול־קולות. פרס יכול היה להסתמך על אמירה זו.

גם אמירה אחרת של דובר פרס היתה בכיוון הנכון. ממשלת־האחדות קמה על העיקרון שכל משא־ומתן צריך להתבסס על הסכם קמפ־דייוויד. אך בכל הנוגע לבעיה הפלסטינית מת הסכם זה מזמן. הוא אנאכרוניסטי כמו נאומיו של מתושלח. אך המנהיגים הנוכחיים של הליכוד, שכולם התנגדו בשעתו להסכמי קמפ־דייוויד, מסתמכים עליהם כיום כעל דיבורי־אלוהים־חיים.

פרס הטיל על דוברו להצהיר כי הסכמי קמפ־דייוויד יהיו בבחינת עמדת־פתיחה של ישראל במשא־ומתן. לשון אחרת: ישראל מוכנה לנטוש אותם.

כל זה נעשה בחוכמה וזהירות. פרס הפתיע השבוע לטובה. הוא לא סגר לעצמו את האופציה לשלול מחר את היוזמה מכל וכל, אך הוא הניח בינתיים למובארכ להמשיך במיבצע העדין.

● ערפאת: שתיקה זהירה

בצורה אחרת ובתנאים שונים לגמרי נהג גם יאסר ערפאת בדיוק כך.

בעיתוני ישראל, המודרכים על־ידי מישרד־החוץ של יצחק שמיר, עטו על התבטאויות שונות של פעילי אש"ף כעל מוצאי שלל רב. כמו תמיד, קיוו ראשי הליכוד כי הסירוב הערבי יציל אותם מצווקתם.

אלא שהפעם אוכזבו. ערפאת שתק.

הציטטות שהובאו בעיתוני ישראל באו מפי אנשים כמו אבו־איאד, אבו־ג'יהאד ופרוק קדומי. הם נועדו להרגיע את בריח־המועצות, ולהתגונן מפני ההתקפה של אנשי־הסירוב ברמשק. נאמר כי אש"ף אינו נוטש את רעיון הוועידה הבינלאומית, שאינו מניח לאיש לנהל משא־ומתן במקומו, ועוד ועוד.

היו אלה אמירות סתמיות, שנועדו להרוויח זמן. אילו רצה אש"ף להגיב בשלילה, היה קולו נשמע ברמה בפי יאסר ערפאת והחלטות רישמיות של הוועד־המועל, ואמות הסיפים היו רועדות במרחב.

למה ממתין ערפאת?

אין הוא יכול להרחיק כיום לכת יותר מאשר עשה בהסכם חוסיין־ערפאת לפני כמה שבועות. שם דיבר על הוועידה הבינלאומית, על „שטחים תמורת שלום" ועל השתתפות אש"ף במישלחת כל־ערבית. כמה מן הניסוחים האלה עוררו ויכוחים בצמרת אש"ף, אך לא לגבי המהות אלא לגבי הניסוח.

מובן שערפאת אינו יכול לחייב בפירוש יוזמה, שהיא מעורפלת (בכוונה) לגבי הנקודה המרכזית החשובה לאש"ף: זהות המישלחת הפלסטינית למשא־ומתן ומעמדה. אילו עמד אש"ף אל הבהרת נקודה זו בשלב הנוכחי, יתכן שהדבר היה סוגר לפני פרס את היכולת להתייחס אליה בחיוב.

משום כך, השתיקה של אש"ף היא התרומה החשובה ביותר בשעה זו להתקדמות היוזמה. כל עוד יכולה צמרת אש"ף להמשיך בכך — והדבר בוודאי מוגבל בזמן — יכול מובארכ לפעול.

שתיקתו של המלך חוסיין, הנובעת מאותם המניעים, משרתת את אותה המטרה.

בזמן המוגבל של שלב־ביניים זה, מה ניתן להשיג?

● יעד שלישי: הכרה אמריקאית באש"ף

אין מתנגלה השיכבה הבאה בעוגה של מובארכ.

השלב הבא יתנהל בוושינגטון. מובארכ מבקש להביא לדו־שיח ראשון בין ארצות־הברית ואש"ף.

היעד: להשיג את הסכמת וושינגטון לפגישה עם מישלחת ירדנית־פלסטינית, שחבריה הפלסטינים ימונו על־ידי ערפאת, מבלי שישראל תתנגד לכך.

מדוע זה חשוב?

● מבחינת אש"ף, ארצות־הברית היא עתה המיכשול העיקרי להתקדמות בדרך לשלום, שבמיסגרתו תקום מדינה פלסטינית הקשורה בירדן. בלי שינוי העמדה האמריקאית לא תיתכן ועידת־שלום בינלאומית או כל תהליך אחר לקראת השלום.

● ההכרה האמריקאית באש"ף לא תיתכן אלא בשלבים. קשה להתקדם בדרך זו, כאשר ישראל לוחמת בכל הכוח, גם באמצעות השדולה הישראלית האדירה באמריקה. מובארכ מנסה עתה לעשות את הצעד הראשון, בצורה שגם ישראל לא תתנגד לה בחריפות רבה מדי.

● הדבר חיוני לערפאת. אי־אפשר לשכנע את מיליוני העם הפלסטיני לתמוך בקו מתון ובמדיניות של שלום, כאשר אין הדבר מביא לשום הישג שהוא. במשך שנים מנעו האמריקאים מאש"ף כל הישג כזה, ולא גם הקטן ביותר. התחלה של הידברות עם אמריקה תהווה הישג משמעותי, לאש"ף, שיחזק את המנהיגות של ערפאת פי כמה וכמה ויעודד את הכוחות המתונים בעם הפלסטיני.

● לדבר יש משמעות מיוחדת, לאור תקדימי העבר. בסוף 1982 באה לוושינגטון מישלחת כל־ערבית, בראשות חסן מלך־מארוקו. היא כללה את פארוק קדומי, ראש המחלקה המדינית של אש"ף. הבית הלבן קיבל את כל המישלחת, מלבד קדומי, שנשאר בחוץ.

הישג של מובארכ במישור הדו־שיח האמריקאי־פלסטיני יהווה פריצת־דרך היסטורית.

גם בהשגת יעד זה אין לראות מעשה דרמאטי חד־פעמי. הדבר יהיה כרוך בתהליך. כי בד בבד עם מאמצי הערבים מתנהל גם משא־ומתן אמריקאי־סובייטי, שאחד מנושאיו הוא העניין הפלסטיני. יתכן כי התקדמות יוזמת־השלום של מובארכ תבוא במקביל להתקדמות במשא־ומתן האמריקאי־סובייטי.

כדי להגיע לשם, יש לעבור מירוץ־מיכשולים. בין השאר:

● **תמיכה אמריקאית ברעיון זה** — גם מתוך חשש שהאלטרנטיבה היחידה לכך היא מהפכה איסלאמית בכל רחבי העולם הערבי, ושואה עולמית.

● **סירוק ממשלת־האחדות בישראל** (ראה הנדון) והקמת ממשלה צרה, בראשות שימעון פרס, כאשר ברור כי קו זה הוא פופולארי ונהנה מתמיכת הרוב בציבור. מבחינת המערך יהיה צורך לעטוף את המשא־ומתן באיצטלה של „האופציה הירדנית", תוך שימת הדגש על כך שערפאת וחוסיין הסכימו לכינון מדינה פלסטינית שתקיים „איחוד קונפדרטיבי" עם ירדן.

● **תמיכת רוב העם הפלסטיני** לא רק בהנהגתו האישית של ערפאת, אלא גם במדיניות חד־משמעית של שלום ישראלי־פלסטיני.

● **הסכמה אמריקאית־סובייטית** כלשהי, שתנטרל את התנגדות כוחות־הסירוב בעולם הערבי.

הדרך ליעד זה ארוכה מאוד. דרושה מידה גדושה של אופטימיות כדי להאמין בהצלחתה.

אך יוזמת מובארכ מבוססת על ראיית המציאות כאן ועכשיו. סיסמתה יכלה להיות: „גם מיצעד של אלף מילין מתחיל בצעד אחד." היוזמה נועדה לאפשר את הצעד הראשון הזה, בצורה שלא תמנע, בבוא העת, את הצעד השני והשלישי.

(המשך בעמוד 12)

פרס: לא עוד הלאו האוטומאטי של גולדה מאיר

גם מבחינה זו יש ליוזמת מובארכ שתי אופציות. היא יכולה לבוא במקום רעיון הוועידה הבינלאומית, שבה מעוניינים הסובייטים, והיא יכולה גם להשתלב ברעיון זה. אפשר לטעון כי היא שלב־הכנה לקראת כינוס הוועידה: מכיוון שהוועידה אינה יכולה להתכנס בלי הסכמת האמריקאים, יש להביא לשינוי העמדה האמריקאית כתנאי מוקדם לכינוס הוועידה.

משום־כך אין קבלת היוזמה מחייבת את אש"ף, בשלב זה, לקלקל את יחסיו עם בריח־המועצות.

● יעד רביעי: הידברות ישראל־אש"ף

מתחת לכל השכבות האלה מצוייה השיכבה העיקרית, החשובה והמסובכת ביותר.

מיעדה: משא־ומתן ישיר בין ישראל, ירדן, אש"ף ומצריים.

הדבר יכול להיות תחת חסות אמריקאית, או במיסגרת ועידה בינלאומית, בהשתתפות וושינגטון ומוסקווה גם יחד.

זה תרגלק

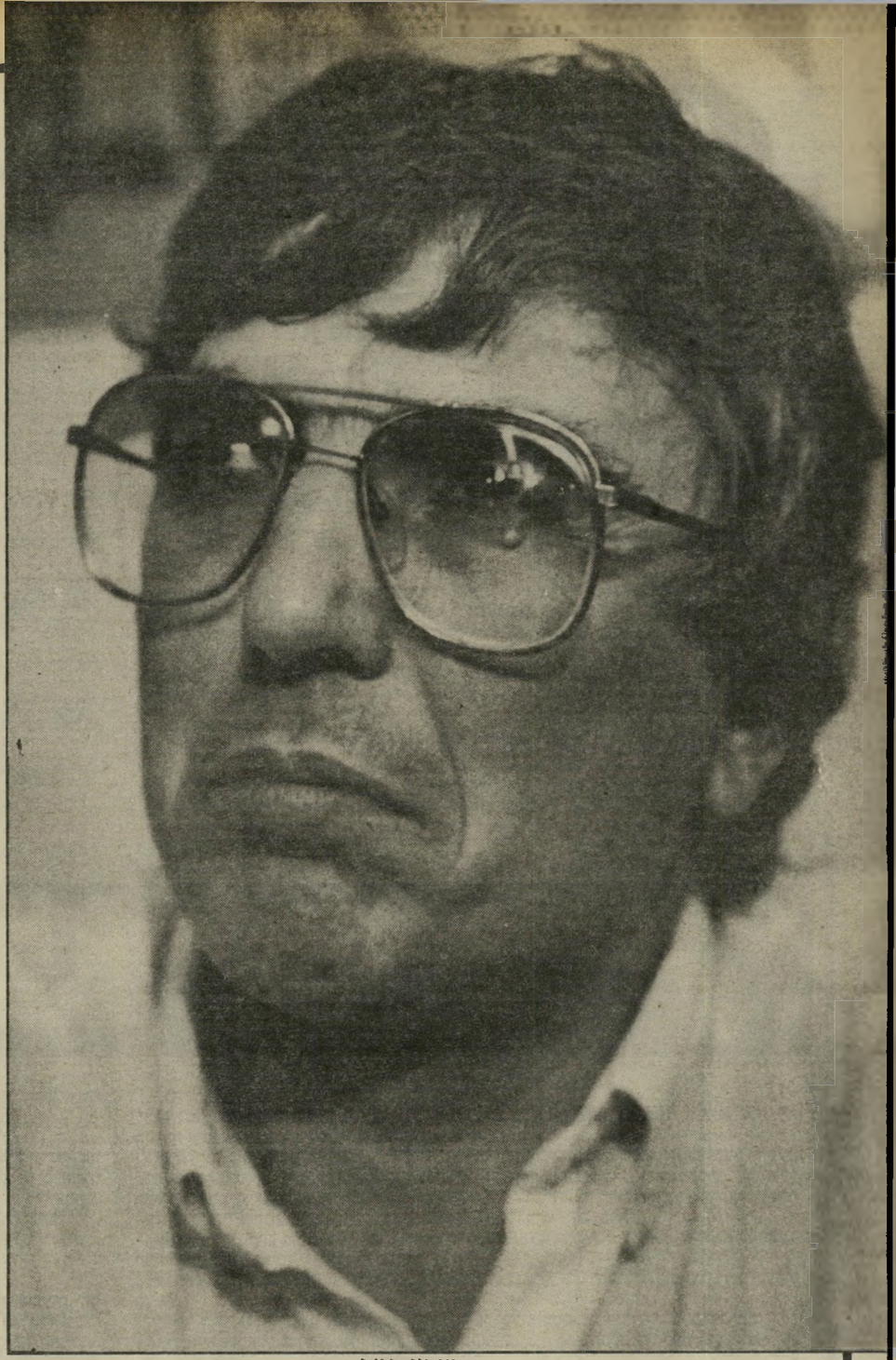

ערפאת: שורה של הודעות סתמיות והמתנה לתגובת האמריקאים

המזכירות קיבלו הודעה על פיטוריהן הקרובים

★ שיחות הטלפון נעשות רק מהכנסת על חשבון הציבור ★ הטלפונים הוצאו מן המכוניות ★ מנהיגים מודיעים על פרישה

תמ"י — סוף הדרך!

מנהיג תמ"י
להתלבט. להתלבט. להתלבט

ב**יום החמישי** השבוע זימן אליו חגי אמויאל, גיזברה של תנועת־מסורת־ישראל, את הפקידות ששרדו מהמנגנון המנופח של התנועה בראשית דרכה.

אמויאל הודיע לחן שבימים הקרובים הן יקבלו מיכתבי פיטורין.

ההודעה ניתנה חודש לפני מועד הפיטורין המיועד, בסוף חודש מרס — סופה של שנת־התקציב הנוכחית.

על אף ההלם שאחז בכמה בנות, לא היתה ההודעה בגדר הפתעה. שמועות על גירעונותיה של התנועה התופחים מיום ליום, הסתובבו במישרדי־התנועה, ברחוב ריכל 18 בתל־אביב, מזה שבועות. גם המסקנות המתחייבות מכך היו נושא ללחישות בלתי־פוסקות בקומת־המישרדים הנינוחה. עוד לפני יום החמישי נשמע רפי בן־אלי, עוזרו של אמויאל כשהוא מתבטא בחדרי־חדרים ש„סוגרים את כל העסק."

ביום החמישי נורתה היריה הראשונה, וגל השמועות הפך לעובדות.

השמועות אף יודעות לספר שתמ"י לא תמשיך לשכור את כל קומת־המישרדים העומדת לרשותה ביום, אלא תיאלץ להסתפק במישרד אחד, שישרת במובן את מפ' 1 שלה: אהרון אבוחציירא.

חרושת־השמועות אף מתבססת על מיספרן ותיפקודן של העמותות. בתחילת דרכה של תמ"י עמדו לרשותה שבע עמותות. העמותות, שהפכו כלים לגיטימיים להזרמת כספים למיפלגותיהן, אינן המצאתה המקורית של תמ"י, אלא שיטה מקובלת בפוליטיקה הישראלית. על כל פנים, משבע העמותות. בעלות הכינויים המפוצצים, נותרו שתיים בלבד: מורשת־דורות ומאורות. על פי השמועות במיפלגה, ימיהן של השתיים ספורים. גם עליהן מאיים מועד סיומה של שנת־התקציב הנוכחית. הסיבה — חוסר תקציב להפעלתן.

נוספות על כך השמועות ברבר פרישתו של מס' 3 ברשימה, אלי דיין, השוהה בחו"ל, ושהיה אמור לחזור ארצה השבוע. והיעלמו המיסתורי של עוזרו הצמוד־צמוד של אבוחציירא, יורם בן־שלום.

שיטת השלישיות

לאן נעלם יורם בן־שלום? הצעיר הדינמי והסימפטי, בן למישפחה אמידה מנתניה, נטש בזמנו את עסקיו חלקית, כדי שיוכל להקדיש עצמו (בהתנדבות) לעתידה של תמ"י. לפני חודש ארז את חפציו ונסע לחצי שנה לארצות־הברית, לצורך השתלמות כלשהי בתחום עסקיו. האם צפה את הנולד? האם קרא את מצבה הפינאנסי והפוליטי של תמ"י, ובחר לנטוש ספינה טובעת?

לעומת זאת, צערו של אלי דיין — אם נכונות השמועות ברבר פרישתו מהמיפלגה — אינו מפתיע. דיין הפופולארי משך תמיד לכיוונים חדשים, שלא היו מקובלים על אבוחציירא ותומכיו בהנהלת התנועה ובמזכירותה. ערב הבחירות האחרונות, שהיו פרי יוזמתה של תמ"י, ניסה דיין לדחוף את מיפלגתו לבחירות דמוקרטיות והציע את שיטת השלישיות, כדוגמת שיטת השביעיות (בחרות). על פי השיטה, המרכז בוחר פאנל של מועמדים. תחילה בשביעיות, ומדרגם לאחר־מכן. אבוחציירא התנגד אז, ובנימה פרגוגית, כדבר מורה אל תלמידיו, הסביר שתמ"י עדיין תנועה צעירה מדי. ואין אפשרות להחיל עליה בבת־אחת את הנהוג באחיותיה הוותיקות. חברי המרכז בתמ"י לא נבחרו מעולם. הוויכוח התנהל בטונים גבוהים. אבוחציירא אומנם ניצח, אך יש הרואים בנקודה זו את תחילת התפוררותה של התנועה.

ההתפוררות באה עקב הצטברות של גורמים אחרים:

- קולות של מרירות ותיסכול מתיפקודה של תמ"י כמיפלגה של איש אחד, אהרון אבוחציירא.
- ירידת כוחה האלקטורלי של תמ"י בכנסת והימצאה מחוץ לממשלה — עמדה שאינה מאפשרת, כבעבר, חלוקת כיבודים שונים לאנשיה.
- מצבה הפינאנסי הקריטי. שיש התולים אותו באורח־חיים בזבזני וראוותני של מנהיגיה.

רישמית מבחיש אבוחציירא את חומרת המצב. אולם השבוע, כשצילצלו אליו אנשיו מבניין המיפלגה שבתל־אביב לחדרו בכנסת בירושלים, הם התבקשו לנתק ולחכות לצילצול חוזר, על חשבון הכנסת. אורח־החיים של אבוחציירא הפך מחושב יותר. לפני חודר

אלי דיין (במרכז)
פורש?

אהרון אבוחצירא
לאן ללכת?

אהרון אוזן
בדרך לחו"ל

עשוי להשתנות ללא היכר אחרי המסע המפרך של מנהיגיה בלוס־אנג'לס וניו־יורק. לא כן מצבה הפוליטי.

כשיחזור אבו־חצירא מקץ שלושה שבועות, יגיע תהליך הפיטורין והצימצומים בתמ"י לתומו. ואז, בהתאם להצלחותיו במסעו, יתחיל התהליך הבא — תהליך השתלבותו באחד משני הגושים הגדולים: המערך או הליכוד. תמ"י לא היתה מעולם מושתתת על עבודת־צוות או אידיאולוגיה מיוחדת. אומנם, אסוציאטיבית היא מתקשרת ל"אידיאולוגיית הדפוקים" תחילה בהקשר למישפטיו של מנהיגה, ואחר־כך בהקשר למצב הכלכלי. אולם מצביעיה היו תמיד

שרידי תמ"י יכולים להצטרף לליכוד או למערך — והמנהיג ממשיך להחלבט

מצביעיו הפוטנציאליים של אבו־חצירא. היו אלה מעריצים קנאיים על רקע דתי, עדתי ומישפחתי.

לפי חתך המצביעים הותאמה האידיאולוגיה: קצת מסורת, קצת לחימה נגד קיפוח כלכלי וחברתי של עדות־המיזרח.

לאבוחצירא יש יסוד איתן להניח ש־32,000 הקולות שקיבל בבחירות האחרונות הם קולות "נטו" שלו. קולות שינהו אחריו לכל מיסגרת שיילך.

אין הוא חוזר על טעויות העבר הקרוב — שאננות־יתר וביטחון מופרז בחוכמתו — אלא שומר על יחסים תקינים עם קרובו המפורסם, ברוך אבוחצירא, יורשו של הבאבא־סאלי האגדי. היחסים בין השניים לא היו מהמשופרים בעבר, בלשון המעטה. כדי להביא את הבאבא־סאלי המנוח ואת מנהיג תמ"י לתצלום משותף, שערכו לא יסולא בפז מבחינה אלקטורלית, היה צורך לנהל משא־ומתן ממושך. כיום היחסים בין מנהיג תמ"י ליורשו של הקדוש המנוח שפירים, פחות או יותר.

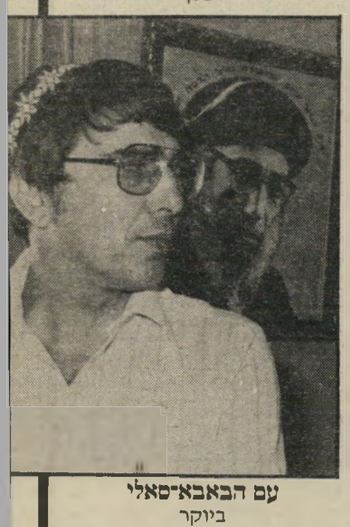
במי משני הגושים יבחר אבו־חצירא להשתלב?

לאור החריקות המתרבות והולכות בשיתוף־הפעולה בין שני הגושים בממשלה, מקבלת שאלה זו מישנה תוקף.

על פי כל התצפיות, ייוותר המערך בשילטון בעשור הקרוב. גם דיעותיו של אבוחצירא בעניני־חוץ קרובות יותר לקולות הנשמעים בכלבו־מערך. בזמן האחרון הוא מקיים קשר קבוע עם רפי אדרי, יו"ר סיעת המערך, ויריבו של אדרי, משה שחל שר־האנרגיה ואיש־שלומו התורן של שימעון פרס.

ליליאן ויין
כסף

עם הבאבא־סאלי
ביוקר

ישיבה על הגדר

אם כל אלה מרמזים על כך ש־אבוחצירא כבר החליט על מהלכו הבא? לא־דווקא. כרגיל הוא אוהב להתלבט, גם אם שילם מחיר יקר עבור התלבטותו הממושכת האחרונה, ונותר מחוץ לממשלה. פרס, אגב, הציע לו, אחרי הקמת ממשלתו, להצטרף אליה, אך הוא סירב והעדיף לשבת על הגדר, להמתין ולהתלבט.

בזמנו סבר שמבחינה חברתית ייטיב לעשות אם ישתלב בליכוד, ושמצ־ביעיו קרובים בעצם יותר למצביעי־הימין — כיום ניטשטשו ההבדלים בין הליכוד והמערך בהרכבו החדש (עם יחד ובלי מפ"ם), ולכן שיקול זה אינו אלקטורלי עוד. מכיוון שעל פי הערכתו של אבו־חצירא לא תחזיק הממשלה מעמד אחרי הבחירות להסתדרות (ראה הנדון) הוא ייאלץ להזדרז בהחלטתו: מערך או ליכוד?

תמ"י, על כל פנים, מגיעה לסוף דרכה כמיפלגה עצמאית.

דמנה ברק ■

בן־ציון רובין
המזכירות הלכו. המכונית נשארה

שיים הוציא את מכשיר־הטל־פון ממכוניתו.

מכשיר־טלפון פיאר גם את מכו־ניתו של אהרון אוזן, בעת שכיהן כשר־העבודה־רווחה־זוקליטה, בעוד ששרים אחרים, לא פחות חשובים — כשר־האוצר דאז, יגאל כהן־אורגד — הסתדרו כלי המכשירים החיוניים האלה.

כל זה שייך לעבר. כיום מחשבים בתמ"י כל שיחת־טלפון, שלא לדבר על מכשירי־טלפון.

באווירת הנכאים בולט מי שהיה ער לפני כמה חודשים סגן־שר בתואר ושר־בפועל. בן־ציון רובין, המכונה "בנצי". רובין, שכיהן כסגנו של השר אוזן, שימש בפועל כשר־העבודה־והרווחה.

בעבר עמדו לרשותו מזכירות, לישכה, נהג. כיום נותרה ברשותו מכונית מפוארת מטעם התנועה. מרי פעם הוא נראה מסב בנחת. כאיש שכל זמנו בידו. במיזנון־הח"כים בכנסת.

מסע לארץ־השפע

ך ה באשר למיספרים 3 ו־2 (בן־ציון רובין ואלי דיין) שברשימה. ומה ברבר מיספר הכבוד שלה, מס' 120 — אהרון אוזן?

אוזן עצמו נעלם לחלוטין מאמצעי־התיקשורת, וחזר ל־מושבו גילת שבדרום.

בסוף השבוע ייצא עם מנהיגו, אבוהצירא, למסע ארוך בארץ־השפע — ארצות־הברית. המסע אמור להימ־שך כשלושה שבועות. מטרתו — לשמור על קשר עם תומכי תמ"י בניכר (וכאלה לא חסרים. רק בשבוע שעבר ביקרה בארץ התומכת הנלהבת במיפלגה, המיליונרית היפה והתוססת ליליאן ויין) וכמובן — לגייס כספים.

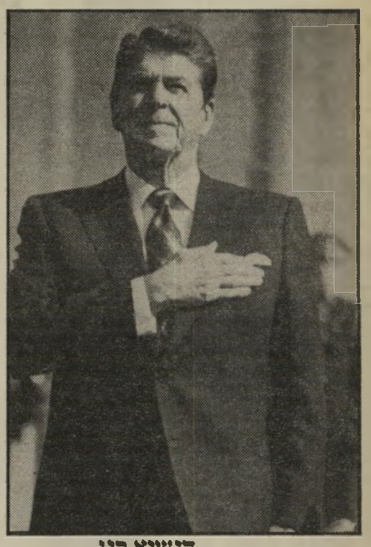
רגש־האחווה בקרב תומכי תמ"י בניכר אינו מוכר בקרב תומכי מיפלגות אחרות. לכן קל יותר למנהיגי תמ"י לגייס כספים מאשר למיפלגות אחרות, שקופותיהן התרוקנו אחרי הבחירות. המצב הפינאנסי של תמ"י

מובארכ

(המשך מעמוד 9)

מובארכ מהלך על חבל רק. בינתיים השתדלו הכל — פרס, ערפאת, חוסיין, רגן — שלא להרעיד את החבל. גם מוסקווה לא הפריזה בהתנגדותה הצפויה. הכל עוצרים את הנשימה כדי לראות אם יגיע מובארכ, בנסיון ראשון זה, אל היעד מבלי למעוד.

מי הם אבות היוזמה הזאת? יש רשימה ארוכה — החל ביועציו של

הנשיא רגן
הכתובת הראשונה

מובארכ, כמו אוסמה אל־באז ובוטרוס בוטרוס ע'אלי, וכלה באישים בינלאומיים כמו ניקולייי צ'אוצ'סקו.

אך האב האמיתי הוא יאסר ערפאת. כאשר שהה בטריפולי הנצורה, תחת מטר הפגזים הסוריים, החליט כי האינטרס של העם הפלסטיני מחייב את החזרת מצריים לזירה.

ברגע שיצא מן התוסת של טריפולי, עשה ערפאת מעשה דרמאתי, שהדהים את העולם, וגם את חבריו הקרובים ביותר: הוא הסליג למצריים ונפגש עם חוסני מובארכ.

זה היה לפני שנה. מעטים הבינו את מלוא המשמעות של צעד נועז זה, שהביא עליו קללות ללא־ספור וביקורת חריפה גם מצד כמה מעמיתיו, שלא הבינו החלטה רבת־מעוף זו.

עכשיו מתחיל לנבוט הזרע שנזרע או. היוזמה יצאה לדרך. היא יכולה לעלות על אלף מוקשים. די בצעד בלתי־זהיר של אחד השותפים הסמויים, כדי לחסלה. יתכן שיתברר תוך שעות, ימים או שבועות כי הנחות־היסוד של מובארכ אינן מציאותיות.

אך משהזז זז השבוע בנוף הקפוא של הסיכסוך.

במדינה

(המשך מעמוד 6)

אלה שיטה של טרור־נגדי, ברוטאלי וגס — מוסיפה חטא על פשע. היא מבטיחה שלא יישאר בלבנון, אחרי הפינוי, אף אדם אחד שאינו שונא את ישראל.

זהו סיכון ביטחוני לדורות.

„מתרגלים...“ החיילים עצמם שנשאלו בטלוויזיה, הגיבו בקהות־חושים. קרה להם מה שקורה לכל חיילי־כיבוש בנסיבות כאלה, כשהם ממלאים יום־יום פקודות אשר הרגש הטיבעי של צעיר הגון מתקומם נגדן. „מתרגלים,“ אמר אחד החיילים, ומשך בכתפיו.

אסירים
אזיקים ויונים לבנות

קבוצה של אמנים וחברים הפגינו ביום השישי ליד בלא־רמלה, למען שיחרורו של אודי אדיב, וקרעו אזיקים מפלסטיק ונייר

האסיר שישב מעבר לגדרות בית־הסוהר ברמלה לא שמע את מחאתם של עשרות האנשים, שהתקבצו ליד השער האחורי של הכלא. אבל הוא ידע שהם שם.

ביום השישי בצהריים התקבצו כמה מן האנשים, שגורלו של אודי אדיב חשוב להם, והפגינו למען שיחרורו.

זאת היתה הפגנה של אמנים למען אדיב. על הרחבה שלפני שער הכלא היתה מונחת שרשרת ארוכה־ארוכה של כבלים מפלסטיק חום, שאליהם היו מחוברות יונים מנייר קרטון לבן. על היונים נכתבו המילים: שלום, חופש, חירות, שיחרור.

היתה זו עבודתה של האמנית מרים שרון. היא גם הכינה שילטי־נייר מצויירים, שעליהם נרשם: „אודי אדיב ישב מספיק. ישוחרר!“

גם שלמה בר. לאה לשם, חברתו של אודי אדיב מזה שנים רבות, המחכה בקוצר־רוח לשיחרורו, כדי שיוכלו סוף־סוף להינשא ולהקים מישפחה, עמדה והחזיקה שלט בידה. לידה עמדו חברים שלה ושל אודי, ותומכים מקיבוץ גדשמואל ואחרים.

טובה, אמו של אודי אדיב, הודתה לכל האנשים שבאו לוועק למענו. האמנית החיפאית ארנה מר, הידועה באחרונה יותר בשל היותה אמו של שחקן הקולנוע ג'וליאנו מר, קראה גם היא לשיחרורו של אדיב.

אמנים שלא יכלו להגיע שלחו מיכתבי־הזדהות. ביניהם שלמה בר, מלהקת הברירה הטיבעית, האמן יגאל תומרקין, הצייר אורי ליפשיץ, ואמנים אחרים.

מפגינות ארנה מר וטובה אדיב ליד בית־הסוהר
המפגינים הלכו הביתה –

מפגינה לאה לשם
– האסיר נשאר בכלא

אחרי שנאמרו כל המילים ונקראו כל המיכתבים, קראה מרים שרון לכל הקהל להחזיק את שרשרות־הכבלים בידיהם, האנשים הניפו את ידיהם אל־על, כשברקע גדרות התיל של בית־הסוהר והזקיף המתבונן בהם מעל מיגדל השמירה.

„עכשיו,“ אמרה מרים, „נקרע כולנו בבת אחת את הכבלים והשרשרות.“ כולם קרעו את הכבלים והשרשרות. על הריצפה נזרקו יונים לבנות קרועות שהתנופפו ברוח, וכבלים תומים דמויי־אזיקים. הם נשארו שם כסמל. אודי אדיב נשאר עדיין בכלא.

המילחמה
בדרך לצידון

„מה, הם לא ניסו לברוח?“ שאל המג"ד, כשהסתבר לו שלא כל השבויים נהרגו.

המיסמך היה מחריד.

הוא היה בצורת מיכתב שנשלח על־ידי חבר־כנסת אחד לכל חבריו. השולח היה האלוף (מיל') מתי פלד, ח"כ הרשימה המתקדמת.

וזו לשונו:

ביום החמישי, ה־14 בפברואר לפני הצהריים, גילתה יחידה של גולני, שהיתה מוצבת בראש גיבעה, קבוצה של 20 ערבים מזויינים הצועדת בוואדי, בכיוון לצידון.

החיילים התקשרו עם המג"ד (שמו שמור אצלנו) וזה הורה להם: „חסלו אותם!“

החיילים ירו לעבר הקבוצה חמישה פגז־טנק, שפגעו בכמה מהם. אחר־כך פתחו באש. הערבים ניסו לירות — ומייד נכנעו. על־פי עדות חיילי צה"ל, לא היו כשירים ומאומנים לקרב.

כשחיילי צה"ל הגיעו למטה, ניסה החובש הצה"לי לטפל בפצועים. חבריו הפריעו לו וירו לעבר הנכנעים ופגעו בעוד כמה מהם. אחר־כך נמצאו חיילים שהתעללו בגופות.

החובש (שמו שמור אצלנו) איים על חבריו, לבל יפריעו לו בעבודתו. לאחד מהם אמר: „אם תפריע לי, ארסק לך את הביצים!“ כל אותו זמן המשיך לטפל בפצועים הערביים.

מתוך 20 ערבים נותרו רק שמונה בחיים. כשדיווחו למג"ד, שאל: „מה, הם לא ניסו לברוח?“

לדברי החיילים, שהה המח"ט בחברת המג"ד, והיה עד להוראותיו.

כעבור זמן־מה היתה שיחת־מפקד, שבה נאמר לחיילים: „יש נורמות ויש נורמות. הנורמה הזו מתאימה ללבנון. היא לא מתאימה לארץ...“

כעבור כמה ימים ירדה היחידה מלבנון ונערכה מסיבה גדודית. אחד הקצינים נשא דברים ואמר: „אתם לא אשמים במה שקרה — המצב אשם!“

החיילים חזרו לבתיהם וסיפרו את הסיפור. במיקרה אחד אמר חייל להוריו: „הצנחנים הם ילדים־טובים־ירושלים. הם היו שם שבוע־שבועיים, והיו להם שישה הרוגים. אנחנו נמצאים שלושה חודשים עם שני הרוגים בסך הכל... מבטיחים לנו שככה לא ניהרג, אז מה אתם, בתור הורים, יכולים להגיד נגד זה?“

הערבים שנותרו בחיים, כמו 12 ההרוגים, היו, לדיברי החיילים, בני 14־15.

המידע הזה נמסר לנו על־ידי קבוצה של הורים, שביקשו לתת לו פירסום, בכנסת ובממשלה, מבלי שיאונה כל רע לבניהם.

עד כאן המיכתב.

מנוסח המיכתב ברור כי הצעירים לא היו בדרך לפיגוע בצה"ל, אלא נשלחו לתגבר את אחד האירגונים במאבק שהיה צפוי בעיר צידון אחרי נסיגת צה"ל.

למחרת היום יכלו הקוראים למצוא את תמצית הדברים בעיתוניהם. היה בכך אות חיובי. הצנזורה, שפסלה לפני חמש שנים את פירסום פרשת רניאל פינטו, פושע־המילחמה של מילחמת־הליטאני, התירה הפעם את פירסום הדברים כלי הפרעה.

אך יתכן שגם סימן טוב זה נבע מסיבה שלילית: במדינה כולה נעלמה הרגישות לפישע־מילחמה.

רובר־צה"ל, שהתבקש על־ידי העיתונים לפני הפירסום להגיב, הסתפק בהכחשה סתמית ובקביעה שהדבר נבדק, ככל תקרית. הדובר לא אמר מילה אחת על תוצאות החקירה. האם הדברים נמצאו נכונים? האם ננזף או נענש מישהו? האם נקבע שכך צריכים לנהוג?

גם בציבור לא עורר הפירסום התרגשות כלשהי. שום תנועת־שלום לא התקוממה. איש לא ערך הפגנה או מישמרת־מחאה. שלום עכשיו שתק, וכמוהו אנשי־הימין.

בישראל של 1985, בשנה השלישית של מילחמת־הלבנון, התגשמו במלואן המלים שאמר האלוף עמוס ירון אחרי טבח צברה ושאתילא: „החרשים שלנו קהו.“

דחילק, אל תפספס!

שריר מגמדים את

עד מפתח המסתתר בשוויץ יעיד נגדו

תא כתבי־הבלבלה לא זכה מעולם לאירוח שכזה. שר־התיירות, אברהם (״אברשה״) שריר, הוציא השבוע את הכתבים לשני ימי־סיור בצפון הארץ, שבמרכזם חנוכת מידרחוב בטבריה, באורך 27 מטר.

בערב הראשון של הסיור זכו הכתבים לארוחת־ערב מפוארת ביותר במלון בעמק הירדן, ושמעו דיברי מליצה של השר, שבא לסיור בלוויית אשתו, ריבקה, והדוברת שלו, דבורה גנני. עוד כמה עשרות פעילי־מיפלגה זוטרים לעסו בהנאה מרובה את המזון המשובח והאזינו לדיברי ההגות של מנהיגם.

שריר ניסה לאגוף את יריבו מש־כבר הימים, יצחק מודעי, ולהתחנף לכתבים, הבאים במגע יומיומי עם שר־האוצר.

השבוע הוא לא ידע שבקרב הלי־ברלי הגדול גורלו כבר נחרץ.

מלתחה של גביר

השינאות בין המחנות של שריר ומודעי הפכו כבר לשם דבר. באחרונה הן הגיעו לשיא חדש. תחילתן ביזומה שבאה משריר, בשיתוף עם גידעון פת, להדיח את מודעי ממישרד־האוצר, ולמנות במקומו את אריק שרון. המשכן בלחציו של שריר, בתמיכת השר משה ניסים, להביא לאיחוד מלא בין חרות והליברלים, בניגוד לעמדת מודעי ואנשיו.

מכיוון שלדעת מודעי הגדיש שריר את הסאה, הוחלט לטפל בו אחת ולתמיד.

שריר ומישרד־התיירות היו כבר זמן רב נושא לשמועות פרועות בין העסקנים הליברלים. הן קשורות במחנהו של שריר, המתפרק אט־אט.

לנסיעתו הנוכחית של מודעי לארצות־הברית הצטרף חברו פינחס (״פיני״) גולדשטיין. בין הרצאת מגבית אחת לשניה, ינסה הח״כ מכפר־סבא ללקט חומר נגד שריר בכמה מישורים.

ראשית, גולדשטיין יבדוק בארצות־הברית שמועות על חשדות בדבר אי־כשרותו של החוזה שנחתם בין חברת המבורגרים אמריקאית ויזמים ישראלים. אחד היזמים הוא אחיו של אחד מעוזרי שריר. עורך־הדין של העיסקה הוא מאנשיו של שריר, שזכה לא מכבר בתפקיד כבוד באגודה לפיתוח התיירות בים־המלח. שריר אמור להעניק לרשת זיכיונות באתרי־תיירות שונים ברחבי־הארץ.

גולדשטיין ינסה להיפגש בניו־יורק עם ניסן נוימן, איש־עסקים וקבלן, השוהה תקופה ממושכת מעבר לים. נוימן היה מאנשי מודעי, עבר לשריר ונפרד ממנו בקול רעש גדול. נוימן עזב את הארץ ברוגז רב. עתה ינסו לבדוק אם אפשר לרתום אותו למסע לחיסול שריר.

עניין אחר שייבדק במסעו של גולדשטיין הוא הנעשה בלשכות־התיירות של ישראל ביבשת האמרי־קאית. כמה מיכתבים אנונימיים שהגיעו למישרד־האוצר, בעניין אירוח של שר־התיירות ופמלייתו בארצות־הברית, מעוררים עניין רב בין יריבי שריר. במיכתבים תוארה בציוריות רבה המלתחה המפוארת של השר, שמתאי־מה יותר לגביר, ובוודאי אינה הולמת משכורת של שר בישראל.

מיכתבים אנונימיים נגדו יגרמו לשערוריה

בשבוע שעבר, בעת מיפגש מתנגדי איחור הליכוד בכפר המכביה, דיווחו הנוכחים על נסיונותיו של שריר לפ־גוע בכינוס. סופר כי שלושה מתומכיו, מהאחרונים שנותרו לצידו, טילפנו לחברי־המרכז ודרשו מהם להחרים את הכינוס, באיום ששריר יראה בכך פגיעה אישית.

הראשון שריבר על לב החברים, כך דווח, הוא מנכ״ל מישרד־התיירות, רפי פרבר. שניים ממתנגדי איחוד הליכוד הקליטו את שיחת־הטלפון עימו והם יעבירו את ההקלטות לנציבות שירות־המדינה, כדי לברוק אם המנכ״ל לא עבר על הוראות התקשי״ר.

שר־האוצר עצמו מתכוון לפנות בליברלים יש גירסה אחרת לנעשה בחברה. בעיקר מופנים החיצים לעבר שני פרוייקטים שלה, ששמו של שריר נקשר בהם.

אנשי־עסקים ישאלו מה קרה לכספם שירד לטמיון

האחד הוא מיבצע העסק התיירותי המובחר, ששריר נתן לו את חסותו ועזרתו. מישרד־התיירות המליץ לעסקים להשתתף בתחרות שבה שילמו הזוכים הרבה כסף עבור התעודה. מזה כמה שנים אוספים יריבי שריר הצעירים מירושלים חומר בעניין. עתה, עם התגייסות אריה דולצ׳ין נגר איחוד הליכוד עומדים הצעירים לשלוף את החומר, ולא מן הנמנע שהוא יועבר ישירות למישטרה.

הצעירים עדיין לא נרגעו מהזיכוי שנתן יצחק זמיר לשריר בעניין קשריו עם קרן הנס זיידל הגרמנית. הם בטוחים שכמה היבטים חמורים לא נחקרו כהלכה.

חברת מ.י.ל.ן קשורה גם לפרוייקט תיירותי אחר, שגם הוא נמצא זמן רב במעקב. המדובר בדרכון לתייר – עלון בצורת דרכון, ובו עשרות מודעות־פירסומת לתיירים, בצירוף שוברי־הנחה.

הדרכון, שנוצר ביוזמה של שריר ובתמיכת מנדה, חברו של פליישר, היה אמור להימסר לתירים הנכנסים על־ידי שוטרי מישטרת הגבולות. השוטרים אף עברו קורס מיוחד לכך, ביוזמת שריר, בסופי־שבוע.

כמה ליברלים ששבו ארצה, חיפשו את הדרכון הפירסומי בנתב״ג. הוא נעלם, לא לפני שבלע לקירבו את סכומי העתק, שניגבו מבעלי־העסקים אשר נתנו את ידם להפקתו.

גולדשטיין אוסף חומר נגדו בארצות־הברית

מודעי מתעניין בחקירות שגוועו

לשר־המישטרה, חיים בר־לב, וישאל באיזה שלב נמצא תיק־החקירה נגד פרבר ביחידה לחקירות־הונאה במטה הארצי. עניינו של התיק: תלונות של מוכירתו לשעבר של פרבר, על עבירות שעבר לכאורה במיסגרת תפקידו במישרד־התיירות.

הפעיל השני במחנהו של שריר, שהתגייס למסע־הלחצים הטלפוני, הוא אמנון מנדה, קרוב־משפחה של השר. שמו של מנדה נקשר בחברת מ.י.ל.ן, שהעניקה את אותות בית העסק הנבחר לכל המרבים במחיר.

לפני שנה וחצי זכתה החברה לכתבת חשיפה מעולה בכולבוטק. לפני השידור התנהל דר־קרב מישפטי בבית־המישפט העליון ובאולם נכח כל הזמן מנדה, למרות שבמיסמכי החברה, ברשם־החברות ובפירסומיה אין שמו מופיע.

מנדה עצמו מכחיש כל קשר למ.י.ל.ן וטוען שהמנהל, מאיר פליישר, הוא פשוט חבר שלו: שניהם משתמשים במישרד אחד.

פורשים בחשאי

המטלפן השלישי של שריר, שחייג אל חברי־מרכז רבים בשבוע שעבר, הוא חנוך (״נוקי״) שגב, לשעבר מנהל האגודה לקידום התיירות. שגב פרש מהאגודה, וזו נסגרה בטרם נבדק מקרוב, על־ידי גורם מוסמך, איך התנהלו ענייניה הכספיים.

שגב מצטרף לרשימה לא קטנה של אנשי שריר, שבזמנו עברו אצלו, ואחר פרשו בקול ענות חלושה. בנימה אחת איתו מכירים את עמוס לוטן, שהיה מנכ״ל החברה הממשלתית לפיתוח התיירות, ואת סמי טוויג מנאות מרפא, שהסתלק ועוסק עכשיו באותו תחום במלון פרטי בהרצליה.

אנשי מודעי מתכוונים ללחוץ את פורשי שריר לקיר, ולדרוש מהם הסבר פומבי מדוע פרשו בחשאי מתפקידיהם ומה יש להם לומר. גם במאמץ זה הוכנסו בסוד־הענייין מומחים המקו־רבים לעולם החקירות הפרטיות. גם כאן נעשה שימוש בשיטות הישנות של ציתותים לטלפונים והקלטת שיחות בחשאי.

במערכת הבחירות האחרונה לכנסת הכניס שריר את כל אנשיו למטה. הוא עצמו היה ראש המטה, שגב היה עוזרו, מנדה היה יו״ר מטה הדור הצעיר, יונה פלד שימש כגיזבר הדור הצעיר ומיקי אלבין פעל כגיזבר המטה.

באחרונה חל קרע של ממש בין אלבין ושריר. בעבר ניהל שריר את מטהו ממישרדיו של שאול אייזנברג בבית אסיה. באחרונה, אולי בעיקבות פרישתו של אלבין מקונצרן אייזנברג, הוא אינו נראה עוד במיסדרונות המיפלגה או בלישכתו של שריר. מה יעשה אלבין במיפלגה הליברלית ואיך יתנהלו בעתיד יחסיו עם שריר? שתי שאלות אלה מעסיקות עתה את אנשי מודעי, המקווים שהסיכסוך בין השר־נים יזמן לידיהם פרי פוליטי כשל.

וכאילו כדי להוסיף על צרותיו של השר גבה־הקומה, מתפרק מחנהו של שריר בכנסת. מותו של יצחק וייגר הקטין את כוחו ברבע. אלי קולם, בן־בריתו, החליט לקחת פסק זמן, כדי לעשות לעסקיו הפרטיים.

בשווייץ מתחבא יעקב בר־גרא, שהיה מנכ״ל מרכז הירידים. גם הוא חבר המיפלגה המסוכסכת. בחודש נובמבר שעבר הוא פוטר על־ידי ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, אחרי שנחשד באי־סדרים חמורים. באותו חודש הוא גם נעצר לשבועיים, שבהם הוא ״וימר״ כהלכה.

אחר־כך ביקש בר־גרא מהמישטרה, שאצלה נאלץ להפקיד את דרכונו, לצאת לזמן קצר לחו״ל, לעסקים, וכשהגיע לשווייץ הוציא שם אישור רפואי האוסר עליו לטוס בחזרה.

לבר־גרא יש הרבה מה לומר על שריר. הוא עשוי להיות עד־מפתח בשערוריה הבאה במיפלגה הליברלית. יותר משמצפה לכך המישטרה, מייחלים יריבי שר־התיירות לאישור הרפואי הנכסף, שיאפשר לבר־גרא לטוס. ככל מיקרה — אם הוא לא יבוא לכאן, ייסעו כמה מחבריו הטובים אליו.

בן־ציון ציטרין ■

במדינה

מישפט

שיר מהכלא

האם תזרח השמש בחודש מרס לעציר הממתין שנתיים לפסק־הדין?

הוא איננו אסיר רגיל. גיל בן־גל. הנאשם יחד עם רונן שגיא־שני ברצח הברוקר יעקב אלטרוביץ, יושב בבית־סוהר כבר מזה שנתיים ימים. מישפטו טרם הסתיים, והוא עדיין מחכה לפסק־דין. מאחר שכל מי שטרם הורשע הוא בגדר זכאי, יש סיכוי סביר כי גם גיל בן־גל יימצא לבסוף זכאי וייצא לחפשי.

אולם את העונש העיקרי כבר קיבל. צעיר ללא עבר פלילי יושב שנתיים שלמות בבית־הכלא בטרם הרשעה — כבר לעולם לא יהיה אותו האדם.

גם השיר שכתב בן־גל מהכלא עוסק בהמתנה, ההמתנה הארוכה

נאשם בן־גל
"היא קורעת. היא מותחת..."

להחלטת השופטים — אם יימצא אשם יילך למאסר־עולם, או זכאי ויילך הביתה כארם חפשי.

וזה תוכן השיר:

המתנה קשה, המתנה אפופת דממה.
המתנה של צעקה ושתיקה.
פנים רבות לה. יום ראשון " היא מתהדרת בביטחון עצמי;
ואז החופש מתקרב בגאון לעומתי.
יום שני היא לובשת פני תובעת, ואז הפנים קופאות בצורה לא מודעת.
וביום שלישי, לאט בפנים, היא מציאות של סורגים,
והיא לא עוזבת. היא קורעת,
היא מותחת, היא אוחזת
ואינה מרפה!
ועמוק בפנים – המתנה ואמונה
ישלבו זרועות יחדיו
כי עוד במרס השמש תזרח!"

מזה 24 חודשים הוא נמצא במעצר, יותר ממאה שבועות של המתנה כזו, כאשר גלגלי הצדק סובבים לאט.

זהו מיקרה נדיר: שופטי בית־המישפט העליון חובשים את פיטוריו של שופט בגלל יחסו לעדה שנפטרה

„לסלק את השופט!"

בקשה יחידה מסוגה הוגשה לנשיא בית־המישפט העליון, השופט מאיר שמגר. עורך־הדין איתן ברקאי, ראש ועד מחוז באר־שבע של לישכת עורכי־הדין, פנה לנשיא בית־המישפט העליון בבקשה להעביר מתפקידו את השופט אליהו גלסנר, המכהן כסגן נשיא בית־המישפט המחוזי בבאר־שבע.

עורכי־דין הם עם סבלני, הרחוק מבהד לשופטים. ודווקא פרובוקציה גרולה כר־לגרום לעורכי־דין להתאגר ולפתוח במילחמה נגר שופט. באר־שבע היתה יוצאת מזה זמן רב כמקום שבו קיימים יחסים עכורים בין השופטים, הפרקליטות ועורכי־הדין הפרטיים בעיר. כאשר פרש הנשיא הקודם של בית־המישפט לגימלאות, ובמקומו מונה השופט הצעיר והמוכשר יעקב טירקל, היו תיקוות רבות לשיפור המצב. אולם נראה כי תיקוות אלה נכזבו.

★ ★ ★

תקרית שגרמה להגשת התלונה לשופט שמגר באה בעיקבות מותה בטרם־עת של מאירה בורה, מאירה, צעירה בשנות ה־20 לחייה, נפגעה בתאונת־דרכים. היא סבלה מחבלות שונות, ובעיקר מצלקות קשות. עורכת־הדין נעמי שלו הגישה בשמה תביעת נזיקין לבית־המישפט המחוזי בבאר־שבע.

לפני חודשיים וחצי הגיע המועד לשמיעת קדם־המישפט של מאירה. הישיבה היתה לפני סגן־הנשיא, השופט גלסנר. בעת הישיבה פנה השופט אל הצעירה וחקר אותה על החבלות שנגרמו לה. נראה כי החקירה פגעה מאד בצעירה. שיצאה מבית־המשיפט נסערת ונרגשת. היא חזרה לביתה ונפטרה באופן פיתאומי כעבור ימים אחדים.

מאחר שמאירה לא היתה בחזרה חולנית, קישרו בני־משפחתה את המוות עם התרגשותה בעת הדיון.

מייד אחרי ימי השיבעה פנו בני־המישפחה ללישכת עורכי־הדין בבאר־שבע והתלוננו. מאחר שבלישכה היו כבר כמה וכמה תלונות נגד השופט גלסנר, החליטו אנשי הועד להגיש את הבקשה הנרירה לנשיא בית־המישפט העליון.

מאירה בורה
מוות אחרי החקירה

עברו חודשיים מאז הוגשה הבקשה, ועד היום טרם התקבלה כל תשובה בלישכת עורכי־הדין. אולם בינתיים נתן עורך־הדין, שייצג את המשיב בתיק של מאירה, תצהיר שבו קבע כי אינו זוכר כל דבר יוצא־דופן בניהול הדיון בבית־המישפט. נראה כי התצהיר נלקח לצורך הגנתו של השופט גלסנר מפני התלונה שהגיש נגדו מחוז באר־שבע של לישכת עורכי־הדין.

דרכי־אדם

אם הבנים

חייה ומותה של אצילה ירושלמית

„היא היתה אשה מופלאה, שאהבה מאוד־מאוד את ילדיה," סיפר יעקב בנאי, הבן הבכור של בכורה בנאי, שנפטרה בשבוע שעבר בגיל 90 (העולם הזה 27.2). „היא שמרה על מישפחה מלוכדת, היתה הדבק בינינו. פעמיים בשנה, בראש־השנה ובפסח, היינו נאספים בביתה, כל בני המישפחה, 50־60 איש. היו רק שני חדרים בדירה, אבל אפשר היה לפתוח את המחיצה ביניהם, והמקום הספיק לכולם."

בכיסא־גלגלים לחופה. ששה האחים לבית בנאי ישבו עד סוף השבוע שיבעה בבית האחות היחידה, עליזה אגיוף: יעקב, שחקן ומורה לדראמה; יצחק, שופט; אברהם, שהיה סוכן־מכוניות וכיום, בגיל מבוגר, הוא סטודנט למדעי־המדינה באוניברסיטה; יוסי; חיים, שהתפרסם לא רק כ„אלברט פירות" אלא גם פתח, לפני חודשים אחדים, חנות לפירות וירקות בירושלים וגברי מהגשש החיוור.

עד שלקתה בשטף־דם במוח ואיבדה את הכרתה, לפני חודש, היתה בכורה בנאי אשה עירנית, בעלת דיעה צלולה. היתה „לגמרי בסדר", כדברי בניה, פרט לרגליה, שהיו כבדות. היא התקשתה בהליכה, ולחתונתו של חיים, לפני כשנה, היא הובאה בכיסא־גלגלים.

ביום מותה הוזעקו הבנים בשתיים בלילה, ובשש בבוקר היו כולם סביב מיטתה. בצוואתה היה כתוב: אני רוצה שכולכם תהיו יחד, סביב קברי, ותגידו קדיש. יצחק נבון, שהיה שכן ובדבית אצל הבנאים, הספיד אותה. הוא קרא לה „אם הבנים", אמר שאין כבר היום דמויות חזקות ושורשיות כמוה.

מקצועות מועדפים. בנאי רצתה שבניה יהיו רבנים או בעלי מיקצועות, סנדלרים או אינסטלטורים, רק לא שחקנים.

מדריכה למלאכת־יד במועדוני־קשישים בירושלים סיפרה כי בנאי, שהיתה מעבירה את הזמן במועדון בעיקר תוך סריגה במסרגה אחת, אף פעם לא השוויצה באוזניה בהצלחת בניה.

למעשה היא זוכרת רק פעם יחידה, שאמא בנאי הזכירה את אחד מבניה. זה היה כשסיפרה למדריכה שהיתה בהצגה של יוסי, הכלה וצייד הפרפרים.

אמרה אז אמא בנאי: „אני לא מבינה למה יוסי אומר שם לגילה אלמגור שהיא וונה. התרגזתי כששמעתי אותו אומר את המילה הנוראית הזאת. איך אפשר לומר לאשה שהיא וונה?"

תמונת השבוע צולמה ביום השלישי שעבר, כאשר ירד השלג על ירושלים. הצלמת רחל אבנרי צילמה את כתובת־הפרחים בכניסה לירושלים. האומרת „ברוכים הבאים לירושלים". כשהיא מכוסה בשלג. צלמים מיקצועיים וחובבים מוזמנים לשלוח תצלומים מעניינים בתוכנם ו/או טיבם האמנותי למדור זה, למערכת „העולם הזה", מדור תמונות השבוע, ת"ד 136, תל־אביב.

זה היה השבוע שהיה

אוף! איזה מין שבוע!

התבוססתי בשלג בירושלים. השתתפתי באזכרה לידיד. הישאתי חברת־מערכת. קברתי חבר פוליטי. נחקרתי במטה המישטרה על פגישתי עם ערפאת. ראיתי סרט מרגש, חגגתי במסיבה של אייבי נתן, בין ערימות של אוכל ותצלומים של ילדי־אתיופיה. קיבלתי בטלפון הזמנה לבוא ולהרצות בכינוס בטוקיו, וקיבלתי מיברק שביטל את ההזמנה.

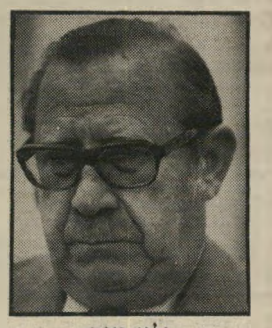
חוץ מזה ערכתי, כמובן, גליון זה של העולם הזה, ה־1829 מאז שהייתי לעורך השבועון. שוחחתי קצת עם אנשי־השילטון, ואספתי קצת מידע על המתרחש במצריים ובלבנון.

שבוע מהחיים.

האיש שאכל דג מלוח

יבי הוא יבי, מה יש לדבר.

אלמלא יבי, בוודאי לא היינו זוכרים לציין את יום־השנה למותו של נתן ילין־מור. אבל יבי נאמן לידידים בחייהם ובמותם.

ילין־מור

וכך, ביום הרביעי האחרון, התכנסו בבר האדום בתל־אביב כשישים מידידיו ומשתפיו של ילין־מור.

אילו היה זר נכנס לבר ונשאל: „מה משותף לכל האנשים האלה?" לא היה מגלה לעולם את התשובה. כי היו שם אנשי הימין הקיצוני ושמאלנים מושבעים. אנשים מתנועות־השלום, בי־ת־רים ותיקים וחברי ועדים אדומים.

הרכב זה העיד על אופיו של האיש. כי כל אחד מן הנוכחים היה קשור עם ילין־מור בתקופה אחרת. והאיש, שנקרא גם פרידמן־ילין, „גרא" ו„גוסן", עבר דרך ארוכה.

יש אנשים שיש להם תקופה קצרה של פריחה, ומנסים כל חייהם לדבוק בה. יש סתגלנים, המשנים את דיעותיהם בהתאם לאופנה המתחלפת. יש קאריירים, המשתנים בהתאם למה שכדאי.

נתן ילין־מור לא נמנה עם כל אלה. הוא השתנה, מפני שהיתה לו התכונה הנדירה של מדינאי אמיתי: להבין בכל תקופה מהו הדבר האחד שהוא חשוב ומרכזי. ולהילחם עליו — בלי שום שיקול של כראיות או פופולאריות. ומכיוון שהחיים משתנים בלי הרף, השתנה גם הוא. היו לו שלוש־ארבע תקופות, שכל אחת מהן היתה מספיקה לביוגראפיה של אדם נורמלי.

בפולין היה רוויזיוניסט, שהושפע מיאיר והשפיע עליו. בארץ הצטרף ללח"י, והיה למנהיג האמיתי של האירגון (אם כי להלכה היה אחר משלושה). הוא קבע את הקצב ואת התיזמון של המילחמה בבריטים. ואחרי שהוקמה המדינה — הבין כי המטרה הבאה היא השלום והשתלבות המדינה במרחב. הוא היה מהפכני וחסר־פשרות במאבק על מטרה זו, כפי שהיה במאבק על חרות ישראל.

דיברנו על האיש השלם. האיש שאהב לאכול כמויות אדירות של בצל (פעם הסביר לי שהבשר של סטייק אינו אלא תוספת לבצל.) הטרוריסט שהיה ראציונלי לחלוטין. האיש החם והידידותי, שרן בקור־רוח חבר למוות. גיבור־המחתרת שהיה לו האומץ להיפרד ביום הניצחון כמעט מכל חבריו, כדי להתחיל בדרך חדשה. בשעה שחבריו התחפרו בראש ההר שנכבש, כבר טיפס ילין־מור על ההר הבא, ביודעו שמאחוריו יש עוד רכס ועוד רכס.

רק יבי היה מסוגל לזמן יחד את אנשי ימין־לח"י ושמאל־לח"י, וחוץ מכמה התנצחויות מילוליות קטנות הם ישבו ביחד, והוסיפו לשתות כוסות רבות של בירה אחרי שהסתיימה האזכרה ופרידה, האלמנה, הלכה הביתה. השיחה נסבה, כמובן, על יאיר. האם בגד ילין־מור בזיכרו של אברהם שטרן, מקים לח"י (בגילגולו המקורי), כאשר התנגד ברבות הימים לרעיון ארץ־ישראל השלמה ונאבק להקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל?

את ילין־מור עצמו לא עניין הוויכוח הזה. פעם, כשנסעתי עימו במכונית לאסיפה כלשהי, יחד עם בועז עברון, והעלינו נקודה זו, אמר בחוסר־סבלנות: „השאלה אינה מה עשה ואמר יאיר ב־1940. השאלה היא מה היה עושה יאיר כיום, אילו היה חי?"

ביטא זאת ביתר חריפות יצחק חסון, איש־המודיעין של לח"י, שייסר לאחר מכן את האגודה ההומאניסטית הישראלית. „יאיר היה בן 32 כשנהרג על־ידי האנגלים," אמר. „זהו גיל שבו רק מתחיל אדם לגבש את דרך חייו." ואכן, אילו נפטר מנחם בגין בגיל 32, בשנת 1945, לפני הקמת המדינה, לפני ייסוד תנועת־החרות, לפני ראשות־הממשלה, לפני קמפ־דייוויד ומיל־חמת־הלבנון — האם היינו רואים את האיש השלם?

טוב שהאזכרה הבלתי־רגילה הזאת התקיימה בבר. נתן היה מהפכן בלי גינונים חיצוניים. אדם שאהב לחיות. כפי שאמר עמוס קינן: „לא היו בו סממנים חיצוניים של גיבורות, עיניים יוקדות וגוף דק. היתה לו אש יוקדת בלב, שלא ביטלה את הנאות העולם הזה. אבל היתה בו חשיבות גם כשאכל דג מלוח."

ולסיכום: „הוא היה מנודה בתקופות השונות של חייו, מבלי להתגנדר בכך."

חטיבת יהודה המכבי

במשך רוב הסרט עמדו לי רמעות בעיניים. איני יודע מדוע. דמעות על מה?

אולי על האידיאלים של נעורינו. על אמונותינו התמימות. על השירים, שגם אנחנו שרנו אותם. על ניצחון הרשע. על גורלם של הטובים.

הסרט הוא הקרב הטוב. עוד סרט אחד על מילחמת־האזרחים הספרדית. אבל סרט שונה.

זהו סרט תעודי על „חטיבת אברהם לינקולן", אחת הבריגאדות הבינלאומיות שלחמו למען הרפובליקה נגד הפאשיסטים. כל אחת מן החטיבות האלה, שהגיעו בשיאן ל־40 אלף מתנדבים מתריסר ארצות, נשאה את שמו של איש המסמל את כוחות־החופש בארץ שממנה באו אנשיה. „חטיבת לינקולן" כללה את המתנדבים מארצות־הברית.

כסרט על המילחמה, זוהי תעודה שיטחית. אנחנו יודעים היום הרבה על אותה מילחמה. לא רק על הרשע של הפאשיסטים, אלא גם על התככים הציניים של הקומוניסטים, על חוסר־האחריות של האנארכיסטים, על שחיטות הדדיות בין לוחמי־החופש לבין עצמם, על מרתפי־עינויים וזוועות מכל הצדדים.

אבל הסרט אינו מתיימר לנתח את המילחמה, אלא לתאר את דמותם של המתנדבים האמריקאיים. היה זה אוסף רב של אידיאליסטים מכל הסוגים — פמיניסטיות (בטרם עליית

אורי אבנרי

יומן איש

הפמיניזם) שהתעקשו לנהוג באמבולנסים בחזית, כדי להוכיח את יכולתה של האשה; כושים שבאו לספרד מפני שמצאו שם צבא שלא הבחין בין שחור ולבן, ושהחזיר להם את כבוד־האדם; קומוניסטים שהאמינו כי המישטר הסובייטי מסמל את כל הטוב והיפה; סתם אנשים שהאמינו באידיאלים האמריקאיים של צדק וחרות ומעורבות אישית, ושנחפזו לספרד כדי להגשים אותם שם.

הסרט מלווה אותם לספרד, אל הניצחונות והמפלה, אל בתי־חולים בלי מחטים למזרקים, אל חזית שבה הסתערו אנשי־הרפובליקה על טנקים ותותחים, כאשר בידיהם רובים מיושנים וכדורים אחרונים, כאשר קיבתם ריקה וגופם שורץ כינים.

אך הסרט אינו עוזב אותם שם, גם לא במיצעד האחרון הפאתטי, כאשר הרפובליקה הגוססת החליטה לשלחם לבתיהם כדי לעמוד לבדה בזוועת המפלה הסופית. הוא מלווה אותם הביתה, אל אמריקה ימנית ושמרנית, אל צבא שיצא להילחם

אנשי לינקולן בספרד

בהיטלר אך שנא את „האנטי־פאשיסטים בטרם עת" שלחמו בהיטלר בספרד, אל ימי מק־קארתי, אל ההפגנות נגד מילחמות קוריאה ווייט־נאם. הוא מתאר אותם כפי שהם היום, כמעט שני דורות אחרי הימים ההם.

כיום הם בני 70 ומעלה, אנשים נהדרים, מקסימים, לוחמים קשישים שנשארו צעירים. הם הולכים להפגנות נגד המילחמה, מודהים עם מאבקי הכושים והנשים, מפגינים למען ניקראגווה ונגד ההתערבות באל־סאלוודור. צעירים בנפש, בלתי־כפופים למרות כל אשר עבר עליהם.

אחדים מהם התאכזבו מן הקומוניזם עוד בספרד. אחרים נטשו את הקומוניזם בשעת הבגידה הנוראה של הסכם היטלר־סטאלין. אחרים התאכזבו במשך הזמן. אחרים נשארו קומוניסטים עד עצם היום הזה, כשהם מתבצרים באמונות נעוריהם. אך כולם נשארו בני־אדם אמיתיים, גברים ונשים המאמינים בטוב, השופעים אופטימיות של לוחמים. והם, לפחות, באו על גמולם, אם כי באיחור נורא. הם רואים עתה ספרד משוחררת, דמוקרטית, שבה מתעב הרוב הגדול של העם את זכר פראנקו וכל אשר סימל.

במהלך הסרט שמתי לב לעובדה שאי־אפשר להתעלם ממנה: רוב הגיבורים והגיבורות הם יהודים. ולא רק הבאים מאמריקה — גם בחטיבה הגרמנית (על שם ארנסט טלמן) ובשאר החטיבות היה אחוז גדול של יהודים. בשביל יהודי צעיר ב־1936 היתה ספרד שדה־הקרב היחידי שבו ניתן היה להילחם בהיטלר ובקלגסיו, בקומה זקופה, בנשק.

מרבים לדבר אצלנו על השואה והגבורה, על מרד גטו ורשה ומרד גטו וילנה. אך שוכחים לגמרי כי ההתנגדות היהודית הגדולה הראשונה לפאשיזם ולנאציזם היתה על אדמת ספרד. לא רק קומץ היהודים שבאו מארץ־ישראל, אלא אלפי יהודים אחרים, בני־גרמניה שכבר טעמו את טעם מחנות־הריכוז, בני מיזרח אירופה והמערב, מיהרו לספרד כדי להילחם שם כיהודים גאים. אולי חבל שלא התאגדו בחטיבה יהודית — „חטיבת יהודה המכבי", למשל, או „חטיבת טרומפלדור".

לעיתים אני תמה מה היה גורלי שלי, אילו הייתי מבוגר בשלוש־ארבע שנים. יתכן מאוד שהייתי מתגייס ב־1936 לבריגדה הבינלאומית, בגלל אותן הסיבות שהביאו אותי בגיל 15 להצטרף לאצ"ל — מפני שזה היה אז הדבר ההגון לעשותו. מפני שזה היה מאבק על חרות.

כאשר יצאנו למילחמת־העצמאות, שרנו את שירי הבריגדות הבינלאומיות („בחזית שכונת־התיקווה יש בניין אחד, עוזב...") למראה הסרט עלה על דעתי כי בחודשים הראשונים של המילחמה דמה הצבא שלנו מאוד לחטיבות ההן — אותה מישמעת פנימית, אותו בוז לנאומים פוליטיים של הקומיסארים למיניהם, אותו זילזול בגינונים חיצוניים כמו הצדעות לקצינים ומדים מסודרים. כמוהם, היינו צבא בלי בולשיט, צבא של לוחמים.

הסרט יוצג בבית־לסין בתל־אביב. כדאי לראות — ולוא רק כדי לשמוע את השירים הישנים בפי מי ששרו אותם כבר אז, ולקרוא את הכתובת נון פאסאראן — „הם לא יעברו!"

אדם בשם דונייץ

ליווינו את דונייץ בדרכו האחרונה.

כששכב שם תחת הכיסוי השחור, נראה עוד יותר קטן מכפי שהיה בחיים. גופו של ילד.

היינו מתלוצצים שאם תהיה בארץ מהפכה, דונייץ יהיה ראש המישטרה החשאית. כי זאת היתה תכונתו העיקרית: הוא ידע את הכל, שמע את הכל, הכיר את הכל. במרחב שבין שמאל מיפלגת־העבודה ועד מצפן ורק"ח, לא יכול היה מישהו לחשוב מחשבה בסתר, מבלי שרונייץ יידע זאת.

הוא היה בכל הפגנה — בדרך כלל עומד בצד, מסתכל ובוחן. אם נפגשו שלושה אנשים בפינה כלשהי — דונייץ ידע זאת, וגם ידע מי אמר מה, ומה חשב מי, ולמה התכוונו הם.

איך ידע? מעולם לא הצלחתי לגלות זאת. אך הוא ידע. מעולם לא טעה. הוא היה שרות־בינו של איש אחד, שב"כ פרטי.

הייטנר

יכולת לשאול אותו על תקנון הוועידה החקלאית בהסתדרות, על ההבדל בין מצפן־תל־אביב ומצפן ירושלים, על המאבק הס־מוי בסניף שלום עכשיו בחיפה, או על זהות הסוכן של רק"ח בסניף הרמת־גני של הוועד נגד גיזענות. זה היה כמו ללחוץ על כפתור של מחשב. תוך שניות באה התשובה המוסמכת. לא היה צורך לברוק את אמיתותה. היא היתה נכונה.

מעטים ידעו את שמו האמיתי — דויד הייטנר. קראו לו דונייץ, מפני שבהיותו בן 15, בשעה שהצבא הנאצי הסתער על העיר דונייץ בחזית הסובייטית. הרביזו לו כינוי זה בקן תנועת־הנוער. אחר־כך הלך למק", עבר את הפילוגים השונים, הצטרף לשל", ואחרי היסוסים גם לרשימה המתקדמת לשלום.

כמו כל איש־ציון אמיתי מלידה, היה לו הכישרון להיות רואה ובלתי־נראה, נוכח־נפקד. הוא יכול היה להיות בחדר, מבלי ששמו אליו לב. בתכונה זו ובקומתו הוא הזכיר לי את איסר הקטן.

איש לא ידע דבר על חייו הפרטיים. כאשר נפטר אביו, עסקן ליברלי עצמאי, הסתבר לי שמוצאו מפתח־תיקווה. הוא גר לבדו בדירה קטנה ברחוב פינסקר, שבה שלט אי־סדר אגדתי. נדמה שלא היו לו חיים מחוץ לפוליטיקה. לא מישפחה, מיקצוע או פרנסה.

התקף־לב קשה וכמה מחלות מחמירות לא גרמו לו לנטוש את הזירה. אחרי הפסקה קצרה, שוב הופיע בישיבות. לפני שבועיים היה בישיבה, שבה דנו על הבחירות בהסתדרות. העצות והמידע בפיו לא יסולאו בפז. הסתכלתי בו ואמרתי לעצמי: אלה הם פניו של אדם מת. הידיעה על מותו לא הפתיעה אותי.

מעולם לא הכרתי אדם כמוהו, וגם לא אכיר.

אנשים

מי מתגנגע לפינחס ספיר, איך התגנב גבי גזית לפרוטוקול־הכנסת ומהי שאיפתו של אסא כשר

■ השר **יצחק מודעי** ידוע כשומר מסורת. הוא סיכם ה־שבוע, ערב הדיון בכנסת על התקציב, שהוא הכניס לתפי־לותיו הכמעט יומיומיות פסוק משלו, שבו הוא מבקש את שלום המשק ויציאתו מהבוץ שבו הוא שקוע. מודעי קורא לתוספת שלו: „תפילה לשלום הכלכלה".

■ ח"כ מפ"ם **יאיר צבן** מתגאה בכך ש**יעקב שמאי**, ח"כ חרות הטרי, הצביע נגד התקציב בהשפעתו. צבן התגרה בח"כ החדש וטען שהוא לא יעז להצביע נגד. שמאי הפתיע והצביע עם האופוזיציה.

■ נאום הבכורה של שמאי, שהוא ראש סיעת תכלת לבן בהסתדרות ומועמד הליכוד לתפקיד המזכ"ל, גרם לחיוכים ביציע האורחים והעיתונאים. **יוסי שריד** הפר את הנוהג, לפיו אין מפריעים לנאום־בתולין של ח"כ וקרא לעבר שמאי: „זה אומנם נאום ראשון, אבל למה יש לנו רושם ששמענו אותו כבר מאות פעמים?"

■ ביום השלישי, בדרכו לישיבת סיעת המערך שרנה בנושאי כלכלה, פגש **שימעון פרס** במיסדרון הכנסת את יוסי שריד. „יוסי, אתה בא לישיבה?" שאל פרס את מי שפרש מה־עבודה מייד אחרי הקמת ממ־שלת האחדות. שריד לא הת־בלבל, השיב כמתבקש: „כן, אני כבר בא."

■ בדיון על התקציב התלונן רווקא ח"כ הליברלים **דן תיכון** על רמתו העלובה של הוויכוח. וביקר את היעדרותו של שר־האוצר מודעי. שיצא לסיור ב־חו"ל. תיכון סיפר לח"כים ב־מליאה, שהוא מתגעגע לימים שבהם כיהן **פינחס ספיר** כשר־האוצר. אז היה תיכון עובר של הרשות לתיכנון־חברתי־כלכלי במישרד־האוצר.

■ איש הרדיו **גבי גזית** זכה לאיזכור בדיברי־הכנסת. כש־תואר משמיץ מלווה את שמו. ח"כ כך **מאיר בהנא** דרש למחוק מספר התקציב את תקציב רשות־השידור, המעניק מימון לעוכרי־ישראל ול„שרצים כמו גבי גזית וחבריו." ח"כים דרשו מיושב־ראש הישיבה ש־ימחק את הדברים, אך **אליעזר שוסטק** נמנם והגידופים נותרו בפרוטוקול.

■ הפסלת **אילנה גור** נסעה לירושלים כדי להביא לבית ראש־הממשלה פסל־מתכת ש־לה. כשבאה לשם, נדהמה לראות קבוצה גדולה של עיתונאים וציוות־טלוויזיה, שעטו בהת־להבות על המכונית בעלת המיספר הזר, שבה נסעה. „הפעם (**שימעון**) **פרס** הגזים!" אמרה, „קבלת־הפנים הזאת מופרזת!" כשהורידה את שימשת החלון ראו אותה העיתונאים, ובו במקום איבדו כל עניין בה. רק במאוחר הסתבר לה שהעי־תונאים המתינו לשליח המצרי המסתורי, שהיה אמור להגיע למקום. **אוסמה אל־בז.** כש־ראו את המיספר הזר של ה־מכונית, היו משוכנעים שהאיש נמצא בתוכה.

■ הסופר **עמוס קינן**, שהיה בנעוריו חבר לח"י, פגש בר"ר **ישראל אלדד**, שנמנה עם ראשי לח"י, והדוגל בדיעות הפוכות משלו. כששאל אלדד מדוע אינו בא לבקרו, התנצל קינן ואמר כי אינו מספיק לקרוא את הספרים שעליו לקרוא. יעץ לו אלדד: „אם אתה רוצה להספיק לקרוא ספרים, דאג לכך שישלחו אותך לבית־הסוהר."

■ הדבר הזכיר לקינן אימרה שהיתה נפוצה בימי היישוב: „ה־דבר הראשון שעושה איש־הגנה, כשהוא נשלח ללטרון (מחנה־מעצר דאז), הוא לחפש את הסיפריה. הדבר הראשון שעושה איש־לח"י, הנשלח ללטרון, הוא לחפש את הגדר."

■ המתרגמת וחוקרת ה־סיפרות הד"ר **יעל רנן** חגגה השבוע בין ידידים את הופעתו בעברית של הכרך הראשון של יוליסס. יצירתו הענקית של הסופר האירי ג'יימס ג'ויס, פרי תרגומה. בפומבי היא שמרה על שתיקה וסירבה בעקשנות להע־ניק ראיונות למוספי־הסיפרות של סוף־השבוע. „העיתונאים האלה מתעניינים רק ברכילות," אמרה, „ואף אחד מהם אינו מתכוון ברצינות לקרוא את יוליסס!"

■ הפרופסור לפילוסופיה **אסא כשר** גילה לתלמידיו את השאיפה שלו בחיים, והמחיש אותה בסיפור הבא: הפילוסוף הבריטי **דייוויד יום** פגש לפני מותו את מלאך־המוות וביקש ממנו ארכה — עוד שנה אחת של חיים. „ומה תעשה בשנה הזאת?" נשאל הפילוסוף. „אני רוצה לשרש שתיים־שלוש דיעות קדומות, הרווחות אצל בני־אדם," ענה יום. צחק לו מלאך־המוות: „לשם כך דרושים לך כמה דורות!" כשר יודע שה־מילחמה בדיעות קדומות היא קשה ביותר, ואם יצליח במשך כל חייו להביס שתיים־שלוש מהן, יראה בכך הצלחה גדולה.

■ רק חדי־האוזן הבחינו בכך, ועל כן לא עורר הדבר רעש, כרגיל. זה היה השבוע במבט לחדשות. בכתבה על שבוע־ה־אופנה. המצלמה התמקדה ב־קבוצה של אנשי־אופנה, הדנים במשהו. קולו של גבר אמר: „איך אומר (**מנחם**) **בגין** — אם ירצה השם!" אז נשמע קולה הגבוה של אשה: „מה, הוא עוד אומר משהו?"

■ בכנסת חלוקות הדיעות על מה שאירע בין ח"כ התחיה **רפאל איתן** ושלושה יועצים פרלמנטריים של חד"ש, כשכל הארבעה השתמשו באותה ה־מעלית במישכן. על פי גירסה אחת, רפול כיווץ את ידו, העבירה אל מול פניו של כל אחד תוך השמעת הקול: „בום! בום! בום!" על פי הגירסה ה־מחמירה, הוא סימן באצבעותיו אקדח והעבירו אל מול פניהם.

■ למסיבה מכוברת ביותר זכה פקד **ליאון תונים**, תובע מישטרתי בענף התנועה, שהגיע לגיל פרישה. תוניס בן ה־58 שימש 28 שנים כתובע בבית־הדין לתעבורה. מעטים ידעו, גם בין אותם שנכחו במסיבה, שתוניס הוא ניצול שואה, אשר עלה ארצה בשנת 1957, ולפני כן שימש בפולין כשופט, במשך תשע שנים.

■ ימים קשים עברו באחרונה על **שרה דורון**. בעלה ה־אדריכל **אהרון** נותח בבית־החולים איכילוב. והיא בילתה את זמנה לצידו, במקום במיזנון הכנסת.

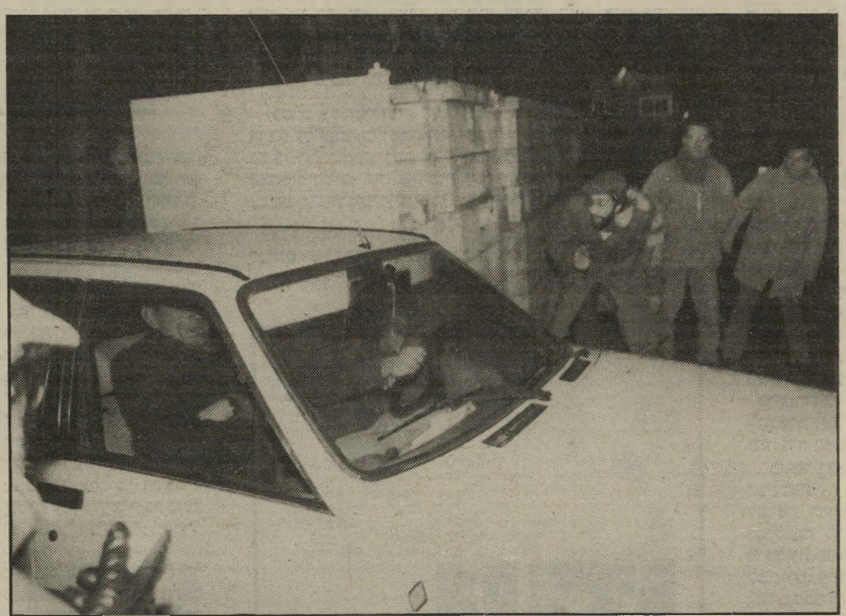
■ השר **אריאל שרון** הע־שיר השבוע את ספרייתו הפר־טית בספר מישפטי על דיני יהלומים. הוא קיבל אותו כשערך ביקור ראשון, במיסגרת תפקידו כשר־התעשיה־והמיסחר, בבור־סת היהלומים ברמת־גן. העניק לו אותו עורך־הדין **אלכס רכטר**, מחבר הספר, שהוא גם אחיו של **איתן** רכטר, הנציג בארץ של הניג, מהברוקרים הגדולים בעולם.

■ שרון נאם לפני חברי הבורסה באולם שבו נערכות העסקות, וברוח המקום הציע סעיף נוסף לכלכלה החדשה שלו. הוא אמר, שהיה רוצה לראות בכל המשק שעסקות נחתמות בלחיצת־יד ובאמירת מזל וברכה.

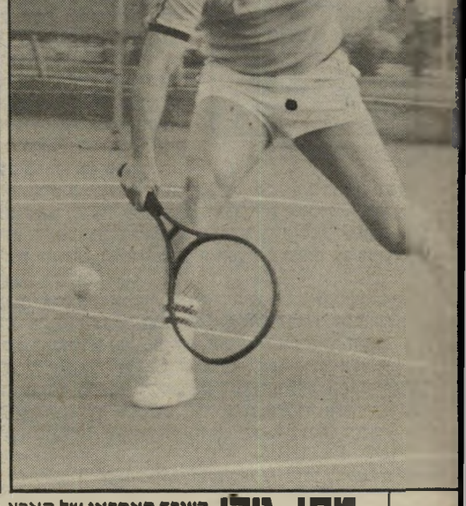
■ בעלים חטאו ושיני נשים תקהינה? **אילנה באום**, כתבת מעריב בירושלים, ביקשה ל־ראיין עמיתה מהעיתון הערבי אל־בייאדר. המופיע בעיר ה־מיזרחית. אחרי שלעיתונאית נודע כי באום נשואה ל**שלמה** („שלוימה") באום, מיוצאי יחי־דה 101, היא סירבה להתראיין אצלה.

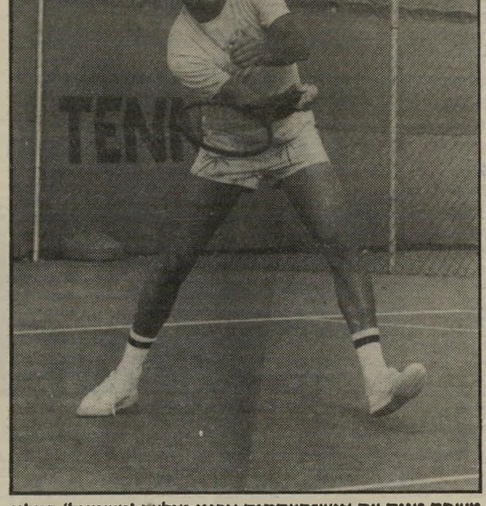
■ סרבן השירות בלבנון **שמואל** („שמואליק") **הספרי**, שהוא מחזאי פורה, הגיע ל־תיאטרון הקאמרי כדי לביים מחזה שלו, קידוש. וקשר קישרי־דם עם המקום. בקרוב הוא מתחתן עם השחקנית **חנה אזולאי**, העובדת בתיאטרון והמופיעה עתה במחזה שקרים.

■ מסיבת־הפתעה שערכו דוברים ויועצים פרלמנטריים ל**עליזה עציון**, מזכירת ה־ליכוד. ליום הולדתה. הפכה לשיחת־היום במישכן־הכנסת. ה־מסיבה שנערכה בחדר־הישיבות של סיעת המערך, היתה רצופת

עבד־אל־חלים אל־בדווי השליח המיצרי חומק מביתו של ראש־הממשלה, בעוד עות אחרונות. העיתונאים והצלמים, שהתגודדו ליד ביתו של שימעון פרס בירושלים, נאלצו להיאבק באנשי־הביטחון, אשר ניסו בכל כוחם לשוות אופי סודי ביותר לביקור ולהסתיר את זהות הבאים. צלם ידיעות אחרונות לא הצליח לצלם את הרכב היוצא, אחרי היתקלות שהיתה לו עם אחד מאנשי־הביטחון.

מתי גולן העורך האחראי של הארץ. משחק טניס עם אישי־העסקים ארנון מילצ'ן (משמאל) במלון המריבה שבחוף טאבה שבאילת, בשבת שעברה. השניים התערבו על סכום בן מאה דולר. גולן ניצח בשתי מערכות ואילו מילצ'ן רק באחת. את מילצ'ן ליוו חברתו משווייץ ורפי שאולי.

חיקויים של ח"כים מפורסמים ושל בדיחות שסופרו עליהם. לח"כים לא איפשרו להיכנס פנימה, ואולי כך הם ניצלו משמיעת דברים שהיו גורמים להם להסמיק. באי־המסיבה נש־בעו שלא להדליק את תוכנה החוצה.

■ **הרצל שפיר**, מפכ"ל המישטרה לשעבר, אמר בשבת את בירכת־הגומל, כי ביום ה־שישי בבוקר הוא ניצל בנס, אחרי שהיה מעורב בתאונת דרכים קטלנית. מכונית מסוג וולוו שנסעה מאחוריו בכביש גהה, טיפסה על גב מכונית ה־בה־אם־וה שלו ומחצה אותה כליל. הוא יצא ללא שריטה וללא פגע.

פסוקי השבוע

● **ניצב אברהם תור־גמן, מפקד המחוז הדרומי:** „איננו רוצים מישטרה רכרוכית הנוהגת בכפפות משי, וכשצריך לירות — יש לירות. וכשצריך לעקוץ — יש לעקוץ."

● **שר־הביטחון יצחק רבין, בוועדת־החוץ־וה־ביטחון של הכנסת:** „הצר־פתים ביוניפי"ל הם הנבלות הכי גדולות!"

● **ליסה פרץ מקריית־שמונה:** „ערבי טוב זה ערבי מת!"

● **הנ"ל על הנ"ל:** „באמת צריך לשים את כולם בנקי־בוקים!"

● **היועץ היוצא של ראש־הממשלה לענייני טרור, רפי איתן:** „יש עונש אחד בלבד למבצעי פעולות טרור, והוא נכון גם לגרה וגם לערביי ישראל: העונש הוא גירוש!"

● **יושב־ראש־ועדת־ה־כספים של הכנסת, אברהם שפירא:** „אני כיהודי, מאמין בנצח־ישראל. לא הממשלה ולא הכנסת יוציאו אותנו מהצרה. רק תפילות. אוי, כמה שאתם צרי־כים עכשיו את המיפלגות הר־תיות."

● **הרב מנחם הכהן:** „מצב חירום בממשלת ישראל — שוב נשמעים איומי שלום מעבר לגבול."

● **עורך „ידיעות אח־רונות" הרצל רוזנבלום:** „מה לא עושה יהודי עבור כסף?"

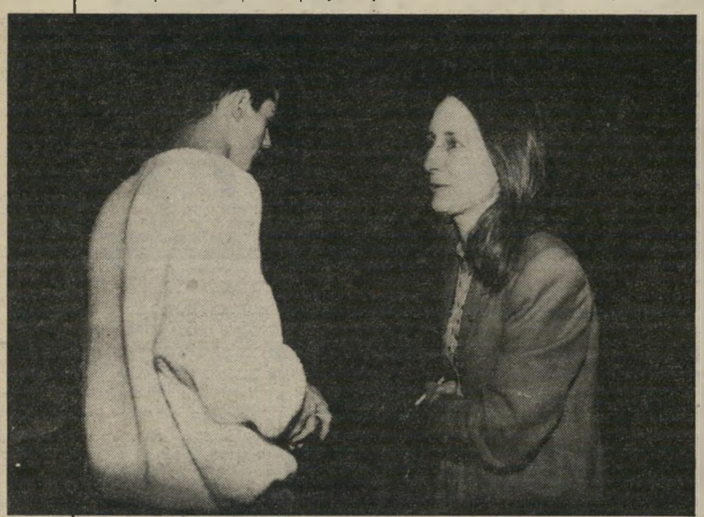
● **הנ"ל:** „אני נולדתי ל־כינור ולכדורגל."

● **איש הטלוויזיה ירון לונדון**, על מנכ"ל הטלוויזיה היוצא, טוביה סער: „הנהג קיבל את הפיקוד על הגדוד."

● **שר־התיירות אב־רהם („אברשה") שריר**, על פינחס („פיני") גולדשטיין, יריבו במיפלגה הליברלית: „הייתי שולח לו נעליים חדשות. הוא כבר ילד גדול והגיע הזמן שיי־לך בנעליו הוא, ולא בנעליים של מודעי."

● **המשורר יב"ל:** „שלום על קיבה ריקה אינו בר־קיימא."

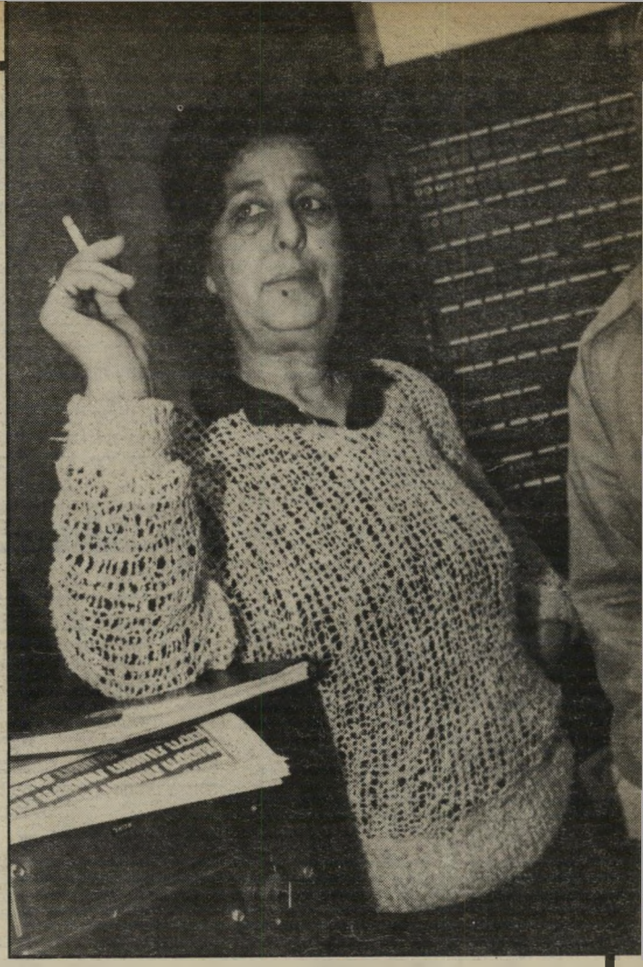

אייבי נתן מובל על־ידי חברים, כדי לרקוד לצידה של רקדנית־הבטן ברי סימון, במסיבה שנערכה ביום החמישי השבוע, ביום השנה ה־19 לטיסתו של אייבי למצריים. למסיבה באו גם יעל דיין, בלוויית בנה (למעלה משמאל), השר אמנון רובינשטיין, שהציג את בתו, המחזאית והבימאית טל, לחברו לממשלה משה קצב (למטה מימין), ולבני־מישפחתו של אפרים („פרוייקה"). פורן, מי שהיה שלישם הצבאי של שני ראשי־ממשלה ועתה הוא סוחר־נשק באמריקה. פרוייקה בא עם אשתו ובתו, שהשבוע ילדה לזוג פורן את נכדם הראשון. באמצע המסיבה, אחרי שכל האורחים שבעו מהמזון העשיר שהוגש להם, הקרין אייבי שיקופיות שצילם באחרונה בעת מסעו באתיופיה.

ח"כ כהן
"בזה הרגע חטפו ממנה את הילד שלה!"

הן שונות זו מזו מן הקצה אל הקצה — אבל רובן — עולות על הממוצע הגברי

לגרום הרבה בעיות," פטרה אלוני כתב נבוך מעיתון הארץ. "וגם ח"כית עלולה להיות חרוצה וטיפשה."

עם זאת, אין ספק שעצם העובדה, שאשה השואפת לקאריירה פרלמנטרית נאלצת לעבור מיכשולים רבים, מחשלת את הח"כיות. כל עשר חברות הכנסת ה־11 נאבקו קשה על הזכות להימנות עם בית־הנבחרים הישראלי, והן עושות כמיטב יכולתן להצדיק את האמון שקיבלו. רובן מצטיינות ב־חריצות ואף ברגישות חברתית מפו־תחת. מעבר לזה הן שונות מאור אשה מרעותה.

יש בכנסת נשים נאורות, חכמות, וגם פרימיטיוויות וחשוכות. האחווה ביניהן היא בפירוש בערבון מוגבל. אפשר לומר, בערבון מוגבל מאוד.

אין גם שיוויון כלשהו במעמדן בסיעות השונות. עבודה קשה נדרשה מכולן, ויתכן שהממוצע שלהן מבחינה אינטלקטואלית עולה במיקצת על הממוצע של 110 הח"כים הגברים. ההישג הזה כבודו במקומו מונח, אבל אין להגזים...

עם סיעת המערך בכנסת נמנות ארבע ח"כיות (מתוך 37). היחס בליכוד גרוע יותר: שתי ח"כיות מתוך 41. מפ"ם שלחה לכנסת שתי ח"כיות, בסיעה בת 6 חברים. שתי הח"כיות הנותרות הן גם המפורסמות ביותר: שולמית אלוני, הראשונה בסיעת ר"ץ (מתוך ארבעה חברים) וגאולה כהן, היחידה המשמשת כיום כסגנית שר. מומחים אינם מטילים ספק בעובדה שארבלי היא אשה חרוצה להדהים.

היא חברה בכנסת מאז 1965, ניהלה ועדות חשובות בכנסת, והיא נחשבת לפרלמנטרית מובהקת. קשה לומר שהיא ניחנה בקסם כובש, או שהיא כבשה את מקומה בחיים הציבוריים בכלים "נשיים", כמו ניצול "החולשה כמקור עוצמה" ושאר האמצעים, ש־נוהגים לייחס לבני מינה.

ח"כ ארבלי־אלמוזלינו היא חניכת אחרות־העבודה, שאימצה את המורשת הניצית־האקטיביסטית של תנועה זאת באורח פשטני. חסר תיחכום. במיפ־לגתה זכתה לא־פעם לתואר הבלתי־מחמיא "גאולה כהן של תנועת ה־עבודה". היא תמכה בכל ההתנחלויות, התנגדה להסכמי קמפ־דייויד, גילתה אהדה רבה אפילו למטורפים, שניסו להניף דגלים ולהשתולל בהר־הבית.

לאחרונה יצאה בחריפות נגד נסיעות של יונים ממיפלגתה לפגישות עם אנשי־רוח פלסטיניים, גינתה את חבריה כ"מחפשי נסיעות" והטיחה בפניהם שאין מה לדבר עם ה־פלסטינים. "הם רוצים מדינה, ואני נגד. אז על מה יש לדבר?"

גם יחסה לערבים כפרטים איננו מצטיין בהומניות יתרה, ויש המייחסים אותו לנסיונות קשים שעברו עליה בעיראק.

עם זאת, ארבלי אלמוזלינו רואה את עצמה כסוציאליסטית מובהקת, וה־הגנה על הזקנים, חולי־הנפש ועל בתי־החולים. "נראה את הגיבור. שר־האוצר יצחק מודעי, סוגר בית־חולים במדינת ישראל," הטיחה לאחרונה בבוז גלוי.

כשאר הניצים במיפלגת העבודה, היא אינה רוחשת חיבה יתרה לליכוד. ובזה בכל ליבה למיפלגה הליברלית. גם כסגנית־שר במישרה מלאה לא ויתרה על הפעילות בוועדת־העבודה־והרווחה, האהובה עליה במיוחד.

ארבלי־אלמוזלינו אינה אשה זוהרת או מטופחת במיוחד. היא זעומת־פנים בדרך כלל, אבל מסוגלת גם לחמימות, אפילו ללבביות. אין לה כל עניין בבילויים או באוכל. היא נוהגת לסעוד בחיפזון רב במיזנון הכללי, הזול יותר, תוך כדי שיחה פוליטית, או עיון במיסמכים. היא איננה נוהגת לחזר אחרי עיתונאים, אבל, בדרכה שלה, רגישה מאוד לביקורת.

● **אורה נמיר**, בת 55, יו"ר ועדת־העבודה־והרווחה וחברת ועדת־החינוך והוועדה־לביקורת־המדינה, נולדה בישראל. נמיר היא אלמנתו של עסקן מפא"י המנוח מרדכי נמיר, שהיה שר־העבודה וראש עיריית תל־אביב.

כמו בעלה, שהיה מבוגר ממנה ב־שנים רבות, גם היא עסקנית מיק־צועית, היתה מזכירת סיעת מפא"י בכנסת, פעילה באירגוני־נשים.

חרף קישרי־המישפחה שלה, ואולי בעטיים, היא נאלצה להאבק בשיניים ובציפורניים על מעמדה הציבורי.

הנשים במישכן

יום הולדתה של הכנסת, שנע־רך בט"ו בשבט, ראיין איש גלי צה"ל את חברות הכנסת שולמית אלוני מר"ץ וגאולה כהן מתנועת התחיה. המראיין עשה מאמץ עצום למצוא מכנה משותף בין השתיים, הפיק מהן תשובות שיגרתיות לעייפה.

הנסיון הנואש כמעט למצוא קווי דמיון נבע, במידה מסויימת, מתפיסה סטריאוטיפית. קשה שלא להסכים עם ח"כ אלוני עצמה, שסירבה פעם להסכים עם המוסכמה המקובלת על חריצותן היתרה של הנשים בכנסת, לעומת הגברים. "חרוץ טיפש יכול להן עושות כמיטב יכולתן להצדיק את האמון שקיבלו. רובן מצטיינות ב־חריצות ואף ברגישות חברתית מפו־תחת. מעבר לזה הן שונות מאור אשה מרעותה.

יש בכנסת נשים נאורות, חכמות, וגם פרימיטיוויות וחשוכות. האחווה ביניהן היא בפירוש בערבון מוגבל. אפשר לומר, בערבון מוגבל מאוד.

אין גם שיוויון כלשהו במעמדן בסיעות השונות. עבודה קשה נדרשה מכולן, ויתכן שהממוצע שלהן מבחינה אינטלקטואלית עולה במיקצת על הממוצע של 110 הח"כים הגברים. ההישג הזה כבודו במקומו מונח, אבל אין להגזים...

עם סיעת המערך בכנסת נמנות ארבע ח"כיות (מתוך 37). היחס בליכוד גרוע יותר: שתי ח"כיות מתוך 41. מפ"ם שלחה לכנסת שתי ח"כיות, בסיעה בת 6 חברים. שתי הח"כיות הנותרות הן גם המפורסמות ביותר: שולמית אלוני, הראשונה בסיעת ר"ץ (מתוך ארבעה חברים) וגאולה כהן, השלישית בסיעת התחיה (מתוך חמישה חברים).

● ח"כיות העבודה

● **שושנה ארבלי־אלמוזלינו**, ילידת עיראק בת 59, היא האשה היחידה המשמשת כיום כסגנית שר. מומחים אינם מטילים ספק בעובדה שארבלי היא אשה חרוצה להדהים.

היא חברה בכנסת מאז 1965, ניהלה ועדות חשובות בכנסת, והיא נחשבת לפרלמנטרית מובהקת. קשה לומר שהיא ניחנה בקסם כובש, או שהיא כבשה את מקומה בחיים הציבוריים בכלים "נשיים", כמו ניצול "החולשה כמקור עוצמה" ושאר האמצעים, ש־נוהגים לייחס לבני מינה.

ח"כ ארבלי־אלמוזלינו היא חניכת אחרות־העבודה, שאימצה את המורשת הניצית־האקטיביסטית של תנועה זאת באורח פשטני. חסר תיחכום. במיפ־לגתה זכתה לא־פעם לתואר הבלתי־מחמיא "גאולה כהן של תנועת ה־עבודה". היא תמכה בכל ההתנחלויות, התנגדה להסכמי קמפ־דייויד, גילתה אהדה רבה אפילו למטורפים, שניסו להניף דגלים ולהשתולל בהר־הבית.

לאחרונה יצאה בחריפות נגד נסיעות של יונים ממיפלגתה לפגישות עם אנשי־רוח פלסטיניים, גינתה את חבריה כ"מחפשי נסיעות" והטיחה בפניהם שאין מה לדבר עם ה־פלסטינים. "הם רוצים מדינה, ואני נגד. אז על מה יש לדבר?"

גם יחסה לערבים כפרטים איננו מצטיין בהומניות יתרה, ויש המייחסים אותו לנסיונות קשים שעברו עליה בעיראק.

עם זאת, ארבלי אלמוזלינו רואה את עצמה כסוציאליסטית מובהקת, וה־הגנה על הזקנים, חולי־הנפש ועל בתי־החולים. "נראה את הגיבור. שר־האוצר יצחק מודעי, סוגר בית־חולים במדינת ישראל," הטיחה לאחרונה בבוז גלוי.

כשאר הניצים במיפלגת העבודה, היא אינה רוחשת חיבה יתרה לליכוד. ובזה בכל ליבה למיפלגה הליברלית. גם כסגנית־שר במישרה מלאה לא ויתרה על הפעילות בוועדת־העבודה־והרווחה, האהובה עליה במיוחד.

ארבלי־אלמוזלינו אינה אשה זוהרת או מטופחת במיוחד. היא זעומת־פנים בדרך כלל, אבל מסוגלת גם לחמימות, אפילו ללבביות. אין לה כל עניין בבילויים או באוכל. היא נוהגת לסעוד בחיפזון רב במיזנון הכללי, הזול יותר, תוך כדי שיחה פוליטית, או עיון במיסמכים. היא איננה נוהגת לחזר אחרי עיתונאים, אבל, בדרכה שלה, רגישה מאוד לביקורת.

● **אורה נמיר**, בת 55, יו"ר ועדת־העבודה־והרווחה וחברת ועדת־החינוך והוועדה־לביקורת־המדינה, נולדה בישראל. נמיר היא אלמנתו של עסקן מפא"י המנוח מרדכי נמיר, שהיה שר־העבודה וראש עיריית תל־אביב.

כמו בעלה, שהיה מבוגר ממנה ב־שנים רבות, גם היא עסקנית מיק־צועית, היתה מזכירת סיעת מפא"י בכנסת, פעילה באירגוני־נשים.

חרף קישרי־המישפחה שלה, ואולי בעטיים, היא נאלצה להאבק בשיניים ובציפורניים על מעמדה הציבורי.

קשה לומר שח"כ נמיר היא אשה פופולארית במיוחד. היא תמיד נמרצת, לבושה היטב, חרוצה מאין כמוה. רבים מתקשים מאוד לחבב אותה. חיתוך הדיבור שלה איטי, מודגש, מזכיר לרבים מורה בכיתות הנמוכות. ולכן גם קצת מעצבן. גם הביטחון העצמי שהיא רקורד שלה בכנסת כולל פעילויות אין־ספור למען השכירים בכלל. וה־שכבות החלשות בפרט. היא תמיד התנגדה לפגיעות בתוספת־היוקר. לי־פיטורי־פועלים, לסגירת־מיפעלים, לי־פיתרונות המבוססים על אבטלה.

בתפקידה כסגנית־שר־הבריאות

ח"כ ארבלי־אלמוזלינו
"נראה את הגיבור. יצחק מודעי!"

ח"כ תעסה־גלזר
"יש לי כפפות מאסבסט!"

ח"כ דורון
"רק בזכות ריבקה מיכאלי!"

ח"כ ארד

"ללורינץ לא איכפת שאנשים מתים ב'רמב"ם'!"

ח"כ סולודר

"הסתת בני השכונות נגד ההתנחלויות!"

ח"כ פרטני

"מדינה פלסטינית – בתנאים מסויימים!"

מחצינה מעורר התנגדות, למרות רגישותה העצומה לכל מילת ביקורת.

אי־אפשר שלא להודות שהיא חברת־כנסת ממש מצויינת. פעם הצהירה שהיא "לא באה לכנסת כדי להיות נחמדה," ולהצהרה זאת היה כיסוי. נמיר נאבקת בכל כוחה למען עמדותיה, גם כשאינן פופולאריות. בשנות כהונתה הארוכות כיו"ר ועדת־החינוך־והתרבות (1977־1984) לחמה בכל כוח מאורה למען עצמאות כלי־התיקשורת הממלכתיים. היא יצאה נגד הרמטכ"ל לשעבר, רפאל ("רפול") איתן כשהיה בשיא תהילתו, הוקיעה אותו כלאומן ואנטי־הומניסט, שאין להפקיר בידיו את חינוך־הנוער.

היא הפכה לסיוט קבוע של מישרד־החינוך, בשל מאבקה נגד הנסיונות להכחיד את החינוך החילוני תחת זבולון המר, בסיועו הפעיל של ה־מנכ"ל, אליעזר שמואלי. היא האשימה תכופות את שמואלי בהעלמת וסילוף מידע, בקיפוח השכבות החלשות, בהחדרת נימה לאומנית לתוכנית־הלימודים.

היא התנגדה לכל ההתקפות של סגנית־שר־החינוך לשעבר, מרים תע־סה־גלוה, נגד אנשי־הרוח ונגד כלי־התיקשורת. גם אוייביה המושבעים נוטים להעריכה כיום כיו"רית מצויינת של הוועדה.

בכנסת ה־11 נבחרה ליו"ר ועדת־העבודה־והרווחה, אחרי שנכזבה תוחלתה להיות חברה בממשלה. באורח טיפוסי הכריזה ח"כ נמיר, שהוועדה שלה תהיה "שרולת המקופחים", והיא עושה רבות כדי לעמוד בדבריה.

היא היתה שייכת למחנה יצחק רבין במיפלגת העבודה, אבל לאחרונה יצאה נגדו בכל תוקף בשל עמדותיו ה־ניציות, ואף לקחה חלק חשוב ביסודו של חוג יונים חדש. כשביקרו הירוקים מגרמניה בכנסת, היתה ח"כ היהודי היחיד במערך שהעז לפגוש אותם.

שונאיה טוענים, שהעמדות הפו־ליטיות שלה אינן אלא ביטוי לאכזבתה מאי־שיבוצה בממשלה, מ"בגידתו" של רבין בהבטחותיו. קשה לקבל גירסה כזאת באורח פשטני וציני. ח"כ נמיר מגלה עיקביות לאורך שנים רבות, אפילו שיש מקום לביקורת נוקבת כלפיה. בשל עצם תמיכתה ברבין. גם אחרי שזה תמך בהתלהבות כזאת בהרפתקה הבייורותית של אריאל שרון.

● **נאוה ארד**, 46, היא הצעירה מכל חברות הכנסת. ארד היא ילידת הארץ. בתו של ראש־עיריית חדרה לשעבר, דויר ברמן.

ארד היא מורה מוסמכת, צברית טיפוסית, בעלת תואר ראשון בעבודה סוציאלית מירושלים ותואר שני מלונדון. תמיד היתה אשה שאפתנית, שלא בחלה בשעות רבות של עבודה אפורה באירגונים של נשים ובקבוצות מיפלגתיות. היתה ממקימי המישמרת הצעירה והחוג לשינוי, בת־ברית ותיקה של מזכ"ל המיפלגה, ח"כ עוזי ברעם.

כמו ברעם, תמכה גם ארד ב־מועמדות של יצחק נבון (זוכרים?) לראשות־העמישלה. נבון הבטיח לה להיות סגנית־שר־החינוך. חרף היותה עסקנית משופשפת, היא האמינה ב־הבטחה ושילמה על כך ביוקר. בציפיה לקיום ההבטחה היא הקפיאה, כמידה מסויימת, את פעילותה הפרלמנטרית, ועומדת עתה לחדש אותה, במרץ המאפיין אותה.

נאווה ארד עמדה במשך שנים

ח"כ גרוסמן

"בניקראגווה מכירים את שרון!"

ארוכות בראש נעמ"ת שהיה ידוע בעבר בשם הפחות אופנתי, אירגון אימהות עובדות. היא חברה באירגונים בינלאומיים רבים, ובין השאר היא מכהנת גם כסגן נשיאת האינטרנציונל של נשים סוציאליסטיות.

בנושאים מדיניים מגלה ארד זהירות רבה. חרף חברותה באינטרנציונל הסוציאליסטי, היא אינה עומדת בראש המוחים נגד הירוק הקשרים עם דרום־אפריקה הגיזענית, או נגד מישלוחי נשק לרודנים פאשיסטיים באמריקה הלטינית.

היא שייכת לשדולת היונים. אבל עמדותיה סופרזהירות. בעבר אף סיווגו אותה כ"יונץ". היא מתנגדת לשיתוף פעולה בין "יונים ציוניות" לבין מחנה השלום הראדיקלי. לאחרונה הגבירה את פעילותה נגד הגיזענות, ואף השתתפה בהפגנת־הנגד נאום־אל־פתח, נוכח נסיונו של מאיר כהנא להפגין במקום.

ח"כ ארד משתתפת באורח קבוע בישיבות ועדות הכספים והעבודה והרווחה. כמו אורה נמיר, גם היא מגלה עמדות סוציאל־דמוקרטיות מובהקות. בחודשים האחרונים נאבקה נגד שחיקת השכר. נגד סגירת מרכזים למען הילד והקשיש.

בעבר הקרוב תקפה קשות את עמיתתה, ח"כ שרה דורון, על תמיכתה של "הליברלית" בחוק ההפלות. היא אף הטיחה בפניו של יו"ר ועדת־הכספים לשעבר, ח"כ שלמה לורינץ מאגודת־ישראל: "לא איכפת לך שאנשים מתים בבתי־החולים רמב"ם בחיפה בגלל מחסור בתרופות!" היא התעקשה לחזור ולדון בוועדה על ההקצבות הענקיות לישיבות החרדיות.

ארד היא אשה משכילה, ששילבה עסקנות אפורה בלימודים אקדמיים. ויחסה לנושאים שבהם היא מטפלת הוא רציני. גם היא נקיה לחלוטין מישימוש בקלף הנשי לקידומה ה־פוליטי.

● **עדנה סולודר**, 55, היא מורה מוסמכת למוסיקה, חברת קיבוץ גשר, נציגת מסורת אחדות־העבודה, והיא מתפקדת (היטב) כמצליפת סיעת ה־מערך בכנסת.

גם ח"כ סולודר היא, לכל הדיעות, אשה חרוצה כמו שר. קטנת קומה, חמורת־סבר, בעלת הופעה של מורה פרטית לעשירים בתקופה הוויק־טוריאנית. נאומיה דלי תוכן ולקויי־סיגנון, אישיותה נסוגלת כריזמה. אבל אין להטיל דופי כלשהו ביושרה ה־אישי.

היא היתה היוזמת הראשית של ההגבלות שהטילה הכנסת על תנו־עותיו של הח"כ הגיזעון כהנא, אבל גם נאומה על נושא כזה, בישיבה דרמא־טית ומתוחה של הכנסת היה, למען האמת, מרדים.

מאמריה בעיתונות נדירים. בשנה שעברה פירסמה בתוך שבוע אחד מאמר סופר־משעמם בדבר על ה־מישמר האזרחי — ליצני הכנסת הציעו פרס למי שיצליח לסיים לקרוא אותו — ומאמר מלא השראה על חינוך מוסיקאלי בג'רוזלם פוסט.

כמו רוב יוצאי אחדות־העבודה, גם ח"כ סולודר היא נץ קיצוני. לאחרונה פירסמה בדבר מיכתב גלוי לחברי המישמרת הצעירה של מיפלגת ה־עבודה בעד ההתנחלויות, כמעט ב־סיגנון גאולה כהן. בעיקר יצאה נגד "הסתת בני השכונות ואנשי עיירות הפיתוח נגד המתנחלים."

מי שרואה בהתקוממות ישראל השניה נגד העוול והביזבוז הגלום בהתנחלויות את התיקווה היחידה באמת, ספג מהלומה כבדה מחברה בעלת תפקיד מפתח בסיעת המערך בכנסת, באותו שבוע עצמו יצאה להגנת פועלים שכירים, המועמדים לפיטורין במיפעלי התק"ם.

היא נאמנה מאוד לאסכולה שלה, בכך שהיא מהווה את התגלמות הצדקנות. יש לה תדמית עצמית של סוציאליסטית־הומניסטית, אבל עמ־דות חשיבה אפורה, חסרת יוזמה וברק. עמדותיה המדיניות ניציות בנוסח תנועת החרות, והערצתה למנחם בגין גבלה בעבודת־אלילים. עם זאת, היא עדיין הח"כ הסימפטי ביותר בחטיבה הליברלית בליכוד.

עם ניפויה מהממשלה, אחרי הקמת ממשלת־האחדות, נבחרה דורון כיו"ר הנהלת הקואליציה. נציגי המערך בהנהלה מתלוננים שהיא קטנונית וסיעתית, אבל כולם מסכימים שהיא אשה הגונה ונעימת־הליכות.

לפחות בנושא הדתי הפגינה ח"כ דורון אומץ־לב ועמדה עצמאית, והצביעה נגד התיקון האורתודוכסי לחוק השבות, בעניין מיהו יהודי.

ח"כ דורון חברה בוועדת הכנסת וכן בוועדה היוקרתית ביותר — אבל לא החשובה ביותר — בכנסת: ועדת־החוץ־והביטחון.

● **מרים גלזר־תעסה**, 56, נולדה בתימן וגדלה בארץ. בעלת תואר שני בחינוך, ואחת הדמויות הפחות־סימפטיות בכנסת. לאחרונה התפרסמה מאוד, מכיוון שכינתה את רחובות ירושלים. באורח סימלי, בחברתו של ראש־העיריה, טדי קולק. היא חברת־כנסת אפורה, חסרת יוזמה וברק. עמדותיה המדיניות ניציות בנוסח תנועת החרות, והערצתה למנחם בגין גבלה בעבודת־אלילים. עם זאת, היא עדיין הח"כ הסימפטי ביותר בחטיבה הליברלית בליכוד.

עם ניפויה מהממשלה, אחרי הקמת ממשלת־האחדות, נבחרה דורון כיו"ר הנהלת הקואליציה. נציגי המערך בהנהלה מתלוננים שהיא קטנונית וסיעתית, אבל כולם מסכימים שהיא אשה הגונה ונעימת־הליכות.

לפחות בנושא הדתי הפגינה ח"כ דורון אומץ־לב ועמדה עצמאית, והצביעה נגד התיקון האורתודוכסי לחוק השבות, בעניין מיהו יהודי.

ח"כ דורון חברה בוועדת הכנסת וכן בוועדה היוקרתית ביותר — אבל לא החשובה ביותר — בכנסת: ועדת־החוץ־והביטחון.

● **מרים גלזר־תעסה**, 56, נולדה בתימן וגדלה בארץ. בעלת תואר שני בחינוך, ואחת הדמויות הפחות־סימפטיות בכנסת. לאחרונה התפרסמה מאוד, מכיוון שכינתה את

(המשך בעמוד 25)

● ח"כיות הליכוד

● **שרה דורון**, 63, היתה שר בממשלת הליכוד, ועסקה, כמדווח, בענייני נשים במישרד ראש־הממשלה. איש אינו יכול להיזכר בהישגים מיוחדים שלה. הקימה כמה ועדות, השמיעה כמה הצהרות — זה הכל.

גם תמיכתה בתיקון חוק ההפלות הקימה נגדה את כל הנשים הנאורות במדינה. "דורון התפרסמה בעיקר בזכות הברנרית רבקה מיכאלי," אומרים עליה במיפלגתה. מיכאלי מיטיבה לחקות את קולה הצורמני. ולהתאפר כמעט בצלמה ובדמותה של העסקנית.

לאחרונה התפרסמה דורון גם בזכות תעלול פירסומת די־שקוף, כשנקתה

ח"כ אלוני

"יש גם חרוצות וטיפשות!"

שידור

מאחורי המירקע

מחירי מציאה

הטלוויזיה הישראלית היא במצב נואש. עד כדי כך, שהמירקע נמכר בפרוטות.

מתברר שתוכניות־החסות למיניהן נמכרות במחירי־מציאה, ואפשר היום להשיג חסות של תוכנית בפחות מ־2,000 דולר, מחיר הנמוך ממחיר פירסום רבע עמוד בעיתון יומי.

חברות גרולות, הקונות חסויות רבות, מקבלות מחיר נמוך אף מזה וחברת שטראוס, הנותנת את רוב החסויות בטלוויזיה, מקבלת מחיר נמוך במיוחד.

במצב הזה אין החסות מכסה את עלות התוכניות, כפי שהיא אמורה לעשות, אך המצב

בימאי־שחקן שגרן
חוש למוסיקה

גורם לאטלאט להתמוטטותם הכלכלית של העיתונים.

רוטציה גם ברשות־השידור

כמה שינויים עומדים בפתח.

שני כתבים, שפוטרו ביחד עם כל העובדים הלא־קבועים (פרי־לאנסרים), עומדים לחזור לעבודה. **אברהם ברזילי**, שהיה עורך־מישנה במחלקת־החדשות יהיה כתב לענייני־משטרה בתל־אביב, **רוני סביר** יחזור ויהיה כתב כלכלי בתל־אביב.

בקיץ עומד **דויד ויצטום**, כתבנו בגרמניה, לסיים את תפקידו באירופה. הוא עובר קול ישראל.

כשהחליט **יוסף** („טומי") **לפיד** לצמצם את מיספר הכתבים באירופה ולסגור את המישרד בלונדון, הבטיח לעובדים שבמישרד בגרמניה תהיה רוטציה בין עובדי־הרדיו ועובדי־הטלוויזיה. לכן, כשיסיים ויצטום את תפקידו, יישלח לשם עובד־טלוויזיה.

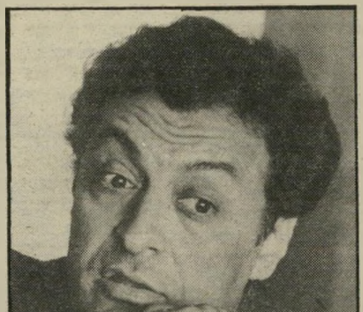
לתפקיד יש שני מועמדים (בינתיים): **חיים סלטנר**, הכתב הכלכלי, ו**גיל סדן**, הכתב לענייני הגרה המערבית.

החשבון לא שולם

ועוד על מצבה הכספי הקשה של הטלוויזיה: טלפונים רבים, בעלי קו־חיוג ישיר (שלא דרך המרכזיה), נותקו. מי שמרים היום את שפופרת־הטלפון שבמחלקת תוכניות־הילדים בירושלים שומע תקליט, האומר שהקו נותק בגלל אי־תשלום החשבון.

ווכין מהטה כשחקן

הטלוויזיה הישראלית רכשה להקרנה סידרה משעשעת. הנקראת התיזמורת. את הסידרה, בת

מנצח מהטה
חוש הומור

10 פרקים, כתב, ביים ומשחק **ג'וליאן שגרן**, שחקן אנגלי, הנמצא בארץ כבר יותר מ־10 שנים. **דידי גולדשטיין ואליעזר דורות**, מפיקים מן האולפנים המאוחדים (הרצליה), הפיקו את הסידרה, שנמכרה כבר לאנגליה, צרפת, גרמניה, אוסטריה, שווייץ, פינלנד, הולנד, ארצות־הברית וקנדה.

למפיקי הסידרה לא היה צורך לערוך שינויים לפי השפה המדוברת בכל ארץ, מכיוון שהיא ללא מילים, ומבוססת רק על מוסיקה קלאסית בביצועים שונים של תיזמורות פילהרמוניות.

שגרן הוא בנו של מנצח תיזמורת פילהרמונית, וכאחד שגדל מאחורי הקלעים של קונצרטים, החליט שיש הרבה זוויות משעשעות בחייהם של מוסיקאים. הוא שילב מוטיבים קומיים על בימה ומאחוריה, והשתמש גם באלמנטים אחרים. כך אפשר לראות באחד הפרקים יען שר בקול גבוה קטע מהאופרה כרמן, כשהשקנאי עונה לו בקול בס נמוך.

בכל פרק יש סיפור אחר, ושגרן חשב שבכל פרק יופיע מוסיקאי מפורסם אחר. אך למוסיקאים, מסתבר, אין חוש־הומור כל־כך מפותח, והיחיד שהיה מוכן להופיע בקטע קומי היה המנצח **זובין מהטה**.

שחקנים ישראליים מפורסמים מופיעים בתפקידים שונים בסידרה. ספי ריבלין, למשל, משחק את המשרת של ג'וליאן שגרן, המופיע כמנצח התיזמורת. מופיעים גם שולה חן, משה אישכסית, עופרה ווינגרטן, חנה לסלאו, נירה

כתב ג'אבר
חוש לחדשות

רבינוביץ, מוסקו אלקלעי, סמדר ברנר, ישראל גורין ואחרים.

מאחורי המיקרופון

כל כתב והשליח שלו

בואם של השליחים המצריים לישראל בילבל את כל העם, וגם את מערכת־החדשות של קול ישראל.

אהרון ברנע, ראש הדוכנה לענייני ערבים ברדיו ו**שימעון שיפר**, הכתב המדיני, טענו, כל אחד בנפרד, שהשליח היחידי הוא אוסמה אל־בז, וכך גם נכתב בכל הכותרות הראשיות בעיתונים היומיים.

ביום הרביעי לפני הצהריים, כשאל־בז היה כבר במצריים, הודיע **בסאם ג'אבר**, כתב קול ישראל, ל**צבי לידר**, עורך יומן־הצהריים של הרדיו, שיש שליח נוסף של הנשיא מובארק.

הודעתו של ג'אבר יצרה מבוכה במחלקת־החדשות בירושלים, ועוררה ויכוחים בין ברנע, שיפר ולידר. לסוף אימת ג'אבר את הידיעה בראיון שערך עם מוחמד בסיוני, הממונה על שגרירות מצריים, וקול ישראל היה הראשון שפירסם בשעה 11 ורבע לפני הצהריים ביום הרביעי, את דבר בואו של השליח השני, עבד אל־חלים אל־בדווי.

אחר־כך, ביומן בחצי היום, שידר אהרון ברנע חלק מן הראיון שערך ג'אבר עם בסיוני, והידיעה אומתה ממקור רישמי.

אל־על בצרות?

אל־על, חברת התעופה הלאומית, נמצאת בצרות כספיות. כך, לפחות, נכתב בעיתונים. אך הצרות, כראה, אינן כל־כך גדולות. כבר מזה שנה מעלה אל־על בכל בוקר מסוק לשמי איזור השפלה. במסוק יושב שדר של קול ישראל ומשדר, במהלך יומן־הבוקר של הרדיו, דיווחים שוטפים על מצב התנועה באיזור המרכז, והוא שמכוון את הנהגים אל כבישים שאינם חסומים בפקקי־תנועה.

מסוק כזה, שעה בכל בוקר, עולה אלפי דולארים בחודש לחברה לאומית. העושה זאת למען הפירסומת. היא שוכרת את המסוק מחברה פרטית.

חברת הביטוח מיגדל, שסיפקה את המסוק לפני אל־על, סיימה את החוזה עם קול ישראל בגלל המחיר הגבוה.

החוזה של אל־על הסתיים בסוף חודש מרס, אך היא עומדת לחדש אותו. הצעד היחיד שהחברה מוכנה לעשות, כדי לצמצם קצת את הוצאות הפירסום, הוא מעבר למטוס קל, העולה קצת פחות כסף.

לא ויתרו על המנה האחרונה

ביום הרביעי אחרי־הצהריים התקיימו באיצטדיון רמת־גן שני מישחק־כדורגל. האחד, שהתחיל בשעה 1 בצהריים, נערך בין נבחרת העתודה של ישראל לבין נבחרת העתודה של אנגליה. השני, שהתחיל בשעה 3, היה בין נבחרות ישראל ואירלנד.

הטלוויזיה הישראלית התכוננה לשדר את המישחק השני, החשוב, בשידור חי, ואת המישחק הראשון, הפחות־חשוב, להקליט ולשדר במועד אחר, באחת מתוכניות הספורט השבועיות.

אבל רצון לחוד ומעשה לחוד.

ניידת־שידור נשלחה לאיצטדיון, ובתוכה כל הציוד הדרוש לצילום שני המישחקים. נשלחו גם ציוות־צילום וטכנאים, כדי לצלם את שני המישחקים. כל המצלמות הועמדו במקומן במיגרש, והצוותים יצאו לארוחת־צהריים.

הטכנאים הלכו לאכול בשעה 12, והיו צריכים לחזור כעבור 45 דקות, רבע שעה לפני תחילת המישחק הראשון.

הם התיישבו במיסעדה והזמינו את ארוחתם. אך, משום־מה, כשגמרו את שתי המנות, התברר להם שהמנה השלישית והאחרונה מתמהמהת, והם לא יספיקו להגיע בזמן למישחק. למרות זאת לא ויתרו על המנה האחרונה. הם טענו שלפי הסכמי־העבודה מגיעה להם ארוחת־צהריים. הכוללת שלוש מנות ומשקה, והם לא יגשו לעבודה עד שלא יאכלו גם את המנה האחרונה.

ציון סווירי, טכנאי וחבר ועד־הטכנאים, אישר להם את ההשהיה.

באותו בוקר, כשהיה צריך כל הצוות לצאת לעבודה, הגיע סווירי למקום־המיפגש בשעה 9, תחת השעה 8. כל צוות־ההפקה התעכב שעה שלמה בגללו. כששאל אותו **יצחק גליקסברג**, המפיק, מדוע איחר, ענה לו סווירי: „קפוץ לי מי אתה בכללי?"

הטכנאים הנ"ל גמרו את ארוחתם (כולל מנה אחרונה) והגיעו למיגרש בשעה 1 ורבע.

התוצאה היתה כבר 1:1, ואנשי מחלקת־הספורט, שהמתינו במיגרש, החליטו שאין טעם להמשיך לצלם את המישחק. המישחק הסתיים בתוצאה 1:2.

המישחק השני, שצולם ושודר בשידור ישיר, הסתיים בתוצאה 0:0, כך שבאותו יום לא ראו הצופים שום גול מעל גבי המירקע.

בתוך ארגז קרטון

ביום הראשון שעבר בא **מזביה סער**, המנהל הקודם של הטלוויזיה, לבניין, לשיחה אחרונה עם **אורי פורת**, מנכ"ל הרשות. הפגישה היתה אמורה להתקיים במישרדו של מנהל־הטלוויזיה.

כשצעד סער במיסדרון לכיוון חדרו הקודם, עצרו אותו עובדים ושאלו אותו, ספק־ברצינות ספק־בציניות: „איפה ה־קרטון?"

סער לא הבין את השאלה עד שהגיע לחדרו. אז הופתע לגלות במיסדרון ארגז־קרטון המונח ליד הדלת, ובו כל חפציו האישיים, שאותם ארז למענו מישהו אחר.

המישהו האחר היה **יאיר אלוני**, המישנה למנכ"ל רשות־השידור.

סער סיים את הקדנציה לפני שלושה שבועות. אז יצא לשבוע לשוק הסרטים במונטה־קרלו, ואחר־כך היה בחופשה במשך שבוע נוסף, ולא הספיק לארוז את חפציו בעצמו. הוא גם לא מיהר לעשות זאת, מכיוון שעדיין לא נבחר מנהל חדש, ומכיוון שלא היה בטוח אם אורי פורת לא יבקש ממנו להמשיך בתפקידו עד שימונה מנהל חדש.

כשבא לפגישה עם פורת, אמר לו שהוא מוכן להמשיך בתפקידו אם פורת יבקש זאת. פורת העדיף שלא.

מאז שבוטל המיכרז על מישרת מנהל־הטלוויזיה, ממלא פורת את הפונקציה הזאת. הוא משתדל, ככל יכולתו להימצא בבניין, אך אינו יכול לשהות שם כל הזמן.

השבוע, כשנכנס **מיכאל קרסין**, עורך מבט, לחדרו של מנהל־הטלוויזיה, הופתע לראות את יאיר אלוני יושב בראש השולחן, בישיבה של פורום מנהל־החטיבות, המתכנס פעם בשבוע.

אלוני משמש מעין מקשר בין אורי פורת לבין הטלוויזיה, בזמן שפורת אינו בבניין.

לפני כמה חודשים הרביקו עובדי־הטלוויזיה לאלוני את הכינוי „איל מסנג'ר" („השליח" באיטלקית). השבוע קיבל הכינוי מישנה תוקף. אלוני שומע את טענותיהם של העובדים ופוקד־עין. מעביר את דברים לפורת, שומע מפורת את הערותיו והצעותיו המעשיות, ומ־עביר אותן בחזרה לעובדים.

„הראיתי לו מאיפה משחין הדג!"

האנרכיה בטלוויזיה הגיעה השבוע לשיאים חדשים.

צלם בשם **יחיאל כהן**, חבר מערכת תל־אביב, עמד בחצר המערכת, התברבר וסיפר כיצר צחק על המנכ"ל בטלפון. באותו שבוע שוכץ כהן לכתבה, ולא התייצב לצילומים.

אורי פורת, מנכ"ל הרשות, הממלא גם את מקומו של מנהל־הטלוויזיה שעדיין לא נבחר, טילפן אל הצלם וביקש ממנו לצאת לעבודה. כהן, כך טען באוזני חבריו, אמר למנכ"ל: „אני לא שואל אותך, ואני לא יוצא. תחסל קודם את האבטלה בבניין כלל (בניין המישרדים של הרשות)." אחר כך אמר כהן לחבריו: „הראיתי לו מאיפה משחין הדג!"

באותו שבוע, ביום החמישי, שוכץ כהן לכתבה לכלבוטק. ולא כל־כך רצה לצאת. ביום הרביעי אחר־הצהריים התקשר למחלקת־הצלמים בירושלים, והודיע שהוא לא מוכן לצאת בלי עוזר־צלם ושהוא אינו מוכן לעשות שתי כתבות ביום. מירושלים הודיעו לו מפורשות שהוא חייב לצאת לעבודה.

באותו יום, בשעות הערב המאוחרות, הוא טילפן לדויד **ישקינר**, ראש מחלקת־הצלמים בתל־אביב, והודיע לו שאשתו חולה, ושהוא אינו מרגיש בטוב. לכן לא יצא ביום חמישי לצילומים.

ביום החמישי בבוקר היתה מחלקת־הצילומים בירושלים כמרקחה. בנסיון נואש למצוא צלם שיחליף את כהן החולה, לבסוף נלקח צלם בשם **משה שקרג'סקי** מכתבה אחרת, ונשלח להחליף את כהן. במקומו נשלח צלם אחר מירושלים, **עימנואל אלדמע**, להחליף את שקרג'סקי, אלדמע נשלח במונית מיוחדת לדרום־הארץ.

באותו הזמן בדיוק יצאה מונית מיוחדת נוספת, לאותו מקום בדרום־הארץ, ובה תאורן לאותו צוות־צילום.

פורת נתן בינתיים הוראה להשעות את יחיאל כהן מעבודתו.

מרים בניחיני

מזל החודש:

דגים

למי טוב להתחיל דבר חדש במזל דגים?

כל חודש – או יותר נכון, כל תקופה שבה השמש נמצאת במזל זה או אחר – שונה באופיו ובמשמעויותיו. כשאדם מתחיל בדבר חדש, חשוב שההתחלה תיעשה בתאריך שיבטיח הצלחה לפרוייקט. מאחר שאנו עוסקים בגלגל־המזלות, הרי שברור שלא נוכל למצוא מזל שהוא רע או טוב. בגלגל כולם שווים, יוצא מכך שחודש מסויים טוב עבור מזל אחד וגרוע לאחר. מדי חודש ההשפעה משתנה. באופן כללי אפשר לומר, שכאשר השמש שוהה במזל דגים, היא כאילו נחלשת, או יותר נכון – השפעתה פחות חזקה מאשר במזלות האחרים.

יוכל לשים לב לתופעה מעניינת: מדי שנה, בחודשים פברואר ועד ה־21 במרס, קורים יותר אסונות. מצב־הרוח יותר כבד, אנשים נוטים להיות מדוכאים, לפעמים זה מגיע עד התאבדויות. זה משתנה, כאמור, כשהשמש נכנסת למזל טלה, ואביב חדש מגיע ומשנה את האווירה.

ובכל זאת, אנשים ממשיכים לחיות, ובוודאי קובעים תאריכי־התחלה, כגון נישואים, נסיעות, מעבר לדירה חדשה, פתיחת עסק וכו', גם בחודש שבו חל מזל דגים. אי־אפשר להוציא את מזל דגים ולבטלו.

להלן נגסה לראות לאיזה מזלות חודש זה אינו חיובי, ולאיזה מזלות חודש זה יכול לסמל דווקא הצלחה.

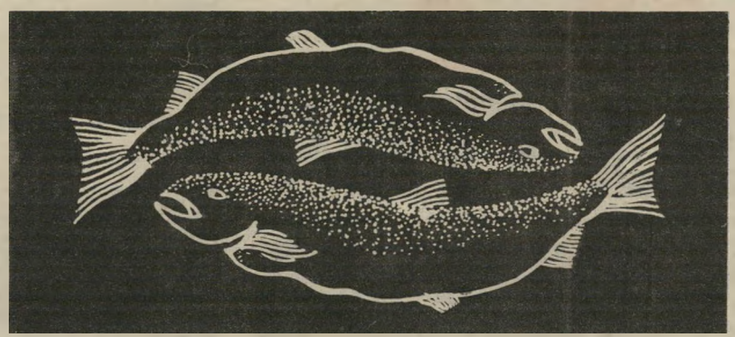
דגים

מכיוון שזהו חודש יום־ההולדת התקופה היא טובה, ורצוי להתחיל בה בדברים חדשים. אלא שאם כבר מתחילים במשהו חדש, כדאי לקבוע אותו לאחר יום־ההולדת. לבני מזל דגים טוב במיוחד לקבוע בחודש זה נישואין או שותפות מכל סוג שהוא. גם נסיעה משותפת תוכתר בהצלחה.

בחודש זה בני דגים פופולאריים במיוחד, ונהנים מיחסים טובים עם הסביבה.

טלה

החודש שבו השמש נמצאת במזל דגים

הוא אולי הגרוע שבחודשים עבור בני מזל טלה. כל התחלה חדשה תבשר קשיים, הרגשת בדידות, הסתגרות ועצב. תתכן גם שהות במקומות סגורים, המגבילים את העצמאות והחופש.

נישואין בחודש זה יסמלו חשדנות ואי־אמון, כל אחד ירגיש שהשני מצר את צעדיו. יתכן שזמן רב יוקדש לבעיות בריאותיות – עדיף לדחות כל התחלה לחודש מאוחר יותר.

שור

חודש זה אינו רע עבור בני מזל שור, למרות שזה לא חודש שבו הם חשים את עצמם מלאי מרץ ויעריניים. כשמדובר על פרוייקטים חדשים, הם עשויים להצליח. ידידים רבים יביעו נכונות לעזור.

תאומים

מזל דגים מאוד שונה באופיו ממזל תאומים. מלבד דבר אחד. הכפילות הקיימת בשניהם. התחלות חדשות אינן מומלצות בתקופה זו. זה יכול לסמל הרגשה של חוסר־סיפוק ותחושה שלעולם אי־אפשר להגיע למה שמתכוונים.

התאומים, שעולמם הפנימי רצוף דיכאונות לא מעטים, מופיעים כלפי חוץ כאנשים עליזים, בעלי־הומור ומלאי שימחת־חיים. חודש זה עלול להגביר את הרגשת הדיכאון שלהם. אם יקבעו בחודש זה תאריכי־התחלה, ימצאו שלקחו על עצמם יותר ממה שהם מסוגלים לשאת.

סרטן

למזל סרטן נחשב חודש של מזל דגים לחודש חיובי בהחלט. כל דבר שבו יתחילו ואותו יחליטו לבצע – יהיה מוצלח. טוב במיוחד לארגן נסיעה לארצות אחרות או לפתוח עסק הקשור עם זרים.

בחינות או לימודים בכלל יזכו להצלחה רבה. נישואים שייקבעו לחודש זה יעידו על הצלחה משותפת בבניה של מיסגרת חיובית ופוריה.

אריה

זהו אחד המזלות שלגביהם חודש־דגים הוא גרוע. מצב הרוח אינו טוב, הבריאות מעורערת, דאגות, חוסר־מנוחה ופסימיות

(המשך בעמוד 28)

התאומים יסבלו בחודש זה מדיכאון, הסרטנים יצליחו בכל דבר, האריות יסבלו מבריאות מעורערת והגדיים יצליחו בעסקים

השבוע תהיו נתונים לאי־הבנות ובילבול, העלולים לגרום לדאגות ולחרדות, שלהם שתתנו לאנשים לעזור לכם. ה־8 וה־9 בחודש נראים די מוזרים. יש שישיכים לשמש מישענת או כיד תומכת, ולא מחוג המישפחה או הידידים הקרובים. ה־10 וה־11 בחודש מעלים על פני השטח בעיות שכבר חשבתם שנמצא להן פיתרון. מדובר בעיקר על תחום העבודה ועל כל מה שקשור לתחום הכלכלי.

* * *

השבוע תוכלו ליהנות בעיקר מה־7 וה־8 בחודש. למרות שעלול לפרוץ ויכוח עם בני־הזוג או עם עמיתים לעבודה, האווירה תהיה נוחה ותוכלו להגיע לעמק־השווה. ה־10 וה־11 בחודש מציבים בפ־נוכם קשיים חדשים. הפעם אתם עלולים לסבול מקינאה בגלל חוסר־נאמנות, או גילוי של עניין שהוסתר הי־טב. מבחינה בריאותית אינכם חזקים כתמיד. אתם נוטים לסבול. פגישה מיקרית תשפר את מצב־הרוח.

* * *

במקום שבו אתם עובדים אתם עלולים למצוא את עצמכם בתוך תיסבוכת, ולמעשה אינכם קשו־רים ישירות לעניין. יהיה עליכם לפשר בין הצדדים ולנסות לתקן יחסים שהתקלקלו. ה־6 וה־7 בחודש יהיו קשים ומעצבנים. גם בבית המצב לא יהיה קל, בן־הזוג נתון להת־לבטויות, ושוב יהיה עליכם לעודד. להרגיע ולמנוע ממנו לנהוג בקיצוניות. ב־8 וב־9 בחודש תוכלו ליהנות מפגישות משמחות.

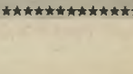
לבעיה מסויימת. המציקה לכם בימים אלה, אפשר יהיה למצוא פיתרון, בעיקר בעזרת אנשים המתגוררים ב־ארץ אחרת. מיכתב או שיחת־טלפון, ואולי א־פילו פגישה בעת נסיעה, יקשרו אתכם עם האנ־שים הנכונים, שיוכלו וירצו לעזור. שיחות, פגישות, ישיבות או ראיונות מתאים לבצע ב־6 או ב־7 בחודש. אל תבהלו אם הטונים צורמים. הכיוון הוא לטובתכם. ה־10 וה־11 בחודש יהיו מוקדשים במיוחד לילדים.

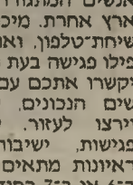
* * *

השבוע חשוב שתקחו לעצמכם חופשה בת יום או יומיים ותנוחו. לקחתם על עצמכם יותר ממה שאתם מסוגלים להספיק. ב־6 וב־7 בחודש יש נטיה לבזבז את כספכם. קנו במידה. ה־8 וה־9 יהיו נעימים, נסיעה או ביקור אצל ידידים יביאו להרגשה טובה ולמצב־רוח מרומם. ה־10 וה־11 בחודש קשים מאוד, אביזרים שונים בבית עלולים להתקלקל: מכשירי טלפון, טלוויזיה או רדיו. אל תיגרו לוויכוחים.

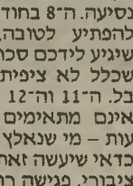
* * *

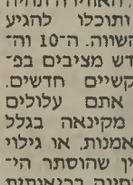
השבוע נפתח בהרגשה טובה. תוכלו להרשות לעצמכם לבלות, לפגוש ידידים או לארגן נסיעה. ה־8 בחודש עשוי להפתיע לטובה. יתכן שיגיע לידכם סכום כסף שכלל לא ציפיתם לק־בל. ה־11 וה־12 בחודש אינם מתאימים לנסי־עות – מי שנאלץ לנסוע, כדאי שיעשה זאת ברכב ציבורי. פגישה רומנטית עשויה להיות מאוד חשובה, אך יהיה עליכם לוותר על הערות ביקורתיות. שכן זה עלול לקלקל לכם ולהבריח מכם את בן־הזוג.

ה־6 וה־7 בחודש יהיו מעייפים במיוחד – המון עבודה מוטלת עליכם, ויתכן שיהיה עליכם למלא תפקידים של אחרים. הבריאות אינה טובה במיוחד, רגישות באיזור הבטן עלולה להציק, מומלץ לגשת ולהיבדק, וכן חשוב השבוע להרבות בשתיה. ה־8 וה־9 בחודש נראים טובים, פגישה מיקרית עשויה לשמח אתכם, אך היו זהירים ואל תמהרו להאמין להבטחות. ב־10 וב־11 תתקלו שוב בבעיה ישנה.

* * *

החלק הראשון של השבוע – ה־6 וה־7 יהיה נעים. זה יתבטא בעיקר בשטח החברתי. תהיו יותר מקובלים ואהודים, ותוכלו לקדם את האינטרסים שלכם. ביחוד אם אלה קשורים למקום שבו אתם עוב־דים. ב־8 וב־9 תהיו עיי־פים מאוד. לכן כדאי לנצל יומיים אלה למנוחה. ה־10 וה־11 בחודש יהיו הרבה יותר קשים, נסו שלא להס־תכסך ולא להחליט כל החלטה חשובה באותם ימים. רצוי שלא להתחיל בעסקים.

* * *

השבוע תרגישו בהיותכם מתח בכל מקום שבו אתם שוהים. בעבודה אתם עלולים למצוא את עצמכם בסיכסוך עם הבוס או עם עמית שיש לו הש־פעה על העתיד. למרות חוסר שביעות־הרצון, העבודה מתקדמת, א־לא שכדאי לשקול היטב כל צעד, כדי שלא לסכן את הפרוייקט. ב־6 וב־7 או ב־12 וב־13 עלולים לצוץ מיכשולים פיתאומיים. תנו להם חשיבות מעטה. כבר בשבוע הבא הכל יראה הרבה יותר טוב.

השבוע תימצאו בתנועה. ה־6 וה־7 מתאימים לנסיעות ולביקורי קרובים וידידים. קשרים עם אנשים שחוזרים מנסיעה רחוקה ישמחו אתכם. אתם עשויים להחליט על נסיעה לחו"ל תוך זמן קצר בשטח העבודה עלול להיווצר מתח. אולם כדאי להניח את כל הקלפים על השולחן. כל מה שלא רציתם לספר, רצוי לדון בו ולהביא לידיעת אלה הנוגעים בדבר. זה עשוי להביא לקידום במעמדכם. אל תדחו עבודות.

* * *

השבוע יהיה די נעים, אם לא תתנו לעצמכם להיסחף אחר רצונותיהם ובקשותיהם של אחרים. העבודה דר־רשת את מירב זמנכם. את השיניים שעליהם אתם חושבים אל תדחו – בצעו אותם בהקדם. חוסר־החלטה יביא לעובדות מוגמרות, ואז כבר לא תוכלו לשנות דבר. בשטח הרומנטי צפויות הפתעות, קחו לעצמכם זמן ונסו לחדש קשרים שנותקו. ה־10 וה־11 בחודש יהיו קשים, במיוחד בתחום המיקצועי.

* * *

השבוע יתרחשו דברים חשובים ואולי קריטיים. זה הזמן לחשוב על שינויים. זה חיובי ועשוי לקדם אתכם מאוד. פרוייק־טים חדשים, קניות ור־כישות גדולות, ואפילו תיכנון נסיעה לארץ אחרת באים בחשבון בתקופה זו. ה־7 וה־8 בחודש גם יפגישו אתכם עם אנשים שיהיו חשו־בים מאוד בעתיד ה־קרוב. ה־10 וה־11 ב־חודש טובים לשיחה גלויה עם אדם שהשפעתו חשובה. התנהגו בדרך זהירה.

הקניינים לא עמדו בתור

איך מוכרים יודעת שרה מילר, הסרגנית שהצטלמה עם קניין גרמני וגם עשתה עימו עסקים. הסוודרים הציבעוניים והמיוחדים של מילר, בגווני כחול, ורוד, צהוב ולבן, מצאו חן.

עוד שבוע־אופנה אחד מאחורינו: שלושה ימים בבית הטכסטיל והאופנה, על שפת ימה של תל־אביב, מול הדולפינריום. 51 יצואני־אופנה, ביניהם תשע חברות המשתתפות לראשונה, הציגו את קולקצית חורף 86'.

11 חברות גדולות (ביניהן: גלי, ראש אינדיאני וגידעון אוברזון) שהשתתפו בשבוע־האופנה בעבר פרשו. הסביר ניסים מיזרחי, בעל ראש אינדיאני: „השתתפתי בחמישה שבועות־אופנה, ובכל פעם גיליתי שסוג הקניינים המגיע, אינו מתאים לסוג האופנה שאני מבצע ומייצר.

„מגיעים קניינים של רישתות־שיווק גדולות מאנגליה, גרמניה ושווייץ, ומחפשים אופנה סטנדרטית

ביגדי הרב ח"כ אברהם שפירא, שחברתו נכנסה גם לעיסקי־הנסיונית, של סוודרים ממוחר, אנגורה וצמר, הצליחה והיו הזמנות.

ג'ינס ותחרה

מראה חורף חולצת־טוניק

ג'ינס דקיק, בצבע תכלת מכובס, ח

מיבחר דיגמי יופי דו לחורף 86' הם בגווני אפרסק, שמנת, ורוד עתיק ובז', וכללו חצאיות צרות מסריג או כותנה, בלייזרים קצרים וארוכים במראה השכבות, ומכנסיים צרים וארוכים במראה הסיגאר.

הדסס ראש־נמר. אבל תנועה ערה במיוחד היתה בחדר של עורות ירושלים. מיפעל מיזרח ירושלמי ותיק (25 שנה), שער היום ייצר פרוות־כבשים בלבד. לפני כמה חודשים הצטרפה טובי זיו למיפעל והחלה מעצבת ביגדי־עור לילדים, לגברים ולנשים — חליפות, מיכנסיים, חצאיות, אוברולים וז'אקטים, מעורות במיגוון ציבעי־האופנה, כמו אדום, שחור, אפור, בז' ולבן.

עורות ירושלים קיבלו הזמנות טובות מקניניי השקם האמריקאי, שהודו כי המיפעל המיזרח ירושלמי מתחרה בהצלחה בקוריאה ובתורכיה, גם במחירים וגם באופנה.

הצלחה מסחררת היי לים רחית. משמאל: מעצב־האופנה פולופ

ערב חדש עם שימלות הערב והקוקטייל המהודרות של גוטקס, שכולן שחורות, ארוכות ועשויות ז'ורז'ט ומשי, בשילובי פאייטים נוצצים ויהלומים למיניהם, החשופות בגב, בצד, ברגל ובחזה. למרות המחירים הגבוהים, הצליחה גוטקס למכור, בעיקר לקניינים הוותיקים.

וזולה. אבל אני לא מוכר בזול."

מראה הסיגאר. לעומת היצרנים שאינם מאמינים עוד בשבוע האופנה, יש המנסים את מזלם בפעם הראשונה. אחד מאלה הוא רני גוגול, בעל סיק סאק לביגדי־עור, המבקש לחדור, עם ביגדי־עור באיכות מעולה, לשוקים האירופיים והאמריקאיים.

לדעתו זה אפשרי, בתנאי שהעיצוב יהיה מקורי, האיכות והגימור גבוהים והמחירים סבירים.

הוא גם לא נבהל ממחיר־ההשתתפות: חדר לשלושה ימים בבית הטכסטיל – 150 דולר, השתתפות בתצוגות־האופנה עבור שישה דגמים — 600 דולר, קרן ועד־קניינים — 350 דולר, דמי־השתתפות — 500 דולר. בסך הכל: 1600 דולר.

אם כי בגרמניה, לדוגמה, עולה השתתפות עבור שבוע־אופנה של ארבעה ימים 900 דולר בלבד.

משתתפת חדשה נוספת היא גלנויט־קיסריה של ח"כ הרב אברהם שפירא. במיפעל, המייצר שטיחים מזה 26 שנים, התחילו לייצר גם סוודרים מתערובות של פוליאסטר, כותנה וצמר־מוהר. את הסוודרים עיצבו גידעון אוברזון ופול שמיר. התגובות לקולקציה היו טובות.

גם יופי דו, שהשתתפה לראשונה, הפתיעה בקולקציה מרהיבה. אחרי 10 שנים בשוק המקומי, הפך היצוא לצורך השעה.

„צריכים לפתות אותם יותר, לממן את טיסתם ארצה ושהייתם כאן!"

צעיף שהוא צווארון, כובע ושאל, **מדגימה שרי חן, במעיל של** דמה גיי, **שיא־האופנה.**

ריאלית ב־10%, והסתכם ב־259 מיליון דולר. אם כי יצואני האופנה לא הרגישו את זה על עורם, זה לפחות נשמע טוב.

פשוט אינם יכולים להתמודד עם המחירים.

ניבה עצמה לא התעצלה גם העונה, ורחל אלקלעי עיצבה קולקציה יפה ועשירה של ביגדי כותנה וויסקוזה בצבעים חזקים — ירוק־אמרלד, ורוד מזעזע, סגול־לילה, צהוב ושמנת, והכל בשילובי הצבע השחור.

האופטימי באמת היה רק יוחנן לוי, מנהל חטיבת הטכסטיל במישרד־התעשיה והמיסחר שהודיע כי ייצוא ענף הטכסטיל גדל בשנה האחרונה

של רונלד ששון:
או שימלונת מ־
גרבוני־תחרה

בלבן או בשחור על עקב גבוה. זאת היתה אחת האטרקציות של שבוע־האופנה בבית הטכסטיל והאופנה על שפת־ימה של תל־אביב.

אורנה גיז חלוץ ראווה

פולוף סבור שהממשלה, מכון־היצוא, מרכז־האופנה והיצרנים לא נותנים לקניינים סיבות מפתות לבוא לארץ, שלא לדבר על כך שהיה צריך להציע להם כרטיסי־טיסה בחינם ולשלם עבור שהייתם, כפי שעושות מדינות מתחרות.

בכל זאת לא נרתע, פולופ, עיצב לחורף 86' ביגדי־עור, שמלות, חליפות מקושטות בניטים וז'אקטים מודפסים ומיוחדים. הדפסה שאינה מקשה את העור ואינה יורדת בניקוי. ההדפס הוא ראש גדול של נמר בגווני זהב וחום.

חווה לוי, אשתו של פולופ, יצאה בקו חדש, עם שותפתה, סוזן ברוק: בעיקר בגדים מבדי פוטר או כותנה, חולצות מבד ג'ינס בהדפסי־פרחים וקישוטי אבנים נוצצות וניטים מאוד אופנתיים.

קול אופטימי אחד. ישראל ברוך, סגן יו"ר מרכז האופנה במכון־היצוא ומבעלי ניבה, הודה כי היצרנים

פחות סיבות לאושר היו לגי פולופ, שקבע כי נים לא עמדו בתור. הם כמעט לא הגיעו, לה שכן הגיעו, חיפשו אופנה זולה.

ה לעורות ירוש־
מירושלים המיז־
דוגמנית בז'אקט.

ביגדי גוף חתיכיים וסקסיים: תחתונים מתחרה, חלוקים וכותנות שקו־פות. המיגוון היה רחב, הקניינים היו מעטים וה־עסקות היו בינוניות. גם דוגמנית קבועה לא הוצמדה לעניין וכשנזקקו לאחת, קראו לה מחדר־הדוגמניות, שרובן לא כל־כך אהבו להופיע בבגדים תחתוניים.

חמש צעירות בוגרות חיכון מאיישות תחנת דלק — והן יעילות יותר

קצינה לשעבר היא יעל גרמי בת ה־21 מרמת־גן, בתיס־פורת הפאנקיסטית: „התחלתי עם התיד־לוק כבדיחה, ידעתי מראש שזאת לא עבודה עם עתיד ולא מיקצוע!"

אחות בעתיד היא טל טראוב מסביון, קצוצת־השיער ובעלת הפנים העדינות: „אני עושה מה שאני רוצה ולא לפי שום מוסכמות!" היא רוצה ללמוד בבית־ספר לאחיות.

המתדלקות המדליקות

מינהג חדש בא למדינה — להיות מתדלקת, לתפוס את מקומם של הגברים בתחנות־הדלק ולתת שרות נשי, חביב, חייכני וסבלני. את כל זה עושות חמש צעירות, כולן בוגרות תיכון, שסיימו את שרותן בצה"ל לא מכבר וגילן הוא בין 21 ל־23.

את החמישיה הפותחת הזאת ניתן לראות עובדת במרץ בתחנת־הדלק של צומת מסובים בדרך לוד. שלמה אשכנזי, המכונה צאץ, הוא בעל התחנה והוגה הרעיון („אצלי יעבדו רק בחורות!").

צאץ, גבר גבה־קומה, בסביבות השלושים, נאה, סימפטי — ונשוי. הוא רכש את הזכויות על התחנה לפני שנה וחצי. לפני שבא לשם זו היתה, לדעתו, התחנה הכי־גרועה בארץ: שרות לקוי ומתדלקים עצלים.

ביזנס תמיד היה תחום ההתעניינות של צאץ, למרות שסיים תואר ראשון ביחסים בינלאומיים באוניברסיטה העברית. הוא ראה שלמקום יש פוטנציאל ויכול להיות עסק טוב.

מלכתחילה היתה המדיניות שלו רק נשים: „יותר נעים ונחמד, גם לי וגם ללקוחות, לעבוד בחברה נשית. זה גם הרבה יותר יעיל. הן עולות בתפוקתן על גברים בחמישים אחוז. הן יותר תרוצות, אחראיות, מסורות ומתייחסות גם לדלק ברצינות גמורה. אין להן בראש לגנוב דלק מלקוח. הן לא שמות 999 שקל כדי להרוויח שקל אחד!"

אם כי היום, עם משאבות אלקטרו־ניות, בין כה כבר לא ניתן לרמות.

הנשים אצל צאץ מקבלות בונוסים על מכירת שמן ומקבלות בסוף כל חודש צ'ופר לפי יעילותן. כל זה, בנוסף למשכורת, המגיעה עד 170 אלף שקל לחודש.

צאץ גם מפנק את החמישייה שלו, דואג לה לארוחת־בוקר, פיתות, גבינה, שוקו ולפעמים, בצהריים, גם סטייק בפיתה.

בלי לשבור ציפורניים

טלי קמינסקי, צעירונת מתול־תלת בת 21, לא מאופרת וצי־פורניה קצרות, היא האחראית על הבנות ועל סידור־העבודה. כיצד היא הגיעה לעבוד בתחנה? היא מכירה את צאץ מגבעתיים, גרה בשכנות. כשהש־תחררה מהצבא הוא הציע לה לעבוד אצלו. היא נדלקה על הרעיון („אולי מפני שאני פמיניסטית בדרכי שלי, לא פנאטית, לא שורפת חזיות, אבל מא־מינה בשוויון"). היא יודעת שמסתכ־לים עליה ואומרים: מה פיתאום בחורה בתחנת־דלק? בהתחלה זה היה מוזר, עד שהתרגלה. גם הוריה התרגלו.

טלי הביאה את חברתה, טל טראוב בת ה־21, מסביון. טל, בלונדית קצוצת־שיער, בעלת פנים עדינות, ושעון דיגיטאלי שחור וגברי על פרק ידה הר־זה, שרתה בשיריון בפקידה פלוגתית. אביה פנסיונר־צה"ל ואמה עובדת במישרד־הביטחון.

הוריה מכירים אותה, יודעים שהיא תמיד עושה מה שהיא רוצה, ואינה פועלת לפי שום מוסכמות חברתיות. היא אוהבת עבודה פיסית, לא יכולה לשבת במישרד.

הגברים המגיעים לתחנה מופתעים, לפעמים רוצים לעזור, שלא תשבור את הציפורניים. יש גם כאלה המנסים להתחיל איתה, מבקשים מיספר־טלפון או מזמינים לקפה, אבל היא, בדרך־כלל, מסרבת בנימוס ואומרת: „אין לי פנאי, תודה!"

והנשים רווקא נהנות לקבל שרות מאשה, ויש אפילו כאלה המתעניינות אם מחפשים עוד מתדלקות.

האם זו עבודה עם עתיד? „לא בדיוק," משיבה טל, „אני רוצה להיות אחות, אבל לא החלטתי מתי אתחיל ללמוד."

מיכל שפר בת 22, בלונדית מתולתלת, גם כן מגבעתיים. אמה גננת ואביה נגר. מיכל, בסרבל כחול, נועלת נעלי־התעמלות כמו חברותיה למיקצוע, מקפידה על הופעה נשית

מתאפרת ונשית היא מיכל שפר, בת 22, בלונדית בעלת תלתלים, שעיניה מאופרות: „אני חושבת שגם מתדלקת צריכה להיות נשית. זה חלק ממני!"

פמיניסטית לא קנאית היא טלי קמינסקי מגב־עתיים, ידידתו של בעל־התחנה, שלמה, המכונה צאץ. טלי היתה הראשונה שהגיעה כמתדלקת.

ומטופחת: עיניה מאופרות, שפתיה משוחות, ציפורניה ארוכות ועגילים באוניה. „אני לא חושבת," אומרת מיכל, „שמפני שאני עובדת בתחנת־דלק, אני צריכה להיראות מוזנחת."

היא באה לתחנה בבגדים רגילים ומחליפה לסרבל־עבודה. כל אחת מהחמישיה מקבלת שלושה אוברולים לשבוע, כשהתחנה דואגת לכביסה, לניקוי ולגיהוץ.

מיכל שירתה בחיל־הים, אחר־כך עזרה בבית, עד שפגשה את טלי, שהלהיבה אותה לבוא לתחנה. הרעיון מצא חן בעיניה והיא עובדת כבר חמישה חודשים.

הכל התחיל כבדיחה

מה עושים כשיורד גשם וקר בחוץ, האם לא מתעצלים לצאת החוצה, לשרת את הלקוחות?

„אין מה לעשות, זאת העבודה!" משיבה מיכל. הן שתיים במישמרת ומסתדרות ביניהן. זאת עבודה לא שיגרתית. המישמרות נוחות, משבע בבוקר עד שתיים בצהריים או מהצ־הרים עד הערב.

הרביעית בחמישיית המתדלקות היא יעל גרמי, בת 21, מרמת־גן, שהיתה קצינת־קישור בשריון. אית׳ה הכל התחיל כבדיחה, היא הכירה את צאץ והוא הציע לה לעבוד בתחנה. היא חשבה מרוע לא, רק השתחררה מצה"ל ולעבוד צריך, או אפשר לנסות.

יעל היא בתם של יהלומן ומנהלת־חשבונות, שהתלהבו יחד איתה מהג׳וב יוצא־הדופן. בינתיים: „אעבוד תקופת־מה, אחסוך כסף ואז אוכל לממן את לימודיי, לפחות בחלקם. כשאלמד, אם יתאפשר לי, אעבוד פה בששי־שבת!"

כן, מקבלים טיפים!

רונית בעבורה בת ה־23, היא חיפאית, שהגיע לתל־אביב לפני שנה. עד אז היתה פקידת־קבלה במלון בחיפה. כשבאה לתל אביב הכירה את טלי, שסיפרה לה על עבודתה. אומרת רונית: „אני ממש נגנבתי. אני מאושרת מה שצריך. לדעתי, הן עושות את המלאכה יותר טוב מגברי!"

עוד מכונית אמריקאית: יוסי סוסטיאל, גם הוא לקוח קבוע, בעל חברת־מנופים. הוא מחייך אל הבנות, מיכל מכבדת את סוסטיאל בסוכר־יות מסלסלת־קש, המונחת דרך קבע על מיתקן־הדלק, לכיבודו של כל דיכפין.

ועכשיו יוצא הבוס צאץ ממישרדו קורא להן בשמותיהן ומספר בשיבחן: „הן למדו לטפל במכוניות. מה שהן עושות זה בסדר: בסדר גמור!"

— שמח וטוב־לב. הוא מרוצה מהבנות. הן עובדות כמו שצריך, הנהגים מרוצים והוא מרוויח. **אורנה גלזן** ■

החמישיה הפותחת בתצלום קבו־צתי סביב ה־בוס, שלמה („צאץ") אשכנזי. מימין לשמאל, נגד כיוון השעון: רונית, לשעבר פקידת־קבלה חיפאית; טל מסביון; טלי, פקידה פלוגתית לשעבר מגבעתיים; יעל, קצינה־לשעבר מרמת־גן ומיכל מגבעתיים.

פקידת קבלה היתה עד לפני שנה רונית בעבורה, חיפאית בת 23: „אני עובדת כמתדלקת בתחנה כבר שנה ומאוד מרוצה. הטיפים ביום מגיעים, לפעמים, ל־3,000 שקל!"

„הן סימפטיות, חייכניות, מחמצאות בכל מה שצריך. לדעתי הן עושות את המלאכה יותר טוב מגברי!"

מכל רגע. לתדלק, לנגב שמשות, למלא שמן, מים, אוויר, ובכלל — לתת שרות כמו שצריך."

כן, מקבלים טיפים. בעיקר מגברים. מי שמרוצה מהשרות, נותן ברוחב־לב, בין 200 ל־1000 שקל. בממוצע ליום היא מרוויחה 3000 שקל רק מטיפים.

לתחנה נכנסים מאות אנשים ביום. יש לקוחות סימפטיים ויש לקוחות פחות חביבים, מספרת רונית. היא לא מצפה שכולם ייכנסו לתחנה כשחיוך על שפתיהם. לפעמים, כאשר הן מבקשות מנהג לכבות סיגריה, הוא מנבל את הפה ואומר: „יאללה, תמלאי כבר דלק!" וכשיש לחץ, יש גם חסרי־סבלנות, הצופרים ומגדפים.

את השיחה קוטע אורי חקלאי, קבלן מסביון, המגיע לתחנה במכוניתו האמריקאית. חקלאי הוא לקוח קבוע, נהג למלא בתחנה גם לפני שהופיעו הבנות, אבל ממשיך לבוא בגללן: „הן סימפטיות, חייכניות, מתמצאות בכל

לא לקוחות של תחנת־הדלק הם הסוסים מהחווה הסמוכה, השייכת למישפחת סעדון. שהם גם בעלי המיסעדה בתחנה. אליה חוזרים הלקוחות. המעריכים את המתדלקות.

הנשים במישכן

(המשך מעמוד 19)

ראש־הממשלה שימעון פרס בתואר שקרן, וגם בכך הוכיחה את הקונ־פורמיזם שלה, שאינו ניתן לריפוי.

ח"כ גלוז־תעסה לבושה באורח חמור, נזירי כמעט, שערה הדליל מאוד מסורק תמיד בקפידה. היא חניכת בית"ר ואצ"ל, בקיאה באמת בתורת זאב ז'בוטינסקי, אבל רק אחרי שמהלה בתורה הזאת את מלוא הנופך ה־בגינסטי, הדתי־לאומי־דביק.

גלוז־תעסה מדברת עברית מצו־יינת, ויש לה בקיאות מסויימת בספרות העברית, אבל לא בזו החדשה. היא מתעבת כל יצירה חדשנית־מודרנית. לחמה בשצף קצף נגד שירי יונה וולך, שאותם לא הבינה כלל, והצחיקה את הכנסת עד לדמעות בנאום דרמאטי נגד התיאטרון הישראלי, שהעלה מחזות שהפגינו „ערווה מתנודדת ומיטלטלת" של גברים. ח"כ יוסי שריד הגדיר אותה כ„שרוויה באובססיה של מין".

מאמריה בעיתונות מצטיינים ב־גישה חומיניסטית. בהיותה סגנית שר־החינוך (אצל זבולון המר, שלא סבל אותה) הצדיקה את פלישת אנשי חב"ד החשוכים לבתי־הספר הממ־לכתיים, בהתקפה נוסח קום ומשהד על התרבות המערבית.

גם ההתקפה שלה על הרשימה המתקדמת לשלום היתה באותה רמה („כהנא רוצה לגרש את הערבים, מוחמד מיעארי רוצה לגרש את ה־יהודים").

לקראת הבחירות לכנסת ה־11 נאלצה להאבק בשיניים ובציפורניים על מקומה בכנסת („יש לי כפפות מאסבסט," הכריזה אז).

אדישותה לנושאים פמיניסטיים היא מוחלטת. היא תומכת בצימצום הזכות להפלה, בתיקונים הרתיים לחוק־השבות. אין היא מוסיפה דבר לכנסת או לנשים בישראל. היא פשוט עוד ח"כ חשוך מתנועת החרות.

ח"כ גלוז־תעסה היא גם יו"ר ועדת־העליה־והקליטה של הכנסת, ומשקיפים סבורים שהיא הורידה את רמת הדיונים בה לשפל, שלא היה ידוע אפילו בימי גאולה כהן.

● ח"כיות מפ"ם

● **אמירה סרטני**, 53, ילידת קיבוץ מרחביה, המתגוררת עדיין שם, היא ח"כית חדשה, נאה ונחמדה, הנראית צעירה בהרבה משנותיה.

ב־14 השנים האחרונות עסקה ב־פוליטיקה באורח יום־יומי, אבל הצ־ליחה להבחר לכנסת רק ב־1984. ח"כ סרטני שייכת לחוג־ריענון, המייצג את עמדות שמאל־מפ"ם, והיא מוכנה לת־מוך, בתנאים מסויימים, בכינון מדינה פלסטינית.

סרטני פעילה מאוד בוועדת־החינוך של הכנסת. בחודשים האחרונים עסקה בגיוס שרולה פרלמנטרית נגד אלימות של חרדים בירושלים, וכן בביטוח תלמידי בתי־הספר מפני פגיעות בזמן הלימודים. כפי שנהוג לגבי נפגעי־עבודה.

עוד לפני היבחרה לכנסת הצטיינה ביזמות בשטח החינוך. בין השאר יזמה הקמת 40 גני־ילדים במיגזר הערבי. בוועדת־החינוך הקדישה הרבה מזמנה למאבק נגד סגירת מרכזי העשרה וחינוך בשכונות־המצוקה של תל־אביב, וזכתה להערכה רבה.

מבקריה טוענים שהיא חסרת נסיון, או אפילו חוש פוליטי. גם חברתה לסיעה, ח"כ חייקה גרוסמן, התקשתה לבלוע את העובדה שח"כ סרטני קיבלה יותר קולות ממנה במועצת מפ"ם, והוצבה במקום נכיר יותר ברשימת המערך לכנסת. (סרטני היתה במקום ה־26 וגרוסמן במקום ה־40).

חרף הביקורת, אין ספק שסרטני הוסיפה כוח ליונים ולהומניסטים בכנסת. היא איננה נואמת גדולה, אבל יש להניח שעוד תמצא את מקומה בשטחים הספציפיים, שבהם היא מת־מחה.

● **חייקה גרוסמן**, 66, שבה לכנסת אחרי הפסקה של קדנציה אחת. בכנסת ה־10 היתה מועמדת לתפקיד

(המשך בעמוד 42)

אריה נאור:
„הצוות של פרס טוב מזה של מנחם בגין!"

מבחוץ נראה שהכל מצליח בלישכתו של ראש־הממשלה. העיתונות אוהדת אותו, ממציריים מחייכים אליו עם יוזמת־השלום. שימעון פרס יכול להרשות לעצמו לסרב להופיע בשידור טלויזיוני מחוץ אל חוץ, בארצות־הברית, בעניין יוזמת חוסני מובארק, מבלי להסתכן באופוזיציה ממשית מבית.

פניתי לאריה נאור, מזכיר ממשלתו הראשונה של מנחם בגין, אחרי בחירות־המהפך, וביקשתי שיחווה דיעה על הנעשה בלישכה, מנקודת מבט של מזכיר־לשעבר. הוא הפתיע אותי כבר בפתיחה:

ככל מה שקשור לתיקשורת וליחסי־ציבור, נראה לי שהצוות הנוכחי עובד טוב יותר מזה שהיה בתקופתו של בגין. ראשית, משום שלעיתונות יש פחות התנגדות לממשלת־פרס, ושנית, הצוות הנוכחי יודע לטפל טוב יותר בעיתונאים.

● אולי מסיבה זו מרשה פרס לעצמו לדחות את הדיון בממשלה על היוזמה המצרית?

אולי. אך יש הבדל בסיסי בין היוזמה הנוכחית ובין זו של אנוור אל־סאדאת. הנשיא המנוח דיבר על שלום עם מצריים, והיתה לו סמכות מלאה לכך. חוסני מובארכ מדבר בשם הירדנים, שלא הסמיכו אותו, שלא לדבר על הפלסטינים.

אגב, לזכותו של בגין ייזכר, שהוא ידע אז לנצל טוב מאוד את התיקשורת האמריקאית כדי להביא את סאדאת לכאן.

● אולי פרס נוהג בסי שהוא נוהג בגלל המיבנה המיוחד של ממשלתו?

למעשה, יש כאן שתי ממשלות, שיש להן שותפות חלקית בשילטון משותף. כל צד מתקרב לנספחיו, כדי להכשיר את הקרקע לממשלת צרה, אם יהיה בכך צורך. לכן אפשר לדבר על ממשלת פרס ועל ממשלת שמיר.

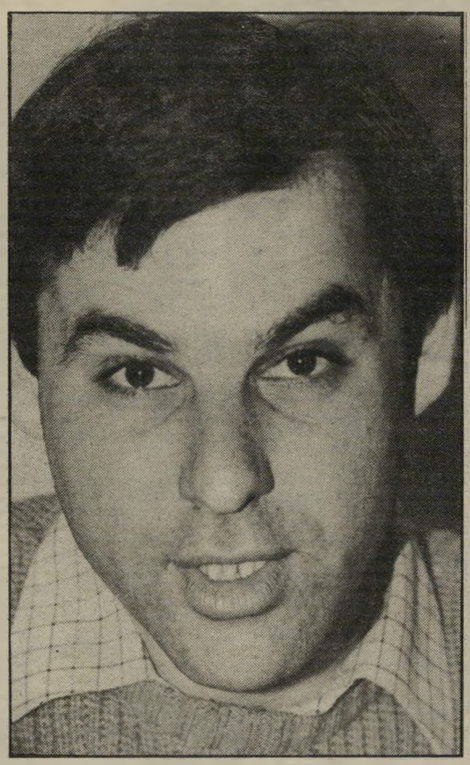
לכן זה לא מפתיע למשל שיש שני שרי־חוץ. כעוד ששר־החוץ הרישמי נמצא בסיור באירופה, ניפגש שר־החוץ בפועל עם השליח המצרי. עזר וייצמן הוא למעשה שר־החוץ האמיתי בממשלה.

● נדמה ששמיר חי בעולם אחר.

הוא שוהה באירופה, אבל אנחנו חיים במיזרח, וכאן נקבע עתידנו.

● שאלה אחרונה. בגין ישוב או לא?

ממתי מישהו מדבר בשמו? תשאל אותו!

גיורא רובנונקו:
„המתנחלים שידרו התנגדות לא פאסיבית!"

שמח בגדה־המערבית. בכינוס חירום של ראשי ההתנחלויות, שדנו איך לעצור את יוזמת־השלום המצרית, שבמרכזה נסיגה בגדה, קרא עורך־הדין אליקים העצני למתנחלים לצאת למרי אזרחי ללא אלימות, אם יתבקשו הוא וחבריו לפנות את ההתנחלויות.

פניתי למישפטן הצעיר גיורא רובננקו וביקשתי לדעת, מנקודת מבט מישפטית, במה המדובר.

לפי הבנתי, המדובר בהתארגנות לא אלימה, כדי להניא את הממשלה מביצוע החלטותיה החוקיות והעניניות, תהיינה אשר תהיינה. למעשה, מדובר בהתנגדות פאסיבית נוסח ימית.

אך גם בהסתמך על תקדים ימית וגם על הנעשה בגדה, הרי שהמתנחלים שידרו התנגדות לא־פאסיבית. להערכתי, מדובר בסוג התנגדות גרוע יותר.

● נניח שלא מדובר בהתנגדות אלימה.

מדובר על עיקרון בסיסי של כיבוד החוק. לא ייתכן שקבוצת אזרחים, יהיו השקפותיה אשר יהיו, תבקש מצד אחד את חסותה והגנתה של הרשות המבצעת, ומצד שני תתנכר להחלטותיה של הרשות, כאשר הדבר אינו לרוחה.

● נדמה לי שכך בדיוק נוהגים סרבני־השירות בלבנון.

נכון. אבל הם יושבים בכלא, בדיוק במקום שבו הרשות המבצעת מכניסה אותם. הם מודים בכך שהם עברו עבירה ומוכנים לשאת בעונש המתאים.

● מהו העונש המתאים למרי אזרחי בשטחים?

על כך תחליט הרשות השופטת, אם יגיע אליה הדבר, ביוזמת הרשות המבצעת.

● אתה נשמע ספקן.

תיאורטית, ייתכן שהם לא יועמדו לדין. כבר היו דברים מעולם, בארץ ובמקומות אחרים.

יהודית שחיל:
„בהלת הקניות היא טירוף! ממש טירוף!"

בתחילת השבוע דיווחו כלי־התיקשורת על בהלת־קניות, הפעם באמת חסרת־תקדים: הרשתות הגדולות פתחו את שעריהן במוצאי־השבת, ובסוף הערב נותרו מדפים רבים ריקים. העילה הנוכחית היתה החשש, בפעם המי יודע כמה, מעליית־מחירים. ביקשתי לשמוע מיהודית שחיל, מומחית לצרכנות, אשר במשך שש שנים מנהלת את מיבצעי בית העסק המומלץ, התוצר המומלץ והשירות המומלץ, אם בהלת הקניות משרתת את האינטרס של הצרכן.

בהלת־הקניות היא טירוף. ממש טירוף!

● מדוע?

בהלת הקניות בפירוש איננה משרתת את הצרכן הקטן. היא גורמת לו להוצאה כספית בלתי־מבוקרת, ומעמידה אותו בפני מצב שהוא האחרון שצריך להיות מעוניין בו: דהיינו, עלייית־מחירים בגמר הקניה הבלתי־מבוקרת.

ברגע שהמוצר נעלם מהדף, הייבוא מתחדש, במחיר גבוה יותר, והדבר גורם למחול־שדים.

● מתי, אם כן, כדאי לקנות?

מתי שצריך וכמה שצריך. אגירה אינה פותרת את הבעיה.

● האם עדיף לקנות כל הזמן באותו המקום או לרדוף למרכול שנותן אחוז הנחה גלשהי?

בכל מיקרה שווה לבדוק טיב ומחיר, מחיר מוגזם של דלק, זמן ואפילו קנסות על חניה במקומות אסורים.

● מדוע סרצה הבהלה השבוע?

הפעם חברו יחד כמה גורמים. ראשית, באמת השמועות על עליית מחירים, שהן אסון בפני עצמו. שנית, קניה במוצאי־שבת שהפכה לתחליף לבידור מסוג אחר. והעיקר: תאריך המיבצע, ה־2 בחודש, איפשר לבעלי כרטיסי־אשראי שקנו במוצאי־שבת, ליהנות משבועיים אשראי עד גביית הסכום בחשבון הבנק שלהם.

● האם בבהלת הקניות אשמות הנשים, או אולי גם הגברים?

מניסיוני, בהלת קניות היא לא חד־מינית. לגברים יש חלק נכבד בבהלה.

● כלומר, הישראלי אינו צרכן בוגר?

נכון. הוא עדיין קונה ללא־הבחנה.

רחל בן־צבי:
„כשהבן נפצע בלבנון, הרגשנו ממש רווחה!"

ביום הרביעי בשבוע שעבר נודע לי ששני בנים, של שני זוגות חברים, נפצעו בלבנון. שתי המישפחות אינן מכירות האחת את השניה. מישפחה אחת הם תל־אביביים ילידי הארץ, המישפחה השניה היא של מושבניקים, שבילו חלק מחייהם בחו"ל. המכנה המשותף היחידי בין שתי המישפחות הוא שיש להם ילדים בלבנון. לכן הופתעתי וזועזעתי כששני האבות אמרו לי, כמעט באנחת רווחה „הרווחנו בן".

יותר מאוחר פגשתי את רחל בן־צבי, אמו של אחד הבנים הפצועים, ושאלתי אותה אם גם היא „שמחה" שהבן נפצע.

אני לא יכולה להיות שמחה כשבני סובל כאבים, וכשלא ברור איך ומתי ייצא מהפציעה הקשה שלו, שנקראת בוודאי בשפת הצבא „פצוע בינוני." אבל נכון שיש איזו הרגשה של רווחה ושל פקיעת־המתח, שכל אם לחייל בלבנון חיה איתו משך 24 שעות ביום.

כשקראו לי לבוא לבית־החולים, לקחתי מונית מתל־אביב לצפת. אני לא זוכרת מה חשבתי ומה הרגשתי בדרך הארוכה הזאת, אני רק יודעת שכל פעם שהיתה שעה עגולה, ביקשתי מהנהג לפתוח את הרדיו כדי לשמוע חדשות. אחר־כך נזכרתי, שבעצם כבר אין לי מה להקשיב לחדשות. זה קרה. הבן שלי כבר פצוע.

כשהגעתי לשם וראיתי שהראש שלו בסדר ושהוא לא בסכנת־חיים, ושזאת „רק" הרגל — באמת הרגשתי שהרווחתי בן.

● הורייך הם אנשי העליה השניה. בביתם ינקת את אהבת־הארץ ואת רוח־ההתנדבות. באותה צורה חינכת את ילדיך. איך את מרגישה עם זה, שעכשיו רווח לך בשבנך נפצע ויצא מהמחזור של המילחמה הזאת?

זה באמת קונפליקט נורא. כמו שחינכתי את הבן הזה, אני מחנכת את שני הבנים האחרים שלי, כי אחרת אני לא יודעת לחנך. אבל באיזו פינה בלב אני שמחה שהבן האמצעי הוא פרופיליניק והקטן קצר־רואי.

לא נעים לי להרגיש ככה, וקשה לי שהבן הגדול סובל עכשיו כאבים, אבל אני יודעת שהכל יותר קל לי, מאשר לחברים שלי שהבנים שלהם לא חזרו בכלל. לנו, לפחות, יש תיקווה.

עירית כהן:
„הלוואי שכל הנוסעים יהיו כמו ראש־הממשלה!"

כולם יודעים ששימעון פרס עבד קשה במסעו האחרון באירופה. כתבו על זה בכל העיתונים. מה שלא כתבו, זה כמה קשה עבדה מנהלת מחלקת שירות־לנוסע והדיילת הראשית של חברת ארקיע **עירית כהן. מה היה החלק הכי־קשה בנסיעת ראש־הממשלה והפמליה לאירופה, מבחינתה של עירית?**

החלק הכי־קשה היה התיכנון והחדרה שמא משהו לא יצליח. לא בכל יום טסים אצלנו ראשי־ממשלות, וכולנו רצינו שהחלק של הטיסה יתבצע בצורה הכי־מושלמת שאפשר.

● היו בעיות מיוחדות?

הבעיה העיקרית היתה האוכל. בגלל הכשרות, לא יכולנו להצטייד לא ברומא ולא בבוקרשט, ואי־אפשר היה לסחוב אוכל לחמישה ימים.

● אז מה עשיתם?

מטוס אחר של ארקיע הטיס לנו אוכל לרומא. חלק היה אוכל טרי, לאכילה באותו היום, וחלק היה אוכל שהוקפא בארץ, הוטס לרומא והועבר אלינו שם. 21 מעלות המינוס שהיו בבוקרשט עזרו מאוד לאוכל המוקפא.

● היה תפריט מיוחד לנסיעה הזאת?

לא. התפריט היה רגיל, רק נוספו לו יותר סלטים ויותר פירות טריים.

● כמה דיילות היו וכמה נוסעים הן שירתו?

היו בערך 40 נוסעים ושלוש דיילות.

● זה הספיק?

הנוסעים היו כל־כך נוחים, שזה הספיק, אף אחד לא התלונן, לא היו בקשות מיוחדות. דאגנו להטיס כל יום מהארץ עיתונים טריים, ומחווה זו התקבלה בשימחה עצומה על־ידי כל הנוסעים בטיסה המיוחדת הזאת.

● האם התפתחו יחסים בין אנשי־הפמליה לבין אנשי־הצוות?

אני לא יודעת אם אפשר לקרוא לזה יחסים, אבל בילינו ביחד, גם מחוץ למטוס. היינו ביחד בקבלת־הפנים שערך השגריר שלנו בבוקרשט, והיינו כולנו בבית־הכנסת שם ובכינו ביחד.

היתה אווירה נפלאה. ובאמת, במשך הזמן נעשינו כאילו חלק מהפמליה עצמה.

● איזה נוסע הוא ראש־הממשלה, שימעון פרס?

הכי־נוח, הכי־צנוע והכי־אסיר־תודה שאפשר להעלות על הדעת. הלוואי שכל הנוסעים שלי יהיו כמוהו.

ליאונרד סאקסטין:
„שחיירים יקנו אבוקדו ותותים תחת בושם!"

בשבוע שעבר הגשים ליאונרד סאקסטין, עולה־חדש־ישן, חלום שהוא חולם כבר שנים רבות. החלום שלו היה להראות לאנשים בכל העולם איזה אוכל נפלא יש לנו בארץ. הוא פתח בנמל־התעופה לוד, מול שער 11, חנות למימכר מזון תוצרת הארץ. שאלתי אותו: מדוע זה כל־כך חשוב?

אני חושב שיש בארץ אוכל נהדר. יש לנו ירקות ופירות מעוררי־קינאה. יש גבינות מצויינות. יש לחמים נפלאים, ובעצם — מה לא? הרבה מאוד תיירים, המבלים בארץ ימים אחדים, ממש מתאהבים באוכל, אבל אף אחד לא יסחוב איתו לנמל־התעופה חלה או סלסלת־תותים.

● ובנמל הוא יקנה אותם?

בנמל הוא עושה את הקניות האחרונות, כדי לקחת הביתה או להביא לחברים בארצו. אז ברור־כלל הוא קונה ויסקי, סיגריות ואולי בושם, כמו בכל מקום אחר בעולם. ברור לי, כאיש שנסע הרבה, שיותר נעים להביא וגם לקבל סלסלת־תותים מישראל, או שתי גבינות טובות או אפילו חלה לשבת. שמפורסמת בכל העולם. יש גם הרבה תיירים שנשארים עם כמה שקלים ביד. ואני אשמח מאוד אם בשקלים האלה הם יקנו אבוקדו תוצרת הארץ, במקום בושם תוצרת צרפת.

● בנמל־התעופה אי־אפשר לשלם שום דבר בשקלים.

חוץ מאשר בחנות שלי. בעיניי, שקלים הם עדיין כסף.

● יש ארצות מסויימות שיש בהן איסור חמור על הכנסת מזון. איך תפתרו את זה?

לאירופה אפשר להכניס הכל. לארצות־הברית אסור להכניס פירות וירקות טריים ובשר טרי. התייר יקבל הדרכה מה מותר ומה אסור להכניס.

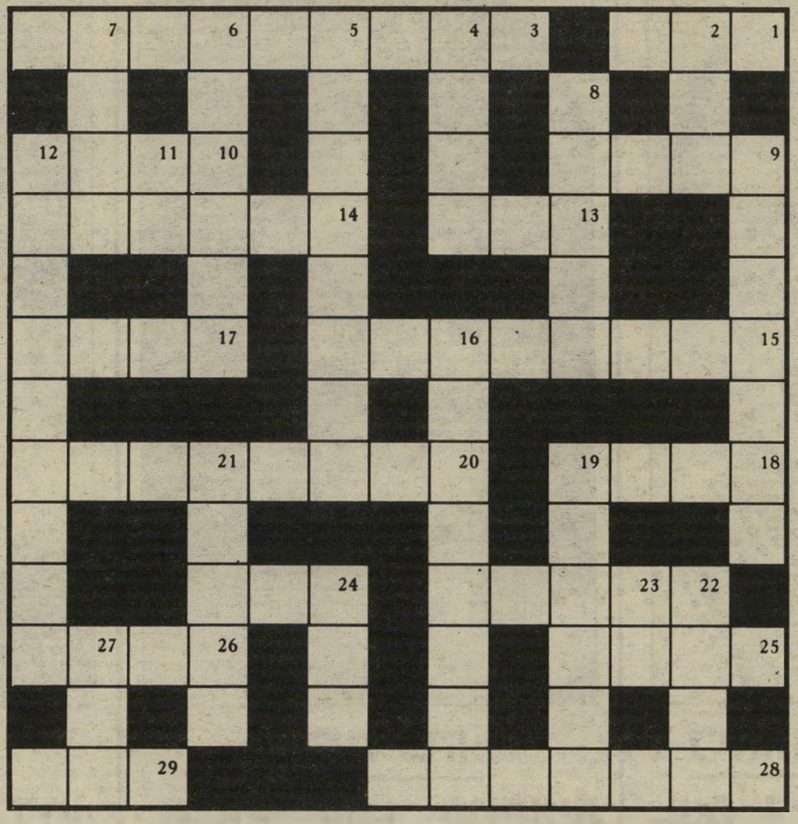
● איך הגעת לרעיון הזה?

גנבתי אותו. ראיתי „גורמה מרקט" כזה בנמל־התעופה סכיפול באמסטרדם, ומאז אני חולם לעשות משהו למען פירסום תוצרת הארץ, הארץ שלנו, שאני כל־כך גאה בה.

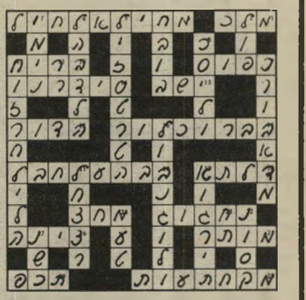
רויאלה שמי

תשבצופן

2479

פתרון תשבצופן 2477

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1. תפוח שהשיב נפש (3)
3. האורח מארצה של בלקיס, ירגיש אצלנו כמו בבית (2, 4, 3)
9. נשבח את המושב (4)
10. אנשי הימין בלבנון לא יעמדו לידו (4)
13. שאלה לאחור — באיזו תקופה ייגמר הכל? (3)
14. דברי ההרגעה שנאמרו למוריס היידן לפני הנתוח (2,4)
15. טעם של 12 מאונך (4,4)
17. הידיעה נותרה בצל, ולא נרע אם נושעו או נאכלו בידי הקאניבלים (4)
18. סרבה למלא את הפקודה כי שנאה אלכוהול (4)
20. תשכב שם, פה תקבל שרות של דב (3,5)
22. תרוץ שכלו שקר (5)
24. מעילה במעיל (3)
25. לא כשמו כן הוא ואף ריקני (4)
26. יותר קרוב למשה (4)
28. מי יודע מיהם יהודים ומי נשרו מדת משה? (7)
29. רעש הטיל נשמע ממרחק כמו טאם טאם (3).

מאונך:

2. היא ישנה והרשע עומד על הראש למרגלותיה (3)
4. מזכיר בקול אדיר (4)
5. נקום ונקרא להחיל את שעון הקיץ מיד (4,4)
6. קוו וואדיס חיים הרצוג? (6)
7. שמענו על מלך פתי — בבבל (4)
8. לא כל־כך מבריק (2,3)
9. נמסוך יין קיאנטי לרב־חובל איטלקי (3,4)
11. קיים את המצווה מלמטה (2)
12. מוות וחיים בעתון (6,3)
16. מה הספור שלך דני סנדרסון? (6,2)
19. אפשר להסיק שבגליל ליד מתולה לא יהיה קר (4,2)
21. כנראה שאין אמת במה שאומרים בסקנדינביה (5)
22. הורתנו את שרה גם כשאת לאה (4)
23. טון של שאלה (2)
24. כשבחוץ סופה, אפשר להכנס לבית המרזח בדלת האחורית (3)
27. תראו איך בן אדם נופל בפח (3).

הורוסקופ

(המשך מעמוד 21)

מאפיינות את התקופה. בריאותם של בני־מישפחה מעוררת דאגה, בשורות לא טובות עלולות להגיע.

זהו חודש שאינו מתאים להתחלות חדשות. מה שמתחיל בתקופה זו יוכיח את עצמו מאוחד יותר כמסובך, קשה ואינו ניתן לפיתרון.

בתולה

חודש דגים בהחלט חודש טוב לבני מזל בתולה. כדאי להתחיל בפרוייקטים חדשים. עזרה תבוא מכל כיוון. לנישואין שייערכו בחודש זה יש סיכוי טוב להצליח. הם יהיו מאופיינים על־ידי ויתורים הדדיים רבים ולא מעט הקרבה אישית מכל צד. אך כל זה לא יביא להתמרמרות, וייעשה בלב שלם.

עיסקות, נסיעות או כל דבר אחר יזכו לאהדה ועזרה מצד אנשים רבים.

מאזניים

חודש עמוס בעבודה, הבריאות אינה טובה וההרגשה הכללית היא של עצבנות נפימית ומתח, מבלי יכולת להבין מה הם הגורמים למצב זה. היחסים עם הסביבה אינם טובים ביותר, וזה הרבה יותר חמור כשמדובר על מזל מאזניים, שהוא מזל השותפויות.

עדיף לא לקבוע תאריכי־התחלה דווקא בחודש זה. בנישואין הנערכים בחודש כזה שני הצדדים יהיו עסוקים מדי מכדי להקדיש זמן האחד לשני. גם בדברים אחרים קשה יהיה למצות את הצדדים הטובים.

עקרב

חודש זה חיובי עבור בני מזל עקרב. בחודש שבו השמש בדגים, הם מרשים לעצמם להיות יותר קלילים, בעלי־הומור וחברתיים. עקרבים המתחתנים בחודש זה עשויים לזכות בתואר של מישפחה מרובת־ילדים. לילדים תהיה חשיבות גדולה בשותפות זו.

קיימת סכנה ששני הצדדים לא יקפידו על נאמנות, ובמשך השנים לא רק שיפזלו לצדדים, אלא גם יקחו יוזמה, והפעילות מתחת לפני השטח תהיה רבה.

קשת

חודש זה אינו מתאים במיוחד לאופיים של בני מזל קשת. כל דבר שבו יתחילו בתקופה זו ילחיץ אותם. למשל, נישואין יביאו אותם להרגשת־חנק. קשת המתחתן בחודש דגים ירגיש שלקחו ממנו את החופש ונעלו אותו בעל כורחו בבית, כשהוא דווקא רצה לחוש את עצמו חופשי וחסר־התחייבויות.

נסיעות, עסקים וכל דבר חדש לא טוב להתחיל. כדאי לדחותם עד אחרי ה־21 בחודש מרס.

גדי

דווקא לגדיים זהו חודש נעים ומוצלח. אם מדברים על קביעת תאריכי־התחלה, אז כדאי לחשוב על חודש זה. נישואין שיתקיימו החודש יעידו על תיקשורת טובה והבנה בין הצדדים. הידידות תשרור ביניהם ומהסביבה שבה יגורו ירוו נחת.

עיסקות שמתחילות תהיינה מוצלחות, לא יהיה צורך להשקיע מאמץ רב, חשיבה ספונטנית ואפילו הסתמכות על המזל – יעזרו לכל פרוייקט בו מתחילים בתקופה זו.

דלי

חודש זה מסמל בעיקר עיסוק בכספים ובעניינים הקשורים לחיי היומיום. דליים המתחתנים בחודש זה לא יעסקו בעניינים העומדים ברומו של עולם, ויתכן שיש־תעממו האחד מהשני. עיסקות המתחילות החודש יובילו להצלחה ולהתעשרות.

מעבר לדירה או נסיעה רחוקה יגזלו יותר מדי כספים.

שולה

ציפורניים מלאכותיות בשיטה אמריקאית חזקות באחריות וכן השתלת ריסים

ת"א, המלך ג'ורג' 89

טלפונים: 284919, 295318

השתלת ציפורניים

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

הצלחה מובטחת

דיאנה

- קורסים מקצועיים ברמה גבוהה ל:
- ספרות נשים • קוסמטיקה ואפור • פדיקור • מניקור
- אפילציה (הוצאת שיער לצמיתות)
- מכון ליופי וסלון תסרוקות חדישים ל:

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים. טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות ונשעוה.

תעודות למסיימים והכנה לבחינות הסמכה ממשרד העבודה

30 שנות נסיון והישגים בהדרכה מקצועית

3 שנים ברציפות 1984

בעוד בתי ספר לספרות נשים

ת"א, דיזנגוף 190 (יודפת 4)

229388, 226066

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

בעיים

מומחים להדברת תיקנים (ניקיים), תוקעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש"מ עסק 481/75

שמירת על בריאותך ורכושך

מודעות בטלפון

לכל העתונים בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל

אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף

03-227117/8

על אופי ועל יופי

רק בשבוע שעבר הסברתי בהרחבה מרוע אין צורך לקנות לילדים מתנות לפורים, בגלל מצבנו הקשה ובגלל מצבם המפונק. למזלי, לא כולם קוראים את המדור הזה, ולכן קיבלו שני הילדים שלי מתנות יפות מאוד מאנשים אחרים. לאמא יש אופי. היא לא קונה. אבל אנשים אחרים? שיקנו! למה לא?

מהשעות שכל ילד ביזבז על המישחק שלו, אני מבינה שהם מישחקים טובים מאוד, מבלי להזכיר את העובדה שהילד הגדול (שיכול לתת הרצאה מעניינת על מוסוליני ועל הפאשיזם באיטליה, אבל לא יודע את לוח־הכפל) עשה המון חזרות בחשבון, מבלי לשים לב שהוא לומד.

המישחק (המיועד לילדים מגיל 8 ומעלה) נקרא מיספר חי והוא מיועד לשניים או ארבעה משחקים. הוא מורכב מלוח בעל בליטות, כשעל כל בליטה מופיע מיספר, ועל־ידי וריקת קוביות, וקבלת ספרות אחרות, צריך הילד להגיע למיספר המופיע בבליטות, בעזרת ארבע פעולות החשבון.

המישחק השני שקיבל הילד הקטן נקרא שדות. והוא מורכב מחלקים פלסטיים בצורות גיאומטריות, שמהם צריך להרכיב צורות גיאומטריות שונות, על־פי דוגמות הניתנות במישחק. לילד בן 6 המישחק הוא קל מאוד, ולכן נותן הרגשה של נצחון מיידי. אני מניחה שאם מתכוונים לפתח את הדמיון ועוד דברים חינוכיים, צריך לקנות אותו לילדים קצת יותר קטנים.

שני המישחקים הם תוצרת אורדע, ואינני יודעת את המחיר, כי לא שואלים מחיר של מתנה.

ברגע האחרון

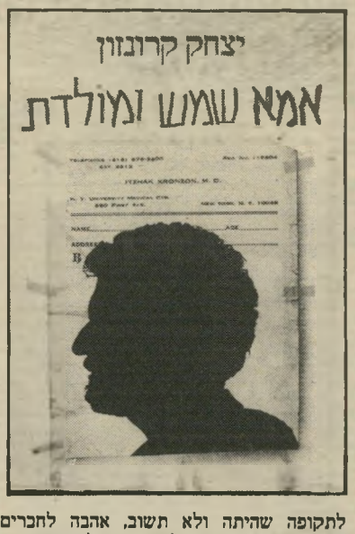
הנה הצעה לתחפושת פורים, שהתקבלה ממש ברגע האחרון, ואולי תוכל לעזור למי שמוזמן למסיבה נוסח „תחפושת חובה", ובכל זאת אין לו חשק לבגדים מצחיקים.

אופן הכנת התחפושת: לובשים ביגדי יום־יום רגילים, אבל משתדלים לחבוש כובע. עוברים בין הקהל וכל הזמן אומרים בקול רם: אחד, ONE, שתיים, TWO, שלוש, THREE, ארבע, FOUR, חמש, FIVE.

ברגע שהבן־אדם הראשון ניגש אליך ושואל, למה התחפשת? אתה עונה לו: התחפשתי לסופר ומתרגם. נראה אותם מוציאים אותך מהמסיבה ומכריזים על עצמם כחסרי חוש־הומור.

ספר חדש

אמא שמש ומולדת, סיפורו של הד"ר יצחק קרונזון, הוא לדעתי ספר־אהבה — אהבה לארץ־ישראל, אהבה לנופי ילדותו בחיפה, אהבה

לתקופה שהיתה ולא תשוב, אהבה לחברים שנשכחו והתפזרו בעולם, אהבה למקום רחוק מבחינה גיאוגרפית, שגם אחרי שנים מחזיק לך את הלב בצבתות־ברזל.

הד"ר יצחק קרונזון הוא מה שאנחנו קוראים „יורד מצליח". 15 שנה בניו־יורק, פרופסור מן המניין לרפואה קלינית, מנהל מעבדות־הלב באוניברסיטת ניו־יורק. איש רציני מאוד. אבל בחייו שמחוץ לבית־החולים — שם קוראים לו קוקו — הוא איש מצחיק בצורה היסטרית. סיפוריו וקיטעי־ההומור שכתב מוכרים לכל חובב הומור בארץ. אחדים מסיפוריו אלה וכמה אחרים קובצו לספר. סיפורים אוטוביוגרפיים של איש בעל לב גדול, הצוחק והמתגעגע אלינו. למה, בעצם, שלא יחזור הנה?

מומלץ מכל הלב. הוצאת שבא. מחיר: 5,400 שקל.

הדיאטה של הכלה

לפני כחודש ביקשתי מכם, קוראים וקוראות נכבדים, שתשלחו לי הצעות לדיאטות, כדי שאפרסם אותן לטובת קוראינו השמנים. הגיע מבול אדיר של חמש תשובות. ברוו לכם. עצלנים יקרים שלי, אני גאה בכם: באמת, מה פיתאום שתיישבו ותוציאו דף ותאמצו את הראש ותכתבו מיכתבים לטובת אנשים אחרים?

מתוך חמש התשובות פסלתי שתיים, כי אפילו אני, הבורה הגמורה בענייני דיאטות, יודעת שמה ששלח לי אדון אגרון היא דיאטה מאוד ידועה, ששר־הביטחון רבין המציא לפני הרבה שנים. פסילה שניה נעשתה על־ידי מטעמים של

חוסר־הבנה — לא הבנתי את כתב־היד, לא הבנתי המשמעות ולא הבנתי מי שלח אותה. ובכן נשאר משהו.

★★★

דיאטת עדה לוי

מירושלים

לפי דבריה של הכותבת, הדיאטה מיועדת לארבעה ימים מכסימום, ואחרי הפסקה של כשבוע אפשר לחזור אליה.

יום א' הוא יום של שתיה בלבד. אפשר לשתות הכל, אבל ללא סוכר. קפה, תה, חלב, מים. מיצים טריים ומרק נמס דל־קלוריות. כמות השתיה איננה מוגבלת.

יום ב' מותר לאכול ללא הגבלה ירקות ירוקים טריים, כגון מלפפונים, פילפל ירוק, סלרי־עלים, חסה, כרוב מבושל, ברוקולי מבושל. ביניהם אפשר לשתות רק מים.

יום ג' הוא יום שתיה כמו היום הראשון ויום ד' הוא יום אכילת ירקות כמו יום ב'.

לפי דבריה של עדה לוי, היא הורידה 3 קילו בארבעת הימים הללו.

★★★

דיאטת אילנה (בלי שם משפחה) מתל־אביב

אילנה טוענת שאחרי ארבעה ימי־דיאטה כמו שהיא מציעה, כולם נשארים רזים, כי הם מאבדים את התיאבון לאכול להרבה מאוד זמן. אילנה מציעה לבשל עוף אחד לא שמן, יחד עם שלושה גזרים, שלושה קישואים, שלושה בצלים, ראש סלרי אחד והרבה שמיר ופטרוזיליה, בתוך סיר מים גדול.

לפני שהמרק מוכן, אפשר להוסיף לו אבקת מרק־עוף דל־קלוריות. מהמרק שהתקבל מוציאים את הבשר והירקות. אותם מחלקים להרבה מאוד מנות, שיספיקו לארבעה ימים. השתיה בימים אלה תהיה מרק־העוף ומים מהברז.

כשנגמר הבשר והירקות, נגמרת גם הדיאטה, אבל כמה שתמשכו את זה על פני יותר זמן, ככה זה יותר משובח ומרזה. אסור לאכול במשך הימים האלה שום ירק או פרי טרי ואז, לפי דבריה של אילנה מרזים קילו אחד בכל יום.

★★★

דיאטת הכלה

את הדיאטה הזאת תרמה לכם חברתי למערכת, שרית ישי, שהתחתנה בשבוע שעבר, ולקראת החתונה רצתה להיות שאפה אמיתית.

בוקר — קפה עם שתי כפות חלב דל שומן, פרי טרי.

צהריים — כ־10 דקות לפני הארוחה שותים מיץ מלימון אחד מעורבב בכוס־מים — חובה: 200 גרם דג או רבע עוף מבושל, בתוספת 400 גרם ירקות חיים.

אחר־הצהריים — פילפל ירוק ממולא בגבינה רזה.

ערב — כ־10 דקות לפני הארוחה, מיץ לימון עם מים — חובה: חביתה מביצה אחת במחבת טפלון, סלט ירקות קטן, קפה עם 2 כפות חלב דל־שומן.

אסור לאכול — גזר, בצל, שומן, מלח.

מותר — עד 12 סוכרזית ליום, סודה ומים חופשי.

את התוצאות של הדיאטה הזאת ראיתי במו עיניי בחתונה. היה מוצלח מאוד. ובכלל, מזל טוב!

מושרוזים לייצור

אם יש לך קשרים, אתה לא צריך פרוטקציה — אומר הבעל שלי. וכמו תמיד, הוא צודק. בעזרת הקשרים שלי סידרתי לעצמי ביקור בבית־חרושת לשוקולד וממתקים, חלום של כל ילד וילדה, אפילו בגילי. גם אני חשבתי עד היום שבישראל יש רק בית־חרושת אחד לשוקולד, אבל הסתבר שטעיתי. יש עוד אחד ושמו טעם ישראל. בעזרת חברה שמכירה את הבן־דוד של בעל בית־החרושת, התייצבתי בשערי ארמון השוקולד, שבאיזור התעשייה בראשון־לציון. כן, בשביל שוקולד אני מוכנה להגיע אל מעבר להרי־חושך.

שעתיים תמימות בילתי בין מערבלי הזהב השחור (שוקולד), הזהב הלבן (מנטה) והוורוד (קרם רובדבנים). עמדתי ליד מכונות היוצרות צורות והממלאות שוקולדים קטנים בקרמים. ראיתי איך מכונה ממוחשבת יוצרת אלפי סוכריות על מקל במשך דקה, ראיתי איך עוטפים, שוקלים, ממיינים, ואורזים את שאהבה נפשנו. זה מבלי להזכיר בכלל את כמויות הממתקים שטעמתי, כדי להשלים את התרש־מותי.

כל הזמן חשבתי כמה ילדים היו שמחים להיות במקום כזה ולגלות סוף־סוף מאיפה יוצאים השוורשים של התענוגות. אמרתי את זה למנכ"ל הנחמד לני. (אני קוראת לו בשם פרטי, כי הוא חבר של חברה של הבן־דוד, כמו שסיפרתי כבר.) לני אמר, שבעצם זה רעיון נחמד, ואם אני מכירה איזה מורה שהיתה רוצה להביא את הילדים באופן מאורגן לביקור בבית־חרושת לשוקולד, הוא ישמח לעזור.

גבירותיי המורות, באשר אתן שם: כל מה שאתן צריכות לעשות זה להתקשר למנכ"ל טעם ישראל בטלפון 03־993211 ולומר לו ששמעתם ממני שהוא מוכן לעשות סיור לילדים. לי, באופן אישי, זה נראה יותר מהנה ויותר חשוב מהשיעור הכי־טוב בתנ"ך או אפילו בחשבון. בהצלחה, ותגידו לילדים לא לחטוף. כל אחד יקבל טעימה.

הם מציגים במרכז הבניה. ואתה?

אלו היצרנים שאושרו לתצוגה במרכז הבניה:

רעפים
אדיטק
ויברו בלוק בצרון
ס. קרסין ושות' בע"מ

פרופילים ומחיצות
במעטף
דן-פל.
פל-רם
פל-כר
פל-גל
קל-דלת.

זכוכית
בסרגליק אריה ובניו.

מאווררים
גלאון מאווררים
האוונה פאנס
ליגל בע"מ
שרון — תעשיות מיזוג אויר.

מזגנים
אמקור
אלקטרה ישראל ב
והר
תדיראן

הסקה
ניל את קופרמן
נלי-חום. אולמר
נורן קמינים

פטרולגז הסקה
פטרולית
סאמר-טיים.

דוד"ש
כרומגן שער העמקים
אורן בע"מ
תרמו סאן
גלני פלסט

דלתות למוסך
אלטרון

שיש
גרניט מרבל
מוסי פרי
רכטמן משה בע"מ.

סוככים
דולפין
דקו-צל.

שטיחים
דה ארט
שטיחי ארבל.

ארונות קיר
ריבירה בע"מ
שמרת הזורע.

מוצרי אלומיניום לבית
קליל תעשיות
אל-פל.

דלתות בטחון
רב-בריח
רומדור.

ציפוי קיר ומחיצות
רמא בע"מ
אלביט מחשבים בע"מ
תנ"ב
קלת אפיקים

צמחיה
מיחזור

קרמיקה
א.ק.ד
נגב קרמיקה

מדרגות עץ ומעקים
מסטר מדרגות
פלג מ.פ. בע"מ

מטהרי אויר
מרפאת ריקי

כלים סניטרים לבית
משה קטן
רסהאוז פ. בע"מ
תמ"ה
סולכור

צנרת פלסטיק
בתר
מצפה מעפיל
פולירון
פוליגל
קנ נתן

מוצרי פלסטיק לבניה
גולן מוצרי פלסטיק
חוליות תעשיות פלסטיק

ברזים
אוניטרול אמקור בע"מ
מכון-חרס
מדגל
שניב
כור מפעלי מתכת.

תאורת גן
ארגד

מזככי מים
תנ"ה

מקלחות ומקלחונים
אפקס
מקלחות אורלי
אדור מקלחונים.

בתי עץ ומחסנים
אמקון
אנדים
ויטל עד
מבני איכות אמריקאים
אמקו-ים.

בלוקים
איטונג בע"מ
בלוק צור
טרמו בלוק.

בידוד ואיטום
אגריקל
ארז לוסטיג
א. מושקוביץ ובניו
העוגן-פלסט
טרי אס אינטרנשיונל
מכתשים
ניר לט
פלדיב
פוליביד
רונדו פלס
תעמס
תרמו קיר
פולירון.

מערכות אזעקה ואינטרקום
א.ג. גילמור
אב-גד
ג.ג. אלקטרוניקה
ספסר תקשורת.

ציוד למטבח
אינטרפרוס בע"מ
נירוסטה
פלבם.

מרצפות
מרצפות אלוני
מצר מרצפות
מרצפות והבי
מרצפות תן
מרצפות רצף
מרצפות שדות-ים

סורגים ופרזול
אלדון בע"מ
תריס סורג
דומיסיל.

חמרי בנין ועץ
יעקובי ברחל לבטון
מפעלי גבס גשר
שלום גרוס.

צבעים
סמבור
נשר מברשות
גימפל.

מכשירים יעודים
הנדסה אלקטרומכנית — מכשירים נגד ברקים
הום קייר וויספרקול — מאור על רחז

מוצרי עץ לבית
לחזות פורמייקה דקורטיבים
קלת אפיקים

דלתות עץ
דלתות חמדיה
הארגז צרי פין
דלתות קיסריה
M.D.F
סולב.

מטבחים
דנאר
דניה
גלקס
אגם
נוי
רגבה

מפסקים וחלקי חשמל
ד.י.נ. ביחיד למוצרי חשמל
וקה בע"מ

מגיני כביסה
כביסו

וילונות גלילה וורטיקלים
סולורואיד בע"מ

מה עליך לעשות בכדי להתקבל לתצוגה המתמדת במרכז הבניה?
אם אתה יצרן בתחום הבניה והבית, גם אתה יכול להיות בין עשרות רבות של יצרנים המציעים את מוצריהם במרכז הבניה ונהנים מקידום מכירותיהם. זאת, כמובן, רק לאחר שתעבור את ועדת המומחים המיוחדת של מרכז הבניה הישראלי המרחיב את היקף פעילותו ומושך אליו היום יותר מתמיד, קהל קונים מגוון — כ-10,000 לקוחות פוטנציאליים בכל חודש.
לשם כך עליך להזדרז ולפנות בכתב למר צבי ארן, מנכ"ל מרכז הבניה, במרכז הבניה,
רח' האוניברסיטה 40 — רמת אביב.

הכל על הבית- בבית אחד

לשכות ייעוץ ללא תשלום

מרכז הבניה הישראלי

ישראל

רח' האוניברסיטה 40, רמת-אביב

מידע, תצוגה וייעוץ לשיפור המגורים והבניה.

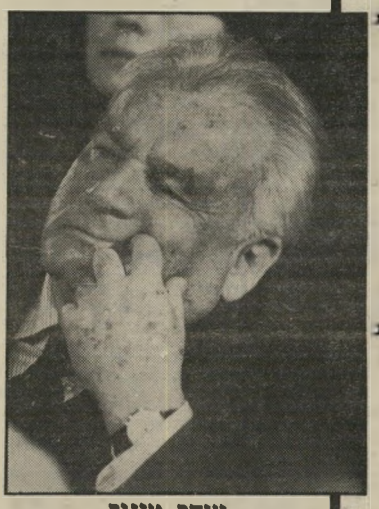
עירומים מאחורי הגלימה

יעקב שימשון שפירא (עם גולדה מאיר) בבנסת
פרידה מלווה ברקים ורעמים

שימעון אגרנט
רק בעברית!

יצחק טוניק
גאפיר מתמחה

רוזה גינצבורג
מילחמה על הרשיון

קילקול פגישות

ד חד עם סאקר עלה מאנגליה גם עורך־הדין היהודי אנגלי הנודע **הוראס סמואל**, שחזר גם הוא, לאחר זמן קצר, לאנגליה. אולם בעת מישפט רצח ארלוזורוב הוזעק לארץ, לעזרת סוללת הסניגורים במישפט. במישרדו של סמואל החל את עבודתו עורך־הדין **ברנרד ג'וזף**, שלימים התפרסם כשר דוב יוסף. השר הכניס את הקיצוב והצנע למדינה הצעירה.

אחרי שסמואל עזב את הארץ, היה דוב יוסף עצמאי וצירף אליו את עורך־הדין **צבי שוורץ**, אביהן של רות דיין וראומה וייצמן.

דב יוסף עלה מקנדה, והיה בעל חינוך מיוחד. כאשר היה מתכתב עם אחיו, עורך־הדין **פילים ג'וזף**, היה פותח את מכתביו ב„ארוני", ואחיו היה עונה לו באותה צורה. רק פעם אחת, כאשר כתב מיכתב מאוד אישי בקשר לאמם, פתח את מיכתבו במילים „פיל היקר". פיליפ היה עורך־דין מרשים, והגן על הביתרי שלמה בן־יוסף, שנתלה בעוון יריות לעבר אוטובוס ערבי.

במישרדו של דב יוסף עבדו במשך השנים מתמחים רבים. חלקם היו אחר־כך לשופטים ושרים במדינת־ישראל.

אחד המתמחים במישרד זה היה **יעקב שימשון שפירא**, לימים שר־המישפטים במדינת ישראל. הוא בא לעבוד שם בהמלצתו של עורך־הדין שוורץ. כאשר הצטרף גם שוורץ למישרד, העסיק אותו שפירא כנושא־ספרים וכמגיש־מיסמכים.

דוב יוסף לא היה אדם קל, והפרידה בינו ובין שפירא היתה מלווה ברקים ורעמים. אחרי מריבה קשה בין השניים, שבר דב יוסף את השלט של שפירא.

יוסף היה ברזן גדול בבחירת מתמחיו. הוא הסכים לקבל את **מיכה כספי** כמתמחה, מאחר שהיה בך טובים, ואביו היה הקונסול של לטוויה בארץ. אולם הוא סירב לקבל כמתמחים גאפירים (נוטרים בשרות הממשלה הבריטית). מסיבה זו סירב יוסף לקבל את **חיים צדוק**, לימים שר־מישפטים גם הוא. גם **יצחק טוניק**, כיום מבקר־המדינה, היה אז גאפיר, והיה צורך בשידולים רבים כדי לשכנע את יוסף לקבלו כמתמחה. אולם איש לא הצליח לשכנע את יוסף לקבל אשה למשרדו. הוא סירב ולא נכנע.

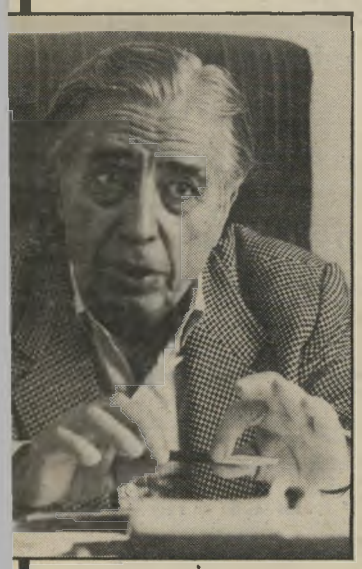
עורך־דין גדול אחר בתקופת המנדאט היה **מרדכי עליאש**, שנימנה עם הבוגרים הראשונים של גימנסיה הרצליה. אחד משותפיו־למישרד היה **יצחק אולשן**, שאחר־כך כיהן כ־נשיא־בית המישפט־העליון במדינה. עליאש היה עורך־דין נודע, בעל מישרד גדול בירושלים. הוא עסק בעיקר בענייני קרקעות, וייצג את התביעה האזרחית במישפט רצח ארלוזורוב.

(המשך בעמוד 32)

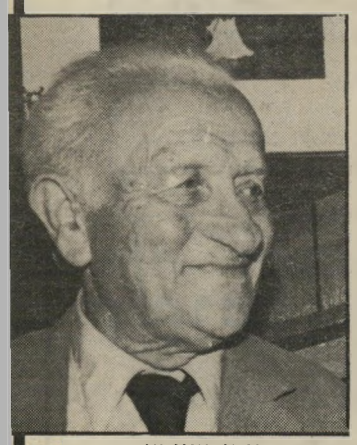
אחד עבד בשכיבה על הריצפה ★ השני לא קיבל נשים ונוטרים ★ אחד שבר את השלט של השני ★ אחד התחזה כאנגלי ★ ואחד היה שותף של ערבי

ברנרד ג'וזף (עם בן־גוריון)
מיכתבים רישמיים בין אחים

אנוור אל־נוסייבה
סילק שוטר אנגלי

צבי שוורץ
סחב ספרים לאחרים

(המשך מעמוד 31)

עליאש עבר קשה מאוד, והיה מעביד גם את המתמחים בשעות הערב המאוחרות. „הוא היה מקלקל לי פגישות עם נשים, בגלל ישיבות הערב באו, ולא כל אחד רצה להישפט לפני הקונסול הרוסי. ולהביא דבריו לפני בית־המישפט של הממשלה התורכית לא רצה. אתמול נתת לשופט כך־וכך כדי שיצדיק אותך בדינך, בבוקר, ונשיא בית המישפט העליון במדינה היה דובר אנגלית מהבית. אך כאשר ציווה עליו נשיא בית־המישפט המחוזי לכתוב את פיסק־דינו באנגלית, הסביר אגרנט כי הדבר לא יתכן. הוא

עם השופטים התורכים היו בעיות של שוחד ★ עם האנגלים היו בעיות של לשון

המאוחרות," סיפר הד"ר **משה עצ־יוני**, שהתמחה במישרד זה והיה, לימים, שופט בית־המישפט העליון. עם קום המדינה התמנה עליאש כציר הראשון של ישראל בבריטניה. „חיפשו אדם שגאוותו האישית וגאוותו הל־אומית ישקפו אל נכון את גאון המדינה ורמתה האינטלקטואלית," מספר ה־שופט ברימוס **חיים כהן**, „ולכן בחרו בעליאש."

הספר מספר גם על עורכי־דין ערביים נודעים, שעסקו במיקצוע בארץ בתקופת־המנדאט. אחד מהם היה **אנוור אל־נוסייבה**, שלמד מישפטים באנגליה. הוא התמחה במישרדו של עליאש, וזמדמה אחר־כך התמנה כשופט שלום.

נוסייבה היה אמיץ ובעל אופי. כאשר ישב לדין, בהיותו עדיין בן 25, ראה שוטר אנגלי מציב את רגלו על מושב הספסל. הוא לא היסס וגירש את השוטר מהאולם.

בספר מופיע תצלום המראה את נוסייבה משחק כדורגל, בנבחרת מישפטנים, ב־1939.

ותק של יום

לעורך־דין ערבי אחר, שבו עוסק הספר, הוא **אבקריוס ביי**, אחת הדמויות המופלאות של ירושלים באותה תקופה. מוצאו היה מחרטום ורתו נוצרית. בגיל לא־צעיר נשא במצריים אשה יהודיה, לאה טננבאום. בעת נישואיו היה אחד מעשירי ירושלים, אך סיים את הקאריירה שלו בחוסר כל, אחרי שקרובי אשתו רוששוהו. היו שמועות כי התגייר, אך הוא נקבר כנוצרי.

בתקופה מסויימת היה שותפו של אבקריוס ביי, עורך־הדין **אדוארד דויד גויטיין**, לימים שופט בית־המישפט העליון במדינה. זו היתה אז השותפות היחידה בירושלים בין עורך־דין יהודי ולא־יהודי. אבקריוס ביי לא אהב במיוחד את מאמנו לשעבר, עליאש, והיה מקנטר את עורך־הדין **יהושע רוטנשטרייך** על שהוא עובד אצל ה„ג'ינג'י", כינוי שייחד לעליאש.

עליאש היה כל־כך מקובל ונערץ על־ידי עורכי־הדין הצעירים, שרבים מהם פנו אליו לקבלת עצות. סיפר עורך־הדין **ברוך גייכמן**: יום אחרי שקיבל את הרשיון להופיע בבתי־מישפט, התייצב בבית־המישפט העל־יון כדי לטעון. הוא חשש כי יהיו לו בעיות בגלל האנגלית הלקויה שבפיו, ושאל בעצתו של עליאש. זה אמר לו כי בכל פעם שיקטעו השופטים את דבריו וישאלו אותו שאלה יאמר: „כבודו, מייד אני מגיע לנקודה זו." גייכמן השתמש בעצה זו שלוש פעמים, עד שקצרה רוחו של השופט האנגלי בהרכב, והוא החל צועק עליו. אז רכן על אוזנו שופט אחר ולחש לו דבר־מה. השופט האנגלי נרגע. הלחישה שלחש השופט היתה כי הוא זוכר את גייכמן מהבחינה לקבלת הרשיון, שהתקיימה יום קודם לכן, וכי גייכמן הוא עורך דין בעל ותק של יום.

למרות שלא היה עורך־דין, נזכר בספר גם הסופר **שי עגנון**. בשנותיו הראשונות של מישפט־השלום העברי, מוסר שיפוטי יהודי, היה עגנון מוכיר במוסר זה. היה זה עדיין בתקופת השילטון התורכי, כאשר לכל אזרח זר היתה רשות להישפט לפני קונסול ארצו. וכך כתב עגנון על מישפט־השלום העברי: „רוב תושבי יפו מרוסיה כאשר אתה עומד לדין לפניו, ראית כי הצדיק את יריבך, לא מפני שצדק הוא בריבו, אלא מפני שהוא נתן לשופט כפליים ממה שנתת אתה."

בתקופת המנדאט התנהלה מילחמה קשה על זכותה של השפה העברית להיות מוכרת בבתי־המישפט. רוב המישפטים באותה תקופה התנהלו בערבית ובאנגלית. רוב עורכי־הדין היהודיים שלטו היטב הן בשפה האנגלית, הן בערבית. אך לעיתים היו כל הצדדים במישפט מוצאים לפתע כי השפה היחידה המשותפת לכל בעלי־הדין היא דווקא פולנית, רוסית או תורכית, ואז היה השופט מנהל את המישפט בשפה זו, ומתרגם את הפרוטוקול לאנגלית או ערבית.

לא כל עורכי־הדין היהודיים התעקשו על שימוש בשפה העברית דווקא. חלקם למד באנגליה, וחזר נתן הרצאה ציונית ארוכה לשופט האנגלי, והצליח לבטל את הגזירה.

חיים צדוק
לא התקבל כמתמחה

מיכה כספי
בן של קונסול

לארץ חבוש בפיאה הנוכרית של הבאריסטר, וחמוש באנגלית מדוקדקת. אלה נקראו אז „המתחזים כאנגלים". אחד מהם היה הד"ר **ישראל הייק**, ששמו העיד עליו כי הוא אנגלי, ולכן היה זה אך טיבעי כי ימשיך להגיש את כיתבי־הטענות באנגלית. אולם לימים עלה ארצה אחיו, הד"ר **משה הבה**, ואז הסתבר כי מוצא המישפחה הוא מצ'כיה, וכי הייק החליף את שמו המקורי לשם אנגלי.

השופט **שימעון אגרנט**, לעומת זה, שהיה שופט־שלום בזמן המנדאט

יהושע רוטנשטרייך
עבד אצל הג'ינג'י

מאיר שמגר
קיצור־דרך לאנשי אצ"ל

שנים, הביאה לשינוי החוק ולהכללת נשים בין זכאים לקבלת רישיונות לעריכת־דין.

מאבק מסוג אחר ניהל נשיא בית־המישפט העליון כיום, השופט **מאיר שמגר**. עם קום המדינה פנה שמגר למועצה־המישפטית שהוקמה אז, וביקש לקצר את תקופת התמחותו, מכיוון שסייע ותרם להקמת המדינה. הוא היה אחד מקבוצה של חברי אצ"ל ולח"י, שביקשו להשוות את מעמדם לזה של חברי־ההגנה, שתקופת התמחותם קוצרה. בין חברי־המועצה שהתנגדו להשוואה כזו היו **ישראל ברי־שיורה ואליעזר פולונסקי**. מי שתמך בהצעה היה היועץ־המישפטי־למשלה דאז, יעקב שימשון שפירא.

אילנה אלון ■

מחסום המין

פרק שלם בספר מוקדש לאשה הראשונה, שהצליחה לעבור את מחסום המין ולזכות ברשיון עריכת־דין בשנת 1930. היתה זו **רזזה גינצ־בורג**, כלתו של אחד־העם. היא היתה אחותו של דויד הכהן, ואשה נמרצת ביותר. אחרי מאבק שארך יותר מ־10

המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני

הקרן ע"ש הד"ר עיצאם סרטאווי

פרס סרטאווי

★ „קרן סרטאווי" (מיסודה של „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי פלסטיני") נועדה לעידוד המחקר והיצירה בסוגיות יסוד של העם הפלסטיני ובנושא הדיאלוג הישראלי־פלסטיני.

★ על פי תקנונה, מעניקה הקרן מדי שנה, סמוך למועד הירצחו של לוחם השלום הדגול, הד"ר סרטאווי, פרס כספי עבור יצירה בתחומי המחקר, הספרות והאמנות בנושאים שצויינו לעיל, ליצירות אשר תוגשנה, בין במישרין ע"י יוצריהן, ובין כהמלצה (בהסכמת המומלץ). פרס זה יועמד בשנת 1985 על סך 500,000 שקלים.

★ היצירות תובאנה לעיונו של חבר־שופטים בהרכב דלהלן:

ד"ר שמעון בלס	בדר יונס
יעל לוטן	ד"ר ג'ורג' קנאזע
פרופ הנרי רוזנפלד	ג'מאל קעוואר

★ חבר השופטים יוסמך, עפ"י שיקוליו, להחליט כי הפרס יחולק ל־2 או 3 פרסים.

★ את ההצעות למועמדות לפרסים יש לשלוח בשני עותקים אל הכתובת הבאה: „קרן סרטאווי" ת.ד. 2343, ירושלים 91204.

★ המועד האחרון להגשת הצעות הוא יום ו', 22 במרס 1985. הצעות שתוגשנה לאחר מועד זה לא תיכללנה במועמדות לקבלת הפרס.

★ המעמד החגיגי של הענקת הפרסים (שעל מועדו יפורסם בבוא העת) ישולב באירוע עיוני ו/או אמנותי, אותו תיזום „קרן סרטאווי".

חדש NEW חדש NEW חדש

חדש בארץ ובעולם

פוטו פוסטרים

duran duran
brook shields
george boy
john taylor
michael jackson
david bowie
etc, etc...

מכירה בכל חנויות הפופ

ארמון Arimon
רח' אילת 47, ת"א
03-657112, 657001, 653305

חוג ברמה אינלקטואלית
ובמגמה הומאניסטית —

לדיון בבעיות האדם, החברה האנושית, הארץ והעולם; וכן לפעילות בלתי־אלימה (ללא הגבלה בגילים).

פרטים: ת.ד. 921 ת"א 61008

תן טרמפ לחייל

מתיחת פנים ללא ניתוח
בעזרת תרגילי התעמלות — יוגה לשרירי הפנים
טל. 03־294041 — מינוי 051

ספורט

מהר, גבוה ורחוק

האיום מפתח־תקוה

האם תגיע מכבי לאתונה

שחר פרקיס, הטניסאי הישראלי הבכיר בטניס העולמי, המשיך לקצור הצלחות בארצות־הברית, עת העפיל לשלב חצי הגמר של טורניר יוסטון בטכסאס. בחצי הגמר הפסיד לדרום־אפריקאי קווין קארן ולפני כן ניצח את האמריקאי מארק דיקסון.

בזירה אחרת זכו כדורסלני מכבי תל־אביב לנצחון דחוק, 87:88, על אלופת יוגוסלביה, ציבונה זאגרב, לא לפני שמרטו את עצביהם של רבבת הצופים בהיכל הספורט ומאות האלפים שחזו בשידור בטלוויזיה.

הנצחון היקנה למכבי אפשרות טובה להעפיל לגמר גביע אירופה ב־3 באפריל באתונה, וזה, כמובן, באם מכבי תנצח במשחק האחרון את אלופת איטליה, בולוניה.

שער־מחלוקת. הליגה הלאר מית בכדורגל שבה למסלולה, אך לא לפני שהנבחרת הלאומית סיימה בתיקו 0:0 נגד נבחרת אירלנד ונבחרת העתודה (עד גיל 21) נוצחה על־ידי נבחרת מקבילה של אנגליה 2:1.

מכבי חיפה המשיכה לדהור לעבר אליפות שניה ברציפות ומבחינתה לא משנה אם נעזרה בשער מעורר מחלוקת, כאשר הכדור נגע בידו של החלוץ רוני רוזנטל, לפני שהגיע לרגלי המבקיע משה סלקטר, בנצחון־החוץ החשוב, על הפועל תל־אביב, 0:1.

כדורסל

הביקור באילת

בחרושת השמועות אין כל אמיתות

בקבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב יצאו כבר מהלחץ של המשחק לצבור תאוצה של נצחונות והישגים, הפכה באחרונה לקבוצה האטרקטיבית של הליגה.

שחקני־הרכש, התאומים גדי ועודד מכנס, שאפיק אל־הוייל הברוור, הבלם נסים ברדה והחלוץ הירושלמי רפי כהן, הוסיפו לקבוצה הפתח־תיקוואית כוח ועוצמה. אך את עיקר הברק והמנהיגות

בגלייבטר (משמאל) מול אלברט קדוש מהפועל באר־שבע
התפוח לא נפל רחוק

הסבא, אליעזר שפיגל, היה חלוץ מבקיע־שערים במכבי פתח־תיקווה, הפך למאמן מצליח ולאחרונה מאמן את נבחרת העתודה (עד גיל 21), שאייל הוא אחד מכוכביה.

האב, דני בגלייבטר, היה גם הוא שחקן מצטיין במכבי פתח־תיקווה, כקיצוני־קשר, וכיום הוא סגן יו"ר מחלקת הכדורגל של הקבוצה ובחייו האזרחיים מנהל המכירות של בייר־אס־ויי. אך המפורסם בבני המישפחה הוא גיורא שפיגל, דודו של איל (אחי אמו, נילי), אחד השחקנים הגדולים שקמו לכדורגל בארץ, ששיחק שנים רבות במכבי תל־אביב וחמש שנים שיחק כמיקצוען בליון ושטרסבורג הצרפתיות.

קבוצה אפורה? ואכן, במכבי תל־אביב מחפשים כבר שש שנים יורש לגיורא שפיגל הגדול, וכנראה שיצטר־כו לפזול לעבר פתח־תיקווה, שם נבט הכישרון, שלו מייחלים בקבוצה התל־אביבית, שמאז פרישתו של שפיגל לא זכתה בשום תואר.

פרט לדימיון החזותי בין גיורא ואייל, מאופיין גם מישחקם של ה־ שניים בכמה מרכיבים זהים: ראיית־ מישחק, שליטה בכדור, תיזכום וקור־ רוח.

אם כי האמת היא שאייל, שהכניס השבת צמד שערים לרשת הפועל לוד, והשלים בכך שיבעה כיבושי ליגה, לא זוכר כיצד שיחק דודו, גיורא. מסי־ פורים הוא יודע שגיורא היה שחקן שתמיד כדאי לחקותו. את האפשרות לרשת את מקומו של גיורא שפיגל הוא משאיר לעוד שנה־שנתיים. אם כי הוא היה רוצה לעבור למכבי תל־אביב כבר בשנה הבאה:

* *עומדים: מימין – סבא אלי־עזר; משמאל – אבא דני. יושבות: מימין, סבתא הדסה (מחזיקה בכ־ דור); אחיות טלי ושלי; אמא נילי.*

„אם תהיה לי הצעה אשמח מאוד. זו קבוצה מפוארת, שאפשר להגיע בשר־ רותיה להישגים.

„במכבי פתח־תיקווה חל השנה שינוי, אבל הכל תלוי מה יהיה בשנה הבאה. אפשר ששחקני־רכש יעזבו, ואז כאילו לא עשינו דבר, והקבוצה שוב תהיה אפורה.

„גם קשה לי להאמין שיתנו לי שיחרור. אז, אולי, אכנס להסגר בינלאומי, כמו שגיורא עשה בזמנו, ואשחק בחו"ל."

בצמרת הליגה. אייל מאמין שיצליח בתל־אביב: „כי חסר להם שחקן מרכז־שדה טוב." מוטי איוניר לא מספיק טוב? „אין תגובה!" ואלון נתוז „כנ"ל!"

יש לאייל עוד מה לומר על יכולתה של מכבי פתח־תיקווה: „הגענו במיש־ חקים האחרונים לרמה טובה. חבל שלא התחלנו את הליגה באותה צורה. היו לנו בעיות של התאקלמות וכושר לא טוב של כמה שחקנים, כולל אנוכי.

„אני מאמין שנוכה במקום השני, שיהיה מכובד מאוד עבורנו. בכל זאת הרבה שנים מכבי פתח־תיקווה לא הגיעה לצמרת הליגה."

אייל עומד להשתחרר מצה"ל ובשנה הבאה מתעתד ללמוד הנהלת־ חשבונות וכלכלה באוניברסיטה. גם דודו, גיורא שפיגל, הוא בוגר אותה פקולטה, וכיום בעל עסקים מצליח. מה שלא מונע ממנו להיות המנהל המיקצועי של הפועל פתח־תיקווה.

אך בינתיים הכדורגל בראש מעיי־ ניו של אייל. עם סבא, שהוא מאמנו בנבחרת העתודה, עם אבא, שהוא חבר הנהלת קבוצתו ועם דוד, המקרין לא מעט מהידע שלו, התפוח לא יכול ליפול רחוק. גם חברתו הצמודה של אייל מזה כמה שנים, נורית, היא בתו של כדורגלן־עבר מפורסם: בועז קופמן מהפועל פתח־תיקווה והנבחרת הלאר מית.

יאיר עמיקם ■

אייל: ירש לדוד גיורא

גם הוא שולט בכדור, קר־רוח ומחשכם מאוד

אייל (עומד באמצע) וכל המישפחה*
גם החברה הצמודה היא בתו של כדורגלן

מכבי חיפה רצה, ללא מעצורים, אל תואר אליפות שני ברציפות, אבל מכבי פתח־תיקווה, שהחלה מעניק לה צעיר בן 21, אייל בגלייבטר, תוצר מקומי ונצר למישפחת כדור־ גלנים מפורסמים.

מה הוא אומר

עוזר־מאמן ויינקרנץ
„זה כבוד לנצח את מכביי"

היה צריך לב חזק ביום החמישי האחרון, כאשר קווין מגי, שחקן־ החיזוק של מכבי, ביצע עבירת־ תוקף, 19 שניות לסיום. בשניות אלה עמדו להחרץ הצלחה וכישלון בית־הגמר של גביע אירופה לאלו־ פות. טל נצחון יוגוסלבי, של ציבו־ נה־פטרוביץ־זאגרב, עלול היה לסלק את המכבים מן הזירה.

היוגוסלווים הצילו את קווין מגי ואת מכבי. הם איבדו את הכדור ותוך־כדי את הנצחון בידי־אליהו.

האם פעל מגי נכון, או, במקום ללכת לשל, היה צריך למסור למיקי ברקוביץ, שהיה פנוי, ולהעביר את 19 השניות מבלי להסתכן יתר על המידה? אומר עוזר־מאמן מכבי משה ויינקרנץ:

לפני שאני עונה על שאלה זו, אני רוצה לומר שני דברים: מגי היה צריך לעשות סל באותה הזדמנות, כי זה היה קל יחסית עבורו ושנית, אפשר היה לשרוק עבירה לזכותו, באותה מידה שהיא נשרקה נגדו.

מעבר לזה אפשר היה להעביר את הזמן ואולי צריך היה לעשות זאת, כי גם לזה קלע מגי סל, היינו מובילים בשלוש נקודות וליוגוסלווים היה מספיק זמן כדי להשוות מסל של שלוש נקודות.

האם מגי הלך לסל, כי אצלו אין דין ואין דיין – כשהוא מקבל את הכדור, הוא מחפש רק את הסל!

אינני חושב שכל כדור שמגי מקבל, הוא זורק לסל. אבל, בהחלט, המגמה שלנו היא להכניס לו כדורים פנימה, כי אנו רוצים לנצל את הכוח שלו ואת יכולת־הקליעה שלו מטווחים קצרים.

כולם שוכחים שנגר בנקרדומא באיטליה קלע מגי שש נקודות ב־40 שניות, כשהוא שיחק פצוע. וזו מגי?

יש טענה שמגי לא עושה חסימות ובכך מקשה על קלעי־חוץ, דוגמת מיקי ברקוביץ.

אני חושב שקווין מגי, בניגוד לפרנק בריקוסקי, ששיחק בקבוצה אשתקד, הוא שחקן־פנים מצויין, המסוגל להתמודד עם שחקנים גבוהים. בריקוסקי היה עזר יותר בחסימות ומיקי ברקוביץ נהנה מכך. היום כל אירופה מכירה את מיקי וכולם יודעים שמכבי משחקת מהר כשמיקי רץ לפינה. כך הם סוגרים אותו ואפילו את קו המסירה שלו למגי.

כך, למשל, במישחק נגד ציבונה נותר ג'ונסון פנוי יותר מצד שמאל וניצל זאת עד הסוף. זאת הסיבה שאנו מנסים לנצל את היתרון שיש לנו בשחקני־הפנים. אבל אני גם לא מסכים שמגי לא עזר בחסימות.

דומה שאין שום תרגיל בין מגי לג'ונסון. האם זה מפני ששניהם לא משחקים ביחד בליגה?

קיים תרגיל של כל הקבוצה. אני לא רואה חשיבות שהשניים יתמסרו ביניהם. כרור שיש בעיה עם ג'ונסון, באימון, כשהוא משחק עם שחקני החמישיה, הוא עושה זאת נגד לאסוף ויצחק כהן, ולא תמיד הוא מקבל את מימד התחרות של גביע אירופה או אפילו של מישחק ליגה.

הנה, למשל, לקראת המישחק הד־ שוב והקובע בבולוניה הוא יצטרך לתרגל עם החמישיה השניה, כי יש לנו, בתחילת השבוע, מישחק בחצי גמר הגביע, נגד הפועל חולון, שהוא, לכל הדיעות, מישחק חשוב. אחר־כך יהיו לנו רק שלושה ימים להתכונן ביחד למישחק באיטליה.

איך אתה מרגיש לקראת המישחק בבולוניה?

אני חושב שאנחנו במצב טוב, כי אנחנו תלויים בעצמנו. אם נפסיד ולא נעלה לגמר, נאשים רק את עצמנו. אם נגצח, לא נצטרך לפזול לבירות אחרות ביבשת ונרע שאנו בגמר.

אני יודע שלא יגישו לנו את הכדורים בבולוניה זה יהיה קשה כי היום זה כבוד לנצח את מכבי. השנה שברנו את המוסכמות וניצחנו לרא־ שונה באיטליה, לכן זה בהחלט לא בלתי־אפשרי לנצח, השנה, בפעם השניה באיטליה.

החשוב נגד ציבונה זאגרב והעיניים נשואות לעבר המשחק המכריע, בעוד שבוע, נגד אלופת איטליה, גרנורולו בולוניה.

לבולוניה יטוס, ככל הנראה, גם המנהל, שמואל מחרובסקי, שלא נטל חלק במסע האחרון למדריד (העולם הזה 27.2). עכשיו מתברר שלא עבר חתול שחור בינו לבין יו"ר המחלקה, עורך־הדין שמעון מזרחי וגם מח־ רובסקי לא היה עסוק יתר על המידה בעבודתו.

מחרובסקי פשוט ירד לאילת, מסיבות אישיות, ושם גם ראה, כמו כל עם ישראל, בטלוויזיה, את התבוסה הניצחת במדריד.

בפעם הבאה הוא לא יתן להם לטוס לבד.

ואשר ליחסו עם מזרחי: „איך אני יכול לריב עם אדם נפלא כמו שמעון מזרחי?"

מלך האפקטים המיוחדים, הפעלולים מהסוג השלישי, מספר על שיטותיו המתוחכמות ומסביר, כי אין דבר שאי־אפשר לעשותו בקולנוע, אם כי —

הכל תלוי במחיר

דנושא המרכזי בפסטיבל הסרטים של ברלין 1985 היה אפקטים מיוחדים. אוסף שלם של סרטים מכל התקופות, שבהם השתמש הקולנוע בתעלולי־הטכניקה כדי להשתחרר מן הכבלים המעיקים של המציאות המיידית, הוצג ברציפות, במשך 11 יום.

הפסטיבל חיפש סרט־פתיחה שיתאים לנושא, ומצא את 2010 — הפקה חדשה, הצריכה להוות המשך עלילתי לאודיסיאה בחלל. 2010 מבוסס על ספר באותו שם, שכתב ארתור קלארק, מי שחיבר בזמנו גם את 2001, והוא מספר על משלחת משותפת, אמריקאית־סובייטית, היוצאת לחלל, כדי לחקור מה עלה בגורל חללית וטייסיה, שעיקבותיהם נעלמו. שיתוף־הפעולה בין הגושים הוא תוצאה של אילוצים, כי הרוסים מסוגלים אומנם לבנות את כלי־הטיס המתאים, אבל רק לאמריקאים הידע לפענח את המידע שהצטבר בחללית הנטושה.

אין בשורות מיסטיות

כאשר הגיעו בימאי הסרט, פיטר האיימס, והאיש המופקד על האפקטים המיוחדים ב־סרט, ריצ'ארד אדלנד, לברלין, פגשה בהם כתבת העולם הזה, ערנה פיינרו והיא מדווחת:

האיימס, גבר גבוה ונאה, באמצע שנות ה־40 לחייו, נראה ככוכב־טלוויזיה. ואכן הוא היה כזה — מגיש־חדשות בשיקאגו. עד שהחליט כי תחת לעקוב אחרי חדשות, הוא מעדיף ליצור את החדשות בעצמו. אחרי שהצליח למכור תסריט אחד להוליווד, ניתנה לו האפשרות לביים את התסריט השני, סרט על צמד שוטרים במיחלק מוסר מידרדר.

באותו סרט הוא חתם שמו לא רק כבימאי אלא גם כצלם, תופעה נדירה מאוד בעיר שבה האיגודים המיקצועיים אינם מרשים תריגות מסוג זה. מאז המשיך האיימס לעשות זאת בקביעות, אפילו בסרטים מסובכים לביצוע, שבהם נהוג להעסיק צלם נפרד, כמו קאפריקורן אחד או אאוטלנד. שני סירטי מדע בדיוני אלה היוו הכנה טובה לקראת סרטו החדש, 2010.

וכך מסביר האיימס את סירטו: „אסור להתייחס אל הסרט הזה כאל משא פילוסופי. אני עשיתי סרט לקהל האמריקאי הצעיר, כי הוא

העיקר זו אשת האיכר

בעייתי

קאנטרי (רב־חן, תל־אביב, ארצות־הברית) – מישפחת חקלאים אמריקאית עומדת להיות מנושלת מאדמתה, מפני שאינה מסוגלת לשלם את חובותיה. החובות מבעים מרבישת ציוד חדש, רכישה שנעשתה בעידוד הממשלה, אשר הבטיחה שהחקלאות עתידה לשגשג. ההכנסות מן התנובה של האדמה ירדו, אחרי שאותה הממשלה החליטה לצמצם את ייצוא התוצרת החקלאית – ליתר דיוק, אחרי ששיירבה למכור דגנים לרוסיה, כגמול על פלישתה לאפגאניסתאן. אבל מה כל זה יכול לעזור לחקלאים?

לכאורה, בעיה חברתית מוכרת היטב, ולא רק אצל עובדי־האדמה. בכלכלה המודרנית, שבה מתערב המימשל לעתים קרובות בהכוונת הפיתוח, ואחר־כך מסיר מעצמו כל אחריות למימוש ההבטחות, זה יכול לקרות בכל שטח שהוא. אולם מי שיחפש פיתרון לעניין בסרט הזה, ייצא בידיים ריקות. המישפחה אומנם מתקוממת נגד עיוות־הצדק – ובעיקר האשה במישפחה, כי הגבר מאבד את עשתונותיו – ולקראת סוף העלילה אפשר להבין שיש התנגדות כללית לנסיון הבנקים לגבות את חובותיהם בכוח. אבל במה שנוגע לפיתרון של ממש, אותו פוטר הסרט בהודעה סתמית שמבטיחה כי „המימשל המרכזי אכן נתן דעתו בנידון ותיקן את המצב". זה פשטני מדי וחלק מדי, כאילו ניסה הסרט להשתמט ממרכז הבעיה, או כאילו בשילטון יש רק אנשים

לאנג' ושפארד – חזרה אל הקרקע

רגישים, אשר ממתינים בקוצר־רוח שיעירו להם משהו, כדי שמייד ינקטו ביוזמה לטובת האנושות.

מה שנותר בסרט, אם כן, זה הצד האישי, והוא מוצלח הרבה יותר. אורח־החיים הכפרי מוצג במידה רבה של פיוט, הומור והבנה על־ידי הבימאי ריצ'ארד פירס, שם שפארד כאבי המישפחה, ובעיקר ג'סיקה לאנג' כרעייתו, יוצרים דמויות אמינות. עבודת־הצילום של דייוויד ואלש ראויה לשבח.

יצירה בלי גיל

בעייתי

מטרופוליס (פריז, תל־אביב, גרמניה) – זהו אחד מניכסי צאן־הברזל של תולדות הקולנוע. הסרט, שהופק בשנת 1926, מהווה שיא בביטוי הדימיון החזותי של האכספרסיוניזם הגרמני, מיבצע־ראווה מרשים ביותר בהיקפו ובעוצמתו. אשר למסר האידיאולוגי, שבצד ההברקה הקולנועית – הוא טומן בחובו את כל הסכנות אשר הובילו בגרמניה אל הנאציזם, ואשר עשוים גם היום להוביל תמימים באף, לקראת מישטרים טוטליטריים.

מטרופוליס הוא שמה של עיר־עתיד, שבה ההנהגה חיה בפנטהאוז ברווחה ובפאר, ואילו הפועלים שוכנים במעמקי־האדמה, עבדים למכונות הענק שאותן הם צריכים להפעיל. קרן־האור היחידה בחייהם זו נביאה בשם מאריה, אשר מביאה עימה בשורה של אהבה ושלום. משהו בנוסח הנצרות המוקדמת. ההנהגה חוששת שכוחה יגבר מעל לרצוי, ומזמינה אצל מדען מטורף רובוט, שהוא העתק מדוייק של הנביאה, כדי שזה יסית את תשומת־ליבם של ההמונים, יטרפד את מעמדה ויבטיח את שילטונם הבלעדי של המנהיגים.

בנו של המנהיג הגדול, המאוהב במאריה האמיתית, מקלקל את כל החשבונות. אולם המדען המטורף, שגם לו שאיפות שילטון, טורף את הקלפים אחרת מכפי שציפו ממנו. מהומות ומרידות פורצות בעיר, שכמעט נהרסת, עד שבשורתה של

המנהיג, המדען והרובוט – נגד העם

מאריה משכינה שלום בין הניצים, כאשר המסקנה הסופית היא „שהלב יחתוך בין הראש החושב ליד העובדת." אז חוזר כל אחד למקומו, לעשות את מה שעשה קודם לכן, בהכנעה ובהשלמה, כי כך זה צריך להיות.

מובן שמסר כזה ישמח לבב כל מי שטוען כי כורים מקומם במיכרה, ובעלי מכרות, מקומם בריווירה, אם להשתמש בדוגמה בריטית אקטואלית.

שניים אוחזים בפאראנויה

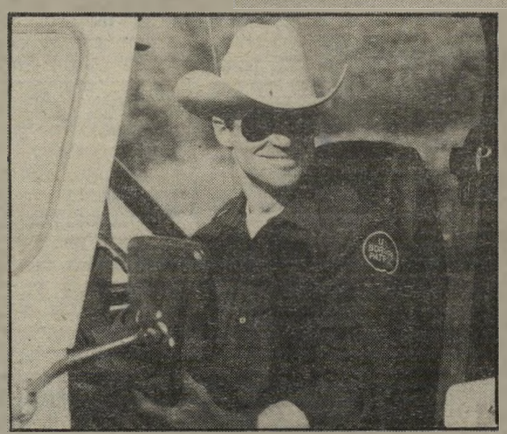
בכיכי

על חוד הכוונת (אסתר, תל־אביב, ארצות־הברית) – בסרט זה, כל מה שקשור לרקע הוא הרבה יותר משכנע ומעניין מחוט השיד־רה העיקרי של העלילה.

כי הרקע הוא סיפור היריבות הקושרת בין שני שוטרי־גבול אמריקאיים, שעיקר תפקידם הוא מניעת חדירה של מהגרים בלתי־חוקיים ממכסיקו. גם אם אין הרבה מן המקורי בעניין הזה, הוא לפחות עשוי כהלכה – בעיקר החלק הקשור לפולחן־האביזרים, אשר הופכים בן־תמותה רגיל לאיש המופקד על שמירת החוק, ומשום כך בעל זכויות־יתר על־פני שאר בני מינו. גם תיאור מערכת־היחסים שבין שני שוטרים, יריבות גברית, אמיתית וכנה, ללא שום רמזים הומו־סכסואליים (שהם כל־כך אופנתיים לאחרונה), עשוי היטב.

תמירדף אחרי גונבי גבול, ובעיקר אחרי הקבלנים המבריחים את העובדים הזולים, מזכיר גם הוא סרטים קודמים, כמו הגבול של טוני ריצ'ארדסון. אולם כריסטופרסון וטריט ויליאמס, אכן עובדים היטב יחד, ותדמיתם כברנשים בלתי־קונבנציונליים, מסרטים קודמים, משרתת את המטרה.

אולם מן הרגע שהתסריט שוקע בתוך הטראומה המיסטורית של רצח קנדי, המשתרבב בתוך הסיפור בצורה מוזרה, ותופס במהירות רבה מקום מרכזי בו, מתחיל הכל להיות מבולבל, מיסתורי, וקרוב מאוד לפארנואידי. הגורם

טריט ויליאמס – טראומת קנדי חיה וקיימת

האנושי, שהיה קודם לכן חשוב כל־כך בתוך הסיפור, הופך ומתגמד, כאשר במקומו באה התפיסה הקפקאית ששום דבר לא יעזור – הסרט הוא קורבן של מנגנון קוסמי שאין סיכוי לגבור עליו.

אילו היה זה באמת קפקא – כלומר, היו מניחים את היסודות הדרושים לגישה כזאת – אולי אפשר היה להבין את המניע של הסרט. אבל מה לעשות. פרנץ קפקא מת מזמן.

היחידי ההולך היום לקולנוע. המטרה הראשונה של הסרט היתה למתוח את הצופים ולבדר אותם, ולא צריך לחפש בו בשורות מיסטיות מעמיקות."

האיימס נוהר מאוד שלא להפליג בשיבחי עצמו. אם הוא מצלם את סרטיו ומביים אותם בעת ובעונה אחת, אין זה משום שאינו סומך על צלמים אחרים, אלא "מפני שהרבה יותר קל לי להוציא אל הפועל משהו שאני רואה בעיני רוחי, תחת להסביר זאת ארוכות לאדם אחר."

אי־אפשר לזייף מיבטא

הוא ניגש לעבודת הבימוי כאשר השקפה ברורה מאוד של התוצאה הסופית כבר בידיו, ואינו מתפתה לאילתורים בעבודה. למרות היותו שליט הן בבימוי והן בצילום. "לעיתים אני שואל את עצמי מדוע כתבתי בתסריט הערות מדוקדקות כל־כך, של מרחק הדמויות מן המצלמה, או העדשה בה צריך לצלם, וזה נראה לי מיותר לגמרי, אבל אני בכל זאת מציית להן.

"רק לאחר מכן, בחדר־העריכה, אני מבין שבעצם היתה סיבה להוראות, כי רק בצורה זו מתקשרת סצינה מסויימת למה שקדם לה ומה שבא אחריה."

נקודה מעניינת: האיימס, שאמו ממוצא רוסי, התעקש שכל השחקנים המגלמים את האס־טרונאוטים הרוסיים יהיו אכן בני ארץ זו. לבחירת הצוות הוא נעזר בעצותיו של בימאי אחר, פול מאזורסקי, שעבד עם יוצאי רוסיה במוסקווה על האדסון. אולם לתפקיד הראשי הוא התקשה למצוא דמות נשית מתאימה, בעיקר משום שטען, כי כל המועמדות היו בעלות מיבטא מזוייף. עד אשר השמיעו לו סרט־הקלטה אחר, והוא מייד

הניבלונגים הסרט המבוסס על האגדה הגרמנית ה־עתיקה נעשה באולפן, בתוך יערות קרטון.

נדלק ואמר: "אתם רואים, מבטא זה אי־אפשר לזייף."

אז הסתבר לו, להפתעתו, שהדוברת היא שחקנית התיאטרון האנגלית הלן מירן. מאוחר יותר, אחרי שקיבלה את התפקיד, הסתבר ל־האיימס שהיתה סיבה למיבטא: אביה של מירן הוא ממוצא רוסי.

כל השלבים של אחיזת־עיניים

יצ'ארד אדלנד הוא האשף המוביל בתעשיית הקולנוע בעולם. ארבעה פירסי אוסקר כבר באמתחתו, והשנה הוא מועמד פעמיים, על מכסחי השדים ועל 2010.

אחרי שעבד על כל מילחמות־הכוכבים למיניהן, שירת את שתי ההרפתקות של אינדיאנה ג'ונס ועסק בפולטרגייסטים שונים, ואחרי שהקים עבור ג'ורג' לוקאס את מעבדת האפקטים המיוחדים שלו בסן־פראנסיסקו, החליט אדלנד שהגיע הזמן להיות עצמאי.

סיסמתו, הוא אומר, "אין דבר שאי־אפשר לעשות בקולנוע, הכל תלוי במחיר." ואכן, הטכניקות שבהן הוא משתמש היום כוללות את כל מה שיש למרע המודרני להציע. כדי לשחזר על הבד במהימנות את פני כוכב הלכת צדק, נעזר בשירותי מחשב נדיר, שהמשתמש בו צריך לשלם מחיר של 2000 דולר לשניה. אדלנד העסיק את המחשב זמן רב.

האטרקציה של פסטיבל ברלין: פעלולים מיוחדים, כמו המגף הענק, הרומס את הצעירה (למעלה)

קינג־קונג מסירטי האפקטים המפורסמים ביותר שנעשו אי־פעם בקולנוע. לצורך הפקתו של הסרט בנו באולפנים כמה דגמים של קופים בגדלים שונים. ובנפרד בנו גם מספר דגמי איברים בודדים של קופים – לצילומים שנערכו מקרוב.

מנגרות ועד אלקטרוניקה, מאופטיקה ועד לעיצוב־פרוות, העסק שלו אינו מדלג על שום שלב ביצירת שיטות מתוחכמות של אחיזת־עיניים בקולנוע.

למען האמת, הטכניקות היום מורכבות כל־כך, ודברים רבים שאנחנו רואים בתוך אולם הקולנוע רוקמים עור וגידים רק במעבדות זמן רב אחרי שצילומי הסרט עצמו הסתיימו, עד שגם בימאים מנוסים אינם מבינים תמיד מה הם בדיוק השלבים השונים של העבודה.

"משום כך," אומר אדלנד, "איני מראה להם את העבודה, אלא כאשר היא בשלבים סופיים, אחרת הם נכנסים למצב של חרדה עמוקה ואינם בטוחים כלל ועיקר שאכן יש סיכוי לראות את מבוקשם על הבר."

אדלנד מוצא את עצמו לא פעם במצב דומה עם שחקנים, הצריכים לדבר אל קיר אטום וריק, אל חלל או אל מסך ריק, שאינו אלא רקע שעליו ירכיב אדלנד מאוחר יותר את האפקטים המיוחדים. לרוגמה: השחקנים של מכסחי השדים לא ראו אף פעם, בשעת הצילומים, את בובת־הענק המטיילת ברחובות ניו־יורק.

"במיקרה כזה אנחנו מנסים ליצור תנאים קרובים ככל האפשר למצב הנתון על המסך. מפעילים מכונות־רוח, משמיעים קולות, יוצרים אווירה מתאימה. מתוך תיקווה שדמיון השחקנים ישלים את החסר."

או עד אשר יצליח אדלנד לכנות בובות משוכללות עוד יותר, ואז בשורת סרטים כמו בלייד־ראנר תתגשם, ושחקני קולנוע לא יהיו אלא מכונות בעיצוב מושלם.

■ ■ ■

רק אחרי פגישה עם אדלנד, שנראה כבוקר חסון מן המערב וקשה להאמין שהוא מסוגל להמציא את כל השיגעונות המטורפים הללו, ביקור קצר בתערוכת האפקטים המיוחדים, שם אפשר לראות את החללית של 2010 במודל קטן (זה המודל היחיד של החללית השלמה, כי לא נבנה אף פעם מודל בגודל שלם, למרות הרושם שנוצר בסרט), לצד בובת המיפלצת של פראנקנשטיין — מביניס המבקרים כמה היו תמימים פעם.

עדנה סיינרז ■

גוליבר קרווין מאתיוס, המגלם את גוליבר בגירסה משנת 1960, משקיף על אנשי ליליפוט, שצולמו בנפרד.

סיפורה האישי של חמר, כפי שסופר לשולמית ידיב

יברון הילדות הראשון שלי הוא המעבר מבנימינה לתל־אביב, לבית גדול עם חדר מדרגות מפחיד.

הייתי אז בת 4. הדירה היתה צנועה, שלושה חדרים, עם רהיטים שהובאו מאירופה. ההורים שלי, נאווה ואיזידור סרסקי, היו אנשים בשנות ה־40 המאוחרות שלהם.

בבית לא דיברו אף פעם על כסף. זה היה בית תרבותי, כולו נועם ורוגע, שחינך אותי לאהבת הארץ.

למדתי בבית־ספר תל נורדוי, והייתי ילדה רזה, בעלת שיניים בולטות. לא גידלו אותי להבליט נשיות מוקדמת, אלא בשיא הצניעות. חלמתי לשתות שמן־דגים כמו כל ילד אחר, והתחננתי לפני ההורים שיתנו לי פתק לאחות. קינאתי בילדה שהיתה לה רטיה שחורה, זה נראה לי, באותם הימים, כל־כך מלא מיסתורין ועניין.

הייתי תלמידה סבירה. ילדה בעלת צמות, ורווח בין השיניים. עד שפעם, כששיחקתי מחניים עם בנות, אמרה לי בת אחת: „אותך מצאו באוניה!"

איך יכולתי ללכת עם זה להוריי הנהדרים? הכנסתי את זה ללב, וניסיתי לשכוח. ופיתאום התחילו עוד ילדים להגיד לי את זה. עד שיום אחד הלכתי ישירות לאמא שלי, ושאלתי.

אני זוכרת את זה כאילו זה היה היום.

היא ישבה וסרגה שימלה לבובה שלי. היא סיפרה לי בנחת שהיו פעם ילד וילדה יפים ונהדרים, שנולדה להם ילדה, ולהתחתן הם לא יכלו.

נערה מחדרה

אני, בתמימות של ילדה, השמתי לה את הסיפור ואמרתי הילדה הייתי אני.

חיבקתי את אמי והרגשתי שאני עושה את זה כדי לשמור עליה, שהיא תישאר בשבילי שלמה.

אחר־כך סיפרה לי אחותה של אמי את שמות הוריי: תהילה קצמן ויצחק דנציגר.

השם לא אמר לי כלום. אמרו לי שהוא אמן, ושהוא חי באנגליה.

עברו שנים, הלכתי לצופים, אחר־כך למדתי בגימנסיה גאולה, ומשם לבצלאל. הלכתי ללמוד ריקוד אצל אלזה דובלון.

באחד הימים שמעתי שיחה בין נערה והמורה לריקוד, שבו הוזכר שמו של יצחק דנציגר. פניתי לנערה וביקשתי ממנה שתצא החוצה. סיפרתי לה שאני בתו, ושהייתי רוצה לפגוש אותו. היא הבטיחה להפגיש אותנו בביתה.

הייתי נורא נפעמת כשהגעתי לביתה בירושלים. נעצרה לידי מונית ממנה הוא יצא. נפגשנו על הסף. משם המשכנו לטייל שנינו ברחובות ירוּשלים.

הוא סיפר לי על תהילה, כמה שהיא היתה מקסימה. הם נפגשו על שפת־הים בתל־אביב. הוא היה בקשר אז עם בחורה אחרת, וסיפר לי למה היחסים ביניהם נגמרו.

התברר לי שתהילה באה מבית מפורד, ומצאה את עצמה בהריון. היא טיפוס רומנטי, רוסיה בעלת טמפרמנט. היא היתה בטוחה שהם יתחתנו. הצרה היתה שהיא היתה תהילה מחדרה, נחותה מבחינה חברתית, והוא היה דנציגר, עם כל התהילה שלו. איך היה לה צ'אנס?

האמת היא שהיא לא דרשה והוא לא התאמץ, וכך זה נשאר.

הוא תמיד סיפר לי כמה שהיא היתה יפה, ואיך ידעה לשיר. מה שברור לי הוא שער היום היא לא השתחררה מההלם על כך שהיא מסרה אותי לאימוץ.

מאוחר יותר, בעת שרותה באיי־טי־אס (חיל־הנשים בצבא הבריטי) בזמן המילחמה, היא הכירה טייס אמריקאי, נישאה לו וילדה לו שני ילדים, ומאז היא גרה בטכסס. היא נושאת אשמה איומה, ולא חדלה לחפש אצלי סליחה, למרות העובדה שאף פעם לא האשמתי אותה. איך יכולתי?

כשהייתי בת 17 הכרתי את שוקה אפלבוים. הוא היה יפה־תואר. היתה לו עין אחת מזכוכית. הוא עבד בטכנאות־מטוסים. כשהתפוצץ דוד־הלחמה ב־שדה־דוב, וכך איבד עין.

„אני אומרת את האמת!"

הנפשות:

● **יצחק דנציגר, מחשובי האמנים ביישוב ובשנים הראשונות במדינה. פיסלו „נמרוד" נחשב בשעתו כיצירה מהפכנית, שהיוותה את נקודת־המוצא של תנועת „חכ־נענים". היה אחד הצעירים יפי־התואר ביישוב**

● **מרדכי („מוטקה") קידר, האסיר הביטחוני היהודי מס' 1 במדינה. הוחזק במשך שנים בחשאי בתא־בידוד בכלא, מאחר שהשילטונות לא היו מוכנים לגלות את פירטי הפשע שיוחס לו.**

העין השניה נפגמה גם כן. הוא בא מבנימינה, ממישפחת־איכרים נחמדה.

לא חשבתי שאני מחפשת אבא. כשהיכרנו זה את זה הוא היה בן 31, וכבראה שחיפשתי אז משהו שלם. הוא היה הגבר הראשון בחיי. לפני זה היו לי חברים של קולנוע. הייתי מין ילדה־ילד.

אחרי חודשיים התחתנו. הוא היה מאוד אמוציונלי. יפה־נפש. עברנו לגור בבית שכור, ליד האקליפטוסים, שם החזקנו כוורות.

תוך זמן קצר גיליתי שאני בהריון, ואז קיבלתי במתנה את כלב־הואב הראשון שלי, כלבה בשם אסיה. כלבים אלה אהובים עליי. גם היום הגיעו איתי לארץ שני כלבים כאלה.

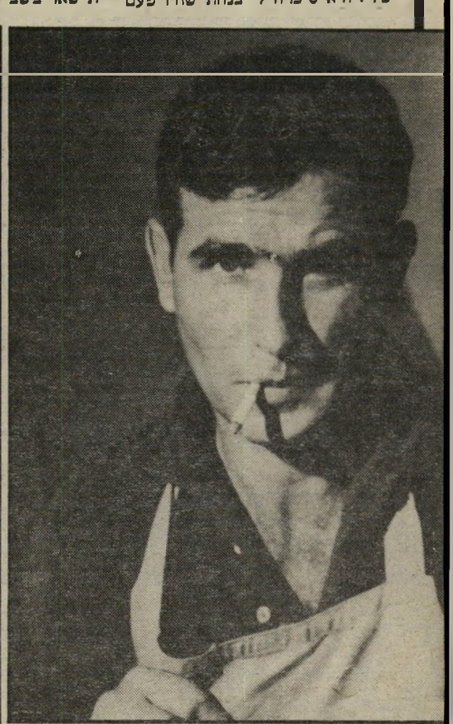
אמו של שוקה לא פסקה מלבקש ממני להפסיק ולא להסתכל על הכלב, כי הילד ייצא דומה. חלילה. הכלבה

האשה הראשונה של דנציגר היתה מריאן, נוצריה יפהפיה, שאותה הכיר באנגליה. בת לאב סקוטי ואם בורמאית. מישפחתו של יצחק התנגדה לנישואין.

אמא תהילה קצמן, צעירה יפהפיה מחדרה, הכירה את יצחק בשפת־ימה של תל־אביב, והיתה אמה של תמר. היא מסרה אותה לאימוץ.

דנציגר הצעיר („פטר") היה דמות רומנטית. אביו היה בעל בית־חולים פרטי בתל־אביב.

את אביה האמיתי הכירה בגיל 16, אחרי שנודע לה שהיא בת מאומצת ★ בעלה הראשון נהרג בהתנגשות עם פרד, אביה נהרג בתאונת מכונית ובתה נפצעה קשה בתאונה באמריקה ★ היא נישאה לאחד האסירים המפורסמים בתולדות המדינה וכיום, בגיל 44, היא פותחת בחיים חדשים

המליטה, וזמן קצר אחרי זה נולדה מיכל. היא כיום בת 25. אחרי שנה נולד צביקה.

שוקה היה חקלאי, והיו לו טרקטורים. הייתי מאושרת. יצחק היה בא לבקר, והתייחס אל הילדים כאל נכדיו. יצחק נשאר בשבילי יצחק, וכשהיה מגיע לביקור הייתי מרגישה שהגיע קרוב־מישפחה. הוא היה שופע־חיבה.

באותה תקופה הכרתי גם, לרא־שונה, את תהילה.

עברנו לתל־אביב, לדירה קטנה של שלושה חדרים, שרכשו למעני ההורים. באחד הימים היתה אמי אצלי בבית, נפרדה וירדה למטה. מהחלון ראיתי שאבי הגיע, והם מסתודדים. בנחת היא חזרה וסיפרה ששוקה נפצע. המכונית שבה נהג התנגשה בפרד, והגולגולת שלו נסדקה. הוא מת.

זה היה רגע של אימה. הפגישה עם המוות היתה מלווה בכאב אדיר. כדבר ראשון הוצאתי את הילדים מהתמונה של המקוננות.

הכל התרכז מאז סביב הילדים. לא אמרתי שהוא הולך לשמיים. לילדים היו המון שאלות, שהיה צריך לתת להם תשובות.

יצחק היה בהלוויה, וניסה לעזור. אחרי זה ניסיתי לפסל, בלי הצלחה רבה, כי לא נתתי לעצמי די זמן כדי לבחון את עצמי באופן רציני.

כל עניין הפיסול התחיל בנעוריי, אחרי שנשלחתי לתקופה קצרה על־ידי ההורים להדסים. זה היה אחרי שנודע לי שאני בת מאומצת. אחרי ייעוץ פסיכולוגי נשלחתי לשם. ברחתי כמה פעמים, עד שהם הבינו שאני רוצה הביתה. אבל שם, בהדסים, עברתי קצת בפיסול. מאוחר יותר רצו ההורים גם לשלוח אותי ללמוד באנגליה. אבל אני לא הייתי מוכנה בשום אופן להינתק, ולוא גם קצת, מהבית, שכל־כך היה חשוב לי.

מיצחק לא קיבלתי כלום. לפעמים איזו מתנה קטנה. יצחק לא היה עשיר, הוא עבר למחייתו, וחי בהתאם.

היתה לי נוחיות כלכלית. זה נמשך עד שהוריי נפטרו.

הייתי אלמנה חמש שנים, אחרי 10 שנות נשואין. הייתי בלתי־ניתנת להי־שגה במושגים של הבוהמה. האמת היא שזה פחות מיסטי, פשוט לא פגשתי את האדם המתאים. והילדים היו יקרים לי מכל. תמיד הסתובבתי במיכנסי־ג'ינס וחולצות הודיות.

כשנודע לי שאמי חולת־סרטן, זה היה איום. אחרי שנה נפטרה. זה היה שכול במהופך, כי הייתי תמיד הילדה של הוריי, תמרל'ה. איבדתי אמא, ואז תוך שנה נפטר גם אבא, ממחלת־לב שסבל ממנה.

הייתי היורשת היחידה. ירשתי די לחיים נוחים. אבי ראג שתהיה לי הכנסה קבועה, מבלי שאצטרך לנגוע בקרן. הוא כל־כך ידע לראוג לי.

ואז עשיתי את הצעד העצמאי הראשון שלי: השכרתי את הדירה שלי בתל־אביב ועברתי לבית שכור בכפר־שמריהו, ליד הבריכה, למען הילדים. כי כשהוריי נפטרו, היתי חרדה. הייתי פיתאום לבד.

על מוטלה קידר שמעתי עוד משוקה. הוא העריך אותו, וסיפר לי על הפנומנליות שלו. היה ביניהם מרחק־הליכה של חמור. שוקה נולד בבנימי־נה, ומוטלה בחדרה.

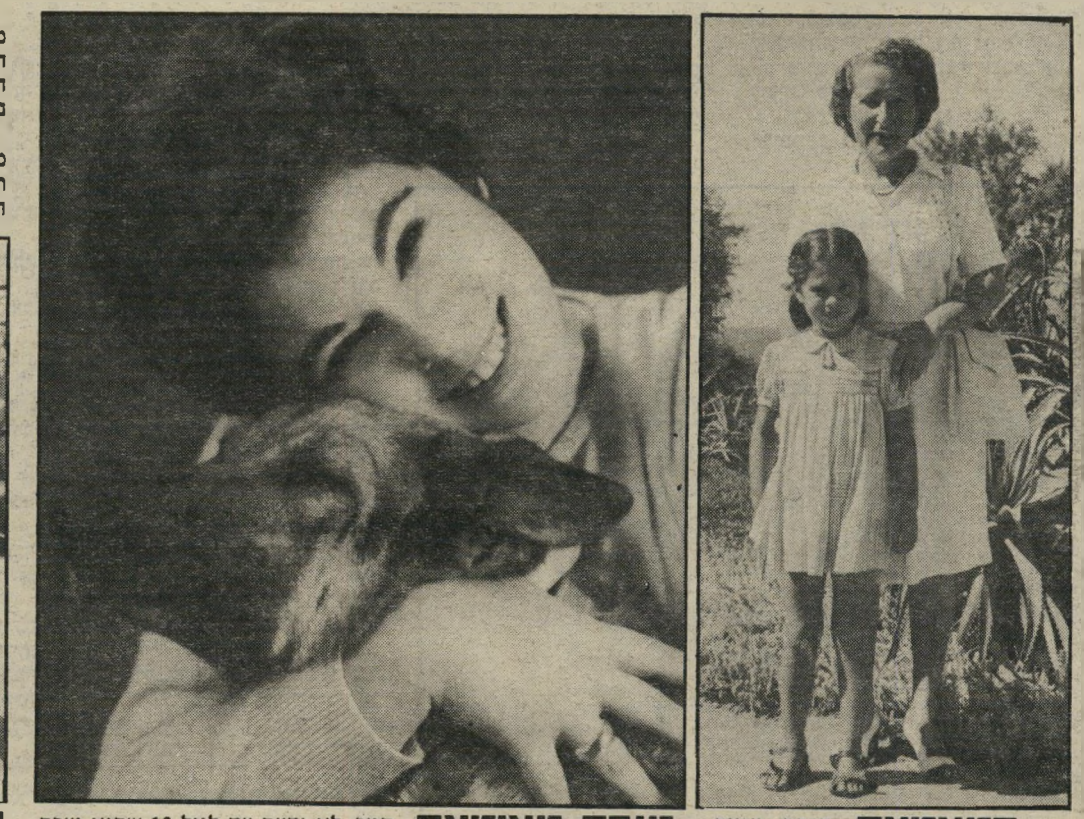
באותם הימים שמעתי שמוטלה יצא מבית־הסוהר, והיתה תמונה שלו בעי־תונים. באחד הימים נסעתי במכונית הביתה לכפר־שמריהו, כשראיתי אותו חולף על פניי. הוא גברי, מקרין כוח ובהירות, אדם עדין.

פיתאום ראיתי שהוא נעלם. המשכתי לנסוע. כשחזרתי מאוחר יותר, ראיתי אותו שנית. עצרתי, צפרתי לו והצגתי את עצמי כאלמנתו של שוקה, שאותו הוא הכיר. זה היה שנה אחרי שהוא יצא מבית־הסוהר, אחרי 17 שנים.

הוא התבונן בגוליבר, הזאבה שישבה לידי, ושאל לשמה ולשמי. אמרתי לו שאני ממהרת, ושהוא מוזמן לבוא פעם לקפה. הוא הודיע לי שהוא נוסע אחריי. ישבנו ודיברנו על הכל, אבל אף מילה על בית־הסוהר. הוא דיבר על הפילוסופיה של איין ראנד־.

הרגשתי שבאיש הזה יש כל הפיתרונות לשאלות שלא שאלתי. הוא נראה לי כאדם שהשתמר. הוא לא היה מוצר של בית־סוהר, אלא מוצר של עצמו.

אני לא חושבת שמין זה מוטיב, לא אצלי, בכל אופן. הבטיחות, התבונה והעצמאות של החשיבה זה מה שמ־אפיין את מוטלה. אחרי הקפה הוא נסע, וחזר למחרת עם בנו, שיצא לשחק עם ילדיי, אחרי הארוחה. לא התנשקנו,

המאומצת היתה נאווה סרסקי. בתצ־לום בכיכר־לונדון, ליד שפת־הים.

עם מוטלה קידר שאותו הכירה שנה אחרי שיחרורו מהכלא, שם ישב 17 שנה, חלק מהן בבידוד מוחלט, תוך העלמת זהותו. הם חיו בעיקר בארצות־הברית.

נערה מאומצת תמר, לא ידעה עד לגיל 10 שהיא נערה מאומצת. רק בגיל 16 פגשה לראשונה את יצחק דנציגר, הפסל שהיה אביה. תמר אוהבת כלבי־זאב. יש לה שניים.

(המשך מעמוד 37)

אפילו לא התבוננתי בו. אני אמרתי: „יש לי הרגשה שמשהו מתפתח בינינו." והוא אמר: „עקרונית אני כבר מאוהב בך." פיתאום אני פלטתי: „אנחנו מתחתנים עכשיו, או לעולם לא."

הוא ענה: „מיד אנחנו מתחתנים."

התחתנתי בשימלה בעלת פרחים קטנים.

מוטלה הקים עסק יחד עם בנו ארז, שסיים זה את שרותו הצבאי.

היו לנו זה חיים של ספורט, טניס וטיולים בארץ.

ערב אחד, כשטיילנו עם גוליבר, החלטנו שאנחנו נוסעים לאמריקה. מכרתי את רכושי, שירשתי מהוריי, ונסענו. עזרה לי העובדה שיש לי שם אמא, ושנולדתי בתור עופרה קצמן. אמי גרה עם הטייס שלה ושני הילדים בטכסס. ובתור בת לאם בעלת אזרחות אמריקאית היה מותר לי להצטרף אליה.

נסענו אליה, וגרנו שם שבועיים. שם נתקלנו בנוכל, שחיפש קורבן, והוא מצא מהר מאוד אותנו. מוטלה הקים איתו עסק לחידוש מכוניות עתיקות. מוטלה השקיע את הכסף. השותף ברח מטכסס לארץ אחרת, שאין בה אפשרות להסגרה, והשאיר איש בארץ. רציתי לחזור לארץ, כתוצאה מהשוק. זה היה כמו רצון לחזור לחיק.

מוטלה לא רצה.

הצורה שבה נהרג יצחק היתה איומה. לא נתתי לעצמי להתמוגג על הקשרים המיסטיים. במשך השנים הרגשתי שאני מתעייפת. זאת היתה הרגשה טוטאלית. למרות שדרך מוטלה למדתי שגם אני חכמה והיה ביניינו דואט. זה היה משהו שגמר את עצמו לאט.

ואז קרה הדבר הגרוע ביותר: למיכל היתה תאונת־דרכים איומה בלוס־אנג'לס. היא נפצעה באופן קריטי. החבר שהיה לידה גם הוא יצא מזה קשה.

במשך חודש וחצי היה חשש לחייה. היא היתה שבורה כולה: עצמות־הבריח. האגן. חוט־השידרה. יד ופגיעות פנימיות. המים נכנסו לריאות. היתה צהבת.

אחרי שלושה וחצי חודשים היא החלה להחלים. היא לא יכלה ללכת. היא היתה כמו נשר שבור.

חיברתי אותה אליי. פשוט קשרתי אותה. הייתי הולכת אחורה, וזה היה בשבילה ללכת קרימה. היא היתה חרישית, ולא מתלוננת. כל זה קרה במאי לפני שנתיים.

תמר ובנה צביקה
„אהיה הפניקס של עצמי"

אותנו עם התחייבויות כלי סוף לאנשים שלא קיבלו מכוניות שתמורתן שילמו לשותף.

מוטלה הוא האיש הכי־חופשי שאני מכירה. הוא לא חי באמצעות החברה, אלא באמצעות מה שהוא חושב. הוא מאוד קונסנטואלי. נבון בצורה בלתי־רגילה. הייתי אומרת: אני המגנגון שלך. יש לו איי־קיו מאוד גבוה. היו לו עבודי המון מילות־חיבה: תמתי, תמה. הוא היה תמיד אומר שתוכי ככרי. הוא מאוד העלה את ההערכה שלי כלפי עצמי: קיבלתי ממנו אישור על הווייתי.

הפכתי לרפלקס מותנה של מוטלה. אין לזלזל במוטלה. אין כמה לזלזל. היה משהו אדיר ביחסים בינינו. האמוציות שלנו הפכו להיות כמו זרם לאבה של הר־געש.

למשבר שנוצר אחר־כך אין שום קשר לכסף.

יצחק נהרג בתאונה

יום אחד, אחרי שנה בארצות־הברית, נודע לי שיצחק נהרג בתאונת־דרכים, בריוק כמו שוקה בהתנגשות עם פרד.

זה היה קטסטרופה. פיתאום אין לי נפשית, מיכל נרפאה מהר. יש לה ב"א בלוגיקה ובפילוסופיה. היא גילתה שהחיים זה לא דבר מיקרי. היא מאוד פוזיטיבית.

מייד אחרי התאונה, לקראת סוף השנה, התחלתי לדבר עם מוטלה על פירוד. לא היה לי שום בעיה. זה היה מובן מאליו.

מוטלה קנה לי את הכרטיס, והגעתי ארצה כשבידי 1500 דולר.

זאת ארץ קסומה ואוהבת. יש כאב ויש אהבה.

היום אני בת 44, רוצה לעבוד. אין לי דבר שיש עליו תעודה. אין לי ברירה. לכן יש לי כוח. יש לי לשם מה. יש לי ילדים נפלאים. אני אהיה הפניקס של עצמי, בלי החורבות.

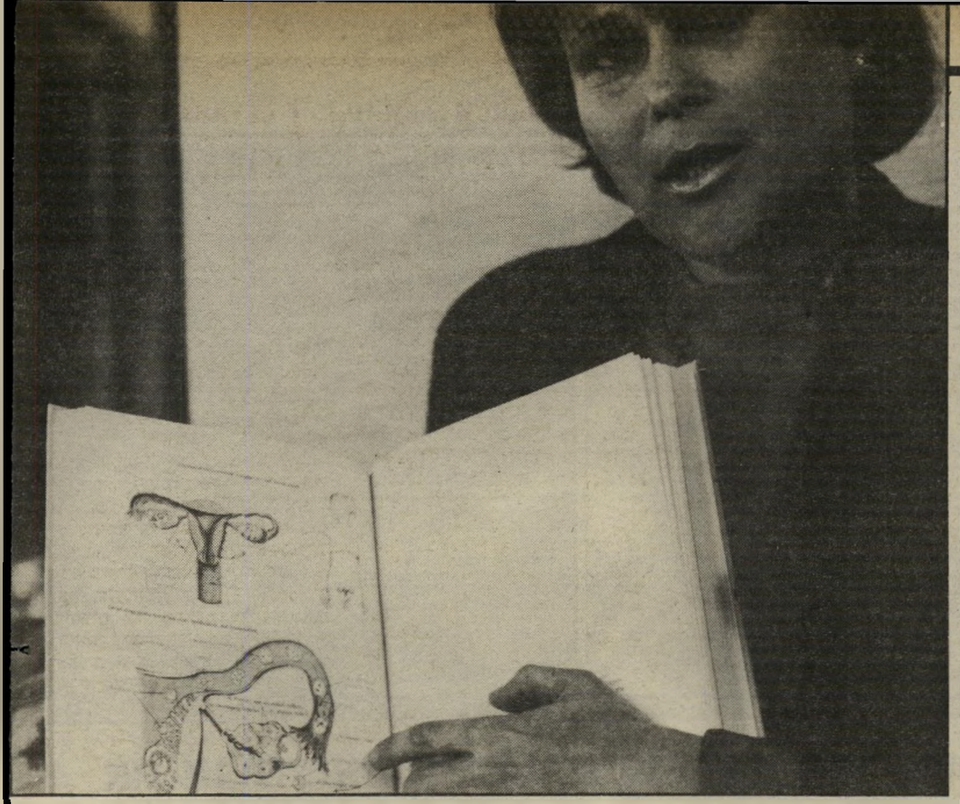
החולשות שלי הם הילדים. יש לי חרדות מהבלתי־ידוע. מהידוע אני לא פוחדת.

צביקה לומד בבית צבי, ועובד בפאבים. מיכל היא תפארת. קשה לה, כי היא יוצרת באנגלית.

בסיכומו של דבר: אני צריכה להחליט איזה בן־אדם אני רוצה להיות. לפעמים אני מרגישה, כשאני קמה בבקרים, כמו קוו ואדיס. אני חושבת שאף אחד בעולם לא חייב לי משהו, ושאני לא בעיה של מישהו.

אני נדהמת מגודל הסימפטיה אליי. יש רגעים שאני נורא מפחדת, וחוסר־הברירה מכתיב לי את הדברים.

אני מאוד מקווה למצוא מהר את מקומי.

התיקצוע: סכסולוגית

כשהיתה קטנה, אחרי שעזבה עם הוריה את קיבוץ גיבעת־עוז („אמא רצתה לשמוע אותי נושמת בחדר השני!"), לא חלמה להיות סכסולוגית. זה בא כמעט במיקרה, בגיל הרבה יותר מאוחר.

היא סיימה את בית־הספר היסודי והתיכון בקריית־ים, התגייסה לצבא, ובגיל 20 התחתנה לראשונה עם חברה נעוריה. „אז כתבתי מאמר על ארבעה זוגות צעירים. הקו המוביל של הכתבה היה: כמה נהדר להיות נשוי בגיל 20, ואיזו אהבה גדולה יש! תוך שלוש שנים כל הזוגות נפרדו והתגרשו."

גם רותי, היום חוצ'נר, התגרשה אחרי שנתיים של נשואי־בוסר: „אנחנו פשוט התפתחנו והפכנו שני אנשים שונים. בארץ יש לחץ חברתי להתחתן בגיל צעיר. ההורים רוצים לראות את הבת כשהיא מסודרת עם איזה מהנדס או עורך־דין.

„באמריקה, למשל, בניו־יורק, בחורה מתחילה לחשוב על נשואין רק בגיל 28־30, וגם אז רק בגלל הרצון לילדים." הסטטיסטיקות בניו־יורק מורות על 50 אחוז גירושין בנשואין ראשונים, בשניים יש ירידה תלולה.

אחרי הנשואין הבלתי־מוצלחים התחילה רותי ללמוד חינוך, סיפרות והוראה באוניברסיטת חיפה. לקראת סיום לימודיה התחילה ללמד בבית־הספר הפתוח בחיפה, ואז נפלה, די במיקרה, להסברה מינית ולחינוך מיני לתלמידים.

„שם המערכת פתוחה. היתה דרישה של התלמידים. הם התחילו לשאול שאלות, ואני בניתי מערך מסויים שהיה מבוסס על אינטואיציה וידע אישי. היו אלה ילדים בני 12. ההיענות היתה גדולה, והיתה אפילו קינאה מצד הכיתות האחרות, שלא למדו. זה זרע בי את הזרע הראשון לכיוון הסכסולוגיה." ואז, עם תום לימודיה, נסעה לניו־יורק, אחרי שהתחתנה עם רוני חוצ'נר, תכשיטן ובן מישפחת יהלומנים.

„שנתיים עבדתי עם רוני. למדתי את השפה, אחר־כך למדתי בבית־ספר לאיפור־בימה. למדתי צורפות ועסקתי בזה קצת. ואז הסתבר לי, במיקרה, שאוניברסיטת ניו־יורק היא אחת מחמש בארצות־הברית שאפש ללמוד בהן סכסולוגיה לתואר שני ולדוק־טורט, ונתפסתי לזה."

הלימודים היו תיאורטיים — פסיכולוגיה התפתחותית, אנטומיה, ביולוגיה, פיסיולוגיה מינית — וגם מעשיים, במיסגרת של סדנאות.

בארצות־הברית יש נטיה להתחיל בחינוך מיני כבר בגן־הילדים — בבחינת רפואה מונעת. כך צפתה רותי בשיעור על הקונדום בגן. מילאו דלי במים ושאלו את הילדים איך אפשר להבטיח שהמים לא יישפכו. הילדים הציעו הצעות שונות. עד שהיה לי־אחד מהם הרעיון לכסות את הדלי בפלסטיק. אז לקחו קונדום, שפכו לתוכו מים וראו שאין בו דליפה. „כך מובטח שלא עושים ילדים כשלא רוצים," סיכמה הגננת.

„ילדתי שני ילדים באמריקה בזמן הלימודים, כמו שמתבקש מאשה, ואז

קאריקטורה להסברה מינית
„שפכו מים לתוך הקונדום..."

„על מין טוב צריך לעבוד ולעשות את זה כל היום!" אומרת רותי חוצ'נר, ומסבירה איך

סכסולוגית חוצ'נר
„לא לקיים מין בין חשבון־הבנק והבכי של הילד!"

החלטנו לחזור לארץ, בגלל השמש ובגלל הילדים והשפה."

לפני שישה חודשים חזרו ארצה, ורותי התחילה להתעניין באפשרויות ליישם בארץ את מה שלמדה בארצות־הברית. שרות בתי־הסוהר פנה אליה כדי שתעביר שיעורים לאסירים, אחרי דרישה מצידם. רותי נענתה.

היא מספרת:

בפעם הראשונה היו כל מיני סטריאוטיפים, אבל אחרי חצי שעה שכחתי איפה אני. מבחינת ידע אינ־פורמטיבי, הם לא שונים. הופתעתי מרמת הידע שלהם. הופתעתי מכך שחשוב להם לגרום סיפוק לאשה. יתכן שהמניעים שלהם שוביניסטיים, אבל יש התעניינות לטובת האשה, והם יודעים על מקומות רגישים אצל האשה. מעסיק אותם מה הנשים עושות כשהם אינם, כשברור להם שלאשה אסור לעשות מה שלהם מותר.

לגיטימי לפנטז

דם שואלים, למשל, על השפעת הסמים על חיי־המין. האמת היא, שלאורך זמן זה משפיע על התיפקוד. מבחינה ביולוגית הסם מדכא, מבחינה נפשית יתכן שזה משחרר מעכבות וממבוכה. באופן מתמשך זה משפיע גם על הפריון וגם על התיפקוד.

הומוסכסואליות אינה מקובלת על האסירים. בנקודה הזאת הם לא נפתחו. סטטיסטית ידוע שבמצבים כאלה זה קורה הרבה. לכל אדם יש נטיה, בזמן זה או אחר, ובמידה גדולה או קטנה. אצל ילדים, למשל, יש נטיה לאוננות בקבוצות בתחילת שנות־ההתבגרות (גיל 12־13) ולמישחקים מיניים. יש קירבה מינית עם אישור, כמו ספורט של היאבקות, גוף עירום שמזיע ונוגע בגוף אחר. לגברים אסור לגעת זה בזה, לנשים מותר לחבק חברות.

אצל אנשים מבוגרים יש נטיות אחרות, ככל שאדם יותר יצרי ויותר פתוח, יש לו פנטזיות יותר פתוחות. לרובנו יש פנטזיות. אשה, למשל, יכולה לפנטז שרוברט רדפורד שוכב איתה. יש אנשים שיש להם פנטזיות הומוסכסואליות.

הרבה מהפנטזיות לא נועדו שנגשים אותן. אנחנו רוצים להשאיר אותם בגדר רמיון, ולא היינו מגשימים אותן גם אילו יכולנו. זה מוסיף לחיי־המין, במיוחד לאנשים שנשואים הרבה זמן.

יש בני־זוג שמה שמדליק אותם זה לספר את הפנטזיות אחד לשני. זה לגיטימי לפנטז, אם זה לא עושה ריגשות־אשמה. כל אחד מאיתנו חושב מחשבות. המציאות לא מספיקה כדי לעורר.

בן 60 אינו בן 20

לכל קבוצת־גיל יש בעיות שמאפיינות אותה. למשל, קשיים בזיקפה, שמופיעים בגיל צעיר מאוד, מחוסר נסיון וידע, או בגיל קשיש, שבו יורדת יכולת־הביצוע המינית. כמו שאדם לא רץ בגיל 60 כמו שהוא רץ בגיל 20. אין סיבה לכך שיכולתו המינית לא תרד, אלא שבמין קשה לנו לקבל שינויים לרעה. יש גיל שבו יש צורך בעזרים. ואז יש לעשות שינויים בדפוסי־ההתנהגות, למשל שהאשה תי־זום יותר, להאריך את יחסי־המין.

משום־מה יש ציפיה שחיי־המין יישארו אותו הדבר, למרות שכל שאר התיפקודים משתנים עם הגיל.

יש גם בעיות של חוסר קומו־ניקציה. אף אחד לא יכול לדעת מה טוב לאשה, אם היא לא תגיד ותגרום לגבר להתאים את עצמו אליה. כל אחד יכול להשתפר ביחס לעצמו. כל־זוג קבוע יכול לשפר את יחסיו המיניים, אם יש יחסים ריגשיים טובים בין בני־הזוג.

באופן פיסיולוגי, כל אשה בנויה כדי להגיע לאורגזמה. מבחינה ביולוגית האשה בנויה נהדר לפריון, וגרוע למין.

יש נשים שאינן מגיעות לאורגזמה בגלל סיבות פסיכולוגיות. אולי כדי שלא לאבד את השליטה על עצמן. באמריקה יש סדנאות לנשים פרה־אורגזמיות (או אנאורגזמיות), ויש שיעורי־בית הכוללים אוננות.

ישנו מיתוס שנקרא „חוסר התאמה מינית", אבל זה רק מיתוס. אפשר ליישב הכל, אם מדברים על זה ופותחים את זה. אנשים בדרך כלל מתביישים להודות ולספר. ישנם מי שמתגברים לבד, וישנם מי שהולכים לקבל עזרה.

פעם, לפני המון שנים, אשה שהיתה נהנית ממין היתה לא־בסדר. זה היה מאור נשי לשכב כמו בול־עץ, האקטיביות היתה נחשבת כפריצות.

היום יש נטיה ליהנות וליווח ולהגיע לאורגזמה. הנושא יותר מדובר, הנשים פחות מזייפות, ודואגות יותר לעצמן.

ישנה היפוטזה ששני בני־הזוג מגיעים לאורגזמה ביחד, כמו בסרטים, אבל זה לא בדיוק ככה בחיים.

יש דבר הנקרא מעגל התגובה המינית, המורכב מארבעה שלבים: התרגשות, פלאטו (רמה גבוהה, השלב שלפני החדירה, לפני האורגזמה), השיא והתרגעות. המעגל שונה בין גבר לאשה, ובין כל מין בתוך עצמו, ואצל כל אדם בהתאם לתקופה ולמצב־הרוח.

שלב ההתרגשות אצל גבר מהיר יותר מאשר אצל אשה, גם פסיכולוגית וגם גופנית.

שלב הפלאטו הוא הגבוה ביותר. וממנו אפשר להגיע לשלב האורגזמה. אצל הגבר הוא קל יותר להשגה. לאשה, לעומת זאת, קל יותר להגיע לאורגזמות חוזרות.

בשלב ההירגעות, האשה מעוניינת יותר בליטופים, בעוד שהגבר, במיקרה הטוב נרדם, ובמיקרה הרע חוזר לאש־תו. (רותי מחייכת.)

קשה על כן לגבר ולאשה להיפגש בשלבים השונים. שלב ההתרגשות של הגבר קצר יותר משל האשה. הגבר יכול להאריך את הפלאטו, שהוא שלב הזיקפה.

בשלב האורגזמה, גברים רבים חושבים שהאורגזמה של האשה צריכה לבוא בחדירה, אבל אפשר להגיע לאורגזמה בכל מיני צורות אחרות.

אשר לשלב ההירגעות — כסטרי־אוטיפ, האשה זקוקה לו יותר מאשר הגבר.

כך שבכל שלב מישהו מוותר לשני. בכל המעגל רודפים ומוותרים, וזו הדרך היחידה. זה מאוד לא שכיח שמגיעים לאורגזמה ביחד, וזו לא צריכה להיות מטרה.

אנחנו שבויים במיתוסים רומנטיים של סינדרלה והנסיך, וזה בעצם כמעט לא קיים במציאות. זה קורה לחלק מהאנשים מעט פעמים. זה לא משהו שצריך לשאוף אליו.

אין עדיפות לכך שהאשה תגיע לאורגזמה לפני הגבר. בני־הזוג צריכים להחליט מה נוח וטוב בשבילם. הכי חשוב זה לא להיכנס לשיגרה, לא רק מבחינת גיל, אלא גם משום שזה משעמם. אנשים נוטים לפתח שיגרה ביחסי־מין, ולא לצאת ממנה.

יום של כיף ומיטה

לא מדובר רק על פוזות שונות, אלא על הרגלים של מי יזום. אנשים הנשואים שנים רבות, למשל, יכולים פעם בכמה זמן לעשות יום של כיף, ללכת קודם למיסעדה טובה ואחר־כך להיכנס למיטה, ולא לקיים יחסי־מין רק בין חשבון הבנק לבכי של הילד.

הגירוי מתחיל במשך היום, ולא רק בנשיקה הראשונה. על מין טוב צריך לעבוד ולעשות את זה כל היום, לא רק כשנכנסים למיטה.

עד כאן דבריה של רותי.

כמי שלמדה בארצות־הברית — ארץ המצויה בשלב מתקדם יותר מבחינת פתיחות הדברים מאשר ישראל — רוצה רותי ליישם כאן את מה שלמדה שם.

היא חושבת שצריכים להתחיל את החינוך המיני בגיל מוקדם מאוד. ילדים הם, בדרך־כלל, מאוד מבולבלים. כל מה שהם יודעים הם שמעו מחברים, או ראו בכל מיני חוברות פור־נוגרפיות, ולא תמיד יש להם לאן לפנות כדי לקבל תשובות. כך נוצרים אצלם מיתוסים ודיעות קדומות, היכולים להימשך שנים. חינוך מתאים גם יעזור להם בשלב יותר מאוחר בבחירת בן־הזוג.

כרגע היא גם מעבירה קורסים למורים על מתן חינוך־מיני לנוער, והיא מאמינה שזה חשוב לפחות כמו כל מיקצוע אחר שלומדים.

בעתיד היא מתכננת לבצע בארץ דבר הקיים בארצות־הברית — סדנאות של סופי־שבוע. קבוצה ששומרת על סודיות. מקבלים אינפורמציה וגם עוברים חוויות, בלי להיחשף יותר מדי.

„כל אחד בקצב שלו. יכול אדם לשבת יומיים ולא לפתוח את הפה, ולקבל יותר מאשר אחד שריבר יומיים. בקבוצה אתה מגלה שאתה בעצם כמו כולם, ואז אתה נפתח יותר, ודברים מקבלים פרופורציות אחרות."

כששואלים אותה למיקצועה, היא אומרת שהיא סכסולוגית. התגובות שונות ומשונות: „לפעמים יש אנשים שמספרים מייד על הבעיות המיניות שלהם, או של חברים שלהם. לפעמים אנשים מרגישים שהם צריכים להראות פרברסיות, בצורה זו אחרת, כדי שלא להיות קונבנציונאליים, לא להיראות אפורים. הרבה גברים פוחדים. כאילו אפשר לראות סוד גדול דרך החליפה, ואז מתבלטים, או עושים מזה צחוק גדול, כאילו יכולתי לקרוא סוד דרך השיחה איתם."

כשרותי אינה רוצה שהנושא יעלה, היא אומרת שהיא עובדת בקופת־חולים.

ענת סרגוסטי ■

רות עם בתה הדי
„בני הזוג צריכים להחליט מה טוב ונוח בשבילם."

מסיבת־הפתעה שלא היתה כמוה:

פרח ביד ימין, מתנה ביד שמאל

מזל שהסטאטיסטיקה אומרת שנשים כמעט שלא מקבלות התקפי־לב. אחרת היתה מסיבת־התה של אחרי־הצהריים נגמרת בכמה וכמה התקפי־לב בריאים מרוב התרגשות.

הסיפור מתחיל באשה ושמה **ברוריה בודקובסקי**. היא אולי לא כל־כך גבוהה, רק 167 סנטימטר. אבל נראית תמירה. יש לה שיער בצבע דבש וגוף משגע. היא גרה בבית ענקי בכיכר־המדינה בתל־אביב. בתוך הבית יש סלון גדול המקושט כולו, סביב־סביב, בצמחיה עשירה וירוקה. מי שמביט טוב יכול לגלות בתוך ג'ונגל הצמחים כלוב ענק, ובו שני תוכים.

השם ברוריה בודקובסקי אולי אינו אומר לכם הרבה. היא לא מככבת בטורי־הרכילות, למרות שהתגרשה לאחרונה. אבל היא נחשבת כמארחת מס' 1 בארץ (אם לא יותר).

כל זה היה רק רקע לסיפור האמיתי, שגילה לי השפיון שלי בכיכר־המדינה.

מה קרה? אני מנסה להציל מילה אחת של שפיות מפיו. „אל תשאלי."

אחרי נסיונות מרים אני מצליחה להציל מפיו את המישפט הבא: „יום האם!" נו, אז מה עם יום האם? והוא בשלו. אולי תטלפן לי בבוקר, כשתירגע? שאלתי אותו. „לא, אני חייב לספר עכשיו."

הוא סיפר את הסיפור בצורה מבולבלת, וזה מה שהצלחתי לעבד למענכם:

ברוריה בדקובסקי אכן צילצלה והזמינה 50 נשים לתה של אחרי־הצהריים בביתה המהודר. היא אמרה לכולן, בצורה לא מחייבת, שכראי להן להתלבש יפה, רק כדי שירגישו נוח. כל הנשים התייצבו בזמן (פחות או יותר), לבושות כראוי, מאופרות ומטופחות, וישבו לרכילות נשים של אחרי־הצהריים. הכל התנהל על מי־מנוחות. כמעט.

לקראת השעה שבע קמה **חנה נוידרפר**, אשתו של מנכ"ל בנק ברקליס דיסקונט, ביקשה סליחה יפה, אמרה שהיא מוזמנת לארוחת־ערב ויצאה מן הבית. ברוריה כמעט אבלה את ציפורניה עד המרפקים. אבל שתקה.

כעבור כמה דקות עלתה חנה למעלה. כששאלו אותה מה קרה, אמרה: „סתם. כלום, ויתרתי על הארוחה."

כשירדה חנה למטה ראתה על המדרכה 50 גברים מסתדרים בשורה עורפית. לכל אחד היתה שושנה אדומה ביד ימין, וחבילה עטופה ביד שמאל. כשראו אותה הגברים, כמעט חטפו התקפי־לב. הם השביעו אותה שלא תגלה לאיש שהם שם, וכך נתנו לה לעלות שוב.

התקף־לב שני נחסך מהגברים כשזיהה **לחם** הגיע באיחור, ורצתה לעלות למעלה. היא ראתה את כל האוסף מחכה, בחליפות, עניבות ופרחים בידיים, ונדהמה. לזיהה הגברים כבר לא האמינו שלא תגלה, והם פשוט אסרו אותה שם למטה.

בשעה 7 וחצי בדיוק, בעוד הנשים מסיימות לאט־לאט את שאריות הקפה והעוגה, היה צילצול בדלת. כשהיא נפתחה, צעד פנימה אקורדיון גדול מנגן, ועליו השלט: יום־האם. אחרי האקורדיון צעדו 50 הבעלים של 50 הנשים. כל אחד החזיק שושנה אדומה ביד ימין ומתנה לאשתו ביד שמאל. את המתנות, אגב, אפשר היה לשים בפיות הפעורים מתרדמה של הנשים, ועוד היה נשאר מקום.

הן פשוט היו בהלם. תוך רגע נפתחו גם הדלתות של הסלון הגדול, ובחדר השני היו מסודרים למופת שולחנות עמוסי מזון ומשקאות.

בקיצור, מסיבת־התה נמשכה עד אחרי חצות הלילה. הנשים לא נרגעו, וכל הזמן הסתובבו ואמרו „כבר 30 שנה שלא קיבלתי מתנה מבעליו!" ו„אני לא מאמינה!"

זיוה להט, אגב, שהורשתה לבסוף לעלות, התהלכה כל הזמן

זיוה להט, יואל רייך ועדינה תמיד במסיבה — **יגאל גריפל וברודיה בודקובסקי במסיבה**

יש מי שעוד זוכר את התאריך של יום־האם

בוקר אחד, ביאושי, טילפנתי אליו לשאול מה חדש. הוא לא נשמע מעודד במיוחד, ואמר לי ביובש: „כלום. אין כלום." אולי בכל זאת, ניסתי לחלוב אותו, והוא בשלו: „כלום."

לא היתה שום מסיבה בזמן האחרון? תקפתי שוב. „לא," הוא ענה. „ברוריה עורכת מסיבת־תה של אחרי־הצהריים לאיזה 50 נשים אצלה בבית. זה מעניין אותך?"

מסיבה ל־50 נשים! מה כבר יכול להיות מעניין בזה? — שאלתי את עצמי.

אתה יודע מה, אמרתי לו, אולי תגש ותנסה לדלות קצת רכילות. אמרתי ושכחתי מן העניין.

לילה אחד, בשעה אחת אחר חצות, אני מקבלת טלפון היסטרי מהשפיון הנ"ל. „אל תשאלי," הוא אומר לי בקול חנוק מדמעות. מה קרה? נבהלתי. „אל תשאלי, זה משהו־משהו!"

ואמרה: „שרה היתה משתגעת, מה שהיא הפסידה!" היא התכוונה **לשרה קישון**, חברתה הטובה, שבאותו הבוקר נסעה לגרמניה, שם קיבל **אפרים קישון** עוד פרס על ספריו ותרומתו לתרבות הגרמנית.

אחרי ששמעתי את הסיפור מהשפיון, הבנתי למה היה כל־כך נרגש, ושלחתי לו על שהעיר אותי ובילבל אותי ושיגע לי את השכל.

ברוריה בודקובסקי ידועה במסיבות־ההפתעה שלה. לפני שבועיים ערכה מסיבת פרידה לפרופסור **אריה אברמוב**, שנסע לארצות־הברית. היא הזמינה אותו ואת אשתו לכוס קפה של פרידה, וכשהגיע הזוג אליה הביתה, הופתע לגלות עשרות חברים ממתינים לערוך להם מסיבת פרידה.

כואת ברוריה. הפרוייקט הבא שלה הוא מסיבת פורים לעולים החדשים מאתיופיה.

בן, הם מחחתנים

דרינג, דרינג,

„את **עירית רזילי**?"

„היא איננה בביתי."

„זה אולי **יורם ליבוביץ**?"

„כן."

„שמעתי שאתם מתחתנים!"

„נכון, בקרוב, אבל עוד לא נקבע תאריך מדוייק."

זה הסקופ שיש לי עבורכם השבוע. אחרי רומן ממושך, שנמשך שנים, בין עירית, אשתו לשעבר של הומר **אושיק לוי**, ויורם ליבוביץ, איש־הביטוח, בעלה לשעבר של **רבקה מיבאלי**, הם החליטו להתחתן.

תמיד אמרתי שכולם מגיעים בסוף לשם.

עירית רזילי ויורם ליבוביץ
עוד לא נקבע תאריך מדוייק

התולעים לא מכרסמים

רק לפני שלושה חדשים מאן הבימאי הצעיר **אבי נשר** להתנחם על הנסיעה של **שרון הראל** לארצות־הברית. היא ברחה לשם כדי להפסיק את הרומן רב־התהפוכות שהתנהל ביניהם במשך שנים.

אבי האשים אז את חבריו, כי הם התנהגו כתולעים וכירסמו ביחסים היפים שבינו לשרון, כאשר טרחו לגלות לשרון על הרומנים שהוא ניהל עם השחקניות שהופיעו בסרטיו.

כיום מנהל אבי רומן סוער ביותר עם **דוגמנית צילום** ידועה מאוד, המסיימת בימים אלה תהליך גירושין, לאחר נשואים קצרים.

אני מקווה בשבילו שמהיום הנציגים היחידים בחייו מעולם החי יהיו רק פרפרים וציפורי־שיר.

רחל מרחלת על כל העולם

זה קורה רק בשמיים!

מי שלא ראה זאת במו עיניו, לא יאמין לעולם. אשה אלגנטית ביותר, לבושה במיטב הבגדים של מיטב אופנאי העולם, נעליים מסוג מיוחד, פניה מאופרות כך שאין רואים איפור, אלא רק זוהר ויופי, שיערה עשוי בקפידה, ולראשה כובע רחב תיתורה, בירה תיק קטן, שגם הוא מעוצב וחתום על־ידי אופנאי צמרת. עולה בנמל־התעופה לוד למטוס אל־על. צוערת בטיבעיות לעבר המחלקה הראשונה, יושבת על הכיסא המרווח, קושרת את עצמה בחגורה וממתינה.

המנועים פועלים, המטוס ממריא. ברגע שכבה השלט ואפשר להתיר את החגורה, קמה האשה האלגנטית ממקומה, לוקחת בידה תיק קטן, צועדת לכיוון השרותים ומסתגרת שם במשך 10 דקות. ואז נפתחת הדלת, ואל המחלקה הראשונה צועדת אשה אחרת לגמרי, לבושה בחלוק־בית ארוך, שיערה אסוף לאחור, ועל פניה מסיכה קוסמטית. היא הולכת לאט־לאט ובאצילות למקומה, מטה את הכיסא אחורה, עוצמת את עיניה ונרדמת.

הדיילות, שכבר מכירות אותה, יודעות שאסור להעיר אותה. אין היא מכניסה לפיה דבר במשך הטיסה.

רבע שעה לפני מועד הנחיתה היא פוקחת את עיניה, קמה ממקומה, צועדת אל השרותים, שוהה שם 10 דקות. יוצאת האשה הראשונה, מטופחת, מאופרת, לבושה באלגנטיות, כובע רחב־תיתורה לראשה.

אין זה פלא שב־1982 בחר יחזון־היוקרה וזג את האשה הזאת, **דיצה חבס**, כאחת הנשים האלגנטיות ביותר בצרפת.

דיצה היא אחת משתי הישראליות המגיעות לכל תצוגות־האופנה החשובות ביותר בעולם המערבי, וקצת מתחרות ביניהן על תואר האשה האלגנטית.

האשה השניה היא אירית פדרמן־לנדאו, שנבחרה גם השנה, כמו בשנים 1980 ו־1982, כאחת מ־10 הנשים האלגנטיות ביותר בעולם.

אגב, אירית המתגוררת בפאריס, פתחה לאחרונה שני בוטיקים לביגודי־יוקרה בעיר־האורות.

כשאני אומרת שהשתיים האלה מגיעות לתצוגות־אופנה חשובות, איני מתכוונת רק לזה שהן מקבלות הזמנות לתצוגות. הן אפילו לא יושבות עם הקהל, גם כשהוא מכובד ביותר.

לא, לא הן! השתיים האלה מקבלות יחס מיוחד ואישי, ונערכות למענן תצוגות פרטיות בהחלט.

דיצה חבס
מסיכה קוסמטית בפומבי –

אירית פדרמן (לנדאו)
– ותצוגות אופנה בציינעה

גט חלק וזריז

בשקט־בשקט, לפני כמה שבועות, חזרה לארץ **נורית**, בתה של **רעיה יגלום**, נשיאת ויצ"ו העולמית.

נורית (40) לא באה סתם לביקור, היא פשוט חזרה לארץ, אחרי 10 שנים שהיתה בלונדון.

לפני 10 שנים התחתנה נורית בחתונה מפוארת בהילטון עם בחור הצעיר ממנה בארבע שנים. כל המי־ומי המשובים היו בחתונה. נגמרו החגיגות, והזוג פרח לו ללונדון, עיר־מגוריו של החתן.

לפני כמה חודשים פתח שם הבעל שתי מיסעדות־פאר. אבל היחסים בין בני־הזוג כבר לא היו כתיקנם.

הגירושין היו חלקים וזריזים, בעיקר משום שאין להם ילדים.

לא לילדים קטנים

אני לא יודעת מה קורה לי השבוע, אבל מצאתי לי שפיון חדש בסביון, והוא פשוט פורה.

הוא סיפר לי על בחורה אחת מטורפת, שעלתה לארץ מדרום־אפריקה ויש לה חמישה ילדים בגילים 5, 8, 11, 12, 13, בחורה פוריה, ונמרצת ומאוד־מאוד מטורפת. כל־כך מטורפת, עד שקמה יום אחד והתגרשה **מבעלה**. היא נשארה בווילה המשגעת בסביון, עם חמשת הילדים והוא, הקבלן, עזב את הבית.

חוץ מזה היא מצאת עכשיו ברומן עם **בחור** בן 26 מיהוד, שהוא צעיר ממנה בשמונה שנים.

כל זה רק ההקדמה. התחביב של הבחורה הזאת בחיים הוא לארגן לאנשים דברים משוגעים.

„הדבר הכי משוגע שעשיתי," מספרת **סילביה הלמן**, „זה שהתגרשתי מבעלי."

נוסף לזה היא ערכה לעצמה יום־הולדת מטורף לגמרי, אירגנה לעצמה עוגה בגובה של שלוש קומות, על שלושה מטרים, ובצורה של לב. העוגה הוכנסה לחדר על גבי עגלה ואז, לצלילי מוסיקה, העוגה נפתחה ומתוכה זרמו החוצה כל המתנות. מיותר לומר שהאורחים היו בהלם. אבל אלה שיגעונות שהיא עורכת לעצמה. לחברים שלה יש לה שיגעונות הרבה יותר מרשימים.

זוג חברים מאוד־מאוד מרובעים שלה ערך מסיבת יום־הולדת לבעל. הם הזמינו את סילביה וציפו שתביא מתנה גדולה וראויה. היא, אומנם, הביאה מתנה מאוד גדולה, אבטיח של חמישה קילו, הגישה את המתנה לבעל והמשיכה לבלות. מאז הוא לא מדבר איתה.

מה מסתבר? הבעל התאכזב מהמתנה הצנועה שהגישה לו חברתם. למחרת הוא הזמין חברים לארוחת־ערב מישפחתית, עם הילדים. כמנה אחרונה לארוחה הטובה הוא קם לפתוח את האבטיח שהביאה חברתם הטובה, סילביה. ומה הוא מגלה בפנים? זוג תחתונים, ארוזים בתוך שקית ניילון. על התחתונים היה כתוב מישפט שלא ראוי שילדיו הקטנים יקראו אותו.

למה היא נסעה?

אני לא יכולה לגלות לכם שמות בשלב זה, ואני מאד מקווה שכל הסיפור מקורו בשמועות זרוניות, ותו לא.

מדובר **בשחקנית** מאוד־מאוד מפורסמת, שעזבה את הארץ לטובת ארצות־הברית לפני יותר מחודש, אחרי שלקחה חופשה מן התיאטרון שבו עבדה. היא נסעה, כך השמועות הזדוניות, מכיוון שהיחסים בינה לבין **בעלה** לא היו בדיוק יחסים של קרואהבים. הבעל הג"ל התאהב לו, כנראה, במישהי אחרת במקום עבודתו. כשגודע הדבר לאשתו, היא ארזה כמה מיזוודות ונסעה לאמריקה.

השבוע חזרה לארץ. אולי הדברים הסתדרו שם בבית? ואולי, להיפך, הדברים לא הסתדרו, והיא באה לסגור עניין? ואולי בכלל הכל עורבא־פרח, והיא רק נסעה קצת להינפש?

אבי נשרי
דוגמנית ופרפרים

השזיף שהחוויר

יש מי שהחיים לא בדיוק מסתדרים להם טוב. למרות שיש להם תקופות של אושר, ולמראית־עין נראה שהכל בסדר ויש רק לקנא בהם, פיתאום, בוקר בהיר (או כהה) אחד באה המציאות האכזרית וטופחת על פניהם. יש מי שהמציאות מתאכזרת אליהם יותר מפעם אחת בחיים, ואז זה לא סתם עצוב, אלא טראגי.

כזה הוא **נעמן שקולניק**, שיערו כסוף ומסודר, פניו תמיד שזופות היטב ונאות, לבוש תמיד טוב ויפה, נראה תמיד בכל המסיבות הנכונות בתל־אביב, יודע להעיר את ההערות הנכונות, יודע לספר את הבדיחות הנכונות, מבחין בחתיכה בכל מסיבה, מסתובב כשכוסית משקה ביד, אבל לא סתם משקה, אלא תמיד משהו מיוחד, תוצרת־חוץ משנה מסויימת עם שם מפוצץ. הוא נראה באופן קבוע בכל יום שישי בצהריים במיסבאה. מקום מאוד IN לאנשים מסויימים. בקיצור, איש שנראה עליו שלא חסר לו כלום בחיים.

כשנראה נעמן בציבור בפעם האחרונה, לא הכירו אותו אף חברי הקרובים. האיש פשוט נעשה צל של עצמו. הוא מסתובב כשהאף בארמה, האור בעיניו כבה, השיזוף החוויר, אין הוא מספר עוד בדיחות.

כשניסיתי לברר מה קרה לו לנעמן, סיפרו לי **שאווי**, חברתו לחיים מזה שבע שנים, עזבה אותו. הם, שתמיד נראו מאוהבים וביחד, נפרדו, ויום שישי אחד בצהריים הופיעה אווי למיסבאה כשהיא תלויה על זרועו של **מוטי הרשקוביץ**, סמנכ"ל חברת־הביטוח פניקס.

סיפורו של נעמן שקולניק, היום סבא לנכד בן שמונה חודשים, מתחיל לפני הרבה שנים.

הוא היה נשוי באושר לאשתו הראשונה, וביחד גידלו את ילדיהם. נעמן היה אז, ב־1962, סגן ראש־עירית ראשון־לציון. יום אחד קמה האשה ועזבה את הבית. היא התאהבה בזמר **שימעון ישראלי**, והשאירה מאחוריה את נעמן עם ילד בן 4 וילדה בת 3.

היתה מהומה גדולה, וכעבור כמה חודשים חזרה האשה הביתה. אחרי שקט של 10 שנים במישפחת שקולניק, קפצה עליהם צרה נוספת. האשה פשוט התאבדה. רבים חשבו אז שהסיבה היא אהבה נכזבת, אך האמת היתה נעוצה במחלה ממארת.

בצר לו מצא נעמן ניחומים בזרועותיה של אווי, שהיתה אשתו של עובר קול־ישראל. השניים התאהבו, נעמן השכיר את הווילה שלו בהרצליה, והם עברו לגור ביחד, עם שני ילדיה של אווי מנישואיה הקודמים.

הם נראו כמו זוג שחקני־קולנוע. גם היא יפה, מטופחת, רזה ועוסקת בעיצוב־פנים.

במשך שבע שנים שרר האושר במעונם הנאה, עד שזה נגמר, וליבו של נעמן נשבר שנית.

(המשך מעמוד 25)

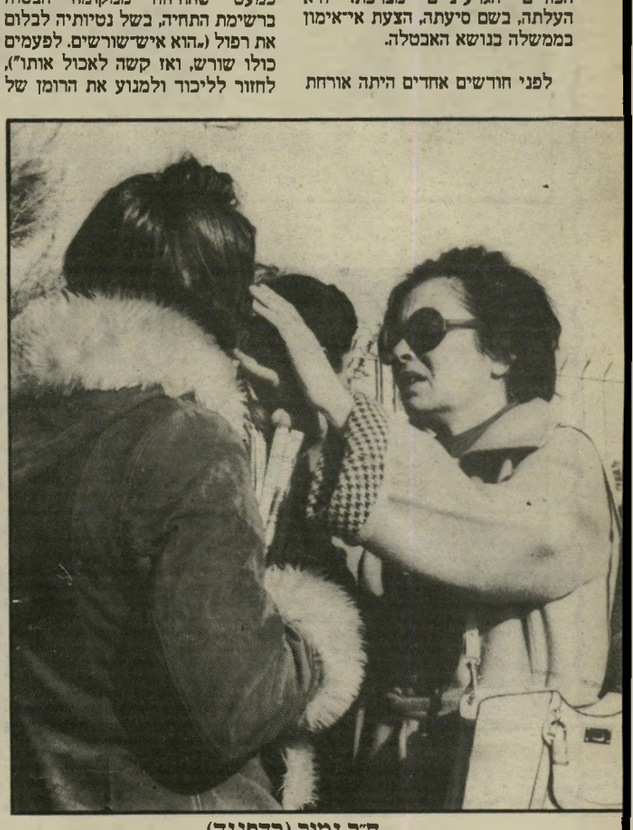
שר, אבל את הממשלה הרכיב מנחם בגין.

גרוסמן היא ילידת פולין, לוחמת אמיצה במחתרת נגד הנאצים, וחברת־כנסת טובה ומנוסה. היא כיום האשה־היחידה, ונציגת האופוזיציה היחידה, בנשיאות הכנסת. את הישיבות היא מנהלת לרוגמה, לא רק בהשוואה ליו"ר וסגנים אחרים.

גם ח"כ גרוסמן היא חברה בתוג'יינגן, אבל נסיונה הפוליטי במיסגרות מימסדיות מכתיב לה זהירות מסויימת בנושא המריני. עם זאת, היא תמיד התייחסה בהסתייגות רבה למערך עם מיפלגת העבודה, ורואה בפירוקו מצב של קבע.

בקרנציה החדשה, בכנסת ה־11, ככר יצאה ח"כ גרוסמן נגד הקמת התנחלויות חדשות על חשבון פרוייקט שיקום־השכונות, תקפה את רכישת הכורים הגרעיניים מצרפת. היא העלתה, בשם סיעתה, הצעת אי־אימון בממשלה בנושא האבטלה.

לפני חודשים אחדים היתה אורחת

ח"כ נמיר (בהפגנה)
לא נכנסתי לכנסת כדי להיות נחמדה!

של נשיא ניקראגווה, דניאל אורטגה. מאז ריברה בזכות המישטר הסאנדיניסטי במדינה זאת, ואף התבטאה במרירות שרק אריאל שרון, רובה הגלילי והמוסד מוכרים בניקראגווה."

ח"כ גרוסמן היא פוליטיקאית בולטת בזכות עצמה, והיותה אשה אינו מעלה או מוריד בקאריירה שלה. היא הפסידה את המזכ"לות של מפ"ם (לווייקטור שם־טוב), למרות היותה אשה. גם בחירתה לכנסת הנוכחית לא היתה בעזרת כרטיס־הכניסה הנשי.

היא תומכת בזכויות הנשים, וב־מיסגרת השקפותיה הסוציאליסטיות גם בנושאים אחרים.

● התחיה ור"ץ

● **גאולה כהן**, 60, ילידת תל־אביב, היא אולי הח"כ המפורסמת ביותר בסיעת התחיה. רבים מוסיפים שהיא אף שפויה והומניסטית לעומת חבריה. אין לקחת הגדרה כזאת ברצינות יתרה. פשוט קשה לגבור על הח"כים נאמן, איתן, ולרמן ושפט בלאומנות, בגיזענות ובאנטי־הומניזם, אבל כהן עושה כמיטב יכולה, והשגיה אינם מבוטלים.

• שנמכר על־ידי ישראל בתקופת המערך לרודן אנסטסיו סומוסה.

לכהן יש הופעה מרושלת מאוד, נימת־קול בכיינית וצדקנית, ולכן היא מקובלת על רוב העיתונאים כח"כית מלאה כנות. עיתונאי אחד אף הצליח למצוא בה „חן אופייני". מילא. עיתונאי אחר, שהוא במיעוט, היטיב להגדיר את הופעתה, כשהיא מופיעה מול המצלמות: „היא נראית תמיד כאילו בזה הרגע חטפו ממנה את הילד שלה!"

יש לה עבר רומנטי כקריינית הלח"י, אסירה נמלטת, ואחת מייסדות תנועת סולם בשנות ה־50, שחתרה כבר אז „לחידוש מלכות ישראל".

היא הצטיינה בכתיבת רשימות סהרוריות ורגשניות במעריב, וער למילחמת 1967 נחשבה, פחות או יותר, למטורפת. אלא שטירוף המערכות מאז כיבוש הגדה ועזה העמיד אותה כמעט במרכז הקונסנזוס. הופעותיה מצ־טיינות בהתחסדות וצביעות מחליאים ממש.

לקראת הבחירות לכנסת ה־11 כמעט שהודחה ממקומה הבטוח ברשימת התחיה, בשל נטיותיה לבלום את רפול („הוא אישׁ־שורשים. לפעמים כולו שורש, ואז קשה לאכול אותו"), לחזור לליכוד ולמנוע את הרומן של

יובל נאמן עם „מסורת תנועת העבו־דה".

היא נאבקה על מקומה בשיטות שלא היו מביישות שום עסקן מפא"י בשנות ה־50, והרסה במיקצת את הילת־הקדושה שלה.

בריוק לפני שנה כתבה כהן בידיעות אחרונות שגילוי מחתרת ליפתא הכויב את תוחלת השמאלנים, שמעשי־הטרור בוצעו על־ידי מתנחלי גוש־אמונים. תוך שבועות אחדים נת־גלתה המחתרת האמיתית, ואחרי היסוס־מבוכה, הפכה ח"כ כהן לתומכת גלויה של נאשמים במעשי־רצח וטרור נגד אוכלוסיה כבושה.

בין מעשיה ודבריה בחודשים האחרונים: ח"כ כהן תקפה ואיימה על ארצות־הברית ועל ברית־המועצות... האשימה את הרשימה המתקדמת לשלום בהטפה לרצח מתנחלים... דר־שה לנתק את היחסים עם מצריים... ביקשה לכפות שירות לאומי על ה־ערבים, ומחתה נגד אפלייה „נוראה" נגד היהודים... איימה לחדש הת־נחלויות פרועות נוסח סבסטיה... דרשה לחלץ את יהודי סוריה במיבצע צבאי... הצביעה עם הדתיים בעניין מיהו יהודי... דרשה בגלוי להעדיף סטו־דנטים יהודיים במוסדות להשכלה גבוהה... התנגדה להקצבה לחימום לקשישים במקומות גבוהים, מכיוון שרוב הנהנים יהיו ערבים... הדליקה חנוכיה פרובוקטיבית בשכם... התי־ייצבה לצד הרב משה לוינגר (באורח פרלמנטרי ופיסי) בכל מעשי הטירוף שלו במחנה הפליטים דהיישה.

כהן טענה פעם, „שצריך לבכות בבית־הכנסת, אבל להיאבק בכנסת." למעשה, היא בוכה גם בכנסת, תמיד בשירות מעשי הנישול והתוקפנות הגרועים ביותר. עם זאת, היא ח"כית חרוצה, בעלת נוכחות, המקדמת את עניין הימין הלאומני בכנסת.

● **שולמית אלוני**, 56, היא בלא ספק הח"כית הבולטת והמפורסמת ביותר. לא רק שהיא עומדת בראש רשימה (היחידה מקרב הנשים), אלא שהיא גורם אלקטוראלי, מושך קולות, והצליחה להיבחר בזכות עצמה מאז 1973. לכך יש להוסיף שהיא הצליחה, בהזדמנויות שונות, לא רק להיבחר בעצמה, אלא גם להכניס לכנסת אנשים כמו בועז מואב ומרשה פרידמן (בעבר) מורלה בר־און ורן כהן (בכנסת הנוכחית), שלא היו מצליחים להיכנס בלעדיה.

אלוני היא אשה נאה, בעלת נוכחות ואישיות. רבים רואים בתקיפות הרבה שלה משום אגרסיוויות ואפילו „פש־טנות". אבל אין ספק שהיא פר־ליטיקאית מנוסה, היודעת לעמוד על שלה, וגם לוותר, כשהיא מחליטה לעשות כך.

בשטח המדיני היתה תמיד סר־פר־זהירה. אומנם התנגדה לדיכוי בגדה, אך די בזהירות. היא תקפה את אנשי מחנה־השלום שנפגשו עם מנהיגי אש"ף, והתחמקה מפגישות כאלה בנסיעותיה הרבות לחו"ל. עם זאת, היא עברה בשנים האחרונות, ובעיקר מאז הפלישה ללבנון, מיפנה יוני חשוב. השנה אף זכתה בפרס של המדיניאי האוסטרי ברונו קרייסקי, על פעולותיה למען השלום.

ח"כ אלוני היא מישפטנית, מרבה לכתוב לעיתונים (יש לה טור קבוע בלאשה, והיא תורמת באורח קבוע גם לידיעות אחרונות). היא שנואה עד מוות על הימין ועל הדתיים הקיצוניים, מרבה לקבל מיכתבי־איום מחוגים אלה.

היא פרלמנטרית מובהקת ומנוסה, מצטיינת בעיקר בוועדת־חוקה־חוק־ומשפט. את עיקר המוניטין שלה יצרה במילחמה עיקבית, במשך שנים ארו־כות, למען זכויות האזרח ונגד הכפיה הדתית.

בדרך כלל נוהגים לצוות אותה עם ח"כ גאולה כהן, אבל קשה לתאר שתי נשים שונות יותר. לח"כ אלוני יש ביטחון עצמי רב, ומכאן גם יחסיה הגרועים ביותר עם מנהיגת מיפלגת העבודה המנוחה, גולדה מאיר.

בין מעשיה ודבריה בחודשים האחרונים: התריעה נגד ביקורי חיילים בישיבות חרדיות ברשימה עיתונאית בשם „חומייני בשער"... יצרה קשר עם התנועות הרפורמיות והקונסרוואטיביות נגד התיקון האורתודוכסי בעניין מיהו יהודי... קבלה על שירותים מיותרים שמעניקות חיילות בבסיסי צה"ל... יצאה נגד ממשלת האחדות הלאומית... הפגינה בעד ראש עיריית פתח־תיקווה, רב תבורי, הלוחם בכפיה הדתית... השתתפה בהפגנות שלום־עכשיו... טענה שהכנסת איננה מתעניינת בגורלו של לוחם־החופש הסובייטי, אנדריי סחרוב... כפתה על מועצת ר"ץ את שיבוצו של רן כהן ברשימה לכנסת... עמדה מול מפגינים דתיים שצרחו „שולה כלבה משוגעת, עובדת ברחוב הירקון"... תמכה בהתקרבות למפ"ם... לא הסיקה את המסקנות מהחלטות המועצה הלאומית הפלס־טינית.

בסך הכל, אין ספק ששולמית אלוני היא דמות בולטת וחשובה בכנסת. וחרף חסרונותיה, היא מהווה נדבך חשוב בסכר שיש להציב נגד הגיזענות והלאומנות החילונית והדתית, שצברו שם כוח אדיר.

חיים ברעם ■

חמרורים

אוספת וצוברת

נבחרה ♦ לנשיאת איגוד הבוק־רים האמריקאיים, המונה 230 אלף חברים, **ג'ין אן סמית**, בת 45. סמית, דור חמישי לחוואים במדינת פלורידה, היא מומחית לתיקון גדרות של מיכ־לאות־בקר, לאיסוף פרות תועות ול־צריבת סמל־החווה בכשרון.

● ● ●

מהעיתון לטלוויזיה

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־40 של **אהרד יערי**, איש הטלוויזיה לנושאים ערביים, יליד תל־אביב ואב לשני בנים, שהחל את דרכו ככתב דבר ואיש מישׂ־רד־הביטחון בענייני השטחים הכבר־שים.

● ● ●

בנים ובנות

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־67 של **שלמה לוריינץ**, אחד מחמשת מחזיקי השיא בחברות בכנסת. שממנה פרש בשנה שעברה, אחר 33 שנות חברות. איש אגודת־ישראל לורינץ הוא רב יליד הונגריה ואב לשמונה (ארבעה בנים וארבע בנות) שהחל את הקאריירה הפוליטית שלו בגיל 33, אחרי שנעצר כחשוד בחברות בברית הקנאים המחתרתית, אשר ביקשה להטיל רימון לאולם המליאה של הכנסת, כאשר זו עמדה לדון בנושא גיוס הבנות לצה"ל.

● ● ●

מהגשר לחוף

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־72 של **גידעון רפאל**, לשעבר מנכ"ל מישרד־החוץ ושגריר ישראל בלונדון ובברסיל. רפאל, יליד גרמניה, שאותה עזב למחרת עליית היטלר לשילטון, כשהתערב בין קהל פועלי־היום שעברו את גשר־הגבול על נהר הריינוס, כדי להתיצב לעבודתם בשטרסבורג הצרפתית השכנה, היה בראשית דרכו בארץ מוכתר קיבוץ הזורע, אך גאוותו הגדולה היא על כך

שגריר רפאל (1975)
משטרסבורג להזורע

שאוניית־המעפילים שעליה פיקד, ערב מילחמת־העולם, היתה אחת מאו־ניות המעפילים הבודדות, על 900 יהודיה ההולנדיים, שהגיעה בשלום ארצה והעלתה את המעפילים לחוף, בלי שתיתפס על־ידי הצי הבריטי.

● ● ●

בקשר לכושר

נחוג ♦ יום־הולדתו ה־75 של **טנקרדו דה אלמיידה נאבאס**, מושלה של אחת מ־21 המדינות מהן מורכבת ברזיל והאיש שיושבע, בשבוע הבא, כנשיאה האזרחי הראשון מזה 21 שנים של ברזיל, בת 100 מיליון התושבים פלוס. נאבאס, אחד מ־12 ילדיו של חנווני בעירה הררית, היה עוד לפני שהצבא השתלט על המדינה, שר־המישפטים וראש־הממשלה, וכדי למנוע דאגה בקשר לגילו, איננו שוכח להצהיר, כי הוא עדיין מקפיד לצעוד מדי יום 12 קילומטר, כדי לשמור על כושרו.

● ● ●

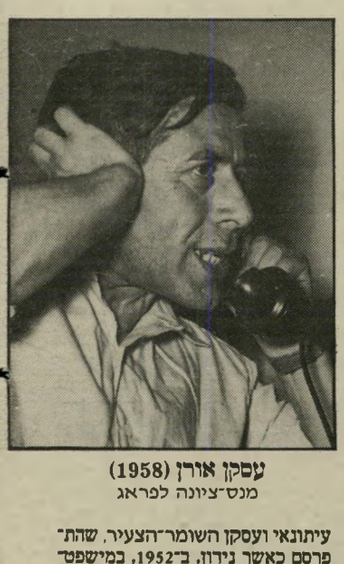
ריסונים ותכשיטים

נפטר ♦ בירושלים, בגיל 67, **יעקב („ישקה") אליאב**, מנהל מפעל תכשיטים, שפנה בנעוריו, אחר לימודי כימיה תעשייתית (בהתכתבות) ומדעי־המדינה באוניברסיטה העברית לפעילות טרור באצ"ל ובלח"י, במיס־גרתן הטיל רימונים על אוטובוסים ערביים בעת מאורעות הדמים של שנות ה־30 ושלח, בשלהי מילחמת העולם, מעטפות־נפץ למישרד־ממ־שלה בלונדון. אליאב, שנתפס, בסופו של דבר, על־ידי הבריטים, נדון למא־סר־עולם, ממנו ריצה שנתיים בלבד, משהצליח להימלט מבית־הסוהר המרכזי בירושלים. במילחמת העצמ־אות היה סגנו של משה דיין, כסמג"ד גדוד קומנדו, ולאחר מכן עוד היה כתב צבאי לעת־מצוא של הארץ, קצין ביטחון של בנק ישראל ומנכ"לה הראשון של ברינקס (מוביל־הכספים) בארץ.

● ● ●

האנגלים והצ'כים

נפטר ♦ במיורק, שבוע לפני יום־הולדתו ה־80, **מרדכי אורן**,

עסקן אורן (1958)
מנס־ציונה לפראג

עיתונאי ועסקן השומר־הצעיר. שהת־פרסם כאשר נידון, ב־1952, במישפט־ראווה בפראג, על לא עוול בכפו, ל־15 שנות־מאסר עם עבודת־פרך (במיכרות אורניום). זאת לא היתה כליאתו הראשונה של אורן, ששוחרר ממאסרו בצ'כוסלובקיה כעבור חמש שנות־כלא (אותן תאר בספרו רשימות אסיר פראג): בגיל 25 נכלא אורן על־ידי שילטונות המנדאט, כאשר הנהיג — בהיותו סתת במיקצועו ומוכיר מועצת פועלי נס־ציונה בתפקידו הציבורי — את המילחמה לעבודה עברית (קרי: מגיעת עבודה ערבית) בפרדסי האיזור.

● ● ●

מלחמות ומהפכות

פורסם ♦ בניו־יורק, דוח האו"ם **על הכוחות המזוינים בעולם**. לפיו 29 מיליון איש משרתים בצבאות העולם, אשר לקחו, ב־40 השנים מאז סיום מילחמת העולם, חלק ב־150 מילחמות, שבהן נהרגו 16 מיליון אזרחים וחיילים. כמו כן ערכו צבאות אלה במשך תקופה זו 105 מהפכות צבאיות, שרובן עלו יפה, והעובדה היא, כי עד היום מחזיק הצבא בשילטון ב־56 מדינות.

אר בעת האחרים: יוסף בורג, מאיר וילנר, תופיק טובי ואליעזר שוסטק.

"לידיעת הבחור שקפץ אלי לתוך האוטו,* ככה ממלאים לוטו:

בזמן האחרון המון חברים קופצים אלי לתוך האוטו ובפי כולם שאלה אחת: איך ממלאים לוטו? אז שימו לב קופצים, כמה שזה פשוט:

טופס רגיל: כל התחלה קלה

בדרך הביתה, בדרך לעבודה, בדרך לקניות או לבקשת הלוואות, קופצים לנקודת מכירה של מפעל הפיס ומבקשים טופס לוטו רגיל. בטופס 10 משבצות ממוספרות מ־1 עד 40 דוגמת זו המופיעה כאן. אתה בוחר בכל משבצת 6 מספרים כראות עיניך ומסמן עליהם ×. בלוטו כל 2 משבצות הן טור, מכאן שב־5 טורים יש לך 10 הזדמנויות לניחוש נכון – פי 2 יותר מאשר 5 טורי טוטו. שים לב: בכל משבצת אתה יכול לבחור 6 מספרים שונים.
פשוט, הא?

אל יאוש – תן ניחוש

פעם, כדי לא להתייאש, היו מעשנים כנסת 6. היום, כשהמצב הכלכלי לא הכי הכי, אני אומרת: אל יאוש – תן ניחוש. תוכל לנחש את המספרים לפי מצב הרוח. למשל, למצב רוח רומנטי – מתאים תאריך החתונה או הנשיקה הראשונה, למצב רוח זרוק – מס' הטלפון של קולנוע דן, למצב רוח קרבי – היום שצה"ל קרא לך מותק, למצב רוח מצוברח – סמן משהו העיקר שתצא מזה.
זכור: טופס הלוטו סובל כל רעיון.

בלוטו אתה מקבל מספר נוסף

אחת השאלות הפופלאריות באוטו שלי היא מה פירוש "המספר הנוסף"? ההסבר פשוט: הגרלת הלוטו נערכת מדי יום ג'. בגורל עולים 6 מספרים ועוד מספר שנקרא "המספר הנוסף". אם ניחשת את 6 המספרים הראשונים שעלו בגורל, זכית בפרס ראשון, הלוואי עלינו, וזה אומר עשרות ומאות מיליוני שקלים. אם ניחשת רק 5 מספרים מתוך השישה, אבל המספר השישי שסמנת זהה למספר הנוסף, זכית בפרס שני וגם אז אתה מיליונר לא קטן.
ניחשת 5 מספרים? זכית בפרס שלישי, 4 מספרים פרס רביעי ו־3 מספרים פרס חמישי. שיהיה בהצלחה. היי ברוך תתעורר...

* שמעת אותי ברדיו, נכון?

לוטו מילאת? צריך לנחש רק 6

יחידה המרכזית

ר"ג אדר תשמ"ה 6.3.1985 מיספר 2479 שנה 49 המחיר 1010 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

בת־האהבים של הפסל דנציגר

חושפת את הסיפור המזעזע של חייה:

„הגורל רודף אותי!"